

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl: 21 / Sayı: 245 / Mayıs 2002

ŞEHİTLERİMİZ DEMOKRASİ MÜCADELESİNE YOL GÖSTERİYOR

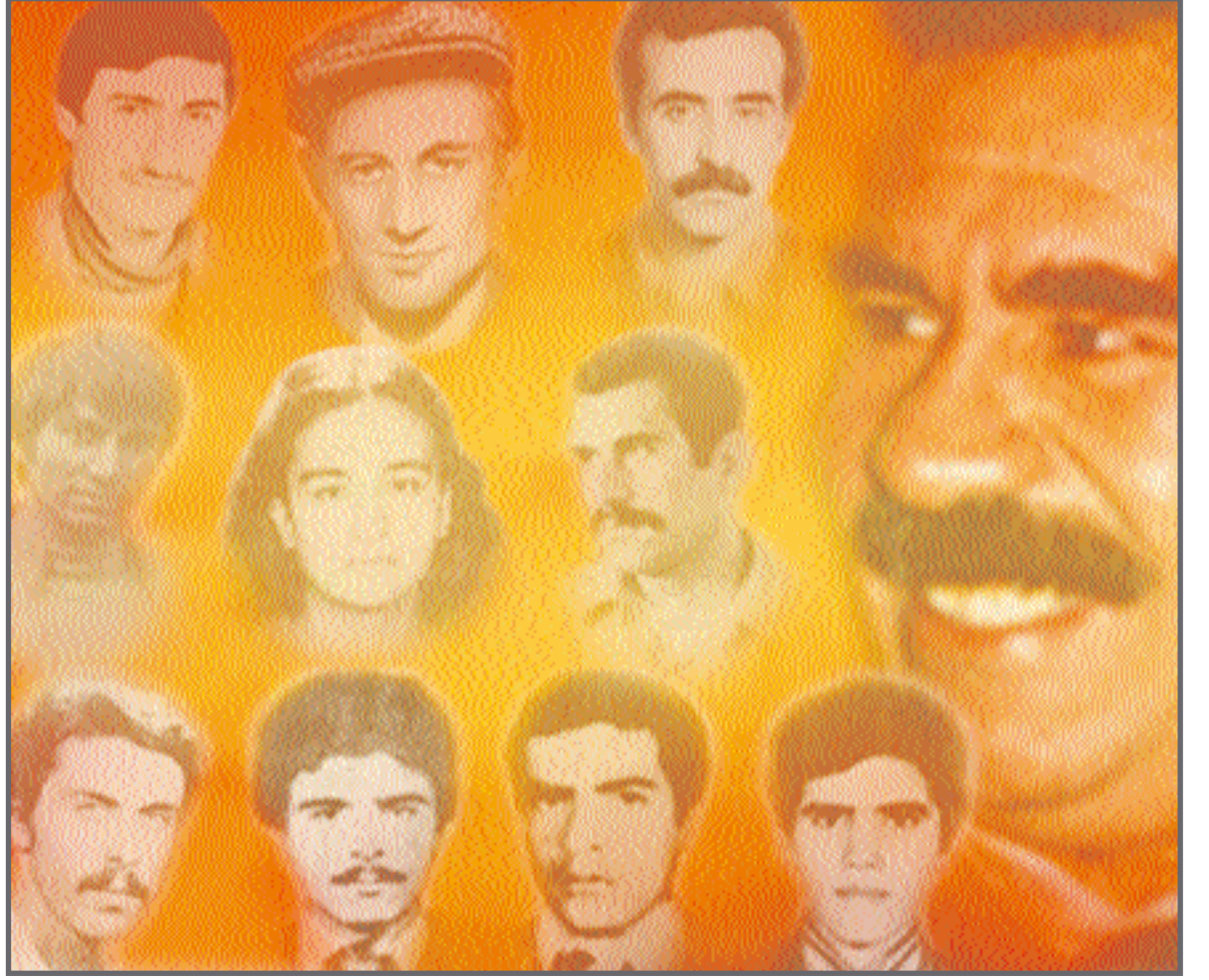
Başkan Apo, 6 Mayıs gerçeğinin Türk ve Kürt gençleri ve Emekçilerine yüklediği sorumluluğu çok iyi gördü. Onun gereklerini yerine getirmek için büyük bir mücadele verdi. Bugün Apocu hareket kendisini yeniden yapılandırırken, Ortadoğu halklarına büyük ödevler yükleyerek onları büyük sorumluluklara davet ediyor. Bu görevler yerine getirilirse Demokratik Ortadoğu ve Özgür Kürdistan hedefi gerçekleşir.

Serxwebûn'dan Sayfa 2'de

Yaşam gerçeğimiz olan kahraman şehitlerimizi daha güçlü sahiplenelim ve amaçlarını başarmayı en temel yaşam bilelim

Apocu hareket bir ideolojik eğilim olarak büyük şهادetler ortamında gelişmiştir. 6 Mayıs Denizlerin idamı, Nurhak şehitleri ve 18 Mayıs İbrahim Kaypakkaya'nın katledilişi Apocu bilinç, felsefe ve ideolojinin doğup gelişmesinin en temel güç kaynakları ve gerekçeleri olmuştur.

KADEK Genel Başkanlık Konseyi 11' de

Dönüşüm sürecinde yürütülen pratik faaliyetler ve yeniden yapılanmanın tamamlanması

Silahlı mücadele temelinde kendisini şekillendiren ve Kürdistan'ın en dağlık alanlarında merkezileştiren PKK'nın, siyasal mücadele stratejisini aynı tarzda yürütemeyeceği açıktır. Dolayısıyla gerilla bundan ayrışacak, siyasal hareketimiz ise alanların koşullarına uygun olarak, kendisini yeni siyasal örgütler veya hareketler biçiminde örgütlemeyi esas alacaktır.

KADEK I. Kongre'ye sunulan
Politik Pratik Çalışma Raporu'ndan-II

5'te

Apocu hareket kültür devrimiyle yeni insanı yaratma hareketidir

Her ne kadar kültür-sanat ve edebiyat faaliyetleri örgütlü bir hareketin faaliyetleri olarak görülse de, bu örgütlülüğün programı ve dayandığı strateji bir ulusu hatta onu da aşarak bir bölgeyi kapsıyor. Bu bakımdan bu çalışmalar bir hareketin örgütlü faaliyeti olsa da, diğer yanıyl bir ulusun kültür-sanat ve edebiyat alanında ki gelişimi olarak da görülebilir.

KADEK Genel Başkanlık Konseyi Üyesi Duran Kalkan ve
Yönetim Kurulu Üyesi A. Haydar Kaytan ile yapılan röportaj

19'da

KAZANILMIŞ ŞEHİTLER PARTİSİNİN DOĞRU SAVAŞÇILARI OLALIM

ABDULLAH ÖCALAN

Şehitler, çok zor da olsa özellikle takibi ve gereklerinin yerine getirilmesi olağanüstü güç de istese, en soylu ve gerçek yaşamı temsil eden değerler olarak değerlendirilmeye çalışılıyor. Her şey bir anlamda bu değerlere vereceğimiz karşılıkla bağlantılı oluyor. Bir kişi en değerli yoldaşlarına karşı bir görevi vicdanında yerine getirme gereğini duymuyorsa, o hiçbir zaman PKK'li olamaz.

Bizim mücadelemiz bir anlamda şehide la-yık olma mücadelesidir. İlk şehitlerine karşı saygılı olmayı, Onların anısına ters düşmemeyi, Onlara sadık kalmayı, boyun eğmemek kadar kolay düşmemeyi ve mutlaka yaşatmayı esas alan bir hareketin şahididir. PKK'yi PKK yapan biraz da şehide böyle yaklaşımıdır; diriltici, başarılabilir denileni başaran, inanılmazı inanılır kılan bu yaklaşımıdır.

16'da

İçindekiler

KADEK Programı

14'te

Avrupa'nın ikinci tarihi oyunu

Hasan ÇINAR

23'te

Savunmalar temelinde verilen mücadele yeni bir çağ yaratma mücadelesidir

24'te

Demokratik Türkiye Özgür Kürdistan

26'da

Toplumsal gelişimde birey-toplum ilişkisi

28'de

Şehit Hasan AĞAÇ yoldaşın anısına

30'da

Önderlik gerçeği ve 'Demokratik Uyarılık' çizgisi üzerine

KADEK I. Kongre Kararları'ndan

31'de

MAYIS ŞEHİTLERİ

Demokrasi mücadelesine yol gösteriyor

Büyük devrimcilerin, eylem adamlarının, **Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan**'ın 30. idam yıldönümünü yaşıyoruz. Onları Mayıs Şehitler Ayımızın ilk yaratıcıları olarak saygıyla anıyoruz.

Apocu hareketin dönüşüm sürecini değerlendirmeye tabi tutarken, öncelikle hareketin doğuşunu iyi anlamak gerekiyor. Apocu hareketin doğuşunu anlamak için de 6 Mayıs'ta şehadete giden devrimcilerin gerçeğini doğru anlamak gerekli. Bunlar kopmaz bağlarla birbirine bağlı gerçekliklerdir. PKK hareketi, '70'lerin başlarında önemli bir çıkış yapan devrimci gençlik hareketinin, Türkiye sosyalist demokratik mücadelesinin önemli bir parçasıdır. Özellikle '80'lerden itibaren dişe dokunur tek sürdürücüsü oluyor. Dolayısıyla bugün vesilesiyle bir kez daha PKK mücadelesinin Türkiye devrimci demokratik hareketi içerisindeki yerini, rolünü ve anlamını doğru kavramak önem taşıyor. PKK'nin kendisini dönüştürmesinin, yeniden yapılandırmasının özelde Türkiye sosyalist ve demokratik hareketi, genelde Türkiye'nin değişimi açısından ne anlama geldiğini irdelemek gerekiyor.

Türkiye'de oligarşik gelişim ile ona karşı son otuz beş yılın çok yönlü militanla sürdürülen demokratik Türkiye mücadelesi arasındaki ilişkiyi iyi anlamak gerekir. Bizdeki dönüşümü, yeniden yapılanmayı anlamak açısından da bu önemlidir. Hareketimizin yaşadığı gelişim süreci sadece PKK'yle ilgili değildir; PKK ve Kürtlerden daha fazla Türkiye'yi dönüştürme hedefi güden bir hareket niteliğindedir. Buradan hareketle Türkiye'de dönüşümün neden gerekli olduğunu, değişim önündeki engellerin neler olduğunu bilince çıkarmak lazım. Bunun için de '50'lerden itibaren gelişen, '60'ların ortalarından itibaren de tam bir öncülük ve kitle temeli kazanan demokrasi hareketiyle oligarşik yapılanma arasındaki mücadeleyi doğru anlamak gerekiyor. İki Türkiye'nin ortaya çıkışı ve iki Türkiye arasındaki mücadelenin doğru tanımlanması gereklidir. Bunları devrimci demokratik hareketin '60'ların ortalarından itibaren yaşadığı gelişmede, ona çizgi kazandıran, onu öncülük sahibi kılan büyük devrimci çıkışlarda görmek lazım. Bu da kendisini Denizler, Mahirler ve İbrahimlerle ifade ediyor. Bu büyük çıkış, yeni bir Türkiye yaratma istemi ve arayışı idi. Dolayısıyla yeniden yapılanan, köklü bir dönüşümü yaşayan Türkiye'yi demokratik değişim ve dönüşüm sürecine sokmak isterken, bu sürecin başlangıcını, temel özel-

liklerini, ona ruh, bilinç ve çizgi aşılayan temel değerleri doğru tanımlamamız gereklidir. Bu açıdan Türkiye'deki devrimci demokratik hareketin doğuşu, gelişimi, daha sonraki süreçlerde hareketin başına gelenler üzerinde durmakta yarar var. Bu, Türkiye tarihini doğru tanımlayabilmek, bununla birlikte Kürtlerin ve Ortadoğu'nun tarihini de doğru çözümleyebilmek için gereklidir.

Ortadoğu, uzun yıllar İstanbul merkezine bağlı olarak siyasi bir şekillenme yaşadı. Ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeler böyle bir şekillenmeye uygun olarak gerçekleşti. Dolayısıyla Türkiye'deki durum bütün Ortadoğu açısından çözümlenici bir gerçeği ifade ediyor. Bu durum cumhuriyet ve onun oligarşik karakteri bakımından olduğu gibi, sosyalist devrimci demokratik hareketin doğuşu ve gelişimi açısından da böyledir. Bir dönem Türkiye kendisini bu gerçeklikten kısmen soyutladı. Fakat o biçimde yürümesi mümkün olmadı. Dolayısıyla gelişme PKK mücadelesiyle Kürdistan'a kaydı. Apocu hareket yeniden yapılanmayla bölge açısından stratejik bir karakter kazandı. Bunu da Türkiye'nin kendi içine hapsolmuş gerçeğinden çıkarak başardı. Dolayısıyla Türkiye'yi genişleterek bölgeye açan bir hareket olma özelliği taşıyor. Bu nedenle mevcut durumda Avrupa tarafından mahkum edilmeye çalışılıyor.

Bazıları PKK'ye *"barış, demokrasi getiriyoruz diyordu. Şimdi Türkiye'yi de bıraktı, Avrupa'yla çatışır duruma geldi"* diyorlar. Avrupa, altı ay öncesine kadar PKK'ye karşı böyle bir yaklaşım içerisinde girmezken, şimdi kendisini bambaşka bir örgüte dönüştürmesine rağmen, PKK'yi terörist sayıp mahkum etmeye çalışıyor. VIII. Kongresi'yle barış ve demokratik çözüm çizgisinde tam bir kararlılık ortaya çıkaran bir hareket terörist ilan ediliyor. Bunun nedenleri sorgulanıyor. Bazıları bunu VIII. Kongre'yle netleştirilen stratejiye bağlayarak *"Avrupa, VIII. Kongre stratejisini kendi açısından çok tehlikeli buldu"* diyorlar. Bu görüşün gerçeklik payı olabilir. Avrupa'nın hatası olarak görüp değerlendirmeye çalışanlar da var. Bazıları Avrupa düzeyinde bir çatışmanın ortaya çıktığını anlamakta zorlanıyorlar. Avrupa'nın yaklaşımlarını, PKK'nin yeni stratejik açılımlarıyla tanımlamak daha doğrudur. Ne bir yanlış, ne ABD'nin baskısı, ne de Türkiye'nin etkili çabaları söz konusudur. Tam tersine Avrupa'nın bizzat kendisinin verdiği bir karar vardır ve bu kararı mevcut politik, stratejik gelişmelere dayanarak veriyor.

Kürtler üzerindeki inkar ve imha politikaları Türkiye eliyle uygulanmaya çalışılıyor. Dolayısıyla Kürt ulusal doğuşunu ve gelişimini gerçekleştirmek için yürütülen mücadelenin Türkiye ile bir çelişki ve çatışmayı yaşaması doğal bir durumdur. Ortadoğu'nun demokratik dönüşüme uğratılması, parçalanmış Ortadoğu'nun özgür demokratik birliğinin yaratılması stratejisinin de Avrupa'yla çatışması benzer bir özellik taşıyor. Bu durum Ortadoğu'daki parçalanmışlığı, Avrupa'nın yaratmış olmasından kaynaklanıyor. Nasıl ki Kürdük yok etme siyaseti TC eliyle uygulanıyor idiyse, Ortadoğu'yu bölüp parçalama, halkları birbiriyle çatıştırmaya siyaseti de Avrupa eliyle uygulanıyordu. Dolayısıyla demokratik değişim-dönüşüm

ve birlik stratejisinin Avrupa'nın böl-parçala-hükmet stratejisiyle çelişki ve çatışma yaşaması kaçınılmaz bir gerçektir. Bu bakımdan Kongre ardından böyle bir çelişki ve çatışmanın gündeme gelmesi anlaşıldır. Avrupa'nın bu yaklaşımını salt 11 Eylül süreciyle izah etmek yeterli olmaz. Kuşkusuz 11 Eylül süreciyle de bağlantısı var, ama "11 Eylül olmasaydı böyle olmazdı" ya da "ABD baskıları olmasa da bu biçimde olmazdı" demek yeterli değildir. Bu tamamen Avrupa'nın stratejik duruşuyla bağlantılıdır.

Apocu hareket, demokratik Türkiye'nin güvencesidir

Önderlik, savunmada Demokratik Ortadoğu Uyarlığı'nın yaratılmasını Avrupa'nın antitezinin oluşturulması olarak tanımladı. Antitez mevcut tezle çelişki ve çatışmaya girdi. Apocu hareketin dönüşümü böyle bir mücadele süreci yarattı. Avrupa PKK ile mücadele ederken, üzerinde durduğu en önemli husus PKK'nin Ortadoğu'yu değiştirmek istemesiydi. Bunu '80'lerin sonunda, '90'ların başında geliştirdikleri saldırı sürecinde açıkça ifade ettiler. Alman savcılar *"Ortadoğu'da bir Kürt devleti kurarak, Ortadoğu'nun mevcut durumunu değiştirmeyi hedefliyorlar. Ortadoğu'yu mevcut sistemden koparmak istiyorlar"* diyorlardı. Bunu Avrupa'nın çıkarları açısından tehlikeli

görüyorlar. Terörizm dedikleri nokta budur. Hareketin bölgesel bir karakter arz etmesinden, Ortadoğu'da uzun süre merkezi egemenlik sürdürmüş bir yapıyla gelişerek çatışmasından ileri geliyor. Türkiye'nin devrimci demokratik hareketiyle bağlantılı, Türkiye'nin demokratik değişimini hedefleyen bir hareket olmasından kaynaklanıyor. Bu bakımdan PKK, Kürt ulusal dirilişi olduğu kadar, Türkiye demokrasisi idi. Doğuştan itibaren böyle bir karakteri edindi ve bu temelde gelişti. Bu anlamda Türkiye'nin devrimci-demokratik hareketiyle kopmaz bağı vardır. Bu bağı daha da geliştirmek istedi, fakat Türkiye çerçevesinde gelişme sağlayamadıkça kopuş ve giderek Kürdistan'a kayma yaşandı. PKK Türkiye'den kopup Kürdistan'a kaydıkça ve giderek Kürdistan'la sınırlı kaldıkça çözüm ve etki gücünü kaybettir.

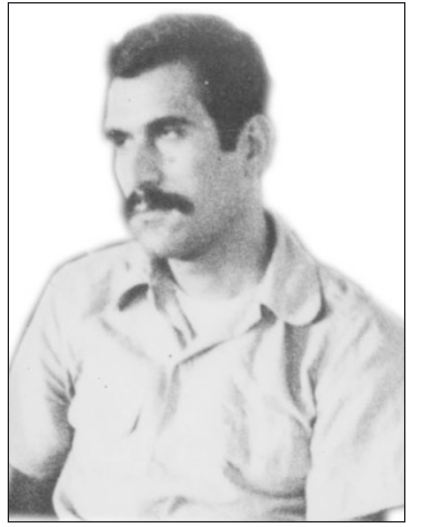
Dönüşüm, aynı zamanda Türkiye'nin demokratik dönüşümünü gerçekleştirmek anlamına geliyor. Türkiye'nin sosyalist hareketini örgütlemeyi ifade ediyor. Böyle bir karakter kazanarak daralmışlığını aşmayı,

etkisizliğini gidermeyi, daha baştan taşıdığı özellikler temelinde Türkiye'de demokratik dönüşümü gerçekleştirerek Kürt sorununu dahil tüm sorunları demokratik yöntemlerle çözmeyi öngörüyor. PKK'nin baştan beri stratejik yaklaşımı buydu. Her zaman, Kürdistan demokratik ulusal hareketini, Türkiye devrimci demokratik hareketiyle stratejik bağ içerisinde gördü. '70'lerden itibaren bu biçimde geliştirmek istedi. '80'lerde, 12 Eylül karşısında bir cephe ittifakı temelinde geliştirmek istedi. Bundan uzaklaştıkça etkisini kaybetti.

Neden uzaklaşma olduğunu değerlendiren, Türkiye'nin sosyalist ve demokratik hareketine bakmak gerekir. Türkiye devrimci demokratik hareketi nasıl doğdu, nasıl şekillendi, kimler yer aldı, kim neyin liderliğini yürüttü, kim neye hizmet etti, mevcut durum kimin eseri? Bu sorulara doğru cevap verebilmemiz gerekiyor. Bütün bu sorulara cevap verme ve çözüm geliştirme noktasında 6 Mayıs şehitlerinin gerçeği, yaşamları, düşünceleri, eylemleri en güçlü çıkış noktasıdır. Önderlik Türkiye sosyalist devrimci gençlik hareketinin öncüleriyse karşılaştıkça "Gelin, kongre yapalım" derdi. Kendisini hep Türkiye devrimci demokratik hareketiyle bir örgütsel bütünlük içerisinde saydı.

Birinci Dünya Savaşı'nda yenilerek parçalan Osmanlı İmparatorluğu'nun enkazları üzerinden gelişen Türkiye Cumhuriyeti devleti, 1923-50 döneminde otoriter bir yönetim tarzıyla yönetildi. Buna cumhuriyetin kuruluş ve şekilleniş dönemi denebilir. Cumhuriyetin siyasi inşasının yapısı ekonomik, sosyal ve kültürel boyutunun ortaya çıkmasında belirleyici bir rol oynadı. '50'lerden itibaren cumhuriyet, özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarının etkisi altında kalarak yeni bir sürece girdi. Cumhuriyet yönetimi altında gelişen kapitalist yapılanma uluslararası sermayeye daha çok bağlanarak, diğer yandan komprador feodal yapı ile birleşerek hızla büyüme sürecine girdi. Buna, otokritik cumhuriyetten oligarşik cumhuriyete doğru adım atma denebilir. Dışa bağımlılıkta ölçsüzlük, içte baskı ve sömürde ölçsüzlük hakimdi. Hızlı büyüme, zayıf temeller üzerinde kurulmuş cumhuriyeti sarstı. Bu durum, cumhuriyeti ortaya çıkaran, kendisini onun güvencesi olarak gören orduyu telaşlandırdı. Bütün bu gelişmeler 27 Mayıs 1960 darbesine yol açtı.

1960 darbesi bir frenleme hareketiydi. Aynı zamanda büyük sermaye sahipleri ile büyük toprak sahiplerinin ortaklığına karşı sanayi kapitalizminin, orta ve küçük burjuva kesimlerin çıkarlarını dengeleme, buna göre bir paylaşımı sağlama hareketiydi. Dolayısıyla daha geniş bir tabana hitap etti. Arkasından Türkiye kapitalizminin yeniden örgütlendirilmesi, devletin buna göre yeniden şekillenmesi gelişti. Devlet içerisinde, dışa bağımlık te-

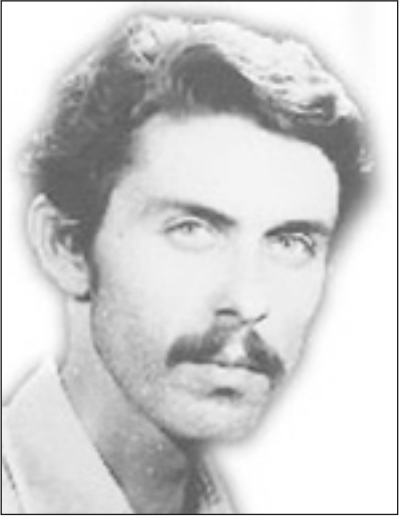
melinde işbirlikçi sanayi kapitalizmi ağırlık kazandı. Orta kesimler, küçük burjuva çevreler ve emekçiler haklarını arama imkanı buldular. Bu, Türkiye'nin yapılanmasında bir ayrışmayı ortaya çıkardı. Birincisi '50'lerden itibaren büyük bir hamle yapmış olan oligarşinin gelişmesi, işbirlikçiliğin giderek tekelleşmesi ve işbirlikçi kapitalizmin büyük toprak ağalılığıyla birleşmesiydi. Ekonomide bir oligarşik yapı geliyor ve devlet yönetimini ele geçirmeye çalışıyordu. İkincisi ise '60'ların ortalarından itibaren emekçilerin kendi çıkarlarını sağlamak, bölüşümden daha fazla pay almak, ağır sömürü düzenini hafifletmek, bunu sağlayacak demokratik bir ortam yaratmak için mücadelelerini geliştirmeleriydi. Böylece Türkiye'de önemli bir ayrışma sürecine girildi. '60'ların ortalarından itibaren bu ayrışma giderek kendini örgütledi. Çelişki derinleşti ve çok yönlü mücadelelere yol açtı; sendika ve kitle mücadeleleri gelişti. Bu mücadeleler Türkiye toplumu üzerinde önemli etkiler yarattı. Böyle bir etkilene sürecinde emekçilerin, buna bağlı olarak orta kesimlerin ve memurların mücadelesi, bunların önünde de militan gençliğin devrimci mücadelesi Türkiye'yi sarstı. İnsanların bilinci ve değer yargıları üzerinde büyük etkiye bulundu. Demokratik Türkiye gerçeği, oligarşik yapı karşısında büyük bir güç kazandı. Oligarşik yapı, devrimci demokratik gelişmenin büyük gücü karşısında zorlanınca yeniden askeri müdahaleye girişti. 12 Mart 1971 darbesi böyle gündeme geldi.

1971 darbesinin devrimci demokratik hareketi ezme durumu gündeme gelince, devrimci gençliğin daha militan çıkışı da gündeme geldi. Gençlik hareketi, gençlik örgütlenmesini daha ileriye götürme adımlarını atarak 12 Mart faşizminin, gelişen devrimci demokratik hareketi ezme girişimine karşı en fedakar ve kahramanca direnişi ortaya çıkardı. Mücadele salt sendikal ve demokratik kitle mücadelesi olarak kalmadı, silahlı direniş düzeyine ulaştı. İki Türkiye gerçeği o zaman ortaya çıktı. Partî Önderliği bu dönemi değerlendirirken

"PKK, Kürt ulusal dirilişi olduğu kadar, Türkiye demokrasisi idi. Doğuştan itibaren böyle bir karakteri edindi ve bu temelde gelişti. Bu anlamda Türkiye'nin devrimci-demokratik hareketiyle kopmaz bağı vardır. Bu bağı daha da geliştirmek istedi, fakat Türkiye çerçevesinde gelişme sağlayamadıkça kopuş ve giderek Kürdistan'a kayma yaşandı."

“Bu işi ben başlatmadım, devraldım. Yürütüyordun, içine girdim. Daha doğru ve etkili yürütülmesi için çaba harcadım” diyor. Türkiye ekonomik, siyasal ve kültürel yapılanma olarak önemli bir gelişme dönemindeydi. Hangi yönde ilerleyeceği, nasıl şekilleneceği, dolayısıyla toplumsal yaşamın nasıl olacağı soruları ortadaydı. Buna oligarşik güçler de, demokratik güçler de kendi cephelerinden yanıt vermeye çalışıyorlardı. Ekonomide, siyasette, kültürde ve sosyal yaşamda kendi çıkarlarını ifade edebilecek bir yapıyı hakim kılmaya çalışıyorlardı. Demokratik güçler, cumhuriyetin demokratik devrimle ilerletilmesini ve Türkiye toplumunun demokratik gerçeğinin hakim olmasını hedefliyorlardı. Önemli bir güçleri vardı, hiç de zayıf değillerdi. Buna karşılık oligarşik güçlerin oturmuş bir yapısı yoktu; istikrarsızlık ve dengesizlik vardı, dolayısıyla değişkenlik çok fazlaydı. Ekonomik gelişmeler, sosyal hareketlilik ve onun üzerindeki ideolojik, siyasal mücadele çok hızlı oldu. Yüzyılların uykusu içinde olan köylü toplumu kendini birden bire her türlü düşünce akımının tartışıldığı, farklı siyasal akımların çok yönlü mücadele ettiği bir ortam içerisinde buldu.

İşçi ve emekçi hareketiyle birlikte devrimci gençlik hareketi de büyük bir gelişme sağlayarak örgütlendi ve kadrolaştı. Gençler çok az bir bilinçle büyük tarihi sorumluluklar üstlenme cesaretini gösterdiler. İşçi mücadelesinin önünde yer aldılar. İşçi ve emekçi mücadelesine paralel olarak gençlik mücadelesini sokakta ve okullarda geliştirdiler. Bilinç edinme, örgüt oluşturma, mücadeleye cesaret ve fedakarlık aşılama yönleriyle öncülük yaptılar. Gerek gençlik eylemliliği içerisinde, gerek işçi hareketini desteklerken, gerekse 12 Mart darbesine karşı silahlı direnişte sergiledikleri çıkışlar oldukça görkemli ve kahramancaydı. Eylemlilikleri bir efsane gibiydi. Türk ve Kürt gençlerini, emekçilerini ve köylülerini derinden etkiledi. Günümüzde hala ayakta kalan değerler arasında o dönemin bir mirasıdır. Otuz yıldır bu miras kullanılıyor; tükenmeyen bir kaynak gibidir. Apocu hareket tamamen bu gelişmenin Kürdistan kolu olarak şekillenmiştir. Tümöyle o mirası temsil ediyor, büyütüyor.

Gençliğin devrimci akımı, emperyalizmin 20. yüzyıl başlarında bölgeye uyguladığı böl-yönet politikasına, Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD, NATO ve uluslararası sermaye ile girdiği işbirlikçilik sürecine karşı bağımsızlığı, birliği ve halkların kardeşliğini temsil etme temelinde ortaya çıktı. Devrimci gençlik hareketi, temel karakterini bu doğuş döneminde edindi. Çok sistemli olmamasına, hatta bir-

raz hayalci olmasına rağmen bir programı vardı. Türkiye gerçeğini yeterince tanımaktan, somut durumu tahlil etmekten uzaktı, ama bazı doğruları vardı. Hedefleri vardı, temel ilkelerle hareket etti. Bu temel ilkeler, gelişmekte olan Türkiye'yi dışa bağlama, baskı ve sömürü düzenini derinleştirme yaklaşımlarına karşı bir çözümü ifade ediyordu. **“Demokratik ve Bağımsız Türkiye”, “Türk ve Kürt halklarının kardeşliği”** dediler. Çok fazla bilinç derinliğine, örgütsel yapıya ve tecrübeye kavuşmadan en aktif mücadele süreçlerine girdiler. Denizler ve Mahirler demek, böylesi bir mücadelenin kendisi demektir. Onlar bütünüyle hareketin karakterini temsil ediyorlar. Devrimci demokratik hareketin doğuşunun önderleri oldular. Ruh verdiler, düşünce ve duygu verdiler, yaşam çizgisi ve militan bir tarz kazandırdılar. Dolayısıyla güçlü bir hareket ortaya çıkardılar.

Kuşkusuz eksiklikleri de vardı. Türkiye'nin gelişme çizgileri oturmamıştı; dolayısıyla Türkiye gerçeğini tahlil etme, sorunlarını çözecek stratejiyi, taktiği ve örgüt biçimini ortaya çıkararak her türlü saldırı karşısında ayakta kalma gücünü gösteremediler. Oldukça zorlu, karmaşık ve hızlı gelişen bir süreçti; çok güçlü bir bakış açısını, büyük bir deneyimi gerektiriyordu. Oysa bu önderler genç ve deneyimsizdiler. En az donanımla en ağır sorumluluğa ve en büyük eyleme yöneldiler. O nedenle her şeyi yerinde, doğru ve başarıyla yapma gücünü gösteremediler. Neden yapamadılar diye eleştirmek gerçekçi değildir. Onların yapacakları gerçek bir devrimci doğuşu ortaya çıkarmak, bunu sağlamak bazı ilkelere bağlamaktı, ki bunu da başarıyla yaptılar. Bu noktada eksiklikleri yoktu, fazlalıkları vardı. Fazlalıkları eylem güçleriyle açığa çıktı. Sözleri, eylemleri, hareketleri Türkiye'nin ve Kürdistan'ın dört bir yanında yankılandı. Yedi-den yetmişe herkesi etkiledi. Emperyalizmi ve işbirlikçi sınıfları büyük bir korku ve telaşa düşürdü.

12 Mart darbesinin azgın saldırılarla gelişmesi bunu gösteriyor. Hiçbir yönetim sorumluluğu olmayan, sadece haksızlıklara karşı çıkan genç insanlara karşı tank, top ve uçak kullanacak düzeyde bir askeri şiddete yönelerek operasyon geliştirdiler. İsyanların bastırılmasından sonra ordunun askeri saldırıları bilinçli ve örgütlü olarak, ilk defa 12 Mart darbesine karşı geliştirilen devrimci gençlik hareketine karşı yapıldı. Devletin oligarşik yapılanmasını, ona hizmet eden ve onunla bütünleşme durumunda olan askeri güçleri böyle anlamak gerekir. 12 Mart karşısındaki devrimci gençlik direnişi devletin gerçek yüzünü en açık bir biçimde ortaya koydu. Buna rağmen başlatılan mücadelede geri-leme olmadı. 12 Mart faşizminin saldırganlık ve bastırma hareketini ifade etmesi gibi, devrimci gençlik direnişi de her türlü baskı ve sindirmeye karşı kahramanca bir direnişi ifade etti. Saldırıları ne tür direnme gerektirdiyse öyle direndiler. Neredeyse Türkiye'ye devrimci demokratik gelişme hakim oluyordu. Ordu Ankara'da bastırmış olsa da hareket söylemi, sloganları, en çok da eylemiyle Türkiye ve Kürdistan'da özellikle gençlik, işçi ve halk kesimleri içerisinde büyük bir yayılma sağladı. Dolayısıyla '70'lerin çatışması, esas olarak 12 Mart darbesine karşı gerçekleştirilen direnişin gücü ve görkemliliğiyle bağlantılıdır. Devletin 12 Mart temelinde kendisini yenileyip saldırıya geçmesine rağmen, emekçilerin direnişi on-

yıl boyunca sürdürebilmesi, '71 çıkışının ne kadar güçlü ve etkili olduğunun açık göstergesidir. Eğer kesintiye uğramasaydı mücadele farklı bir çizgide gelişebilirdi. Oligarşinin bu düzeyde hakimiyeti gerçekleşmeye-bilir, Türkiye'nin demokratik-devrimci direniş çizgisi daha güçlü gelişebilirdi. Örneğin **Kızıldere** ve **Nurhak** çıkışları daha planlı ve örgütlü birer çıkış olabilselerdi, süreklilik sağlayabilselerdi Kürdistan'ı ve Ortadoğu'yu değerlendirebilirlerdi. Nitekim Filistin'le ilişkilidiler.

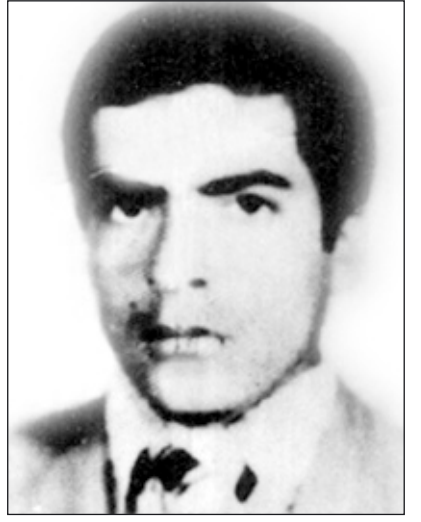
Sahte solculuk ve işbirlikçilik aşılmalıdır

1971 direnişinin büyük etkisi ilerletilemedi; sadece kullanıldı ve tüketildi. Teorik, programsal, stratejik ve taktik olarak, örgüt yapısı olarak geliştirilemedi. Türkiye koşullarına uygun bir örgütlenme haline getirilemedi. Devrimci demokratik akım daha güçlü ve etkileyiciydi. Günümüzde iktidar olan MHP, o zaman nefes bile alamıyordu. Küçük gruplar olmaktan öteye gidemiyordu. Milliyetçiliğin devlet tarafından teşvik edilmesine rağmen, gençlik ve halk kitleleri üzerinde fazla bir etkisi yoktu. Onlar, devrimci demokratik hareket doğru ve etkili bir biçimde geliştirilemeyince ortaya çıktılar. Devrimci demokratik akımın gelişmemesinin nedenlerini irdeleyen, bü-

gisine özeleştirisel bir yaklaşım gösterilmesinin gerekliliğini belirtiyordu. '74'te örgütlenip gelişen **ADYÖD**, tamamen bu temelde hareket etti. Önderlik *“Bir daha ezilme-yecek, kesintiye uğramayacak bir devrimci-demokratik hareket geliştirilmek isteniyorsa, öncelikle '71 yenilgisinin nedenleri tespit edilerek bundan dersler çıkarılması gerekir”* diyordu. Önderlik bu anlayıştan hareketle farklı çevrelerle ilişkilendi ve birçok toplantıda '71 üzerine değerlendirme yaptı. Fakat '71 yenilgisinden geriye kalan ikinci elden kadrolar direniş çizgisini devam ettiremediler. Ne THKO ne THKP-C ne de TİKKO bu çizgiyi devam ettirebildi. '71 çizgisi inkar edilmese de özü doğru temsil edilemedi. Ucuz yaklaşımlar çok fazla gelişti. '90 sonrası PKK kadrolarında gelişen erken iktidar hastalığına benzer bir durum, o dönem Türkiye gençlik hareketi içerisinde yaşandı. Kendi emek ve çabalarıyla olmayan, daha çok '71 çıkışının propagandasal etkisiyle gelişen ortamı doğru değerlendiremediler. Böylesi olumlu bir ortamı kendilerinin yarattıklarını sandılar. Dolayısıyla, sorumlu bir yaklaşımla örgüt öncülüğünün nasıl yapılacağı, yüz binlerle katılım gösteren halkın nasıl doğru bir çizgide yürütüleceği üzerine yoğunlaşmak yerine, bu gelişmelerden gruplaşmalar yaratmak, birkaç sayfa yazı yazmak ya da birkaç ilke belirlemekle mücadeleyi sahiplendiklerini sandılar.

Hareketin doğuş çizgisini daha da ilerleteceklerine, devraldıkları mirası dar yönetimleri altına alarak grupçuluğu geliştirdiler. Ciddi bir özeleştirisel yaklaşım gereği bile duymadılar. Dolayısıyla devrimci-demokratik hareketin ideolojik, stratejik, taktik ve örgütsel yetersizlikleri üzerinde durmadılar. Bu dönemki çalışmalara en güçlü grup olmayı hedefleyen bir yaklaşım hakim oldu. Türkiye-Kürdistan ayrımı ve birliği, dolayısıyla bunları ihtiva eden doğru bir program, strateji ve taktik yaklaşım belirlenmedi. Çok fazla ideolojik ve siyasi içeriği olmayan sloganlar etrafında 12 Mart yönetiminin geliştirdiği MHP ile çatışmalar gelişti. Bu çatışmalar okullarda ve sokaklarda bir iç savaşa yol açtı. Öyle ki, çatışmaların şiddetlenmesi ile ideolojik ve teorik çizgi, program ve strateji bir yana bırakılarak her şey faşist MHP hareketiyle çatışmaya göre ayarlandı. Oldukça dar yaklaşımlarla, düzeni aşmayan programlarla sürece cevap verilmek istendi, fakat doğal olarak bu başarısızlandı.

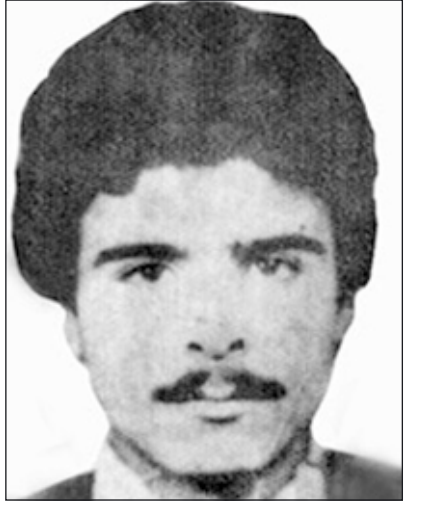
Apocu hareket böylesi bir ortamda şekillendi. '71 çıkışının özelliklerini temel alırken, yenilgisinden de dersler çıkardı. Bu noktada teorik ve ideolojik açılımlar yaparak, Türkiye ve Kürdistan gerçeğine uygun bir program oluşturmaya yöneldi. Koşullara uygun bir strateji, taktik ve örgüt yapısı belirlemeye çalıştı. Bunu Türkiye devrimci-demokratik hareketiyle uyum içinde yapmak istedi, fakat bu hareketin niteliği buna fırsat vermedi. Bu durum Apocu hareketin gidererek Türkiye devrimci-demokratik hareketinden, dolayısıyla Türkiye'den kopuşunu getirdi. Türkiye devrimci-demokratik hareketi yeterli bir özeleştiriyile '71 yenilgisinin nedenlerini doğru bir biçimde açığa çıkararak Türkiye ve Kürdistan gerçeğini doğru aydınlatabilseydi, PKK hareketi Türkiye ve Kürdistan'daki mücadelesini ortak bir örgütlenme temelinde geliştirebilecekti. '70'lerin sonuna doğru, bu ayrışma giderek Kürdistan ve Türkiye olmak üzere iki ayrı mücade-

le alanı yarattı. Fakat objektif olarak bir birlik zemini vardı. Dolayısıyla Apocu hareketin Türkiye devrimci-demokratik hareketi ile ittifak arayışı her zaman oldu. Fakat Dev-Yol benzeri kimi örgütler, MSP ile ittifak yapmayı gündemlerine koydular, ama PKK ile ittifaka yanaşmadılar. Orhan Kotan önderliğindeki Rızgari hareketiyle olacak ittifakı PKK ile gelecek ittifaktan daha değerli buldular. Çözümleyici bir çizgide olamamalarından dolayı böyle bir duruma düştüler.

12 Eylül faşist darbesi, '71 direnişçilerinin yarattıkları bütün gelişmeleri darbelemek istedi. 12 Mart'ın oluşturduğu devlet şekillenmesini, oligarşik hakimiyeti tam bir başarıya götürmeyi öngördü. NATO'nun Ortadoğu'daki çıkarlarını daha iyi temsil etmeyi ifade etti. Bunun gerçekleşmesi için de Türkiye ve Kürdistan'daki devrimci-demokratik hareketlerin ezilmesini gerekli gördü. Bu nedenle devrimci-demokratik hareket ve halka yönelik olarak büyük bir saldırı başlattı. 12 Eylül saldırısı ve sonuçları, '70'li yıllarda yaşanan pratiği de dikkate alma temelinde yeniden bir durum değerlendirmesi yapılarak yeni yaklaşımlar geliştirmeyi gerekli kıldı. PKK bu temelde yeni politik süreci çözümlemeye çalışarak buna uygun yeni program ve açılımlar yapmaya çalıştı. Aynı zamanda 12 Eylül'e karşı mücadelede Türkiye ve Kürdistan devrimci-demokratik hareketlerini ortak bir stratejide birleştirmenin yollarını aramaya yöneldi. **Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi** çalışmaları bu temelde ortaya çıktı. '80'lere gelindiğinde belli bir donanıma ulaşmış, uzun bir mücadele pratiği yaşamış olan tecrübeli hareketler ve kadrolar vardı. Dolayısıyla Türkiye ve Kürdistan devrimci-demokratik hareketlerinin '70'lerin başlarında yapamadıklarını '80'lerin başında yapmalarının imkanı doğmuştu. 12 Eylül darbesiyle ortaya çıkan faşist askeri güce karşı böyle bir yaklaşım zorunlu oluyordu. Bu noktada en sorumlu yaklaşımı yine PKK hareketi gösterdi. Düşünce ve pratik ilişki geliştirerek bütün imkanlarını Türkiye sol örgütlerini birliğe çekme yönünde kullandı. '82 yılına gelindiğinde bütün sol hareketleri içine almasa da FKBDC adıyla önemli bir hareket geliştirildi. Bu hareket içerisinde

Mihri Belli gibi Türkiye'nin en eski devrimcileri de yer alıyordu. Dev-Yol gibi bir kitlesel hareketi bünyesinde barındırıyordu. FKBDC içerisinde yer almayan örgütlerden TİKKO ve Kurtuluş dışarıdan desteklemeyi öngörüyorlardı. Dev-Sol'la bu yönlü bir tartışma vardı. TİP böylesi bir oluşuma ilgi duuyordu. Bu örgütlerin hepsi ortak bir cephede birleşmemişlerse de kendi aralarında karşıt cepheler de oluşturmamışlardı. Çok

az örgüt bu örgütlenmeye karşıt konumdaydı. Kürt örgütlerinden sadece PKK, Türkiye'den ise sekiz örgüt bu mücadele çizgisini öngörerek cephe içerisinde yer alıyordu. FKBDC kadroları daha sonra eğitim çalışmalarıyla hazırlık sürecine alındılar. '82'nin ortasında, PKK, II. Kongresi ile 12 Eylül'e karşı pratik mücadeleyi geliştirme amacıyla ülkeye dönme kararı alırken, bu güçlerle aynı cephe içerisindeydi. Bu durum giderek bir gerginleşmeyi getirdi. PKK böyle yaklaşırken, cephe oluşumuna öncülük eden Dev-Yol bunun tersinden hareket etti. Türkiye veya Kürdistan hattına dönmek, 12 Eylül'ün faşist uygulamalarına karşı silahlı direnişi geliştirmek yerine Avrupa'ya çekilerek bir mülteci hareketi biçiminde bazı demokratik mücadelelerle yetinmeyi öngördü. Direniş çizgisini, tutuklu devrimcileri ve halkı imha ettirici bir çizgi olarak değerlendirip sakıncalı buldu. Dolayısıyla 12 Eylül rejimine karşı mücadele etmek için oluşturulan cephe, temel mücadelede anlaşamayarak ayrıştı. Giderek örgütler arası gerginlik ortama hakim oldu.

Bu noktada en çok rol oynayan kişilik **Taner Akçam**'dir. Bu kişiyi doğru tanımak gerekiyor. Apocu hareketin yeni stratejiyi tam bir örgüt kararı haline getirmeye yöneldiği, bunun Türkiye'yi etkilemeye başladığı bir süreçte bu kişilik yine sahneye çıkarak hareketimiz aleyhine röportajlar yaptı, Önderliğimiz için alçakça sözler söyledi. '82 sürecinde oynadığı rolü bugün de devam ettirmek istiyor. '82 sürecinde küçük bir grup bu kişinin Avrupa'ya çekilme stratejisini yanlış bulmuştu. Bu nedenle Karadeniz'e gittiler. Ezildiler, bir kısmı şehit düştü. Daha sonra Ortadoğu'ya çekilerek mücadele etmek için hazırlanan büyük bir kadro gücü Taner Akçam tarafından Avrupa'ya çekilerek eritildi. Ardından **"Eşek Derneği"** kurarak 15 Ağustos sürecine kadar konferanslar vermeye başladı. Almanya onu üniversiteye alarak profesör yaptı. Daha sonra Türkiye'ye dönüp hocalık yaptı. Taner Akçam, aslında 12 Eylül'e karşı Kürdistan ve Türkiye'de faşizmi yenecek bir mücadelenin oturulmasını engelleyen, dolayısıyla 12 Eylül faşizmine, Türk oligarşisine Kenan Evren'den daha fazla hizmet eden bir kişiliktir.

Taner Akçam '70'lerin ortasında, AD-YÖD kapatıldıktan sonra –ki ADYÖD yönetimindeydi– cezaevine girdi, daha sonra kolay bir biçimde oradan kaçırıldı. Dev-Yol etkili bir gençlik hareketi olmasından ötürü, '70'li yıllarda en fazla kitleye sahip olan hareket konumundaydı. Taner Akçam'ın, cezaevinden kaçıp yurtdışına çıkması kendisine bir popülarite kazandı. 12 Eylül darbesi ardından Dev-Yol yönetiminin diğer üyeleri tutuklandılar. O duruma düşmemeleri için çağrılarımız ve desteklerimiz oldu, fakat bizi fazla dikkate almadılar. Diğer kadroların cezaevine düşmeleri Taner Akçam'a daha fazla tasarruf geliştirme imkanı yarattı. Geriye kalan kadrolar, 12 Eylül'ün yarattığı hassasiyet ortamından ve '70'li yılların

"Taner Akçam'ı doğru tanımak gerekiyor. Apocu hareketin yeni stratejiyi tam bir örgüt kararı haline getirmeye yöneldiği, bunun Türkiye'yi etkilemeye başladığı bir süreçte bu kişilik yine sahneye çıkarak hareketimiz aleyhine röportajlar yaptı, Önderliğimiz için alçakça sözler söyledi. '82 sürecinde oynadığı rolü bugün de devam ettirmek istiyor."

lider kadrolarından biri olmasından dolayı Taner Akçam'ı tartışmasız dinlediler.

Dev-Yol, eğer PKK'nin yaptığı gibi Türkiye'ye dönüp 12 Eylül'e karşı silahlı mücadeleyi geliştirmeye yönelseydi, en az Kürdistan'daki kadar bir gerilla gelişimi Türkiye'de de olacaktı. Şayet bunu FKBDC içerisinde, PKK öncülüğünde gelişen Kürdistan direnişi ile birlikte yapsaydı, 12 Eylül rejimini '90'lara, 2000'lere sarkmadan, daha '80'lerin ortasında darmadağın edecek bir silahlı direnişi Kürdistan ve Türkiye'nin her tarafında geliştirmek mümkün olacaktı. Türkiye ortamı buna sonuna kadar açıktı. 12 Eylül darbesi toplumu çok ezmişti. MHP ve MSP'yi bile ezmişti. Dolayısıyla bu tür akımların kitle tabanları bile 12 Eylül darbesinin yönelimlerine karşı geliştirilecek her türlü direnişe destek verecek durumdaydılar. Bu anlamda 12 Eylül rejimine karşı mücadele etmek isteyen güçlerin geniş bir kitle desteği vardı. Türkiye'deki kadro gücü daha nitelikliydi, çoğu üniversite gençliğinden geliyordu. Dolayısıyla gerillacılığı çok daha örgütlü ve nitelikli geliştirebilirlerdi. Böyle bir gelişmeyi Taner Akçam engelledi. Bu anlamda devrimci demokratik harekete en büyük zararı, dolayısıyla 12 Eylül rejimine de en büyük desteği vermiş oldu.

Türkiye mevcut durumda Taner Akçam'ı ödüllendiriyor. Emperyalist çevrelerle Türkiye'nin ittifakını sağlayan bir rol oynuyor. Türkiye'nin demokratikleşmesine verdiği zarar, Türkiye'nin demokratik güçlerinin tükenmesine ettiği öncülük nedeniyle hesap vermesi gerekirken, on binden fazla şehit vermiş, Türkiye demokrasisini en zor koşullarda temsil etmiş, Türkiye toplumu üzerine bir karabasan gibi çöken faşist askeri rejimi parparça edip geriletmiş olan bir mücadeleyi karalamaya çalışıyor. Günümüzde Avrupa'nın PKK hareketi için aldığı kararların arkasında Taner Akçam gibi güçler yer alıyor.

Ayrıca Kürt işbirlikçiliği de bu güçler içerisinde yer alıyor. 1 Eylül 1998 ateşkesinden sonra Barzani ve Talabani Washington'a giderek 17 Eylül Washington Anlaşması'nı imzaladılar, ardından 9 Ekim komplosu harekete geçti. Bundan bir süre önce Barzani ile Talabani Almanya ve İngiltere'ye giderek ABD temsilcileriyle görüştüler. Bunun ardından PKK terör listesine alındı. Taner Akçam, birkaç ay öncesine kadar esamesi bile okunmazken, birden gazetelerde boy vermeye başlayarak **"PKK hakkında düşünceler"** diye açıklamalar yapmaya başladı. Bütün bu gelişmeler mevcut sürecin hazırlanmasına yöneltti. Bir yandan hareketin en kritik sürecinde onu güçten düşürmeye çalı-

şıyorlar, diğer yandan ihbarcılık yapıyor, yani ajanlık rolü oynuyorlar. Yalan yanlış her türlü sözü söyleyerek devrimci demokratik hareketi karalamaya çalışıyorlar. Kürt işbirlikçiliği ve reformizmi cephesinde de, Türkiye'nin sahte solcu cephesinde de bu rolü oynayan kişiler ayıdır.

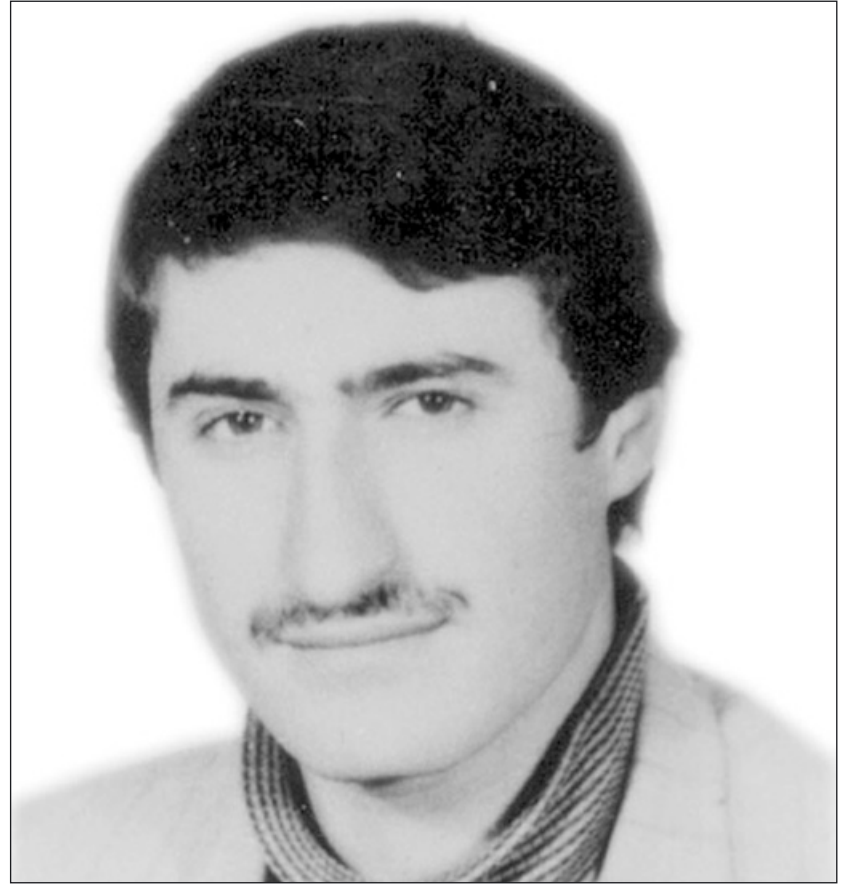
Yeniden yapılanma '71 direnişinin güncelleştirilmesidir

Bütün bunlardan çıkartılması gereken bazı sonuçlar var. Birinci olarak Türkiye'nin oligarşik gelişimine karşı dışı dış bir mücadele yürüten devrimci-demokratik hareketin başarısının gölgelenmesinde, dolayısıyla Türkiye'nin demokratikleşme gibi bir sorunu sancılı yaşamasında devrimci-demokratik mücadeleye öncülük ettiğini iddia eden bazı kişiliklerin ve yaklaşımların tayin edici rolü vardır. Devrimci-demokratik hareketi bunlar yenilgiye götürmüşlerdir. Dolayısıyla ihanet etmişlerdir. Bu ihaneti ortaya çıkararak bertaraf etmemiz gerekiyor. İkinci olarak bu ihanet yaklaşımlarına rağmen her türlü zorluğu göğüsleyerek direnişi geliştiren PKK, Türkiye'nin devrimci-demokratik çizgisinin temsilcisi olmuştur. Tam başarıya gitmese de, özgürlük ve demokrasi, devrim ve değişim umutlarını canlı tutarak 12 Eylül rejiminin her türlü değeri yerle bir etmesini, sol ve devrimci harekete bulaşan herkesi ihanetçi yapmasını engellemiştir. PKK, kendisini yeni bir stratejik yaklaşımla Türkiye'yi daha da olumlu etkileyecek bir çizgiye ulaştırmış bulunuyor.

Bütün bunlardan çıkarılması gereken üçüncü sonuç '71 devrimci direniş çizgisinin özünü canlandırma gereğidir. Deniz ve Mahirlerin düşüncesi, duygusu ve eylem çizgisi bütün bu olumsuzluklara cevap verebilecek en güçlü çizgidir. Bu çizgi Kürdistan'da PKK eliyle canlı kılındı ve geliştirildi. Sadece Kürdistan'a özgü ele alınmış olsa da aslında öyle olmadığı, bu çizginin Türkiye için de geçerli olduğu ve hatta evrensel olduğu rahatlıkla belirtilebilir. Bu anlamda Deniz ve Mahirlerle ilk adımları atılan ve PKK ile geliştirilen devrimci-demokratik çizgiyi esas almak ve geliştirmek, Avrupa'nın ve ABD'nin en ileri düzeyde geliştirmeye çalıştığı emperyalist oyunları boşa çıkarmanın tek doğru yoludur. Sömürüye karşı bağımsızlık, emperyalist oyunlara karşı duyarlılık, bölmeye karşı halkların birliği ve ortak yaşamı gerekiyor.

Türkiye'de, uzun bir süre oligarşik kesim hakim oldu. Devrimci-demokratik kesim de kendisini Kürdistan'da çözüm için dayattı. Uzun süreli direniş ile ortaya çıkartılan özgürlükçü ve demokratik birikim, kendisini bütün Türkiye'ye taşıyarak demokratik değişim ve dönüşümün gerçekleşmesine, dolayısıyla demokratik yanın ağır basmasına çalıştı. Oligarşik hakimiyet karşısında Kürdistan direnişi hep var oldu. Bu direniş, Türk oligarşisinin tam bir hakimiyet sağlamasına izin vermedi. Bugün itibarıyla Kürdistan'daki direnişle açığa çıkan birikimin kendini yeniden yapılandırarak Türkiye'nin değişim ve dönüşüm hareketi haline getirmesiyle oligarşi ile demokrasi arasındaki mücadelede yeni bir dönem ortaya çıkmış oluyor. Süreç artık demokratik çözüm yönünde işliyor.

Önderlik, Demokratik Uygurlik Manifestosu'nda Türkiye ve Ortadoğu gerçekliğini de aşan, bütün insanlığa hitap ederek dünyadaki sorunlara çözüm üretecek bir çizgiyi yaratmıştır. Dolayısıyla bizim de örgüt ve pratik

mücadele yürüten güçler olarak Önderlik çizgisinin doğru temsilcisi olmamız gerekiyor. Bunu sadece Apocu hareketin yapmasını beklemek oportünistçe ve kurnazca bir yaklaşım olur. Yükü başkasına yıkma yaklaşımı anlamına gelir. Böylesi bir tutum en çok Türkiye cephesinde açığa çıkıyor. Kendisine demokrat ve sosyalist diyen birçok çevre böyle kolaycı bir yaklaşım içerisine giriyor. Bu tutumu ret edip eleştirmeliyiz. Bu biçimde bize övgü diziylarsa onu da ret etmeliyiz. Kürtlerle ve PKK'ye övgü dizmek yerine kendilerini bir araya getirsinler, Türkiye halkını oligarşiye karşı demokratik dönüşümü sağlamak üzere mücadeleye seferber etsinler.

"Türkiye halkı mücadele edemez, Türkiye'de mücadele edecek dinamik yok" demek, Türkiye halkına hakaret olur. Sözle söylenmese bile birçok çevrenin ve kişinin durumu bunu ifade ediyor. Bu kesinlikle '71 direnişçiliğini ret etmek, onu inkar etmek anlamına geliyor. Türkiye aydını, siyasetçisi ve sosyalisti gerçekçi olmak, kendine taktığı bu sıfatların gereklerini yerine getirmek zorundadır. Türkiye'de milyonlarca insan kurtuluşu beklerken "Nasıl olsa Kürtler bu işi iyi yapıyor" deyip bununla yetinmek doğru bir yaklaşım değildir. Türkiye halkına inancı olmayanın Kürt halkına da olmaz. Türk aydını ve solcusu kendini bu noktada düzeltmelidir.

Öncülük edilirse, gençlik mücadeleyi en kahramanca verebilir, en zor koşullarda çıkış yapabilir. Tarih bunun şahididir. Dünyada, Türkiye'deki işçiler kadar eylem yapan hiçbir kesim yoktur. Bunlara doğru önderlik yapacak ne bir örgütlenme ne de bir kişilik var. Bu tür çevrelerin söz söyleyip pratik gereklerini yerine getirmeyen durumdan kendilerini kurtarmaları gerekir. Ancak bu temelde dost olabilir, ortak bir çalışma içerisinde yer alabilir, onlara sosyalist ve demokrat diyebiliriz. Türkiye toplumunu özgürlük ve demokrasi yönünde ilerletecek, düşüncesi, duygusu, eylemi, davranışı büyük kişilikler ve öncülükler haline gelmesini gerekiyor. Böyle olunursa sosyalist olunur. Yeterince anlamayan genç insanlar üzerinde örgüt adı altında tahakküm kurmak bir çeşit mülkiyet edinmedir; sosyalizm değil, burjuvalıktır. Gerçek sosyalistlik eşit ve özgür katılımı esas almak, sosyalist düşünceleri en geniş kesimlere ulaştırmanın araçlarını geliştirmektir. Türkiye'nin demokratik gelişimi ancak böyle bir çizgiyle gelişebilir. Buna göre söz söylemek, yaşamak ve örgütlenmek gerekiyor.

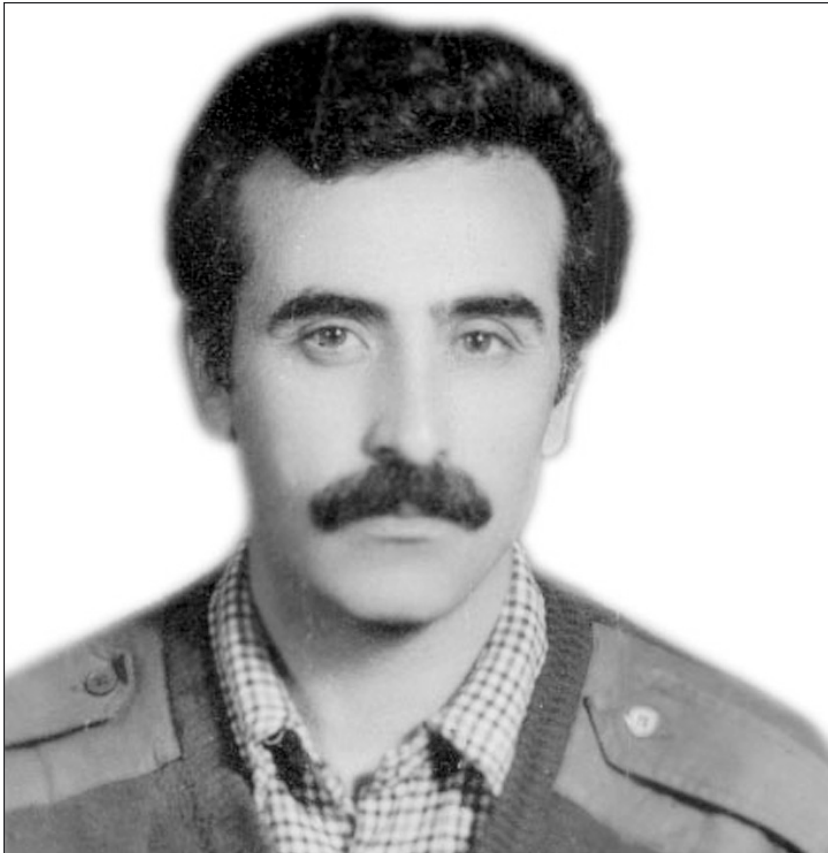
Kürt öğrenciler Kürtçe eğitim talebiyle bir kampanya geliştirdiler. Türkiye gençliği bu talebi kendi davası olarak görüp sahip-

lenmeliydi. Eğer '70'lerde olsaydık, Kürtlerden önce Türk öğrenciler bunu sahiplenirdi. Fakat bugün bu olmuyor. Çünkü geçmişin yanlışlıkları ve hastalıkları hala yaşıyor. Oligarşinin bastırmasından, gençliği duygu ve düşüncelerinden saptırmadan daha tehlikeli olan; sosyalizm, devrimcilik ve demokratlık adına geliştirilen düşünce akımlarıdır. Bu tür hastalıklara karşı mücadele etmek gerekiyor.

PKK'nin yeniden yapılanması, '71 özünün doğru, devrimci ve birleştirici biçimde yeniden canlandırılmasını ifade ediyor. PKK bu noktada kendisini yenileyerek '90'lı yıllarda yaşadığı yanlışların özeleştirisini veriyor. Türkiye sosyalistleri ve demokratik güçleri için de benzer bir yaklaşım zorunludur. Türkiye'nin ağır baskı ve sömürden kurtulması, demokratik dönüşümü yaşayarak 21. yüzyılda etkili bir gelişme sürecine girmesinin yolu böyle sorumlu bir yaklaşımdan geçiyor. Bu anlamda '71 direnişinin özü mücadelemize yol gösteriyor. Bu şehitlerimizi bir kez daha anarak, onları şehitler ayımızın önemli sembolleri yapıyoruz.

2 Mayıs **Mehmet Karasungur** arkadaşımızın şehadet yıldönümüydü. 18 Mayıs **Dörtlerin** gerçekleştirdikleri eylemin yıldönümüdür. Mayıs ayı şehitler ayıdır. Bu anlamda halkların kurtuluşu ve kardeşliği için büyük mücadelelerin verildiği bir aydır. Bu mücadeleleri başarıya götürmekten sorumlu güçler olarak, şehitler gerçeğinde açığa çıkarılan iyi anlamamız ve onların temsilcisi haline gelmemiz gereklidir. Avrupa, ABD ve Türkiye'deki rantçı çete çevrelerinin elbirliği halinde geliştirmek istedikleri saldırılara karşı verilebilecek en iyi cevap budur.

Başkan Apo, 6 Mayıs gerçeğinin Türk ve Kürt gençleri ve emekçilerine yüklediği sorumluluğu çok iyi gördü, onu derinden hissetti. Onun gereklerini yerine getirmek için dışı dış bir mücadeleyi otuz yılı aşkın bir süredir her türlü zorluklar altında verdi. Bugün Apocu hareket kendisini yeniden yapılandırdı, Ortadoğu halklarına ve sosyalistlerine de büyük ödevler yükleyerek onları büyük sorumluluklara davet ediyor. Dolayısıyla kendi görev ve sorumluluklarımızı bir an için bile görmezden gelmeksizin ve ertelemeksizin bu güçlere de yüksek sorumlulukla hareket etme, içinde bulunduğumuz sürecin kendilerine yüklediği görevlerin gereklerini başarıyla yerine getirme ve bu temelde ortak mücadele etme çağrısı yapıyoruz. KADEK olarak **Ortadoğu Kürt Barış Konferansı** çağrısında bulunduk. Bu, Ortadoğu'daki temel sorunların barış ve demokratik yaklaşım temelinde çözülmesini ifade ediyor. Ancak böyle yapılırsa 19. ve 20. yüzyıllarda Ortadoğu'da oynanmış oyunları boşa çıkartabilir ve Ortadoğu'yu tarihiyle uyumlu bir gelişme çizgisine çekebiliriz. Böyle yaparsak **Demokratik Ortadoğu** ve **Özgür Kürdistan** hedefi gerçekleşir.

"Mayıs ayı şehitler ayıdır. Bu anlamda halkların kurtuluşu ve kardeşliği için büyük mücadelelerin verildiği bir aydır. Bu mücadeleleri başarıya götürmekten sorumlu güçler olarak, şehitler gerçeğinde açığa çıkarılanları iyi anlamamız ve onların temsilcisi haline gelmemiz gereklidir. Uluslararası saldırılara karşı verilebilecek en iyi cevap budur."

VIII. Kongre'ye sunulan Politik-Pratik Çalışma Raporu'ndan

Dönüşüm sürecinde yürütülen pratik faaliyetler ve yeniden yapılanmanın tamamlanması

İkinci Bölüm

Partimiz, Kürt olgusu ve sorununu doğru bir tanıma kavuşturup bunları hayata geçiren örgüt ve mücadeleyle ulusal diriliş devrimini gerçekleştirmek temelinde, '90'ların başından itibaren yeni bir sürece, Kürt sorununun çözüm sürecine girdi. Tartışıp değerlendirdiğimiz birçok nedenden dolayı çözümün silahlı mücadeleyle gerçekleştirilememesinin ardından, partimiz '93 baharında ilan ettiği ateşkes ile yeni bir çözüm yolu aramaya, demokratik siyasal diyalog yöntemiyle Kürt sorununa çözüm sürecini gerçekleştirmeye yöneldi. Bu durum parti hareketimiz açısından yeni bir sürecin başlaması, Kürt sorununa çözüm açısından yeni bir stratejik yolun aranması anlamına geliyordu. Kürdistan'da ulusal dirilişin başarılmasına, bu temelde sağlanan büyük ulusal demokratik gelişmelere ve yine uluslararası alanda Sovyet sisteminin çözülüşü ile birlikte ortaya çıkan köklü değişikliklere uygun olarak, kendisini stratejik düzeyde değişime ve dönüşüme uğratma ihtiyacı ortaya çıkmıştı. '93 baharında ilan edilen ateşkesin böyle bir ihtiyaca denk düşecek yeni bir süreci başlatmak gibi bir özelliği vardı. Ancak yeni sürecin doğru ve yeterli değerlendirilip anlaşılamaması ve yine içten ve dıştan süreci sabote etmeyi hedefleyen çeteci saldırının ileri düzeyde gelişmesi, partimizin uluslararası alanda ve Kürdistan'da yaşanan gelişmelere uygun olarak kendini dönüşüme uğratma çalışmalarının gelişimini engelledi.

İçte ve dışta yaşanan çok yoğun ve şiddetli bir mücadeleyle işbirlikçi çete eğilimi kontrol altına alındıktan sonra, Parti Önderliğimiz 1 Eylül 1998 sürecini başlattı. Bu, Kürt sorununa demokratik siyasal çözüm arayışlarının geliştirilmesini ve pratikleştirilmesini ifade ediyordu. Kendi çıkarlarını çatışma ve savaşa bağlamış olan uluslararası gericiğin Parti Önderliğimizin ve partimizin geliştirdiği barış ve demokratik çözüm adımına bir komployla karşılık verdiği ve '93'te atılan adımların sabote edilmesi gibi, ancak ondan daha ileri ve imhacı yöntemlerle bu yeni adımın da sabote edilmesine yöneldiği bilinmektedir. Uluslararası düzeyde gelişen bu komplocu saldırıların uluslararası hukuku da hiçe sayan bir yöntemle 15 Şubat düzeyine vardığını, dolayısıyla partimiz üzerindeki saldırıların en üst düzeye ulaştığını biliyoruz. Bu kompzonun imhaya ve çatışmayı derinleştirmek isteyen yanı sıra başarısız kılındıktan sonra, Parti Önderliğimizin **Kürt Sorununa Demokratik Çözüm Bildirgesi** adıyla yayımlanan İmralı savunmaları ile başlatılan 1 Eylül değişim ve dönüşüm sürecini stratejik düzeyde daha derin, köklü ve kararlı hale getirip parti gündemimize soktuğu, bu temelde değişim ve dönüşüm sürecinin temel ve dönülmez bir süreç olarak parti gündemimize girdiği bilinmektedir.

Parti Önderliğimizin İmralı savunmalarında geliştirdiği tarih, parti, mücadele ve yeni süreç değerlendirmelerine uygun olarak, partimizin ateşkesi uzatma, silahlı mücadeleyi dondurma ve silahlı güçlerimizi Türkiye sınırları dışına çekerek kendini stratejik değişime ve yeniden yapılandırmaya uğratma çalışmalarına girme gerçeği vardır. Bu süreç kendisini VII. Olağanüstü Kongremize ulaştırmıştır. Oldukça sınırlı imkanlar, belirsizlik ve zorluklar ortamın-

da gerçekleşen VII. Olağanüstü Kongremiz, Parti Önderliğimizin yeni sürece ilişkin değerlendirmeleri doğrultusunda stratejik değişim ve yeniden yapılanma sürecini tahlil etmiş, buna uygun yeni bir siyasal program ve örgüt yapısını geliştirmiş, değişimi pratikte başarıya ulaştıracak kapsamlı bir çalışma planı oluşturmayı başarmıştır. Bu temelde düşünce düzeyinde, hem karar verme hem de çözümleme anlamında stratejik değişim ve yeniden yapılanmayı başarıyla gerçekleştirmiştir. İçte çeşitli hatalı görüşlerin ve zayıf tutumların da umut vermesi temelinde, bütün dış güçlerin partimizin yeni süreci tanımlama ve kararlaştırma gücü gösteremeyeceği umut ve beklentisinde olduğu bir ortamda, VII. Olağanüstü Kongremizin değişim ve yeniden yapılan-

henüz bir kongre kararı düzeyindedir, bu açıdan kadro yapısına özümsetilmiş ve kadrolar bu karara kazanılmış olmaktan uzaktır. Dolayısıyla değişim ve yeniden yapılanmanın tüm partiyi içine alan bir süreç olarak gelişebilmesi, partinin kendini yeni çizgi ve kararlar doğrultusunda yeniden yapılandırılıp pratiğe sevk edilebilmesi için, kadroların yeni çizgiyi özümsemesi, anlaması ve onu hayata geçirecek bir hazırlık düzeyine ulaşması elbette gereklidir. Bunu gerçekleştirebilmek için kongre çizgisi ve kararlarının bütün parti yapısına özümsetilmesini hedefleyen kongreyi taşıma ve yeni çizgiyi özümsetme faaliyeti planlanmış ve parti yönetimiz ile kongre delegeleri böyle bir çalışmaya yöneltilmiştir.

belli bir boşluğu yaşayan, dolayısıyla boşalma ve muğlaklık içerisinde olan bir kadro yapısı vardı. İşte böyle bir ortamda bu durumu yaşayan kadroya fazla derinliği ve kapsamı olmayan düşünce yapımızla yeni çizgiyi özümsetme, kadroyu çizgiye kazanma, kadroları taşıdıkları ağır yükü ve sorumlulukları anlayabilen, muğlaklığı ve boşluğu giderebilen bir duruma getirerek yeniden örgüt düzeni ve disiplini içine çekme öyle kolay ve hızlı olmamıştır. Parti içerisinde bir yığın tartışma, didişme, muğlaklık ve dalgalanma yaşanmıştır. Uluslararası komplo geliştirdiği siyasal ve askeri kuşatmayla bu süreci başarısız kılmak, kadrodaki boşluğu ve bu muğlaklığı daha da derinleştirerek, içten provokasyon ve tasfiyeciliği dayatıp

dele pratiğinin ağır yükü ve stratejik değişimi anlayıp kavrayamama durumunda ağır bir muğlaklığı, boşluğu ve dalgalanmayı yaşayan kadro yapısının bu durumundan yararlanarak, partiyi dağıtma ve tasfiyeye götürme amacına ulaşmak istemiştir. Böyle bir süreçte kendini aktifleştiren ve daha sonra kaçarak YNK'ye sığınan uluslararası komployla bütünleşen Doktor Süleyman, Zeki ve Yılmaz provokasyonu, dışta uluslararası komplo güçlerinin geliştirdiği kuşatma ve baskıya dayanarak, içte değişik tasfiyeci eğilim ve tutumları yedeğine alarak, yine kadro yapısının çeşitli biçimlerde yaşadığı zayıflıklardan yararlanarak partiyi dağıtmak ve parçalamak, parti içinde bozgunculuğu ve yıkıcılığı geliştirmek ve böylece partinin tasfiye olmasını sağlamak istemiştir.

Halk serhildanı yeni sürecin temel mücadele biçimi olarak kararlaştırıldı

Bu dönemde provokasyona en fazla destek veren eğilim, partinin kendisini yeniden yapılandırarak yeni bir mücadele geliştireceğine dair umudunu kaybeden bireyci ve inkarcı-tasfiyeci eğilim olmuştur. Bu eğilim en üst Parti Merkezi'nden alt birimlere kadar parti yönetimini işletmeyerek, yönetim bütünlüğünü bozarak, parti ölçülerini ve kuralları çerçevesinde ortak yönetim çalışmalarına katılmayarak, her fırsatta partinin geleceğine dair karamsarlık ve kötümserlik yayarak, ama buna rağmen parti içinde kalmada da ısrar ederek partiyi içten en fazla zayıflatan, dolayısıyla parti yıkıcılığına en çok güç ve destek veren bir eğilim olmuştur.

Hem provokasyon çizgisi hem de bu inkarcı tasfiyeciliğin, böyle bir süreçte en çok umut bağladıkları ve yararlanmak istedikleri gücün Özgür kadın hareketimizin yönetiminde ortaya çıkan dogmatik, grupçu ve tasfiyeci eğilim olduğu, bunun derinleştirilmesi ve parti bütünlüğü için sorun haline getirilmesi açısından bu eğilimler tarafından sürekli kışkırtıldığı yine yaşanan bir gerçek olmuştur. VII. Kongre çizgisinin partinin kadro yapısına taşıma çalışmasına dayatılan bu provokatif ve tasfiyeci anlayış ve tutumlar, giderek parti içinde yıkıcılığı ve bozgunculuğu ileri düzeye vardırımlar, partinin bütünlüğünü ve geleceğini ciddi biçimde tehdit eder düzeye ulaştırmışlardır. Bunlara karşı Mayıs ayından itibaren geliştirilen doğru örgüt çizgisinde örgütsel yapıyı geliştirme mücadelesi, en üstten başlamak üzere partiyi doğru örgütsel çizgide bir disiplin ve etkili örgütlü yönetim çalışması içerisinde alma durumu, parti içinde bu eğilimlerin hem yıkıcı ve bozguncu karakterini daha iyi açığa çıkartmış hem de bunlara karşı etkin bir mücadele sürecini başlatmıştır. Partinin Başkanlık Konseyi'nden başlatarak geliştirdiği böyle etkili bir örgütsel çizgi mücadelesi en başta provokasyonu te-laşa düşürmüş, gelişen örgütsel mücadele karşısında artık yıkıcı ve bozguncu faaliyetlerini yürütemeyeceğini anlayan provokatif güçlerin partiden kaçıp düşmana sığınmasına yol açmıştır.

Aynı süreçte geleceğe yönelik umut ve inancını kaybeden bireyci ve inkarcı tasfiyeciliğe karşı geliştirilen şiddetli eleştiri, bu eğilimin zarar verici ve provokasyon için zemin sunucu gücünü ve niteliğini or-

“VII. Olağanüstü Kongremiz, Parti Önderliğimizin yeni sürece ilişkin

değerlendirmeleri doğrultusunda stratejik değişim ve yeniden yapılanma sürecini tahlil etmiş, buna uygun yeni bir siyasal program ve örgüt yapısını geliştirmiş, değişimi pratikte başarıya ulaştıracak kapsamlı bir çalışma planı oluşturmayı başarmıştır.”

ma sürecini başarıyla tanımlaması ve kararlaştırması, yeni sürecin geliştirilmesi açısından tayin edici bir adım olmuştur.

Stratejik değişim ve yeniden yapılanma programını ve bunu pratikleştirecek çalışma planını bir kongre kararı çerçevesinde gerçekleştiren partimiz, artık VII. Kongre'den itibaren yeni bir siyasal ve pratik mücadele süreci içerisine girmiştir. VII. Olağanüstü Kongre'den günümüze kadar geçen iki yıllık süre içerisinde, bu doğrultuda yürütülen pratik çalışmaları ve partimizin değişim ve yeniden yapılanma durumunu değişik faaliyetlere bağlı olarak kısaca şu şekilde özetlemek mümkündür:

1- Gelişen yeni serhildan süreci

Kongre ardından birinci görev olarak kongrede oluşturulan stratejik değişim ve yeniden yapılanma çizgisinin kadro yapısına özümsetilmesi ve bu temelde bütün parti yapısının yeni parti çizgisine kazanılması çalışması gündeme gelmiştir. Yapılan kongreyle parti genelde düşünce ve karar düzeyinde kendisini stratejik değişim ve dönüşüme uğratmıştır. Ancak bu

Bir stratejik değişim kongresi olması nedeniyle VII. Olağanüstü Kongremiz dışta olduğu gibi kadro yapısı tarafından da en yüksek ilgiyle izlenmiş ve sonuçları beklenmiştir. Yeni sürece ilişkin belli bir tanımlama ve kararlaştırma yapılmış olsa da, henüz kapsamlı bir süreç tahlili yapmaktan ve bu noktada yeterli bir düşünce derinliğine ulaşmaktan uzak olma durumu söz konusudur. Uluslararası komplo güçlerinin umudu da zaten partimizin yeni süreci doğru ve yeterli tahlil edemeyeceği ve bu temelde dağılma ve parçalanmayı yaşayacağı noktasındaydı. Kuşkusuz VII. Kongremiz yaptığı değerlendirmeler ve aldığı kararlarla buna fırsat vermeyecek bir başarıyı sağladı. Ancak kıt düşünceler, yeterince derinliği olmayan tahliller, yine tam açıklık ve kapsamlılık içermeyen karar düzeyi, doğal olarak dönemin yaşanan bir gerçeğidir. Diğer yandan uzun süre boyunca ağır mücadele içerisinde kalmış, onun ağır sorumluluğunu ve yükünü taşıyan, partinin geliştirdiği stratejik değişiklik sürecini de anlamakta ve kavramakta zorlanarak her bakımdan

destekleyerek, bir dağılma, parçalanma ve bu temelde tasfiye olma sürecini partimize yaşatmak istemiştir.

Kısaca kongreden sonraki ilk altı ayın temel hedefi, VII. Kongre çizgisini kadro yapısına özümsetme ve tüm kadroları bu yeni çizgiye kazanarak, bu temelde yeniden örgütlenip mücadele eder hale getirme çalışması olmuştur. Bunun yönteminin kongre belgelerini parti yapısına ulaştırma, kongre gerçeğini ve çizgisini izah eden toplantılar yapma, bu temelde yoğun bir eğitim, tartışma ve özümsetme faaliyeti yürütme biçiminde olduğu bilinmektedir. İşte uluslararası komplo böyle bir sürece, yani partinin kadro yapısını yeni parti çizgisine kazanma ve yeni çizgiyi tüm partiye özümsetme çalışmalarının yürütüldüğü sürece dıştan siyasal ve askeri kuşatma ve baskıyı dayatmış; içten ise buna dayalı olarak yeni çizgiyi reddetmeyi içeren ve partiyi tasfiyeye götürmeyi hedefleyen provokasyon ve tasfiyeci eğilimler ortaya çıkmıştır. Birbirine organik olarak bağlı olan ve objektif planda birbirlerini tamamlayan bu iç ve dış saldırılar, geçmiş müca-

tadan kaldırmıştır. Diğer yandan Kadın özgürlük hareketimizin yönetiminde görülen dogmatik ve grupçu eğilime karşı, bunu bir ideolojik ve örgütsel sorun olarak ele alma, tartışma ve bu temelde uzun sürece yayılan bir tartışma ve eğitim çalışmasıyla bu sorunu çözme yaklaşımı, bu eğilimin de giderek etkisizleşmesine, partinin kadın militan yapısının gerçekleri daha iyi görüp süreci daha doğru ve derinlikli özümsemesine, dolayısıyla Özgür kadın hareketinin provokatif tasfiyeci eğilimlerin zemini olmaktan çıkarılmasına götürmüştür. Bu temelde kadın hareketi yoğun bir araştırma, tartışma ve kendini gözden geçirme temeline III. Kadın Kongresi'ni gerçekleştirmiş, VII. Kongre çizgisine uygun olarak ideolojik ve örgütsel düzeyde Özgür kadın hareketinin çizgisini doğru bir biçimde tanımlamış, PJA örgütlenmesiyle tasfiyeciliği ve dogmatik tasfiyeye götüren eğilimi mahkum ederek, kendisini parti bütünlüğü içerisinde yeni süreçte sokmayı başarmıştır.

Provokasyona ve tasfiyeci eğilimlere karşı yürütülen kapsamlı mücadele, içinde çeşitli zayıflıklar ve kısmi bazı yönetsizlikler olsa da, yine bu süreçte VII. Kongre ardından yapılan görevlendirme ve düzenlemelerde sürece denk düşmeyen bazı yetersizlikler ortaya çıksa da, parti yöntemimiz süreç içerisinde bu yetersizlikleri gidermeyi, kendisini yenileme ve yeniden örgütlemeyi sağlamayı başarmış, bu temelde kongre çizgisinin kadro yapısına taşırılması çalışmalarında sonuç alıcı bir düzeyi yakalamayı bilmiştir. Provokatif ve tasfiyeci eğilimlerle mücadele, kongre çizgisinin böyle bir mücadele içerisinde kadro yapısına özümsetilmesi, parti kadrolarının bu özümseme temeline yeni parti çizgisine kazanılması ve bu çizgide bütünleştirilmesi çalışmaları, 2000 yılı ağustos ayında gerçekleştirilen Parti Meclisi İkinci Toplantısı'nda değerlendirilerek sonuca bağlanmıştır.

Parti Meclisimizin İkinci Toplantısı, içinde çeşitli eksiklikler taşısa da, esas olarak provokasyona ve tasfiyeciliğe karşı yürütülen mücadelenin sonuçlarını ve böyle bir mücadele içerisinde kongre çizgisinin kadro yapısına taşırılmasını ve parti kadrolarının yeni çizgiye kazanılma durumunu en üst düzeyde yeni bir örgütsel bütünleşme olarak tespit etmiş; bu çerçevede provokasyonun ve tasfiyeciliğin yenilgisini, buna karşılık Önderlik çizgisinin partinin kadro yapısı üzerinde yeni ezici zaferini ilan etmiştir.

İkinci Parti Meclisi Toplantımız, yeni çizgide sağlanan örgütsel bütünleşmeye dayanarak, VII. Kongre stratejisinin nasıl bir eylem çizgisi ve mücadele tarzıyla pratiğe geçirileceği konusunu da gündemine almış ve değerlendirmiştir. Bu konuda toplantıda yapılan çok kapsamlı değerlendirme ve tartışmalarla halk serhildanı yeni stratejimizin temel mücadele biçimi olarak kararlaştırılmıştır. Dünyadaki ve bölgedeki gelişmelere dair yapılan tartışmalar, yine Türkiye ve Kürdistan'daki durumun, partimizin ve halkımızın içinde bulunduğu durumun değerlendirilmesi temeline, Kürt sorununun demokratik siyasal çözümünü gerçekleştirecek, Türkiye'yi ve bütün Ortadoğu'yu demokratik değişime yönleltecek temel mücadele biçiminin ancak siyasal halk serhildanı olabileceğini, böyle bir eylem çizgisiyle yeni sürecin özelliklerine uygun olarak partimizin kendini yeniden örgütleyip halkı çok geniş bir çerçevede örgütlü hale getirebileceğini, varolan gerilikler ve gerici-liklerle özgürlükleri ve demokrasiyi kısıtlayan yanları ancak böyle bir mücadeleyle parçalayarak özgürlüğü, adaleti ve demokrasiyi geliştirebileceğini değerlendirmiştir. Bu temelde toplantımız serhildanın teorik dayanaklarını, kitle temelinin, serhildanda öncülük sorununu, serhildanın eylem çizgisini, yine muhtemel gelişme aşamalarını kapsamlı bir biçimde tahlil ederek, serhildanın stratejik ve taktik çözümlemesini yaparak, partimizin yeni çizgisinin temel mücadele biçimini çözümleyip karara bağlamıştır.

Uluslararası komploya örgütsel bütünlük sağlanarak cevap verildi

Toplantıdan sonra partimizin yaşadığı büyük örgütsel gelişme ve bütünleşmeye dayalı olarak kendisini pratikleştirmeye yöneleceğini ve kongre çizgisini pratiğe aktaracak adımlar atacağını anlayan uluslararası komplo güçleri, daha partimiz yönetim toplantısında kararlaştırdığı eylem çizgisi doğrultusunda adım atmadan, böyle bir adımı engellemek ve partimizin pratik mücadele adımı atmasına fırsat vermemek amacıyla, YNK eliyle partimize karşı bir askeri saldırıyı gündeme getirmişlerdir. YNK hiç de hazırlıklı olmadığı halde, tamamen dıştan uluslararası komplo güçlerinin yönlendirmesi temeline partimize saldırmıştır. Bundan sonuç alama-

ulusal demokratik gelişme çizgisinin her koşul altında savunulacağını, bu savunmanın bedeli ne olursa olsun Apocu militanlık tarafından ödeneceğini kanıtlamıştır. Bu saldırı, uluslararası kompionun Parti Önderliğimize yönelen 9 Ekim 1998-15 Şubat 1999 dönemindeki saldırı planından sonra, partinin kadro gövdesine ve gerilla yapısına karşı 1999 yılı güzünden 2000 yılı sonuna kadar yönelttiği ikinci büyük planlı saldırısı olmuştur. Parti Önderliğimize yöneltilen ve 15 Şubat gibi vahim bir sonucu ortaya çıkarmayı başaran komplocu saldırı, Parti Önderliğimizin en ağır koşullarda da olsa komployu boşa çıkartma ve stratejik değişimi gündemleştirme çalışmalarını önleyememiş olsa da, PKK'nin kadro gövdesine ve gerillaya yöneltilen planlı saldırı, VII. Kongre'den YNK'nin saldırılarına karşı direnişe kadar geçen süreçte yürütülen ideolojik, örgüt-

yacağını bildiği halde, tamamen komplo çizgisine uygun olarak, PKK'yi dağıtma tasfiye etme umuduyla böylesi son bir saldırıya girişmeyi gerekli görmüştür. Her ne kadar bazı çevreler bunu iki örgüt arasında bir çatışma olarak değerlendirmeye çalışmış olsa da, bu değerlendirmeler kesinlikle doğru değildir. Gerçek olan, YNK'nin uluslararası kompionun amaçları ve yönlendirmesi doğrultusunda, PKK'yi tasfiye etme hedefi temeline bir askeri saldırı yürüttüğüdür. 2000 yılının eylül-aralık aylarında gelişen bu saldırılar karşısında, gerilla güçlerimiz hızla kendilerini bu saldırıya karşı hazırlayıp mevzilendirerek, kahrmanca bir direniş yürütmüşler; iki önemli olarak gelişen saldırılarda yüzden fazla şehit vererek YNK saldırılarını kırma-yı, dolayısıyla uluslararası kompionun askeri baskı, kuşatma ve saldırı yöntemiyle partimizi ve onun gerilla güçlerini imha etme umut ve beklentilerini boşa çıkartmayı başarmışlardır.

Bu dönemde yaşanan askeri direniş nedeniyle her ne kadar siyasal serhildanı geliştirme yönünde adımlar atılamamışsa da, hareketimizi tasfiye etmek amacıyla geliştirilen saldırıları tamamen başarısız kılacak bir silahlı direnişin gösterilmiş olması tarihsel anlam ve öneme sahiptir. YNK saldırılarını parçalayan ve başarısız kılan direnişimiz, PKK militanlığının ve gerillanın en zor koşullarda böyle bir direniş gösterebilmesi, herkese PKK'nin ve gerillanın kolay tasfiye edilemeyeceğini, PKK ve Önderlik gerçeğinin Kürt halkının

sel ve askeri mücadeleyle boşa çıkarılmıştır. Partimiz uluslararası kompionun partiyi tümenden dağıtma amaçlı saldırısını boşa çıkartmayı, komployu ve uluslararası gericiliği bu temelde önemli ölçüde geriletmeyi başarmıştır.

Bu silahlı direniş, aynı zamanda stratejik değişim sürecinde belli bir muğlaklığı ve dalgalanmayı yaşayan gerilla güçlerinin kendisini yeniden toparlamasını, örgütlemesini ve sistem kazandırmasını; içine girdiği ilk savunma direnişi içerisinde hem meşru savunma çizgisini gündemleştirip daha derinliğine tartışmaya başlamasını hem de Kürt halkının geleceğini ve Ulusal demokratik hareketini savunacak bir örgütsel yapı ve mevzilenme yaratma yönünde önemli adımlar atmasını sağlamıştır. Stratejik değişim sürecinde, değişim ve yeniden yapılanma sürecinde gerillanın kendini yenilemesi, HPG oluşumunun kendini bir sisteme ve düzene kavuşturması ve bir askeri güç olarak üzerine düşen görevleri yerine getirebilecek bir yapı kazanması durumu, böyle bir direniş içerisinde ileri düzeyde gelişme göstermiştir.

YNK saldırılarının kırılmasının ardından 2001 yılı ilkbaharında toplanan Parti Meclisimiz, hem maruz kalınan silahlı saldırı karşısında gösterilen direniş ortamında silahlı direniş nedeniyle siyasal serhildan hamlesi yapamamayı hem de böyle bir siyasal hamle yapamamanın hareketimizi dıştan askeri saldırılarla yüz yüze getirme gerçeğini değerlendirmiştir. Ne pahasına olursa olsun mutlaka serhildan

adımlarını atmak gerektiği değerlendirilmesiyle böyle pratik bir adım atamamayı eleştiren yönetim toplantımız, hareketimizin yüz yüze bulunduğu askeri saldırı tehlikelerini asgariye indirmenin bir yolu olarak da siyasal serhildanı doğru örgüt ve eylem biçimleri temeline mutlaka geliştirmek gerektiği kararına ulaşmıştır. Bu karar doğrultusunda 15 Şubat 2001'den Newroz'a kadarki süreyi kapsayan bir siyasal eylem kampanyasını kararlaştırarak halkın gündemine sokmuştur. 15 Şubat'ın ikinci yıldönümünde komploya karşı eylemlilikle başlayan bu kitle serhildanı, Newroz'da Amed merkez olmak üzere her alanda milyonlarca Kürt insanının ayağa kalktığı çok görkemli bir serhildan düzeyine ulaşmıştır. Bu, bir yandan silahlı saldırı ihtimallerini engellerken, diğer yandan demokratik siyasal mücadele stratejisi doğrultusunda ilk büyük serhil-

kampanyasını kesintisiz sürdürürken, diğer yandan serhildanı Kuzey Kürdistan'da ve Türkiye'de kesintisiz ve etkili bir biçimde yürütecek hazırlıkları yapmaya, bunun dayanacağı öncüyü ve örgütsel zemini yaratmaya çalışmıştır. Bunun bir gereği olarak, özellikle yurtdışında girişilen kimlik bildirimi denemesinde kendini iyice açığa vuran kadroların süreç görevlerini aktif ve başarılı yürütmedeki hazırlıksızlıklarını ve yetersizliklerini aşma; yani güçlü bir kitle temeline uygun bir siyasal ortama rağmen, etkili bir serhildan geliştirme yönünde engel oluşturan öncü zayıflığını giderme yönünde yoğun bir çalışma yapma fırsat ve imkanı bulmuştur.

Partimiz kesintisiz serhildan eylemliliğinin tecrübesine dayanarak geliştirdiği ve her alanın kendi özgünlüğünü içeren konferanslarla hem pratik faaliyeti daha ayrıntılı ve kapsamlı planlara kavuşturmaya çalışmış hem de yönetim ve kadro düzeyinde varolan hatalı, yetersiz ve sürece ters düşen anlayışlar ve tutumları eleştirip mahkum ederek kadro ve öncüyü süreç görevlerini başarıyla yerine getirecek düzeye ulaştırmaya çalışmıştır. Son olarak VI. Ulusal Konferansımız hem yürütülen serhildan hamlesinin –deneme düzeyinde yürütülen çalışmaların– pratik derslerini çıkarmış hem de öncüyü görevlerini başarıyla yerine getirecek düzeye ulaştırmak için kadroyu zayıf bırakan hatalı tutumlar ve anlayışları eleştirip mahkum etmiştir. Böylece bir yandan serhildan hamlesi kesintisiz sürdürülmüş, diğer yandan serhildanı ülkenin bütün alanlarına yayıp çok kapsamlı bir biçimde geliştirecek ve böyle bir mücadeleye öncülük edecek kadro ve öncü örgüt yapısını ortaya çıkarmada önemli adımlar atmasını bilmiştir.

İkinci barış hamlesi üçüncü alan örgütlenmesine geçiştir

Partimiz VI. Ulusal Konferans kararlılığımız temeline yurtdışında geliştirilen kimlik bildirimi kampanyasını Kuzey Kürdistan ve Türkiye'ye taşıma ve onun etrafında kapsamlı bir serhildan hamlesini geliştirme adımını atmaya yönelirken, dünyayı derinden sarsan 11 Eylül olayları gündeme gelmiş, dolayısıyla uluslararası alanda yepyeni bir süreç ortaya çıkmıştır. Bu durumda parti yönetimimiz 11 Eylül sürecinin özelliklerini kavramak ve konferans kararlarımızı ve planlarımızı böyle bir süreçle uyumlu hale getirebilmek için, Kuzey Kürdistan'da ve Türkiye'de serhildanı geliştirme adımını bir süre ertelemeyi gerekli görmüştür. Böyle bir yaklaşım, 11 Eylül olayları gibi uluslararası alanı ve süreci kapsamlı bir biçimde etkileyen olaylar karşısında elbette içine girilmesi gereken zorunlu bir tutumdur ve doğru olmuştur. Parti yönetimimiz 11 Eylül olaylarıyla birlikte gelişen süreç içerisinde bir yandan süreci daha iyi anlamak ve tahlil etmek, diğer yandan sürece denk düşecek politik çalışmalar yapmak için çaba harcamıştır. Nitekim 11 Eylül olayları ardından gelişen Afganistan Savaşı'nın silahlı yönünün bir düzey kazanıp belli bir sonuca gitmesi ve siyasal adımlar atma sürecini gündeme getirmesiyle birlikte, parti yönetimimiz yeniden siyasal durum değerlendirmesi yapmış; 15 Kasım'dan itibaren VI. Ulusal Konferans kararlarımız çerçevesinde 11 Eylül'le başlayan yeni sürecin özelliklerini de dikkate alma, dolayısıyla demokrasi taleplerini uluslararası alanda barışı koruma ve savunma taleplerine ekleme temeline serhildanı Kuzey Kürdistan ve Türkiye başta olmak üzere bütün ülkede ve yurtdışında geliştirmeyi gerekli görmüştür.

Bu temelde 15 Kasım'dan itibaren Kuzey Kürdistan ve Türkiye'de kitlelerin demokratik taleplerini içeren bir eylemlilik süreci başlamış, bu durum kendisini öğrencilerin anadilde eğitim ve yayın hakkı taleplerini içeren kampanyası etrafında tanımlayıp bu temelde bir gelişme göstermiştir. Üniversite öğrencilerinin başlattığı, oldukça haklı olan ve insan olarak varol-

“Parti Önderliğimizin üçüncü alan teorisini eylemde ve örgütlenmede pratikleştirecek olan tarz serhildandır; halkın serhildan biçimindeki eylemliliği ve örgütlülüğüdür. Dolayısıyla üçüncü alanın örgütlenmesi ve halkın demokratik örgütlülüğünün geliştirilip bir irade ve inisiyatif gücü haline getirilmesi

bu biçimde gerçekleşiyor olmaktadır.”

manın temel özelliğini içeren anadilde eğitim ve yayın hakkı kampanyası giderek orta ve ilkokullara kadar yayılmış, öğrenci velilerini içine almış; gençliğin ve kadınların bu kampanyayı destekleyen, demokratik hak ve özgürlükler isteyen eylemleriyle birleşmiştir. Büyük ölçüde öğrencilerin kendi inisiyatifleriyle geliştirdikleri, yeterince hazırlığa dayanmayan ve zayıf bir konumda başlayan bu hareket hızla Kürdistan'ın her tarafına, Van'dan Urfa'ya ve Antep'e kadar her yere, yine Türkiye metropollerine yayılarak ve değişik kesimlerden destek görerek yoğun bir tartışma başlatmış ve önemli bir düzey ortaya çıkarmıştır. 15 Kasım'dan bu yana geçen üç-dört aylık zaman dilimi içerisinde binlerce öğrencinin Kürtçe eğitim istemi yönünde dilekçe vermesi ve bunu destekleyen çok yönlü bir kitle eylemliliğinin küçük ve sınırlı bir nicelik düzeyinde parça parça gelişmesi, taleplerin haklılığı ve giderek geniş kesimlere yayılması, hem Türkiye'de hem de uluslararası alanda siyasal gündeme tamamen oturup yoğun bir tartışma başlatmış, Türkiye'nin temel siyaset kurumlarında tartışılan ve MGK'nın son toplantısının birinci ve temel gündem maddesi olan bir düzeye ulaşmıştır.

Bu biçimde 2001 yılının 15 Şubatı'nda başlayan yeni serhildan eylemliliği birinci yılını geride bırakırken değişik biçimlerde kesintisiz olarak sürdürülmüş; birinci yılını tamamladığında ise siyasal gündeme tümüyle oturan, Kürt halkının durumunu, Kürt sorununu niteliğini ve demokratik çözümün gereğini herkese dayatan büyük bir siyasal olay, siyasal güç haline gelmiştir. Bir yıllık süre içerisinde bu kadar kapsamlı bir siyasal olay haline gelmesi, henüz deneme düzeyindeyken, küçük grupların sınırlı eylemliliği konumundayken ve öğrencilerin Kürtçe eğitim istemesi gibi sadece bir talebi içine alırken bile bu kadar kapsamlı bir siyasal etkiye bulunması; Kürt halkının ulusal, kültürel ve demokratik haklarının siyasal serhildanla, demokratik kitle eylemliliğiyle çok yönlü ve bütün potansiyelini harekete geçirecek şekilde gelişmesinin ne kadar güçlü bir siyasal etki yaratacağını açıkça göstermiştir. Bu demektir ki, Kürt halkı artık kendini ifade edebilecek bir eylem biçimini ortaya çıkarmıştır. Bu da siyasal serhildandır. Bu durum göstermektedir ki, Kürt sorununu inkar eden ve çözmek zorunda olan Türkiye rejimine karşı Kürt sorununun demokratik çözümünü en meşru yollarla dayatma ve çözümü isteme durumu gündeme gelmiştir. Artık Kürt sorununun çözümü için yeni bir siyasal dayatmayla karşı karşıyadır; bu da halkın demokratik siyasal eylemliliğidir. Siyasal serhildanın bir yıllık başlangıç döneminde sağladığı gelişme düzeyi ve yarattığı etki, önüne koyduğu bu büyük hedefleri gerçekleştirebileceğini, Kürt sorununun ve demokratikleşmenin başarılı çözümleyici gücü olabileceğini kanıtlamış olmaktadır. Bu biçimde halkımız, Kürt sorununun demokratik çözümünü sağlayacak yeni bir çözümü başarıya götürebilecek bir mücadele tarzını yakalamıştır. Bu da '93'ten bu yana geliştirilen, Kürt sorununa demokratik çözüm arayışında çözümü gerçekleştirecek mücadele yoğunluğunun bulunması, halkın artık özümü geliştirecek bir mücadele sürecine içerisinde girmiş olması anlamına gelmektedir. Yani partimiz Kürt sorununun demokratik çözüm sürecinin eylem çizgisini açığa çıkartmıştır. Bu, siyasal serhildandır.

Bir yıllık deneme içerisinde serhildanın önüne konulan görevlerini başarıyla yerine getirecek güçte bir eylem çizgisi olduğu da kanıtlanmıştır. Yine bu bir yıllık süre içerisinde serhildan çok yönlü olarak tahlil edil-

miştir. Parti Önderliğimizin üçüncü alan teorisini eylemde ve örgütlenmede pratikleştirecek olan tarz serhildandır; halkın serhildan biçimindeki eylemliliği ve örgütlülüğü olmaktadır. Dolayısıyla üçüncü alanın örgütlenmesi, kendini bir mücadele gücü olarak açığa çıkartması, sivil toplum örgütlülüğünün gelişmesi ve halkın demokratik örgütlülüğünün geliştirilip bir irade ve inisiyatif gücü haline getirilmesi bu biçimde gerçekleşiyor olmaktadır. Bu açıdan Parti Önderliğimizin üçüncü alan teorisi, sivil toplum örgütlenmesi ve mücadelesi biçiminde tanımladığı çizgi pratikte hayata geçmeye başlamıştır. Parti Önderliğimizin Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda serhildanın teorik çerçevesi, stratejik ve taktik biçimleri çok özlü bir biçimde somut olarak tahlil edilmiştir. Yine geçen süreçte partimizin değişik toplantılarında bu doğrultuda kapsamlı değerlendirmeler geliştirilmiş ve önemli kararlar alınmıştır. Parti yönetiminin mücadele stratejisini ve taktiklerini tahlil eden, bu temelde demokratik çözüm sürecini başarıya götürecektir yolu ve yöntemleri ortaya koyan değerlendirmeleri mevcuttur. Bu anlamda yeni serhildanın taktikleri ve stratejisi tahlil edilmiştir. Serhildanın temel hedefleri, aşamaları, eylem biçimleri, tarihsel temelleri, yine dayanacağı kitle güçleri, öncülük sorunu ve dış ilişki çerçevesi bu değerlendirmelerde kapsamlı olarak tahlil edilip açığa çıkartılmıştır.

Bu anlamda partimizin ve halkımızın yeni sürece ilişkin ufkı artık sonuna kadar açıktır. Tam bir bilinç derinliği ve netliğine ulaşılmıştır. VII. Kongre sürecinde yaşanan düşünce darlığı ve muğlaklık günümüzde aşılmış; hem atılan pratik adımlar hem de iki yıllık süre içerisinde başta Parti Önderliğimiz olmak üzere değişik parti organlarımızın yaptığı kapsamlı teorik çalışmalar temelinde düşünce düzeyimiz çok büyük ölçüde derinleşmiş, halkımızın ufkı yüzüyle yetecek kadar açılmış ve tam bir netleşme ortaya çıkmıştır. Atılan pratik adımlar, yapılan düşünsel değerlendirmeler ve çözümlemeler ve yeni stratejinin tahlili bize göstermiştir ki, siyasal halk serhildanı Türkiye'yi demokratik dönüşüme uğratmaya, Kürt sorununun demokratik çözümünü gerçekleştirmeye ve Kürt toplumunu demokratik değişime uğratmaya muktedir, bu gücü kendinde taşıyan ve bunun potansiyeline sahip olan tek eylem çizgisidir. Türkiye'nin demokratikleşmesinde ve Kürt sorununun demokratik çözüme gitmesinde serhildan mücadelesiyle başarı ve zaferin yolu bizim için aydınlanmış, zafer görülür hale gelmiştir.

Aynı şekilde esas olarak Kuzey Kürdistan ve Türkiye'de inkar siyasetini kırmak, buna bağlı olarak Ortadoğu'daki değişimi durduran siyasal yapıyı parçalamak amacıyla kendini pratikleştirecek olan yeni serhildanın, bununla birlikte bütün Ortadoğu'da demokratik değişimi sağlamaya ve Demokratik Ortadoğu Birliği'ni yaratmaya muktedir bir eylem biçimi olduğu ortaya çıkmıştır. Gerisi artık bunun parti ve halk tarafından yeterince özümsemesi, zengin ve yaratıcı eylem biçimleriyle pratiğe geçirilmesidir. Sağlam bir militan parti öncülüğü tarafından başta kadınlar ve gençler olmak üzere en geniş halk kesimlerine dayalı olarak tamamen meşru siyasal demokratik kitle eylemliliğini esas alıp, bu eylemliliğin zengin yöntemlerini pratikleştirme biçiminde gelişecek, bir bütün olarak Türkiye toplumunu içine alarak kendisini büyütecek ve Ortadoğu'ya yayılacak olan serhildan mücadelesi hem Türkiye'nin ve bölgenin demokratik değişimini gerçekleştirecek hem de Kürt sorununun demokratik çözümünü mutlaka başaracaktır.

Gelecek böyle büyük etkiye sahip olan ve oldukça haklı bir amacı güden bu ser-

hildan mücadelesini yürütenlerin olacaktır.

2- Halkın siyasal örgütlenmesinin yaratılması

Serhildanın temel taktiği elbette kendisine uygun örgütlenmelerle yürütülürse gelişir ve başarı kazanır. Bu da serhildanı yürütecek kitle örgütlülüğünün ve öncü örgütlemenin nasıl olacağı, bu taktiğin nasıl bir ilişki ve ittifakla yürütüleceği, yani nasıl bir örgüt yapısının esas alınacağı sorusuna doğru cevap vermeyi içerir ve gerekli kılar.

Parti tarihimizde '70'lerin sonunda partileşme yönünde atılan adımlar, sınırlı bir başlangıç düzeyinde de olsa, ilk halk hareketlenmesini ortaya çıkarmış; ancak 12 Eylül rejimi tarafından önü kesilen bu hareketlenme kendisini örgütsel ifadeye kavuşturamamıştır. Daha sonra 12 Eylül rejimine karşı gelişen 15 Ağustos Atılımı temelinde ortaya çıkan halk hareketlenmesi, kendisini **Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi (ERNK)** biçiminde silahlı direnişin ortaya çıkardığı kitle örgütlenmeleri olarak ifade etmiştir. '90'larda hem cephe örgütlenmesi hem de onun parti kolları biçiminde olan çeşitli kitle örgütlenmeleri ortaya çıkmış olsa da, bütün bunlar esas olarak yürütülen silahlı mücadelenin izlerini taşımış; bu mücadelenin etkisini ve ortaya çıkardığı değerleri kendi içinde toparlayan, birleştiren bir özellik arz etmiştir.

Şimdi ilk defa meşru savunma çizgisi temelinde, ancak silahlı mücadelenin aktif olarak yürütülmediği bir ortamda gelişen yeni bir halk hareketlenmesi, yeni bir serhildan süreci başlamıştır. Öyle ki, bu süreç kendi eylem biçimlerini kendisi yarattığı gibi, buna denk düşen örgütlenmeleri, kitle ve öncü örgütlenme düzeyini de ortaya çıkarmak durumundadır. Nitekim 1 Eylül 1999 süreciyle silahlı mücadele durdurulduktan sonra, bir yandan silahlı mücadelenin yerini hangi temel mücadele biçiminin alacağı, diğer yandan buna bağlı olarak halkın siyasal örgütlenmesinin hangi örgüt biçimleri temelinde olacağı, dolayısıyla yeni mücadele biçimini yürütecek öncü örgütün ve halk örgütlenmesinin hangi alanlarda ve nasıl oluşacağı sorusu da gündemimize gelmiştir. VII. Kongre öncesinden başlayan bu tartışma ve arayışlar kendisini daha fazla VII. Kongre sonrasında gündemleştirmiştir.

VII. Kongre'nin değerlendirip kararlaştırdığı ve planladığı yeni stratejiyi hayata geçirecek örgütlenmelerin nasıl olacağı konusu, kongre sonrasında yürütülen örgüt çalışmalarımızın en temel parçasını oluşturmuştur. Kongre sonrasında bir yandan Kongre çizgisini parti kadrolarına özümsetmeye, parti kadrolarını yenileyip yeniden yapılandırarak partinin yeni stratejisini özümsemiş ve onu uygular hale getirmeye, bu çerçevede parti içinde köklü bir değişikliği ve yenilenmeyi yapmaya çalışırken, diğer yandan böyle bir örgütsel yenilenmenin başarı kazanmasının bir parçası olarak, yeni dönemin siyasal örgütlenmelerinin nasıl olacağı sorusuna cevap bulma yönünde tartışma ve arayışlar da yoğunlaşmıştır. Bu durum 2000 yılı yazında Ortadoğu Konferansı adı altında bir düzenlemeye götürmüş; bu toplantıda yeni stratejinin eylem biçiminin ne olacağı sorusuyla birlikte, yeni dönemde Kürdistan parçalarında ve ona bağlı olarak ana-

“Demokratik Halk İnisiyatifi örgütlülüğü giderek pratikleşme, işlevsellik kazanma ve bir örgütsel model olarak gelişme eğilimi göstermiştir. Bu durum da kanıtlamıştır ki, örgütlenmenin gelişebilmesi için öncelikle somut durumun somut tahlilinin yapılmasına, ikincisi ise bir eylem çizgisinin oluşturulmasına ve yürütülmesine ihtiyaç vardır.”

ülkelerde siyasal örgütlenmelerin nasıl olacağı sorunu da gündeme alınmış, tartışılmış ve çözüm bulunmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda Ortadoğu Konferansı'nda değişik Kürdistan parçalarında siyasal örgütlenmenin nasıl olacağına dair değerlendirmeler yapıp kararlar geliştirilmiş; bu kararlar Parti Meclisi İkinci Toplantısı'nda tartışılarak uygulanmak üzere parti kararları haline getirilmiştir.

Bu süreçte üzerinde yoğunca tartışılan en önemli konulardan biri Türkiye'de nasıl örgütleneceğimiz, Türkiye halkının siyasal örgütlenmesini geliştirerek, onu ne tür bir örgütlülük altında demokratik siyasal eylemlilik içerisine çekeceğimiz sorusu olmuştur. 1 Eylül 1999 süreciyle birlikte gerillayı Türkiye sınırlarının dışına çekerken, aynı süreçte Türkiye'de siyasal mücadeleyi geliştirecek bir örgütlenme yaratmak üzere adımlar atılıp tartışma başlatılmış, Türkiye'de siyasal örgütlenmeye çözüm bulmak üzere başlangıçta bir demokrasi platformu örgütleniriliği geliştirilmeye çalışılmıştır. Biraz VII. Kongre süreci ve ilişkisizliğimiz, kısmen de değerlendirme ve ilgi zayıflığımız sonucunda bu hareketi geliştirme yeteneğini yeterince gösteremememiz, diğer yandan ve esas olarak da geçen mücadele döneminde ortaya çıkan kadroların süreci özümsememeleri, çoğunlukla sürece ters bir düşünce ve mantık yapısı içinde kalmaları, buna bağlı olarak Türkiye'de demokratik siyasal halk örgütlenmesine olan derin inanç ve güven zayıflığı nedeniyle, bu demokrasi platformu çalışmalarımız çok fazla açılım ve gelişme gösterememiştir. Nitekim 2000 yılı yazına gelindiğinde, gelişme yaratan bir adım olmanın çok, artık bir çözüme kavuşturulması gereken, marjinalleşmiş ve ilerlemeyen bir adım olarak gündemimize girmiş; bu temelde atılan adımın ortaya çıkardığı birikimin Türkiye'deki legal bir partiyle birleşmesi kararına varılarak, demokrasi platformu adıyla oluşturulup geliştirilen oluşum tasfiye edilmiştir.

Bunu takiben Ortadoğu Konferansımızın kararlaştırdığı ve Parti Meclis Toplantımızın onayladığı örgütlenme biçimlerini hayata geçirmek için 2000 yılı yazından sonra bazı adımlar atılmaya çalışılmışsa da, bu süreçte alınan kararların pratikleştirilmesi ve Kürdistan'ın değişik parçalarında bir örgütsel gerçeklik haline getirilmesi başırlanamamıştır. Doğu Kürdistan'da ve Küçük Güney sahasında görüldüğü gibi kararlaştırılan örgütlenme adımları hiç atılamazken, Büyük Güney parçasına yönelik örgütlenme adımı atılmaya çalışılmış ve Demokratik Çözüm Hareketi ilan edilmişse de, üzerinde ısrarlı durma ve geliştirme yönünde ciddi bir ilerleme sağlanamamıştır. Bu durum 2001 yılı yazında gerçekleştirilen I. Halk Hareketi Konferansı'nın da en temel gündem maddesini oluşturmuştur. Çünkü çözümlenmemiş, ancak sürecin en yakıcı örgütsel sorunu olarak gündemimizde kalmıştır. Daha önceki toplantılarda alınan kararlar ya hiç uygulamaya konmamış ya da uygulama yönünde atılan adımlar ciddi gelişme ortaya çıkaramamıştır. Dolayısıyla gelişen yeni sürece ilişkin değişim ve yeniden yapılanma anlamında, partimizin kendisini yeni stratejik süreçte örgütsel yapılanmaya nasıl uğratacağı ve ne tür bir örgüt yapısını ortaya çıkaracağı sorunu çözümlenememiştir.

Halk Hareketi Birinci Konferansı hem baharda gelişen serhildana hem de yaz boyu Avrupa'da yürütülen kimlik bildirimi eylemliliğinin pratiğine dayanarak bu sorunu gündemleştirmiş, uygulanabilir çözümler üretmeye çalışmıştır. Bu doğrultuda özellikle Kürdistan'da ve Türkiye'de serhildan taktiğini hayata geçirecek ve bir serhildan partisi özelliği taşıyacak

Demokratik Halk İnisiyatifleri adı altında değişik kesimlere göre uyarlanmış örgütlenmelerin geliştirilmesini kararlaştırmışken, yine Kürdistan'ın diğer parçalarına yönelik siyasal örgütlenme adımlarının atılmasını da gerekli görmüştür.

Halk Hareketi Konferansımızın siyasal örgütlenme doğrultusunda aldığı ve VI. Ulusal Konferansımızca da onaylanan kararlar, bir yandan 11 Eylül olaylarıyla yeni bir sürecin gelişmesi, diğer yandan Parti Önderliğimizin AİHM için hazırladığı Demokratik Uygarlık Manifestosu'nun, bu alanlara ilişkin çok kapsamlı yeni değerlendirmeler gerektiren ve yeni örgütlenme çizgimizi veren değerlendirmesinin gelişmesi, örgütlenme sürecini yeniden değerlendirmeyi gerekli kılmıştır. Gerçekte bir yönüyle somut durumları yeterince değerlendirememenin, bu nedenle pratikte somut siyasal koşullara uygun ve uygulanabilir örgütlenme modellerini ve tarzını yeterince geliştirememenin de, yeni çizginin siyasal örgütlenmeye nasıl kavuşturulacağı konusunda çözüm üretememede ve bu temelde gerekli örgütsel adımlar atamamada bir payı vardır. Nitekim bu nedenle konferanslar sonrasında değişik alanlara yönelik yapılan örgütsel girişimler birçok alanda çok fazla etkili olmamış, varolan örgütlenme tarzını değiştirme, örgüt yapılanmasını yenileme, yeniden yapılandırma ve yeni örgütlenme adımlarını geliştirme yönünde çok fazla bir ilerleme kaydetmemiştir. Bu konuda sübjektif bir yaklaşımla çok fazla ısrarlı olmayan, kadroları yeterince görev ve sorumluluk altına alıp pratiğe sevk edemeyen bir tutumun bu sonucun doğmasında belirli bir payı vardır.

Bu durum Kuzey Kürdistan ve Türkiye cephesinde 15 Kasım'dan itibaren geliştirilen yeni serhildan pratiği sürecinde belli ölçüde aşılmaya başlanmıştır. Daha öncesinde örgütsel çekirdeklerin yerleştirilmesi biçiminde dar eğitim ve örgütlenme adımı olarak yürütülen çalışmaların yarattığı örgütsel hazırlıklar, 15 Kasım'dan itibaren Türkiye'de ve Kuzey Kürdistan'da anadilde eğitim talebi etrafında bir siyasal kampanyayla birleşince, Halk Hareketi Konferansımızın gündemleştirdiği ve VI. Ulusal Konferans'ın onay verdiği serhildan örgütlenmesi, Demokratik Halk İnisiyatifi örgütlülüğü giderek pratikleşme, işlevsellik kazanma ve bir örgütsel model olarak gelişme eğilimi göstermiştir. Bu durum da kanıtlamıştır ki, örgütlenmenin gelişebilmesi için öncelikle somut durumun somut tahlilinin yapılmasına, ikincisi ise bir eylem çizgisinin oluşturulmasına ve yürütülmesine ihtiyaç vardır. Eylem olmadan herhangi bir yerde bir örgütlenme gelişemez. Nitekim serhildan eylemliliği yönünde Kuzey Kürdistan'da ve Türkiye'de atılan adımlar, bunu yürütecek örgütlemeyi de adım adım yaratmaya başlamıştır.

Demokratik halk hareketinin kurumlaşması örgütlülüğü somutlaştırır

Partinin yeni çizgi doğrultusunda yenden yapılanması konusunda Parti Önderliğimizin savunmalarda geliştirdiği kapsamlı değerlendirmeler ve aynı zamanda görüşmelerde sürekli ve ısrarlı bir biçimde yeniden yapılanmanın gerçekleştirilmesi yönünde yaptığı uyarılar, yoğunlaşan siyasal sürecin buna cevap olacak bir mücadele ve örgütlenmeye ihtiyaç duymasıyla birleşince, parti yönetimimizi yenden bu konuları değerlendirip çözüme bağlayacak bir toplantı yapmaya yöneltmiştir. 2002 yılının ocak ayı sonunda bir kez daha toplanan Parti Meclisimiz, gündemde olan diğer konularla birlikte, ağır-

“Daha şimdiden Demokratik Halk İnisiyatifi adıyla geliştirilen bu hareketi bir parti esprisiyle düşünmek ve giderek uygun bir adla serhildan partisi haline getirmek, Kürdistan'da ve Türkiye'de serhildanı böyle bir pratikleşme temelinde yürütmek esastır. Bu partileşmenin temel dayanakları gençlik hareketi, kadın hareketi ve emekçi hareketi olmak durumundadır.”

lıklı olarak örgütsel yeniden yapılanmanın, yani halkın yeni süreçteki siyasal örgütlenmesinin nasıl olacağı konusunu gündemine almış; Parti Önderliğimizin savunmalarda ve notlarda ortaya koyduğu ve çözümediği görüşleri doğrultusunda bu hususları ayrıntılı tartışıp değerlendirerek yeni ve nihai kararlara ulaşmıştır. Bu doğrultuda demokratik siyasal mücadele stratejisi temelinde ve serhildan taktiğine bağlı olarak, hareketimizin yeni süreçteki örgütsel yapılanması değişik alanların somut koşullarına uygun olarak şöyle şekillenmek durumundadır:

Birincisi, Kuzey Kürdistan ve Türkiye’de siyasal örgütlenmeyi iki kategoride ele almak gerekir. Bunlardan bir tanesi halkın demokratik eylemliliğini esas alacak bir serhildan örgütlenmesi; diğeri ise böyle bir mücadeleyle de sürekli gelişme gösterecek, Türk ve Kürt halklarının demokratik potansiyelini içinde birleştirecek yasal demokratik siyasal partileşme olmak durumundadır. Bu iki partileşme hareketinin objektif olarak birbirini tamamlama, birbiriley dayanışma ve destek içinde olma durumu söz konusu olurken, sübjektif planda tamamen birbirlerinden ayrı bir örgütlenmeyi ve mücadele tarzını esas almaları gerekir. Buna göre birinci planda gelen serhildan partileşmesi bizim için her şeyden önemli olmaktadır. Daha şimdiden Demokratik Halk İnisiyatifi adıyla geliştirilen bu hareketi bir parti espi-siyle düşünmek ve giderek uygun bir adla serhildan partisi haline getirmek, Kürdistan’da ve Türkiye’de serhildanı böyle bir pratikleşme temelinde yürütmek esastır. Bu partileşmenin temel dayanakları gençlik hareketi, kadın hareketi ve emekçi hareketi olmak durumundadır. Dolayısıyla demokratik gençlik inisiyatifi, yine demokratik kadın inisiyatifi, demokratik işçi, memur ve emekçi inisiyatifleri biçiminde her birinin kendi içerisinde kendi somutuna uygun olarak kendi talepleri doğrultusunda şekillendiği örgütsel kollarının geliştirilmesi gereklidir.

Bunu Türkiye’yi demokratik değişime uğratacak, Kürt sorununun demokratik çözümünü gerçekleştirecek ve demokratik değişimin motor gücü olan serhildanı yürütecek bir örgütlenme olarak görmek gerekir. Bu açıdan programı, örgütsel ilkeleri, hareket ve çalışma tarzı tamamen böyle bir mücadelenin özelliklerine uygun olarak şekillenmek durumundadır. Tam bir demokratik kitle hareketi, öncülüğü ve temel yapıyla geniş kitleleri böyle bir eylemliliğe sürekli çekecek, yönlendirecek ve demokratik değişimin motoru olan mücadeleyi sürekli büyütecek bir yapısının olması gerekir. Hareketimiz buna büyük önem vermeli, VIII. Kongremiz böyle bir çalışmayı yürütecek gerekli görevlendirmeleri ertelemeksizin yapmalı, daha sonraki süreçte de bütün alanlarda yürütülecek çalışmaların böyle bir serhildan partileşmesine güç katan, değer aktaran ve destek veren bir yapıda olması esas alınmalıdır.

Türkiye’ye yönelik ikinci siyasal örgütlenme adımı, geniş sol-demokratik yelpazenin örgütlenmesini içermek durumundadır. Bu, Parti Önderliğimizin cumhuriyeti demokratik değişime uğratacak partileşme olarak değerlendirdiği bir hareketi ifade etmektedir. Daha çok demokratik cumhuriyet partisi diye de tanımlanan bu örgütlenme, adı ne olursa olsun, özü ve görevi mevcut oligarşik cumhuriyeti demokratik değişime uğratacak, halkı iktidara taşımayı hedefleyip demokratik iktidarı yaratacak, cumhuriyetin demokratik yeniden kuruluşu görevini üzerine alarak hak ve özgürlükler temelinde hukukun demokratikleşmesini içeren kapsamlı bir demokratik reformu gerçekleştirmeyi hedefleyen bir partileşme olmak durumundadır. Bu partileşmenin bütün faaliyetleri kuşkusuz yasal demokratik çalışmalardır. İster gösteriler ister seçim biçiminde olsun, tümüyle geniş halk kitlelerini etkileyip kazanarak seçimle iktidara gelmeyi hedeflemelidir. Programı tümüyle Türkiye’nin demokratik değişimini ve Kürt sorununun demokratik çözümünü içermeli; bütün demokratik güçlerin mutabık olaca-

“YDK adıyla oluşan çatı örgütlenmesi Kürt sorununun demokratik çözümü yönünde gelişen serhildan mücadelemize destek veren bir eylemliliği geliştirirken, özel olarak da bu alandaki Kürt topluluğunun kültürel demokratik haklarını kazanmasını hedefleyen bir mücadeleyi sürdürmek, çalışmalarını buna göre örgütleyip yürütmek esas olmalıdır.”

ğı bir demokrasi programını esas almaktadır. Böyle bir partileşmenin hedef kitlesi Kürtler, Türkmenler, Aleviler, sosyalist ve sosyal demokrat hareket bünyesinde gelişen Türkiye’nin bütün demokratik potansiyeli olmalıdır. Bu parti kendi yapısını hem bütün güçleri içinde toplayacak bir demokratik niteliğe sahip kılmalı hem de bütün bu kitlelere hitap edecek bir programa ve çalışma tarzına sahip olmalıdır.

Türkiye açısından siyasal örgütlenmeyi böyle iki kategoride ele almak kesin bir zorunluluktur. Bunlardan birinin diğerinin önüne geçirilmesi, daha fazla önemsenmesi veya bu örgütlenmelerin birbirine alternatifmiş gibi karşı karşıya getirilmesi kesinlikle doğru değildir. Gerçekler açıkça gösteriyor ve şunu çok iyi biliyoruz ki, önemli bir demokrasi mücadelesi yürütmeden, demokratik kitle eylemliliğini –serhildanı– geliştirmeden, değişmekte zorlanan Türkiye’yi demokratik değişime uğratmak, demokratik yeniden yapılanma sürecine sokmak ve bunu geliştirmek mümkün değildir. Zihniyette, politik yaklaşımda ve pratikte antidemokratik yapılanmaları kırıp aşmak, bunların yerine demokratik değerleri ve ölçüleri geliştirip geçirmek için oldukça cesaretili, fedakar, çok yönlü ve yaratıcı yöntemler içeren bir mücadeleye ihtiyaç vardır.

Ancak böyle bir mücadelenin ortaya çıkacağı siyasal potansiyeli, Kürdistan’daki yirmi yıllık direnişi ve otuz yılı aşkın süredir Türkiye’de yürütülen demokrasi mücadelesinin şimdiye kadar ortaya çıkarmış olduğu siyasal potansiyeli kendi içinde birleştiren ve iktidara taşıyan bir siyasal mekanizma olmadan, yürütülecek mücadelenin demokratik değişimi gerçekleştirmesi ve kalıcı sonuçlar vermesi mümkün değildir. Bu açıdan en geniş demokratik güçleri içinde toplayacak bir yasal siyasal partileşme; yürütülmüş olan, yürütülen ve ilerde de yürütülecek olan demokrasi mücadelesinin ortaya çıkacağı siyasal birikimi iktidara taşımak ve Türkiye’nin demokratikleşmesinde rol sahibi kılmak açısından zorunludur. Bu nedenle her iki hareketin hedefleri de Türkiye’nin demokratik değişimi olmakla birlikte, hitap ettiği kitleler, mücadele ve örgütlenme tarzları birbirinden kesinlikle ayrı ve farklıdır. Sonuçta ortaya çıkaracağı değerler ise birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Bu durum bu biçimde doğru ele alınarak, bu konuda varolan hatalı ve eksik anlayışlar ve tutumları uygun yöntemlerle eleştirip aşarak, en önemlisi de ısrarlı, doğru tarzı ve üslubu esas alan bir çalışma ile her iki örgütlenmeyi de pratikte geliştirmek, bu süreçte yeni stratejimizi başarıya götürecektir örgütsel çalışmanın esasını oluşturmaktadır. Türkiye metropollerinde doğan, Kürdistan’da partileşen ve dağlarda gerilla hareketi haline gelen PKK’nin ortaya çıkardığı değerleri siyasal mücadeleye seferber etmesi ve siyasal yapıyı demokratikleştirerek sorunların demokratik çözümünü gerçekleştirmesi, önümüzdeki yeni süreçte Kuzey Kürdistan’da ve Türkiye’de, doğup geliştiği alanlarda demokratik siyasal mücadele stratejisine, demokratik çözüm çizgisine uygun olarak kendisini rol sahibi kılp örgü tleyerek işlevsel hale getirmesi ancak böyle olacaktır.

Bu iki örgütlenme gerçeği büyük bir dikkat ve duyarlılıkla ele alınmalı, Kongremiz Kuzey Kürdistan’a ve Türkiye’ye yö-

nelik olarak partimizin yeniden yapılanmasını bu temelde tartışıp değerlendirerek kararlaştırmalı ve kongre sonrasında hareketimizin Kuzey Kürdistan’daki ve Türkiye’deki çalışma ve örgütlenmesini bunlar temelinde yürütmeyi esas almalıdır.

Güney’de aşiretçi-feodal yapıyı aşacak bir mücadele esas alınmalı

İkincisi, Güney Kürdistan ve Irak alanına yönelik siyasal örgütlenmeyi içermektedir. Bilindiği gibi, mevcut durumda Güney Kürdistan’da önemli bir gerilla mevzilenmemiz ve üslenmemiz söz konusudur. Yine Güney Kürdistan ve Irak’ı içine alan, oldukça yoğunlaşmış, bölgesel ve ulusal karaktere sahip bulunan bir siyasal ve askeri mücadele gerçeği vardır. Bu özelliklerine uygun olarak, içinde bulunduğumuz süreçte partimizin mücadele taktiği olan serhildan taktiği, Güney Kürdistan zemininde siyasal ve askeri ortak serhildan olarak kendini gün-demleştirmektedir. Dolayısıyla burada siyasal ve askeri çalışmalar belirli bir birlik-telik, işbölümü ortaklık ve uygunluk içerisinde yürütülmek durumundadır.

Askeri faaliyetlerimiz belli bir düzeyi ve örgütlülüğü içermekle birlikte, mevcut durumda siyasal örgütlenmemiz, partileşmemiz, dolayısıyla kitleleri siyasal örgütlenme ve eylem içerisine çekme durumumuz oldukça zayıftır. Güney Kürdistan’a yönelik olarak ’90’ların başında geliştirdiğimiz örgütsel adımlar hep işbirlikçi güçlerin saldırılarıyla karşılaşmış, bu yüzden ilerleme kaydedememiştir. ’90’lı yıllar boyunca Güney Kürdistan’da attığımız örgütsel adımların hepsi benzer sonuçlarla karşılaşmıştır. Bu açıdan Güney parçasında örgütlenmek, bu parçanın somut koşullarına uygun olmak durumundadır. Bu örgütlenme aşiretçi-feodal yapıyı, yine bu zeminde örgütlü olan ilkel milliyetçiliğin ve burjuva milliyetçiliğinin son derece dar, işbirlikçi ve despotik karakterini görüp bunları da dikkate almak durumundadır.

Bütün bunlar dikkatle değerlendirildiğinde, Güney Kürdistan’daki siyasal örgütlenme ve mücadelenin oldukça derinlikli olması gerektiği, yani aşiretçi-feodal gerici-liğe, ilkel milliyetçiliğe ve burjuva milliyetçiliğine, dar, işbirlikçi despotik siyasal yapılanmalara karşı kapsamlı bir demokrasi ve özgürlük mücadelesinin yürütülmesi gerektiği açığa çıkmaktadır. Egemen sınıf yapılanmaları, aşiretçi-feodal egemenlik ve önderlik bu sahada henüz aşılabilmiş değildir. Bu nedenle her şeyden önce bunları aşabilecek bir mücadele gündemimizdedir. Örgütlenmemizin de bu gerçeği gören, dikkate alan ve böyle bir örgütlenme geliştirmeyi hedefleyen bir karakterde olması kesinlikle gereklidir. Bu çerçevede örgütlenmemiz her şeyden önce tam bir mücadele örgütü olmak durumundadır.

Diğer yandan burada özgürlükçü demokratik bir mücadelenin yürütülmesi; hem ulusal özgürlük, hem sınıfsal mücadele, hem de kadın özgürlüğü temelinde toplumun iç özgürleşmesini hedef alan bir özgürlük ve demokrasi mücadelesinin bu sahaya oturtulması, örgütlenmenin de böyle bir mücadeleyi yürütecek bir siya-

sal örgütlenme olması gereklidir. Buna göre mevcut KDP ve YNK yapılanmaları dışında kalan bütün güçleri içinde toplayan, ancak özündeysen gericiliğe ve işbirlikçiliğe karşı mücadele etmeyi hedefleyen, kendisini Güney Kürdistan’da halk iktidarını kurmak ve halkı iktidara taşımakla görevli ve sorumlu gören, siyasal programını, taktiklerini, örgüt yapısını, hareket ve çalışma tarzını tamamen bunların gereklerine göre kuran bir siyasal partileşmeye ihtiyaç vardır. Bu temelde Güney Kürdistan’da böyle bir mücadelenin görevlerini yürütecek bir Demokratik Hareket Partisi’nin oluşumu, böyle bir partiyle demokrasi ve özgürlük amaçlarının programlanması, dar milliyetçi, işbirlikçi ve despotik yaklaşımlara karşı bu temelde böyle bir partiyle mücadele edilmesi gereklidir. Bu parti yürüteceği mücadelede gerilla güçlerimizden büyük destek alacaktır. Yine Kuzey Kürdistan’da ve Türkiye’de gelişen siyasal serhildanın desteğini alacaktır. Ancak kendisi de Güney’in koşullarına özgü bir mücadele yürütmeyi esas almak, yapılanmasını tamamen buna göre oluşturmak, mümkün olduğu kadar Güney insanının böyle bir partiyi yürütecek şekilde kadrolaşmasını ve siyasallaşmasını geliştirmeyi bilmek, Güney sahasında işbirlikçilik dışında kalan bütün güçleri kendi bünyesinde toplamayı gerçekleştirmek durumundadır.

Güney için gelişen böyle bir partileşme, Güney Kürdistan’da demokratik federasyonlaşmayı ve Irak düzeyinde demokratik bir federasyonlaşmayı temel almak durumundadır. Bu açıdan kendisini sadece Kürt kitleleriyle sınırlı tutmayıp, Güney Kürdistan’daki Türkmén, Asuri ve Arap kitleleriyle de ilişkiye geçerek onları da örgütlemeye, en azından onlarla ilişki ve ittifak içinde olmaya çalışmalıdır. Aynı zamanda Irak’ta demokrasiyi geliştirecek siyasal hareketlerle ilişki ve ittifak içinde olmak ve bu tür hareketlerin gelişimine katkı sunmak, yine böyle bir partileşmenin önemli görevi olmak durumundadır. Hareketimizin yeni süreçte Güney Kürdistan’a ve Irak’a yönelik partileşmesi ve yeniden yapılanması bu temelde ele alınmalı, bu doğrultuda atılan partileşme adımları hareketimizin alana özgü yeni dönem örgütlenmesi olarak kabul edilmeli, kongremiz bu durumu ciddi bir biçimde tartışarak Güney Kürdistan ve Irak partileşmesinin hareketimizin bir parçası olduğunu onaylayıp ona gerekli desteği vermelidir. Kongre sonrasında Güney Kürdistan’da ve Irak’ta bu temelde yürütülecek mücadele ve örgütlenme çalışmaları hareketimizin diğer alanları tarafından sürekli destek görmelidir.

İran’da demokratik değişim ve Kürt sorununun demokratik çözümü

Üçüncüsü, Doğu Kürdistan ve İran’a yönelik siyasal ve örgütsel faaliyetlerimizdir. Bu alana yönelik şimdiye kadar dıştan dar bir çerçevede yürüttüğümüz çalışmalar belli bir birikim yaratsa da, hem hareketimizin Doğu Kürdistan’da oluşturduğu kitle potansiyelini harekete geçirecek hem de partimizin genelde ulaştığı siyasal düzeye denk düşecek bir

örgütlenmeyi ortaya çıkaramamıştır. Dolayısıyla bu tarzın gözden geçirilmesi gereği vardır. Son dönemde partimizin bu yönlü yaptığı tartışmalar ve Parti Meclisi Toplantımızın bu alana yönelik değerlendirmeleri bu biçimde gelişmiştir. Özellikle Parti Önderliğimizin savunmalarında İran’da Kürt sorununun çözümüne yönelik olarak ortaya koyduğu politik programı esas alan, onu kendi programı haline getirerek bir mücadele ve örgütlemeye dönüştüren bir yaklaşıma ve çalışmaya ihtiyaç vardır. VIII. Kongremizle birlikte bu temelde bu alana yönelik yeni tarzda bir çalışmanın geliştirilmesi esas olmalıdır. Bu alana yönelik çalışmalarda İran bütünlüğünde demokratik değişimin yaratılmasını ve onun içerisinde Kürt sorununun demokratik çözümünün sağlanmasını esas almak gereklidir. İkinci olarak, İran’ın kültürel yapısını ve İslami gerçeğini görüp dikkate almak, demokratik dönüşüm ve yeniden yapılanma çalışmalarını İslam’ın demokratikleştirilmesi çerçevesinde ele almak önem taşımaktadır.

Üçüncü olarak, yürürlükteki yasal düzenleme, bu sahanın değişik kültürel ve yayınsal hakların, dil ve eğitim haklarının kullanılması açısından fırsat vermektedir. Yani illegal çalışmadan ziyade, mevcut yasal çerçevenin oluşturduğu hakları kullanma temelinde bir mücadele ve örgütlenmeyi birinci planda esas alarak bunları daha da genişletme, bu temelde hem İran İslam rejiminin demokratik bir karakter kazanması hem de Kürt sorununun bu çerçevede daha geniş bir çözümünün gerçekleştirilmesi, Kürt halkının kimlik, dil ve kültür haklarını özgürce kullanabileceği siyasal bir ortamın yaratılmasını sağlama esas alınmalıdır. Bu bakımdan İran’ın yasal siyasal zemininin yeniden incelenip gözden geçirilmesine ihtiyaç vardır. İran bütünlüğünde bir hareket düşünmek gerekmektedir. Basın-yayın ve kültür çalışmasından başlamak üzere, siyasal örgütlenme ve çalışma yürütme konusunda varolan imkanları da değerlendirecek, bu alana yönelik çalışmalarımızı geliştirmemiz en doğrusudur. Bu temelde basın-yayın bir rol oynayabilir; kültür çalışması halkın siyasal bilinçlenmesi ve örgütlenmesinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynayabilir. Mevcut durumda belli bir siyaset yapma düzeyi vardır ki, bunun daha da ilerletilmesi, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün bu temelde geliştirilmesi imkan dahilindedir. Bu çerçevede eğer parti örgütlenmesine yasalar düzeyi izin vermiyorsa, İslamın demokratikleştirilmesi ve özgürlüklerin artırılmasını programlayıp hedefleyen temelde bir siyasal hareket geliştirilebilir. Bunu İran İslam rejiminin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun içine alan bir yasal siyasal hareketin gelişimi olarak görmek gerekir. Eğer yasal düzen elverirse, bu hareket kendini parti olarak da ortaya koymalıdır.

Dolayısıyla hareketimizin yeni dönemde Doğu Kürdistan’a ve İran’a yönelik olarak örgütlenmesi, İran İslam düzenini demokratikleştirme ve Kürt sorununu da bu çerçevede çözüme götürecektir bir hedef doğrultusunda basın-yayın ve kültürel hakları kullanma biçiminde geliştirilmeli; bu temelde Doğu kitesinde gelişen geniş sempatiyi siyasal ve kültürel çalışmaya sevk ederek, hem Kürt kültürünü ve demokrasisini geliştiren hem de İran İslam düzenini demokratikleştiren bir rolün sahibi olma esas alınmalıdır. Kongremiz bu alana yönelik olarak hareketimizin yeni dönemdeki örgütlenmesini bu temelde değerlendirmeli ve buna göre bir düzeltmeyi ve gerekli görevlendirmeleri yapmalı; varolan imkanları yerli yerince kullanma temelinde, halkı rejimle sert bir biçimde karşı karşıya getiren yöntemlerden ziyade, halkın kendi demokratik ve kültürel yaşamını geliştirerek, İran’ın İslami düzenini demokratik reforma uğratmayı esas alan bir pratik çizgiye faaliyetleri yürütmeyi esas almayı kararlaştırmalı, bu temelde gelişecek demokratik siyasal çalışmaları desteklemelidir.

Dördüncüsü, Küçük Güney parçasına ve Suriye’ye yönelik siyasal örgütlenme-

“Şimdiye kadar bütün alanlarda kendisini tek bir parti olarak örgütleyen hareketimiz, yeni stratejimizin gereği olarak değişik alanlarda ve bu alanların somut koşullarına uygun olarak kendisini yeni örgütsel biçimlere kavuşturmaktadır. Bu, parti hareketimizin yeni stratejisi temelinde yaşadığı önemli bir dönüşüm ve örgütsel yeniden yapılanma gerçeği olmaktadır.”

mizin durumudur. Uzun süredir Önderlik çalışmaları temelinde Küçük Güney'de çok güçlü bir siyasal kitle gücümüzün ve ilişkilerimizin geliştiği bilinen bir gerçektir. Ancak bütün bunlar silahlı mücadeleye destek veren bir örgütlenme ve çalışma tarzı düzeyinde kalmıştır. Nitekim VII. Kongre'den bu yana yürütülen çalışmalar içerisinde de bu büyük kitle potansiyelini değişim ve yeniden yapılanma çizgisine uygun olarak yeniden yapılandırma ve Küçük Güney ile Suriye'ye özgü bir çalışma tarzını ortaya çıkarma yönünde yürütülen çalışmalar yeterince sonuç vermemiştir. Daha çok eski tarzı esas alan ve bu konuda kısmi değişiklikler yapabilen, köklü bir dönüşümü gerçekleştiremeyen, bu anlamda ağır bir tutuculuğu yaşayan bir konum kendini göstermiştir.

Parti Önderliğimizin Demokratik Uygarlık Manifestosu'nun bu alana yönelik somut belirlmeleri temelinde, bu durumun aşılması yönünde yeni bir tartışma ve kendini yeniden düzenleme faaliyeti gelişmiştir. Bu alan çalışmalarını da İran'dakine benzer bir yaklaşımla ele almak, fakat alanın somut özgünlüğünü de görmek ve gözetmek gereklidir. Suriye genelinde demokratikleşmeyi esas alan, Kürt halkının kimlik ve kültürel gelişim sorunlarını böyle bir demokratikleşme içerisinde çözme programlayan bir demokratik birlik örgütlenmesi en doğru bir örgütlenme olabilir. Yasal mevzuat elverirse, böyle bir hareket kendini parti olarak da adlandırabilir. Önemli olan, adı ne olursa olsun, savunmalarını ortaya koyduğu politik programı esas alan bir siyasal örgütlenmeyi geliştirmek ve hareketimizin bu alanda ortaya çıkardığı büyük kitle gücünü böyle bir siyasal hareket içinde örgütleyebilmektir. İçinde bulunduğumuz süreçte böyle bir örgütlenme adımını atabilmek gereklidir.

İster iktidarda ister iktidar dışında olsun, demokratikleşmek isteyen Suriye'de özgürlükleri ve demokrasiyi geliştirmeyi öngören çeşitli güçlerle mümkün oldukça birlikte, birlikte mümkün değilse yakın ilişki ve dayanışma içerisinde böyle yeni bir siyasal akımın veya hareketin geliştirilmesi gereklidir. Yürütülen bu yönlü çalışmalarını bir sonuca götürmek, mevcut potansiyelimizi bu biçimde örgütsüz ve edilgen konumdan çıkararak Suriye'nin demokratik değişiminde rol oynayan aktif bir siyasal güç haline getirmek kesinlikle gereklidir. Örgütlenmeyi Suriye bütünlüğü içinde ele alıp yasal çerçevede yürütmek, özgürlüklerin ve demokratik değişimin gelişmesini demokratik eylemlilikle, basın-yayın faaliyetleri ve kültürel çalışmalarla zorlayıp sürdürmek esas olmalıdır.

Kongremiz hareketimizin yeni döneminde bu alana yönelik siyasal örgütlenmesini de bu temelde ele almalı, gerekli görevlendirmeleri yapmalı, bir Suriye Demokratik Birlik Hareketi'ni veya partisini ortaya çıkartarak, onu önümüzdeki dönemde hareketimizin örgütsel yapısı olarak görüp gerekli desteği vermelidir.

Yeniden yapılanma her alanın koşuluna uygun örgütlenmeyi içermektedir

Beşinci olarak, yurtdışı alanındaki demokratik siyasal örgütlenmemize ilişkin bazı hususlar belirtilebilir. Bunda özellikle Avrupa sahası birinci planda önem taşımaktadır.

Avrupa'da varolan örgütlenme durumumuzu VII. Kongre sonrasında yeni stratejiye uygun hale getirebilmek için belli bir faaliyet yürütülmüştür. Kürt Demokratik Halk Birliği'ni oluşturma yönünde yapılan kongre ve konferanslar, hazırlanan tüzük ve program durumu mevcuttur. Bu temelde bu alandaki örgütlememiz kendisini yeni süreçte uyarlamaya çalışmıştır. Bu durumun içini yeterince doldurmak ve süreçle tam uyumlu hale getirmek, YDK örgütlenmesini mümkün olduğunca demokratik yasal örgütlenmeler düzeyine çıkartmak, çalışmada kesin demokratik yasal çerçeveyi esas almak, kendisini yasallaştıramadıkça

değişik ülkelerin yasal düzenlemelerine uygun kurum ve kuruluşlar geliştirerek halkın demokratik örgütlenmesini ve mücadelesini sürdürmek esastır. Bunun koşullarının uygun ve imkanlarının varolduğu ortadadır. Böyle bir örgütlenme ile en üstte YDK adıyla oluşan çatı örgütlenmesi temelinde, bütün alanlarda değişik kurum ve kuruluşlarda kitleleri örgütleyerek, genelde Kürt sorununun demokratik çözümü yönünde gelişen serhildan mücadelemize destek veren bir eylemliliği bu alanda geliştirirken, özel olarak da bu alandaki Kürt topluluğunun kültürel demokratik haklarını kazanmasını hedefleyen bir mücadeleyi sürdürmek, çalışmalarını buna göre örgütleyip yürütmek esas olmalıdır.

En son Parti Meclisi Toplantımız, hareketimizin yeni dönemdeki çalışmalarının YDK adıyla yürütüleceğini ve YDK biçiminde somutlaşan pratik-örgütsel çalışmaları desteklediğini ilan etmiştir. Kongremiz bu durumu onaylayıp kesinleştirmeli, Avrupa sahasındaki Kürt kitlelerinin her türlü demokratik kültürel mücadelesini ve çalışmalarını Kürt Demokratik Halk Birliği içerisinde demokratik meşruiyet çerçevesinde sürmesini esas almalı, önümüzdeki süreçte yeni strateji temelinde Kürt ulusal demokratik hareketinin örgütsel yapısını YDK olarak tanıyıp kabul edip destek vermelidir.

Yurtdışı sahasında ikinci bir alan da Rusya merkezli Bağımsız Devletler Topluluğu'nun alanıdır. O alanın da hem uluslararası gelişmeler bakımından, hem mücadelemiz ve hem de orada yaşayan Kürt topluluğu açısından bir önemi vardır. Bu sahanın da bir örgütlülüğe kavuşturulması gereklidir. Bu, Avrupa'dakine benzer bir birlik örgütlenmesi olabilir; Kürt Demokratik Halk Birliği'nin BDT kolu biçiminde kendisini örgütleyebileceği gibi, alanın somut koşullarına ve yasal çerçevesine uygun yeni bir örgütsel model de geliştirilebilir. Kongremiz bu alanı da genel yurtdışı sahasına yönelik değerlendirmesinin bir parçası olarak görmeli, hareketimizin bu alanda faaliyet yürüten güçlerini yaşadığımız yeniden yapılanma esprisine uygun olarak ve genel bir değerlendirme yapıp toplantı düzenleyerek kendilerini uygun bir örgütsel yapı içerisinde yönleltmelidir. Bu temelde o sahada da gelişecek demokratik örgütlenme hareketimizin önümüzdeki stratejik dönemde bir örgütlenmesi olarak görülüp kabul edilmeli ve desteklenmelidir.

Görüldüğü gibi, şimdiye kadar bütün alanlarda kendisini tek bir parti olarak örgütleyip şekillendiren hareketimiz, önümüzdeki dönemde yeni stratejimizin gereği olarak değişik alanlarda ve bu alanların somut koşullarına uygun olarak kendisini yeni örgütsel biçimlere kavuşturmakta ve yeni partilere dönüştürmektedir. Bu durum Kürdistan'ın değişik parçalarında ve yurtdışında, alanların özgünlüğüne uygun ve yeni çizgimizin gereklerini yerine getirmeyi içeren bir örgütlenme olmaktadır. Bu temelde birçok parti veya hareket biçiminde kendisini siyasal yapılanmaya uğratıp, siyasal mücadelesini ve örgütlemesini bu temelde geliştirmektedir. Bu, parti hareke-

timizin yeni stratejisi temelinde yaşadığı önemli bir dönüşüm ve örgütsel yeniden yapılanma gerçeği olmaktadır.

Silahlı mücadele temelinde kendisini bir silahlı direniş partisi olarak şekillendiren ve Kürdistan'ın en günlük alanlarında merkezileştiren PKK'nin, demokratik siyasal mücadele stratejisini aynı tarz bir örgütlenmeyle yürütemeyeceği açıktır. Dolayısıyla gerilla bundan ayrışarak, yeni süreçte kendine tanınan role uygun olarak yeni bir mevzilenme içinde olurken, siyasal hareketimiz de değişik alanların koşullarına uygun olarak, alanlar somutunda doğrudan kitleler içerisinde kendisini yeni siyasal örgütler veya hareketler biçiminde örgütlemeyi esas almak durumundadır. Bu temelde partimizin siyasal yapısının yeni çizgimize uygun ve alanların somut koşullarına denk düşecek şekilde kendisini yeniden örgütsel şekillenmeye uğratması gerekeceği olmaktadır.

Kuşkusuz bu şekillenme bir örgütsel yeniden yapılanmayı, demokratik çözüm çizgisine uygun olarak her alanın somut koşullarında bu çizgiyi hayata geçirecek bir siyasal partileşmeyi ifade etmektedir. Ancak bu, işin bir yanındır; işin diğer yanı ise, sadece kendini değişik alanların koşullarına uygun bir siyasal programa ve örgüt yapısına kavuşturmanın yetmediği, bunun programının ve örgüt yapısının içini dolduracak bir örgütlenme çalışmasını doğru ve militan bir tarzla yürütmek gerektiğidir. Bunun da doğru bir örgüt çizgisinde yürütülmesi esastır. Parti Önderliğimiz her zaman en temel özelliğinin örgütsel çizgi savaşıncılığı olduğunu belirtmişti. Dolayısıyla biçimsel düzeyde örgüt yapısını doğru belirlemek gereklidir, ama bu tek başına yetmez. Bunun içinin doldurulması, doğru bir örgütsel çizgide gerekli kadro ve kitle çalışmasının gece gündüz demeden yürütülmesi gerekir. Ancak böyle bir çalışmayla mevcut siyasal örgütlenmeler gelişip güçlenebilir, programını hayata geçirecek bir mücadeleyi ortaya çıkarabilir. Dolayısıyla kendisini bir demokratik değişim ve çözüm gücü haline getirebilir. Bu açıdan örgüt çalışmasını ve örgütlenmenin geliştirilmesini sadece biçim olarak görmemek, onun kitle ve kadro çizgisini her zaman göz önünde tutmak, bu temelde kadro ve kitle çalışmasını bıkıp usanmadan yapmak gereklidir.

Bu konuda da Parti Önderliğimiz örgütlenmede, görevlendirmede ve örgüt çalışmasında yeni döneme dair dikkat edeceğimiz kuralları belirlemiş, yine otuz yıllık bir mücadele pratiği içerisinde nasıl bir tarzın sahibi olduğunu somut ortaya koymuştur. Bu açıdan önümüzdeki süreçte bütün alanlardaki partilerimiz, yönetimlerimiz, her düzeydeki yönetim birimi temsilcilerimiz ve kadrolarımız biçimde kendilerini yeniden yapılandırmakla birlikte, Önderliğin ortaya koyup pratikte geliştirdiği örgütlenme ve mücadele tarzını, kadrolaşma, öncü örgüt çizgisiyle kitlelerle ilişki kurma, kitleleri eğitme ve örgütleme tarzını esas almalıdır. Nerede olursa olsun, tek doğru tarz olarak bu tarzı görüp kendini buna ulaştırmaya çalışmalı, her alanda hareke-

timizin öncü yapısını örgütlemek ve yine en geniş kitleleri örgütleyebilmek için Önderlik çizgisinde ve Önderlik tarzıyla bıkıp usanmadan başarıyı esas alan ve başarıdan başka hiçbir ölçüyü kabul etmeyen bir yaklaşımla, en geniş kitle hareketi biçiminde örgütlemek amacıyla sürekli bir çalışma içerisinde olmalıdır.

3- Meşru savunma ve askeri faaliyetler

Değişim ve yeniden yapılanma sürecinde, birey ve örgüt yapısı olarak en çok etkilenen, kendini yenileme ve yeniden yapılandırma çalışmalarını en kapsamlı bir biçimde yürütmek durumunda olan güçlerimizin başında askeri güçlerimiz gelmiştir.

1999 yılı içerisinde bir yandan 15 Şubat komplosuna duyduğu öfke ve tepki sonucunda Kürt gençliğinin yoğun bir tarzda gerilla saflarına akın etmesi, diğer yandan silahlı mücadelenin durdurulup güçlerin sınır dışına çekilmesi temelinde gerilla güçlerimizin çok büyük bir bölümünün güneye çekilmesi, Güney Kürdistan'ın stratejik günlük alanlarında çok yoğun bir gerilla gücünün birikmesine yol açmıştır. VII. Olağanüstü Kongre sürecinde gerçekleşen bu yoğunlaşma Kongre öncesinde ve sonrasında önemli sorunlar ortaya çıkarmış; stratejik değişikliğin bir gereği olarak, bu güçlerimizin saflarında düşünce alanında boşluğa düşme, muğlaklık ve bu temelde belli bir dalgalanma yaşanmıştır. Özellikle uzun süre devam eden savaşın yükünün yarattığı ağır sorumluluk ve ezilme, değişim sürecinin kavranmasında, geçmişin ve geleceğin doğru biçimde tahlil edilerek yeni bir stratejik doğrultunun bilince çıkartılıp özümsemesinde önemli bir zorlanmanın yaşanmasını gündeme getirmiştir. Buna bir de provokatif-tasfiyeciler güçlerin bozguncu ve yıkıcı çabaları, her türlü dedikoducu, çekiştirici ve didişirici, inançsızlığı ve güvensizliği geliştirici faaliyetleri eklenince, bireysel düzeyde gerilla güçlerimizin kendilerini sürece göre yenilemeleri ve yeni örgütsel yapının gereklerine göre kendilerini hızla yeniden düzenlemeleri önemli bir çabayı ve belli bir süreci gerektirmiştir.

VII. Olağanüstü Kongre sonrasında kongre çizgisini, kongrenin yaptığı değerlendirmeye, oluşturduğu program ve aldığı kararları gerilla güçlerimize taşıma ve özümsetme yönünde belli bir planı ve örgütlülüğü içeren önemli bir taşıma faaliyeti içine girilmiştir. Yaşanan muğlaklığı, belirsizliği ve dalgalanmayı aştırmayı hedefleyen ve yeni parti çizgimizi özümsetmeyi içeren bu çabalar, provokatif tasfiyeciliğin geliştirdiği bozguncu ve yıkıcı tutumların etkisi karşısında belli bir zorlanma sürecini yaşamıştır. Partimizin provokasyona ve tasfiyeciliğe karşı doğru bir örgüt çizgisinde planlı ve kararlı bir mücadele içine girmesi, giderek provokasyonu ve tasfiyeciliği geriletip tasfiye eden bir mücadele pratiğini geliştirmesi sonucunda, gerilla saflarında da muğlaklığı ve inançsızlığı giderek aşma ve yeni çizgiyi özümseme temelinde

“Kürdistan'da mevcut durumuyla bile her türlü ideolojik, kültürel ve siyasal faaliyetin ve mücadelenin, esas olarak geçmişte yürütülen mücadelenin yarattığı birikimler üzerinde ve mevcut gerillanın varlığına ve mevzilenmesine bağlı olarak yürütülmekte ve geliştirilmekte olduğudur.”

yeniden toparlanma yönünde belli bir gelişme yaşanmıştır. Özellikle 15 Şubat'tan sonra hızlanmış olan yeni katılım güçlerinin eğitilip örgütlenmesi, bu temelde her alanda yeni askeri güçlerin oluşması, gerillanın devamlılığını ve gelişimini aksatmadan sürdüren en temel etken olmuştur.

Böyle bir süreçte 2000 yılı yazında gerilla güçlerimizin arkasında uluslararası gericiliğin yer aldığı YNK'nin somut saldırılarına maruz kalması, partimizin uzun mücadele sürecinde ortaya çıkardığı bütün değerlerin, şehitlerimizin anılarının, Önderlik gerçeğimizin ve çizgimizin, tüm parti ve ordu güçlerimizin savunulması konusunu gündeme getirmiştir. Bu durumun provokasyona ve tasfiyeciliğe karşı kazanılan başarı temelinde İkinci Parti Meclisi Toplantımızla sağlanan önemli bir örgütsel bütünleşme sürecine denk gelmesi, saldırılara karşı hem yeni katılan ve örgütlenen güçlerimizde hem de uzun bir savaş tecrübesine sahip olan güçlerimizde aktif bir direnme psikolojisi ve istemi yaratmıştır. Bu temelde YNK eliyle partimizin kadro yapısına ve gerilla güçlerine karşı uluslararası komplonun yönelttiği planlı saldırıya karşı hızla aktif bir direniş içerisinde girilmiştir. Öyle ki, VII. Kongre çizgisini parti kadrolarına ve savaşı güçlerine taşıma ve özümsetme yönünde atılan adımlar ve sağlanan toparlanma, böyle bir silahlı direniş sürecinde hızla tüm gerilla güçlerinin kendilerini direniş içinde yeniden örgütlenme ve sistemleştirme süreci içerisinde girmelerine yol açmıştır.

VI. Kofersans askeri ve siyasi alanda reform başlatmıştır

15 yıllık kahramanca mücadele pratiğine sahip olan gerilla güçlerimiz, dıştan gelen ve tümenden haksız olan her türlü saldırıya karşı en zayıf anında bile fedai çizgisinde kahramanca direneceğini, parti ve mücadele değerlerimizi, Önderlik çizgimizi, parti gerçeğimizi ve halkımızın geleceğini her koşul altında kendini feda etme temelinde savunacağını YNK saldırıları karşısında bir kez daha açıkça göstermiştir.

2000 yılının ikinci yarısında yaşanan bu silahlı direniş, daha öncesinde kısmen başlamış olan toparlanma ve yeniden düzenlenme sürecinin hızla ilerletilmesine, güçlerimizin yeniden silahlanması, eğitimi, örgütlenmesi ve uluslararası komplo tarafından geliştirilen ve geliştirilebilecek olan silahlı saldırılara karşı aktif bir savunma mevzilenmesini içerisine girmesine yol açmıştır. Böylece gerilla güçlerimizin yaşadığı dağınıklık önemli ölçüde aşılmış; yine düşünce düzeyindeki muğlaklık, tereddüt, ikirciklik, inanç ve güven zayıflığı, özellikle yeni parti çizgisini özümsemede ve ona göre kendini yenileyip yeniden yapılandırmada yaşanan zorlanmalar önemli ölçüde aşılarak, gerillanın kendisini yeni çizginin gereklerine göre eğitip örgütlenmesinin ve bunu belli bir plan, disiplin ve örgütlülük dahilinde yapmasının

yolları açılmıştır. YNK'ye karşı direniş içerisinde sağlanan başarılar, yaratılan yeni örgütlenme ve mevzilenme, gerillanın kendisini sürece göre eğitip yenilemesi, yeni parti çizgisini özümsemesi ve kendisini yeniden sistem haline getirmek için yürütülecek çalışmalar için oldukça elverişli bir zemini ortaya çıkartmıştır.

Bu temelde 2001 yılı baharından itibaren geliştirilen siyasal ve askeri eğitim süreci, 2001 yazında gerçekleştirilen HPG Konferansı ile en üst düzeye çıkarılmış; önemli bir eğitim, düzenlenme ve yeniden yapılanma imkanı yakalanmıştır. HPG Konferansı Parti Önderliğimizin değerlendirmeleri temelinde geçmiş savaş sürecini özeleştirisel bir yaklaşımla irdelerek ve partimizin geliştirdiği yeni stratejik yaklaşımları tartışarak doğru bir meşru savunma anlayışı geliştirmeye çalışmış; eğitim, örgütsel yeniden yapılanma, karargahlaşma, mevzilenme, savaş tarzı ve taktikleri bakımından aldığı kararlarla ve hazırladığı yeni yönetmenliğiyle partimizin yaşadığı değişim ve dönüşüm sürecine uygun olarak kendisini yeniden yapılandırma doğrultusunda ilerletmiştir. Askeri Konferans'ın yaptığı değerlendirmeler ve aldığı kararların VI. Ulusal Konferansımız tarafından da değerlendirilip onaylanmasıyla, askeri faaliyetlerimiz HPG'nin sürece uygun olarak kendisini daha çok yenileme, yeniden yapılandırma ve gelişen tehditlere karşı mevzilendirme yönünde askeri faaliyetlerini örgütlü bir biçimde artırmasına yol açmıştır. Bu temelde hem gerillanın ideolojik, siyasal ve askeri eğitiminin daha örgütlü ve planlı bir biçimde yürütülmesi hem de Kuzey-Güney bağlamı ve değişik karargah alanları arasında yeni bir güç düzenlenmesinin yapılması çalışmaları yürütülmüştür. Değişik sahalara güç aktarımı, Kuzey alanlarındaki güçlerde önemli bir değişiklik yapma, yine Behdînan alanındaki eğitimsiz kalan gücün önemli bir bölümünü değiştirerek eğitime alma; hem güç yenilenmesini ve bu temelde mevzilenmenin sağlamaştırılmasını hem de daha fazla gücün eğitime alınarak değişim sürecinin özelliklerine göre eğitilmesini ortaya çıkarmıştır.

Bu temelde HPG'nin kendini yenilemesi ve yeniden yapılandırması, içinde yaşadığımız siyasal ve askeri durumun gereklerine göre etkin rol oynayacak bir planlama dahilinde kendini yeniden mevzilendirmesi, eğitim, örgütlenme ve donanım bakımından belli bir düzeyi yakalaması sağlanmıştır. Bu biçimde esas olarak Güney'de mevzilenmiş silahlı güçlerimiz, Irak'ta gelişebilecek bir silahlı çatışma durumunda mutlaka dikkate alınması gereken bir güç olma özelliğine sahiptir. Askeri güçlerimizin kendini toparlaması, eğitmesi, büyütmesi ve mevzilendirmesiyle, Güney Kürdistan ve Irak'la ilişkili olan herkesin dikkate alması gereken bir güç olma konumuna ulaşmıştır. Hem bu düzeyi hem de Kuzey'deki mevzilenmesiyle ise, Kürt sorununda inkar siyasetini halen sürdürmekte ısrarlı olan ve fırsatları değerlendirerek bunu Kürt ulusal demokratik hareketinin tümünden ezilmesi amacıyla tamamlamak isteyen Türkiye'nin tümünden dikkate alması gereken, Türkiye'nin kendi iç demokratikleşmesini de engelleyen duruşuna karşı en güçlü bir demokratik değişimi, dönüşümü ve bu temelde Kürt sorununun demokratik çözümünü zorlayan kuvvet olma konumunu sürdürmektedir.

Kuşkusuz dost-düşman hemen herkesin uluslararası komplo sürecinde, silahlı güçlerimizin parçalanıp dağılacağını, ulusal demokratik amaçlar doğrultusunda örgütlülüğünü koruyamayacağını ve kendisini ayakta tutamayacağını düşündüğü ve hesap ettiği bir ortamda, belli bir zorlanmayı içerse de, gerillanın kendini bu biçimde toparlaması, eğitmesi, örgütlemesi ve aktif ve etkili olabilecek bir güç konumunda kendini mevzilendirmesi oldukça ileri ve önemli bir gelişmedir. Bu, hiçbir zaman ve hiçbir biçimde küçümsenemeyecek ve görmezden gelinemeyecek bir ge-

“Kadında yaşanan toparlanma ve örgütsel gelişim düzeyi, partimizin yaşadığı değişim ve dönüşüm sürecinin gelişimine belirgin bir ivme kazandıracaktır. Yaşadığı sorunları çözümleyen kadın hareketi, partimizin genelde yaşadığı sorunların çözülmesinde de önemli bir rol oynayacaktır.”

leşme durumudur. Halkımızın, partimizin ve tüm yoldaşlarımızın özellikle bu durumu görmesi ve bunu anlaması büyük önem taşımaktadır. Çünkü kendisini iyi anlamayanı ve ciddiye almayanı, başkaları da doğru tanımlayamaz ve gerekli değeri biçemez. O açıdan her şeyden önce kendimizi doğru tanımlamamız, anlamamız ve gerekli değeri biçmemiz, dolayısıyla yaratılan gelişmeler üzerinde büyük bir dikkatle durmamız, bundan sonrasının başarıyla yürütülmesi açısından önem taşımaktadır.

Mevcut durumda böyle önemli bir değişikliği yaşamış, kendini belli ölçüde yenilemiş ve önemli bir mevzilenme düzeyi tutturmuş olmasına rağmen, elbette HPG'nin hem yeni parti çizgimiz doğrultusunda kendisini daha köklü bir biçimde yenileme, değişime ve yeniden yapılanmaya uğratma hem de günün gereklerine göre geliştirme, eğitim örgütlenme ve büyüme görevleri vardır. Yakalanan mevcut düzey kuşkusuz önemlidir, ancak ulaşılabilecek ve gerekli olan en ileri düzeye ulaşılmış olmaktan epeyce uzak olduğumuz da bir gerçektir. Bu doğrultuda her şeyden önce meşru savunma çizgisinin doğru anlaşılması, tanımlanması ve tüm HPG güçleri tarafından derinliğine özümsemesi, bu temelde gerillanın anlamının ve rolünün herkes tarafından bilince çıkartılıp idrak edilmesi gereği vardır.

Meşru savunmada
silahlı savunmanın yeri
temel ve belirleyicidir

Partimizin siyasal mücadele çizgisi, her şeyden önce bir bütün olarak Ulusal demokratik hareketimizin ve bu temelde halkımızın geleceğini güvence altına almayı içeren bir meşru savunma çizgisidir. Halkımızın bütün alanlardaki örgütlenmesi ve mücadelesi esasta böyle bir meşru savunma gerçeğini ifade etmektedir. Bu, ideolojik duruş ve faaliyetler, bütün politik örgütlenmelerle yürütülen

mücadele ve her alandaki örgütlenmemiz açısından geçerlidir. Bir kez öncelikle meşru savunmanın bu geniş kapsamını iyi anlamak, özümsemek ve onun gereklerine göre hareket etmeyi bilmek gerekir. Parti Önderliğimiz Demokratik Uygurlık Manifestosu'nda bu çizgiyi bütün hatlarıyla özetlemiş; geçmişin kapsamlı eleştirisi ve özeleştirisi temelinde yeni dönemde siyasal mücadele çizgisine bağlı olarak, meşru savunma çizgisinin nasıl ele alınması gerektiğini açıklıkla ortaya koymuştur. Elbette Önderliğimizin yaptığı bu değerlendirmelerin siyasal stratejimizin gerekleri doğrultusunda ele alınıp, mücadelenin bütün alanlarına ilişkin olarak daha da genişletilmesi, mücadele güçlerine ve halka özümsetilmesi ihtiyacı vardır. Bunun içerisinde meşru savunma çizgimizin ve onun silahlı savunmaya ilişkin kısmının da çok daha bütünlüklü ve kapsamlı değerlendirilmesi ve özümsetilmesi faaliyetini yürütmek önem taşımaktadır.

Bu genel meşru savunma yaklaşımı içerisinde, silahlı savunmanın elbette en temel ve belirleyici olma karakteri vardır. Bu anlamda meşru savunma, temelinde silahlı savunmanın olduğu bir çizgi olmaktadır. Bu da demokratik siyasal mücadele stratejisi içerisinde gerillanın, silahlı savunma güçlerinin, HPG'nin yeri, konumu, rolü ve öneminin ne olduğunu ve nasıl anlaşılması gerektiğini bize açıkça göstermektedir.

Bu noktada hiçbir biçimde çarpıtılamayacak ve başka biçimde gösterilemeyecek bir gerçek varsa, o da Kürdistan'da mevcut durumuyla bile her türlü ideolojik, kültürel ve siyasal faaliyetin ve mücadelenin, esas olarak geçmişte yürütülen mücadelenin yarattığı birikimler üzerinde ve mevcut gerillanın varlığına ve mevzilenmesine bağlı olarak, bu temele dayanarak yürütülmekte ve geliştirilmekte olduğudur. Eğer partimizin on beş yıllık kesintisiz silahlı direnişi ve bunu hazırlayan ideolojik ve siyasal mücadelesi olmasaydı, böyle bir mücadeleyle ulusal diriliş devrimi ger-

çekleştirilme ve demokratik devrimin başlatılması sağlanmasaydı, siyasal örgütlenme ve mücadele yürütmek bir yana, Kürdistan'da kendi kimliğini sahiplenmek, Kürt olduğunu söylemek, Kürt olarak düşünme ve yaşama imkanı bulmak bile mümkün olamazdı. Bugün de Kürt sorununun demokratik siyasal çözümü gerçekleştirilmediği sürece, gerilla olmadan herhangi bir ideolojik, siyasal, kültürel, demokratik faaliyet yürütmek, mücadele etmek ve örgütlenme yaratmak mümkün değildir. Hatta gerillanın zayıflatılması, ezilmesi ve dağılması demek, inkar ve imha siyasetinin aktif bir biçimde uygulanmaya konması, Kürt kimliğinin varlığının tarihten silinmesi yönünde bir sürecin işlemesine yol açılması demektir.

Bu nedenle güncel olarak yaşadığımız süreç içerisinde aktif mücadele her ne kadar siyasal serhildan, kitlelerin demokratik siyasal eylemliliği oluyorsa da, böyle bir eylemliliğin gerillanın varlığına ve mevzilenmesine dayalı olduğu, böyle bir siyasal örgütlenme ve mücadelenin gerilla temeli üzerinde yükseldiği tartışılmaz bir gerçektir. Dolayısıyla her ne kadar gerilla sürekli bir savaş ve aktif bir eylemlilik içerisinde bulunmuyorsa da, mevcut varlığı ve mevzilenmesi Kürdistan'da her türlü ulusal demokratik çalışmanın, siyasal örgütlenme ve mücadelenin temeli olmaktadır. Gerilla, onsz hiçbir şey yapılamayacak kadar önemli bir olgudur. Dolayısıyla başlı başına bu durum bile, genelde hareketimizin yaşadığı meşru savunma çizgisi içerisinde silahlı savunmanın ve bunu yürüten gerillanın ne kadar belirleyici ve temel bir öge olduğunu ve böyle bir önem taşıdığını bize açıkça göstermektedir. Bu gerçeğin iyi bilinmesi ve özümsemesi, yeni stratejik çizgimiz içerisinde gerillanın bu yeri ve rolünün doğru ve yeterli tanımlanarak, buna uygun bir yaklaşımın gösterilmesi ve gereken pratik çalışmaların büyük bir duyarlılık ve önemle yürütülmesi kesinlikle gereklidir.

Bu doğrultuda önümüzdeki süreç aç-

sından meşru savunma çizgisi içerisinde silahlı savunmanın taşıdığı bu belirleyici yer ve gelişmelerde tayin edici rolüne uygun olarak HPG'nin ele alınıp geliştirilmesi, sürecin gereklerine bu önem dahilinde cevap verecek bir konuma getirilmesi önemlidir. Bu temelde her şeyden önce Önderlik çizgimiz doğrultusunda gerillanın doğru bir ideolojik, siyasal ve askeri bilince kavuşturulması, Önderlik çizgisinin bütün kapsamıyla özümsetilmesi, bunu özümsetecek siyasal ve askeri eğitimin planlı bir biçimde kesintisiz olarak sürdürülmesi gereklidir. Bu, özellikle geçmiş pratiğin kapsamlı ve parti çizgisine uygun bir eleştiri ve özeleştirisi temelinde yapılmak zorundadır. Öyle ki, geçen pratik süreçte gerilla bünyesine musallat olan çete çizgisini bütün yönleriyle ortaya çıkartıp mahkum etme, bütün etkilerini gerilla saflarımızdan silme, dolayısıyla gerillayı işbirlikçi çete çizgisinin etkilerinden kurtararak doğru bir meşru savunma anlayışına çekme, yani Önderlik çizgisiyle bütünleştirme gereği vardır. Parti Önderliğimiz ısrarla bu yenilenme, çeteciliği aşan ve mahkum eden bir gelişmeyi yaşama üzerinde durmaktadır. Bu doğrultuda yürütülen çalışmalar daha da derinleştirerek, her bakımdan çete eğiliminin anlayış ve pratik görünümünü ortaya çıkartarak onları mahkum edip gerilla bünyesinden atmak büyük öneme sahiptir.

Bununla birlikte komuta düzeyinin parti çizgimize uygun olarak ele alınıp düzenlenmesi, komuta ölçülerimizin geliştirilmesi, komutanın yukarıdan aşağıya parti çizgimize uygun, onu özümseme durumuna göre bir yeniden düzenlemeye tabi tutulması, bu konuda geçmişten gelen hatalı ve eksik tutumların ciddi bir düzeltilmesinin yapılması gerekmektedir. Çünkü geçmişteki komuta anlayışımız, tayin ve terfi sistemimiz parti çizgisine uygun bir yeterlilikle olmamıştır. Onun yarattığı bir yığın sıkıntı da vardır ki, şimdi yeni bir çizgide bir yeniden yapılanmayı yaşıyoruz, onun en önemli parçası olarak komuta yapısının çizgi gereklerine uygun hale getirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu temelde sağlanacak yenilenme ve yeniden yapılanma çalışmaları paralel olarak gerillanın büyütülmesi, HPG saflarına yeni savaşçıların çok daha büyük sayıda katılması, yeni katılım güçleriyle sürekli büyüyen gerillanın yeterli bir eğitim örgütlenme, donanım ve doğru bir mevzilenme içerisine alınması da kuşkusuz çizgimizin gereğidir. Bu konuda bu geçen değişim sürecinde kesintisiz olarak süren, ancak eskiye göre zayıflamış olan katılım durumunun gelişen serhildanın etkilerine de bağlı olarak meşru savunma çizgimizin gereklerine uygun düzeyde büyütülmesi ve yeterli hale getirilmesi kuşkusuz gereklidir.

Bunlarla birlikte askeri faaliyetlerimizi günün gereklerine uygun bir yeterliliğe ulaştırmak, gerekli teknik araçlarla donatıp modernleştirmek, bu doğrultuda somut koşullara uygun doğru bir askeri strateji ve taktiğin gereklerine dayanan bilimsel çalışma yöntemlerini uygulamak, buna göre her bakımdan sürekli, planlı, programlı, her ihtimale karşı yeterli savunma planlarını sürekli elinde tutan bir çalışma düzeyine ulaşmak da gereklidir. Böylece bu yeniden yapılanma sürecinde HPG'nin sürece uygun olarak kendisini bu biçimde yenilemesi, yeniden yapılandırması, demokratik çözüm mücadelesinin gerektirdiği savunma gücünü başarılı rol oynayacak bir düzeyde ortaya çıkarması, kendini doğru meşru savunma çizgisinde eğitip örgütleyerek partimizin siyasal çizgisinin ve yönetiminin emrinde, siyasal çizginin ve taktiklerin gereklerini yerinde ve zamanında yerine getirecek, bu biçimde yeni mücadele sürecinde etkin rol oynayacak bir konuma ulaştırması gereklidir.

Kongremiz bütün bu hususları değerlendirerek, meşru savunma çizgisinde askeri güçlerimizin yeterliliğe ulaşması için gerekli kararları almalı, bir çalışma planı ortaya çıkartmalıdır.

Devam edecek...

“Önümüzdeki süreç açısından meşru savunma çizgisi içerisinde silahlı savunmanın taşıdığı bu belirleyici yer ve gelişmelerde tayin edici rolüne uygun olarak HPG'nin ele alınıp geliştirilmesi, sürecin gereklerine bu önem dahilinde cevap verecek bir konuma getirilmesi önemlidir.”

TÜM KADRO VE ÇALIŞANLARA

Yaşam gerçeğimiz olan kahraman şehitlerimizi daha güçlü sahiplenelim ve AMAÇLARINI BAŞARMAYI EN TEMEL YAŞAM BİLELİM

KADEK Genel Başkanlık Konseyi

Değerli yoldaşlar

Mayıs Şehitler Ayı ve **18 Mayıs Şehitler Günü'nde** Hakilerle başlayıp Zilanlarla kahramanlığın doruğuna ulaşan, bizi halk olarak bu günlere getiren, her zaman ve her yerde en temel güç kaynağımız olan kahraman şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyoruz.

Kürt halkının ölüm döşeğinden dirilişinin özsuyu olan ve on bini aşan kahraman şehidi yaratan, kendisini bir şahadet önderliği olarak şekillendiren, her zaman ve her koşulda halkımızın yol göstericiliğini yapacak büyük şehitler ordusunu yaratan Başkan Apo'yu saygıyla selamlıyoruz.

Demokratik dönüşüm ve özgür birlik çizgisinde yeni bir stratejik mücadele sürecine girerken, tüm halkımızı ulusal diriliş gerçeğimiz olan kahraman şehitlerimizi daha güçlü sahiplenmeye, Onları ulus ve halk gerçekliğimiz olarak her zaman yaşamaya ve yaşatmaya çağırıyoruz.

Yirmi beşinci Şehitler Günüümüzde, tüm Apocu militanlar olarak yaşam gerçeğimiz, yol göstericimiz, ilham ve güç kaynağımız olan kahraman şehitlerimizin anılarını zafer gerçekçemiz yapacağımıza dair sözümüzü bir kez daha yineliyoruz.

İlk ve en büyük Apocu olan **Haki Karer** yoldaşın şahadetinin yirmi beşinci, yine Türkiye halkının büyük önderleri olan **Deniz Gezmiş** ve yoldaşlarının idam edilışlerinin otuzuncu yıldönümünde, hareket olarak her bakımdan yenilenmiş, yeniden yapılanmış ve yeni bir stratejik mücadele sürecini aktif olarak başlatmış bulunuyoruz.

Çok iyi biliyoruz ki, Apocu hareket kızgın bir mücadele ortamında bir şehitler hareketi olarak doğup gelişti. Önderliğimiz, **“Doğru yaşam, şehitlerin kendileridir”** dedi; şehitlerimiz için **“Onlar PKK biçiminde yaşıyorlar”** tanımını getirdi. Gerçek PKK'lilerin şehitler olduğunu ve dolayısıyla PKK'nin bir şehitler partisi olarak şekillenip geliştiğini ifade etti. Gerçekte Apocu hareketin ve önderlik-sel gelişmenin kendisi bir şehitler hareketidir.

Yine iyi biliyoruz ki, Apocu hareket bir ideolojik eğilim olarak büyük şahadetler ortamında gelişmiştir. 6 Mayıs Denizlerin idamı, Nurhak şehitleri ve 18 Mayıs **İbrahim Kaypakkaya**'nın katledilişi Apocu bilinç, felsefe ve ideolojinin doğup gelişmesinin en temel güç kaynakları ve gerekçeleri olmuştur. Apocu hareket, art arda gelen ve kopmaz halkalar biçiminde birbirine eklenen birer şehitler

zinciri olarak gelişip bir halk gerçekliği, yeni bir yaşam çizgisi, özgürlük ve adaletin yaşanabilirliğinin temel göstergesi olmuştur.

PKK gerçeği bir şehitler zinciri gerçeğidir

Denizler, Mahirler ve **İbrahimlerin** şahadeti ile ana rahmine düşen, **Haki Karer** ve **Halil Çavgun**'da sembolleşen şahadetlerle ideolojik eğilim olarak doğuşunu gerçekleştiren, **Salih Kandal, Cuma Tak, Edip Solmaz** ve **Ahmet Kurt** öncülüğünde onlarca şahadetle kendisini PKK biçiminde partileştiren Apocu hareketin, 12 Eylül faşist askeri rejimine karşı yurtdışında ağır baskı koşulları ortamında **Abdülkadir Çubukçu**'da sembolleşen ondan fazla şahadetle birlikte, en azgın baskı ortamını içeren zindanlarda **Mazlum, Kemal, Hayri** ve **Ferhatların** kahramanca direnişi ve şahadeti temelinde gelişen büyük parti bağı ve ideolojik inanç gücüyle ulusal diriliş gerçekleştiren büyük bir silahlı direniş hareketi haline geldiği ve 15 Ağustos şanlı kahramanlık atılımını yarattığı bilinmektedir.

Mehmet Karasungur ve **Mahsum Korkmaz**'da sembolleşen, **Abdullah Ekinci, Mustafa Yöndem, Mehmet Sevgat, Hanım Yaverkaya, Mehmet Ertürk, Ahmet Kesip, İsmail** gibi öncülerle binleri bulan 15 Ağustos direniş dönemi şehitlerinin Önderliğimiz tarafından **Ulusal kahramanlık dönemi şehitleri** olarak tanımlandığı ve halk tarihimizde hep bu biçimde anılacakları kesindir.

Militan öncünün bu kahramanca direnişine ve fedai çizgisinde yürüyüşüne '90'lardan itibaren halkımızın serhildanlarla katılım gösterdiği, **Vedat Aydın**'da sembolleşen yüzlerce ve hatta binlerce kahraman şehit verdiği, 1990-98 yılları arasında gerilimlerde **Mervan, Yusuf, Şiyar, Kemal, Cemal** gibi yoldaşlar öncülüğünde binlerce halk kahramanının şehit verildiği, içten ve dıştan dayatılan topyekün saldırılarla çeteci baskıların böyle bir direniş temelinde boşa çıkarılıp etkisiz kılındığı açıktır.

Yine bu çizginin Önderliğimize yöneltilen uluslararası komploya karşı **Zilanlar, Berivanlar, Ronahiler** ve **Ahmet Yamanların**, yine **Dilan, Berwar, Ayhan, Faik, Amed** yoldaşların gerçeğinde büyük bir fedai kahramanlığına dönüştüğü ve uluslararası gericiliğin elbirliği halinde yürüttüğü saldırıların fedaileşen hareketle halkın direnişi temelinde

de kırıldığı bilinen bir gerçektir. Bunlarla birlikte ihanete karşı **Salih** ve **Helin** yoldaşlarda sembolleşen büyük Hewlêr direnişçiliğinden –Mayıs ayında gerçekleşen bu büyük şahadetlerden– 2000 yılında uluslararası kompunun YNK eliyle yürüttüğü saldırılara karşı gösterilen büyük direniş içerisinde **Rüstemler** ve **Erivanlarda** sembolleşen yüzden fazla şehit ile hareketin ve Önderliğinin yaşatılması ve korunmasının, her türlü ihanetin bu temelde püskürtüleceğinin kanıtı ve garantisinin ortaya çıkarıldığı açıktır.

Görülüyor ki, PKK gerçeği bir şehitler zinciri gerçeğidir. Apocu hareket, bütünüyle bir şehitler hareketidir; şehitlerde gerçekleşen en büyük insanlık, onur ve şereftir; değiştirilmez halk ve insan yaşamı gerçeğidir; onurlu, şerefli ve doğru yaşamın ta kendisidir. Dolayısıyla mücadele mirasımız, şehitler gerçeğinde ifadesini bulan ve tarihe ulusal kahramanlık olarak geçen silinmez, saptırılmaz, çarpıtılmaz ve değiştirilmez büyük bir gerçeğe ve kanıtlanmaya sahiptir. Bu, daha şimdiden silinmez bir biçimde tarihe mal olmuş, ölüm döşeğindeki bir halkın ruhunu, duygusunu, bilincini ve yeni yaşamını yaratıp ulusal dirilişini gerçekleştirecek, kendisini bir özgür halk gerçekliği biçiminde kesinleştirmiştir. Uluslararası gericilik, inkar ve imha siyaseti ve yerel işbirliklik ne derse desin ve ne tür kararlar alırsa alsın, özgür Kürt halk gerçeği kendisini her zaman ve sonsuza kadar bu büyük şahadet hareketi gerçeğiyle ifade edecektir.

Değerli yoldaşlar

Asla unutulmamalıdır ki, tarihi VIII. Kongremiz tamamen böyle büyük bir miras üzerinde gerçekleşmiştir. Bu konuda hiçbir çarpıtmaya asla fırsat vermemeliyiz VII. Kongre ile birlikte hareketimizin planlı bir biçimde girdiği değişim ve yeniden yapılanma sürecini tamamlayan VIII. Kongremiz ve bu temelde hareketimizin yeni stratejik şekillenmesi olan KADEK'in kuruluşu, tamamen böyle büyük ve silinmez şahadet mirası temelinde gerçekleşmiştir. Dolayısıyla şu kesin bir gerçektir: Böyle on bini aşkın kahraman şehide sahip olan bir hareket, en güçlü ve yıkılmaz bir harekettir, zaferi garantilemiş olan bir harekettir.

Apocu hareket, kendisini böyle silinmez bir tarihi gerçeklik olarak şekillendirirken, onun günümüzdeki ifadesi olan KADEK biçimlenişi böyle güçlü bir tarihi mirasa sahiptir. Kendimizi yeniler, değiştirir ve yeniden

yapılandırırken, **Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi** adıyla yeniden örgütleyip büyük gelişmeler yaratacak yeni pratik mücadele hamlelerine girerken, dayandığımız bu büyük mirası her zaman görmeli, bilmeli ve belleğimizde canlı tutup yol gösterici olarak esas almalıyız. Bu büyük mirasın anlamına uygun bir yaşamı ve mücadeleyi sürdürerek, bunu yeni başarılarla daha da büyötmeyi esas almalıyız.

Bu nedenle hareketimizin kendisini KADEK biçiminde yapılandığı ilk Şehitler Ayımızda şahadet gerçeğini, on bini aşan ve her biri gerçekten birer insanlık abidesi olan kahraman şehitlerimizin özelliklerini, yaşam gerçeklerini, mücadele çizgilerini ve Önderlik bağlılıklarını araştırıp incelemek, şehitler gerçeğini daha çok duymak ve bilince çıkartmak, tepeden tırnağa şehitler gerçeğiyle donanmak çok daha gerekli ve yakıcı bir husustur. Çünkü önmüze yeni stratejik hedefler koymuş durumdayız. Daha kapsamlı bir program oluşturarak gerçekleştirmek üzere, pratik mücadeleye atılmış bulunuyoruz. Sadece Kürt toplumunun özgür ve demokratik kılınmasını ve Kürt sorununun çözümünü de değil, bununla birlikte ve bunun gerçekleşmesinin bir gereği olarak komşu halkların, dolayısıyla tüm Ortadoğu'nun demokratik dönüşümünü ve özgür birlik temelinde bir bütünlüğe ulaşmasını esas alan bir stratejik çizgiyle mücadele ediyoruz. Bu nedenle böyle tarihi ve büyük bölgesel gelişmeleri hedefleyen mücadele, ancak şehitler gerçeği gibi büyük bir yaşamla ve özelliklerini bu yaşamdan alan büyük kişiliklerle gerçekleştirebilir.

Demek ki, şehitlerimiz her zamankinden daha fazla güç ve yaşam kaynağımız ve yol göstericimizdir. Her zaman ve her yerde, her türlü sorunu çözmede en temel yol göstericimiz, ilham kaynağımız ve çözüm yöntemimizdir. Nerede olursak olalım ve ne denli sıkışsak sıkışalım, onlar çözüm için başvuracağımız en temel gerçeklerdir.

KADEK, önüne koyduğu büyük görevleri böyle güçlü bir yaşam gerçeğine ve büyük bir mirasa dayanarak gerçekleştirmeyi esas alan, başarısını tamamen buraya bağlayan bir harekettir. Bir bütün olarak Hakilerden başlayan binlerce şehitler ordusu, KADEK'in temel gücü, yönetim gücü, yol gösterici gücü, Önderlik gücüdür, yaşam ve çalışma çizgisini belirleyen en temel kaynaktır.

Bunlarla birlikte geri çekiliş dönemi şehitlerimizin, yine YNK savaşı içerisinde kahramanca direnerek gerçekleşen şehitlerimizin aynı zamanda KADEK'in **kuruluş şehitleri** olduklarını unutmamalıyız. Kaldı ki bu, mücadelenin gelişimine paralel olarak kesintisiz sürmektedir. Şehitler zinciri yeni halkalar eklenerek büyümeye, dolayısıyla da büyük güç kaynağı olmaya devam ediyor. Eski gibi olmasa da, hala bir meşru savunma çizgisinde olduğumuz, dolayısıyla topyekün bir direniş içerisinde bulunduğumuz, uluslararası gericiliğin komplocu saldırılarına maruz kaldığımız ve bu azgın saldırılara karşı savunma direnişi içerisinde olduğumuz açık bir gerçektir. Bu direnişin fedai çizgisinde yürütüldüğü, hareket ve halk olarak tüm militan ve çalışanlarla tam bir fedai çizgisinde ulaştığımız yine bir gerçektir.

Bu temelde VIII. Kongre ardından geliştirilen saldırılar içerisinde ve operasyonlar ortamında şehitler halkasına yeni eklenmeler olmuştur. Yine kongre sürecimizin, yani 2002 bahar serhildan hamlesinin Mersin örneğinde görüldüğü gibi verdiği şehitleri vardır. Hareket ve halk olarak şehitler vermeye ve şehitler ordusunu büyötmeye devam ediyoruz. Demek ki, büyük bir şahadet mi-

“Şehitlerimiz her zamankinden daha fazla güç ve yaşam kaynağımız ve yol göstericimizdir. Her zaman ve her yerde, her türlü sorunu çözmede en temel yol göstericimiz, ilham kaynağımız ve çözüm yöntemimizdir. Nerede olursak olalım ve ne denli sıkışsak sıkışalım, onlar çözüm için başvuracağımız en temel gerçeklerdir.”

rasını devralmakla birlikte, eskisi oranında olmasa bile, KADEK de militan ve halk düzeyinde büyük bir direniş yürütüyor; bunu şahadetler pahasına, şehitler ordusunu büyöterek gerçekleştiriyor. Bu gerçekleri daha doğru ve yeterli bir biçimde görüp anlamak, şehitler gerçeğiyle daha çok bütünleşmek, şehitlerin anısına doğru bağlılığı daha da derinleştirmek, dolayısıyla büyük şahadet mirasımızı her zamankinden daha fazla sahiplenmek, onunla daha güçlü bütünleşmek, onu daha canlı, yaşar ve yaşatır hale getirmek içinde bulunduğumuz sürecin tek doğru tutumdur.

Değerli yoldaşlar

Şehitler Günü vesilesiyle VIII. Kongre ve KADEK'in kuruluşuyla gelişen yeni sürecin bazı temel özellikleri ve yaşanan önemli olaylar üzerinde kısaca durmakta yarar vardır.

KADEK'in kuruluşu gerici saldırılara karşı devrimci bir hamledir

Bilindiği gibi, değişim ve yeniden yapılanmayı tamamlayan, mücadele sürecimizin bir kesitine nokta koyarak özgürlük ve demokrasi mücadelemizde yeni bir tarihi süreci başlatan VIII. Büyük Kongremiz ve bu kongreyle hareketimizin KADEK olarak kendini yeniden yapılandırması durumu, başta kadınlar ve gençler olmak üzere halkımız tarafından büyük bir coşku, heyecan ve eylemlilikle karşılanmıştır. Kürdistan'ın dört parçasında ve dünyanın dört bir yanında yaşayan halkımız ve dostlarımız, geliştirdikleri etkinliklerle, yine 15 Şubat'ta başlayıp Newroz'da doruğa çıkan serhildan hamlemizi sürekli kılarak ve bunu her alana yayarak KADEK'in kuruluşunu selamlamışlardır. Sanıldığından daha büyük bir heyecan ve coşku, halkımızın yaşadığı gerçek olmuştur. Bir dönemin kapanması ve yeni bir dönemin KADEK biçiminde başarıyla açılması, hareketin değişim ve yeniden yapılanmayı başarıyla gerçekleştirmesi ve bu temelde birlik ve bütünlük içerisinde yeni bir mücadele sürecini başarıyla başlatması kitelerde büyük coşku ve heyecan yaratmış, adeta devrimimizin yeni bir bayram dönemini ortaya çıkartmıştır. Bu, hareketimizin temel gerçeğidir. Önderliğimiz her zaman **“Devrimimiz bayram gibidir. Her türlü zorluğun yenilip aşıldığı, umut, sevinç, coşku ve heyecanın üretilip yaşanılır kılındığı yer, devrimimizin kendisidir”** derdi. Dolayısıyla

bu gerçek hareketimizin bu yeni stratejik hamlesi sürecinde bir kez daha yaşanılır olmuştur. Bu bakımdan hareketimizin yeni adınının da temel çizgisinde geliştiği, kitleleri değişim ve gelişme yönünde ilerlettiği, onlara büyük heyecan, coşku, umut ve sevinç aşıladığı açık bir gerçektir.

Bununla birlikte VIII. Kongremizin ve KADEK'in kuruluşunun karşıtlarımız üzerinde de aynı derecede şiddetli bir etki yaptığı kısa sürede açığa çıkıp kendini göstermiştir. Uluslararası gericiliğin, uluslararası komplo güçlerinin elbirliği halinde PKK'yi AB'nin terörist listesine koydurması bunun açık örneği olmuştur. Nasıl ki hareketimiz KADEK'in kuruluşuyla stratejik düzeyde büyük bir başlangıç yapmışsa, uluslararası komplo güçleri de PKK'yi AB'nin 'terör listesi'ne koydurarak, bir karşı hamleyle bu büyük atılıma cevap vermek istemiştir.

Avrupa nezdinde geliştirilen bu yeni saldırının kesinlikle böyle bir anlamı vardır. Son iki haftadır Kürt kamuoyunda, Türkiye'de ve yurtdışında en çok tartışılan konu bu terörist liste olayıdır. Halkımız daha ilk andan başlayarak bunun inkar ve imha siyasetinin yeni koşullara uyarlanması olduğunu kavrayıp derhal reddetmiş; bir ikinci Lozan yaratma girişimine karşı her alanda, bulunduğu her yerde imkanlarını birleştirmiş; yürüyüş, miting, protesto ve açlık grevi gibi çok değişik yöntemlerle çok yönlü bir direniş başlatmıştır. Bu, uluslararası gericiliğin terörist listeyle geliştirmek istediği saldırıya karşı, halkımızın VIII. Kongre çizgisinde yeni bir direniş sürecini yaygın, etkili ve çok yönlü bir biçimde geliştirmesi olmaktadır.

AB'nin PKK'yi terörist listesine koymasının anlamı nedir? Neden böyle bir liste olayı VIII. Kongre'nin ardından gerçekleşti? Böyle bir liste temelinde, önümüzdeki olası gelişmeler neler olabilir? Kuşkusuz bunlar üzerinde tartışmak, yoğunlaşmak, doğru bir çözümleme geliştirmek ve buna göre görevlerimizi yeterli bir biçimde belirleyerek yerinde ve zamanında başarıyla gerçekleştirmek durumundayız.

Bu çerçevede kısaca şunları ifade etmek yeterli olacaktır:

Her şeyden önce böyle bir liste oluşturma'nın 11 Eylül süreciyle bağlantılı olduğu açıktır. Dolayısıyla 11 Eylül ile başlayan süreçte kendisini örgütleyen uluslararası gericilik, uluslararası komplo'nun bir ikinci saldırı sürecini başlatmak istemiştir. Nitekim 2002 yılı başından itibaren hareketimize karşı böyle çok yönlü bir operasyonun geliştirildiği söylenebilir. Türk basını bunu "İkinci Apo Operasyonu" manşetiyle tanımlamıştır. Gerçekten de parti yönetimimizdeki bazı arkadaşlarımızın kaçırılması planlarından tutalım yoğun karalama ve saldırılara, oradan faaliyetlerini durdurmuş ve kendisini değişime uğratmış olan PKK hareketini AB terör listesine koymaya kadar varan olaylar tamamen böyle yeni bir komplo saldırısının, uluslararası gericiliğin yeni bir operasyonunun parçaları olarak görülmelidir.

Demek ki, Afganistan Savaşı'nın ardından Irak'a müdahale üzerinde yoğun olarak durulurken, mücadelenin, çelişki ve çatışmanın geliştiği tek saha Filistin sahası değildir; onunla birlikte Kürdistan da aynı biçimde yoğun bir saldırıya sahne olmaktadır. Filistin halkına yöneltilen saldırı gibi, Kürt halkı ve onun Ulusal demokratik hareketi de uluslararası gericiliğin saldırısı altındadır. Filistin'deki saldırı silahlı çatışma biçiminde olurken, bizdeki saldırılar şimdilik istihbarat saldırısı ve terör listesine koyarak siyasi anlamda yoğun kısıtlamalar, ekonomik ve mali olarak baskılar geliştirme yönünde sürmektedir. Fakat bu

Gelawej Arif (Berxwedan)

da basit bir saldırı değildir. Hareketimiz daha şimdiden Avrupa'dan Ortadoğu'ya kadar birçok alanda kuşatılmaya, siyasi baskı altına alınarak çalışma imkanları gittikçe daraltılmaya, böylece giderek boğulma sürecine sokulmaya çalışılmaktadır.

VIII. Kongre ve KADEK'in kuruluşu böyle bir gerici saldırıya karşı büyük bir devrimci hamle olma özelliği taşımıştır. Uluslararası gericiliğin kendisini bu biçimde örgütleyerek saldırıya geçirmek istediği bir süreçte, Kongremiz ve KADEK'in kuruluşu tam bir siyasi hamle özelliği taşımıştır. Dolayısıyla birçok oyunu bozmuş, birçok gerici girişime darbe vurmuş, onları deşifre etmiş, böylece güçlü bir siyasi etkiyi ortaya çıkartmıştır.

Diğer yandan PKK'nin AB'nin terörist listesine konulmasının, dolayısıyla PKK'ye karşı 'terör örgütü' muamelesi yapılmasının kuşkusuz çok fazla bir yeniliği yoktur. Şimdi olan şey, aslında 15 Ağustos'tan bu yana uluslararası düzeyde fiilen varolan ve yürütülen 'terör örgütü' uygulamasının resmileştirilmesi ve PKK'nin 'terör örgütleri' listesine konması, bunun sonucunda hareketimiz üzerindeki baskı ve saldırıların resmiyete kavuşturulması ve açığa çıkartılmasıdır. Belki bu daha da iyi bir durumdur ve bir gelişmeyi ifade etmektedir. Unutmayalım ki, bunun Kürt toplumu üzerinde uygulanan inkar ve imha sistemiyle bağı vardır. Kürdistan'ın bölünüp parçalanması ve paylaşılması, Kürt halkının komplo çemberine alınmasıyla bağlantılıdır. İnkâr ve imha siyasetini kıran, ona darbe vuran ve onu aşan bir hareket olarak gelişme gösteren PKK, bunu KADEK kuruluşuyla demokratik yöntemler temelinde çözüme götürmeye, inkar ve imha siyasetini tümüyle aşarak Kürt halkının demokrasi ve özgürlük haklarıyla kimliğini kalıcı olarak kabul eden yeni bir uluslararası sistem yaratmaya yönelirken, böyle bir süreçte onun terör listesine sokulması, inkar ve imha sisteminin buna karşı açıktan saldırısı olmaktadır.

Yani Kürtler şimdi inkar edilmiyor ve 'terörist' denerek yeni mahkum edilmiyorlar. Kürtler aslında yüzyıldır inkar ediliyor ve yok sayılıyorlar; 'terörist' denerek mahkum ediliyor ve katliamdan geçiriliyorlar. PKK, bu uluslararası gerçekliğe karşı direnen, bunu deşifre edip açığa çıkartan ve kırmaya çalışan bir hareket olmuştur. Bu yüzden daha başından itibaren inkar ve imha sisteminin uygulayıcısı olan Türkiye rejimi tarafından terörist sayılıp üzerinde en amansız baskı ve saldırı yürütülmüştür. Türkiye rejiminin 12 Eylül darbesi temelindeki saldırılarına karşı 15 Ağustos Atılımı gelişince, bu kez benzer bir tanımlama ve fiili saldırı NATO çerçevesinde geliştirilmiştir. Bu temelde Avrupa ve ABD gibi güçler, zaten 15 Ağustos Atılımı'ndan bu yana fiilen terörist saydıkları PKK'ye karşı her türlü askeri, siyasi ve ekonomik baskı ve saldırıyı yürütmüşlerdir. Türkiye rejimi eliyle yürütülen vahşi saldırıların arkasında kesinlikle böyle bir sistem varolmuştur. Fakat bunu resmileştirmemişler, fiili yürütmüşlerdir. Şimdi

Şêx Kamuran

bu fiili durum ve onun dayandığı tarihsel gerçeklik resmiyete kavuşturulup daha çok açığa çıkartılmaktadır. Önemli olan, daha ileri olan gelişme budur.

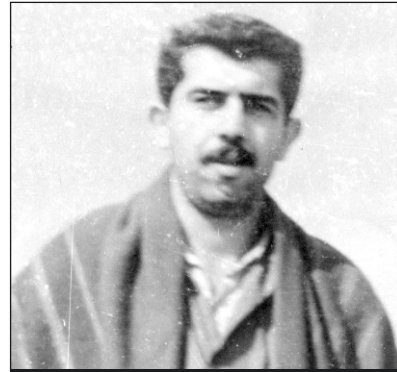
Avrupa'nın terörizm saydığı, Kürt sorununun demokratik çözümüdür

Eğer bir çözüm gerçekleşecekse, ancak bu gerçeklik bu düzeyde açığa çıkartılıp deşifre edilerek ve mücadele son noktasına kadar ilerletilerek gerçekleşebilir. Bu nedenle mevcut durum mücadele çizgisinde bir ilerlemeyi ve çözümü gerçekleştirmek için mücadelenin çok yönlü hale gelmesini ifade etmektedir. Eğer doğru anlaşılır, gerekli tutum yeterince takınılır ve bunun içerdiği mücadele her alanda başarıyla yürütülürse, AB'nin aldığı bu karara karşı yürütülecek mücadele hareketimizin VIII. Kongresi'yle oluşturduğu yeni stratejinin hayata geçirilmesini, başka bir deyişle Ortadoğu'nun demokratik dönüşümü temelinde Kürt sorununun demokratik çözümünün gerçekleşmesini adım adım getirecektir.

Elbette AB'nin PKK'yi terörist listeye dahil etmesinin VIII. Kongre ardından gerçekleşmesi de bir tesadüf değildir; bu gelişmenin tamamen VIII. Kongre gerçeği ve bunun ortaya çıkardığı KADEK çizgisıyla bağlantısı vardır. Bu karar uluslararası gericiliğin KADEK stratejisine karşı bir stratejik duruşu olmaktadır.

Bazıları bunu anlamıyorlar. "PKK kendisini köklü bir değişime uğrattığı, silahlı mücadeleyi tümüyle durdurduğu, demokratik siyasi mücadeleyi temel biçim olarak benimsediği, barış ve demokratik çözüm çizgisini esas aldığı bir süreçte neden böyle bir listeye konuluyor? Neden silahlı mücadele yürütürken konmadı? Neden barışı ve demokratik mücadeleyi yürütürken böyle bir listeye koyma gereği duyuldu?" diye soruluyor. Birçok çevre bu sorular temelinde olup bitenleri anlamaya çalışıyor. Elbette burada bizim de doğru anlamamız gereklidir. Demek ki, gerçek olan, PKK'nin silahlı mücadele yürütüp yürütmemesi değildir. Bu kararı alan güçlerin terörist ve terörizm tanımında aslında şiddet yoktur, tersine kendi çıkarları vardır. Öte yandan sadece Kürt sorunuyla uğraşmak da terörist sayılmak için yeterli değildir. Nitekim Avrupa'nın kendisi de Kürt sorunuyla uğraşüyor, aynı şekilde ABD de uğraşüyor. Kürdistan'da bu güçlerle işbirliği içinde olan ve Kürt sorunuyla uğraşan birçok çevre vardır. Bunların hiçbirine terörist denilmiyor.

Dolayısıyla PKK'ye terörist denmesinin anlamı kendini şurada gösteriyor: PKK gerçekte Kürt sorununu bir çıkar vesilesi yapmıyor, bu sorunu yaratan güç değildir, bu sorunu pazarlayarak çıkar sağlamıyor; tersine, başkalarının yarattığı bu sorunu çözmek istiyor, çözüm çizgisini geliştiriyor ve çözümü yaratmada ısrarlı davranıyor. Demek ki, Avrupa'nın terörist saydığı şey,

Şiwan ... (Rêbaz)

Kürt sorununun çözümü, hem de demokratik çözümü oluyor. Bu güçler Kürt sorununun çözümü temelinde Ortadoğu'da barışın ve özgür birliğin sağlanmasına terörizm diyorlar. Neden? Çünkü Ortadoğu'da bölünme, parçalanma ve çatışmayı yaratan, bunu bir sistem haline getiren ve bundan çıkar sağlayan güçler Avrupa güçleri oluyor. Kürt sorununu da, Ortadoğu'daki sorunların günümüzdeki durumunu da ortaya çıkartan, Avrupa'nın kendisidir. Bu açıdan bu kararın KADEK stratejisiyle bağlantısı vardır. Ortadoğu'daki mevcut statüko, Ortadoğu'daki sorunları demokratik dönüşüm ve özgür birlik çizgisinde çözmeyi kararlaştıran, bu temelde kendisini bir Ortadoğu hareketi haline getiren, Ortadoğu sorunlarını çözmek üzere yeni bir müdahale gücü haline gelen KADEK'e karşı direniyor. Mevcut statükoyu yaratan ve bu statükonun esas sorumlusu olan güçler, terörist liste hazırlayarak ve PKK'yi bu listeye koyarak saldırıya geçiyorlar. Avrupa'nın bu kararı, KADEK'in Ortadoğu'da demokratik dönüşüm ve özgür birlik stratejisine karşı bölünüp parçalanmış, çelişki ve çatışma içerisine sokulmuş, dolayısıyla Avrupa ve ABD'ye bağlanmış bir Ortadoğu stratejisi ve statükosunun savunulması ve korunmaya çalışılması oluyor. Bu biçimde farklı stratejilerin bölge düzeyinde bir mücadelesi ortaya çıkıyor. Bu da bizim açımızdan gayet anlaşılır bir durumdur.

Hareketimiz geçmişte ulusal dirilişi esas alan ve ulusal dirilişi geliştirmeyi hedefleyen bir strateji ile hareket ederken, Kürtler üzerinde inkar ve imha siyasetini uygulayan sistemin uygulayıcı gücü olarak Türkiye rejimi ile çelişki ve çatışma içerisine girmiştir. Çünkü inkar ve imha sistemi Türkiye eliyle uygulamaya dönüşmüştür. Bu açıdan inkar, imha ve parçalamayı hedefleyen bir gelişme, bu özellikleriyle doğal olarak kendisini inkar ve imhayı uygulayan güçle çelişki ve çatışma içinde bulmuştur. Böylece geçen otuz yılda hareketimiz Türkiye'nin uyguladığı sömürgecilikle, inkar ve imha siyasetiyle çelişki ve çatışmaya girmiş, onunla yoğun bir mücadeleyi yaşamış, esas itibarıyla inkarı kırıp imhanın önünü almış, Kürtleri yok sayan ve bunun sonucu olarak gerçekte en büyük terörizm özelliği taşıyan insanlık dışı bu sistemi iyice deşifre edip teşhir etmiş, onun içyüzünü açığa çıkartmıştır.

VIII. Kongre ile bu süreçte önemli bir değişiklik gündeme gelmiştir. KADEK, yeni bir stratejiyi esas alıp uygulamaya koymuştur. Bu, ulusal diriliş süreci değil, gerçekleştirilmiş olan ulusal diriliş üzerinden barış ve demokratik çözüm yöntemleriyle, demokratik dönüşüm ve özgür birlik çizgisi temelinde Kürt sorununu kalıcı çözüme götürme sürecidir. Dolayısıyla bu strateji, çözümü ifade eden bir strateji olmaktadır. Kürt sorununun demokratik çözümü de Ortadoğu'da demokratik dönüşümü ve özgür birliği gerekli kılmıştır. Bu açıdan Kürt sorununu çözmek için yürütülen mücade-

“KADEK, yeni bir stratejiyi esas alıp uygulamaya koymuştur. Bu, ulusal diriliş süreci değil, gerçekleştirilmiş olan ulusal diriliş üzerinden barış ve demokratik çözüm yöntemleriyle, demokratik dönüşüm ve özgür birlik çizgisi temelinde Kürt sorununu kalıcı çözüme götürme sürecidir. Dolayısıyla bu strateji, çözümü ifade eden bir strateji olmaktadır.”

le, aynı zamanda Ortadoğu'nun demokratikleştirilmesi ve Demokratik Ortadoğu Birliği'nin yaratılması için bölge düzeyinde bir mücadele anlamına gelmiştir. Burada mevcut Ortadoğu'da demokratik ve özgür birlik yönünde değişiklik yapmak isteyen strateji, kendisini Ortadoğu'yu bölüp parçalayan, çelişki ve çatışma içerisine sokan Avrupa stratejisi ile çelişki ve çatışma içerisinden bulmaktadır. Bu da gayet açık ve anlaşılır bir durumdur.

Buradan şu sonuç ortaya çıkıyor: Kürt sorununu yaratan, taraf olan birinci güç Avrupa'dır. Bu nedenle Avrupa ile mücadele edilip Avrupa'nın sorunu yaratan siyasetleri kırılarak aşılmadan, Kürt sorununda çözüm sağlanamayacaktır. Avrupa ile sorun çözüme götürülmeden, Türkiye'nin, İran'ın, Irak'ın ve Suriye'nin Kürt sorununa çözüm getirme gücü yoktur. Bütün bu rejimler günümüzde tamamen Avrupa tarafından koşullandırılmaktadır ve kendilerini bütünüyle Avrupa'ya göre ayarlar durumdadırlar. Bu yüzden Avrupa Kürtleri yok sayan, inkar eden ve imhayı öngören siyasetini değiştirmeden, ne Türkiye'nin, ne İran'ın, ne de Irak ve Suriye'nin Kürt sorununa çözüm getirme gücü ve kabiliyeti vardır. Avrupa baskısı buna izin vermemektedir. Bu da bölge düzeyinde çözüm getirirken, esas itibarıyla mevcut bölge statükosunu yaratmış olan Avrupa politikalarıyla mücadele etmeyi ve bu politikaları parçalamayı, dolayısıyla Avrupa'nın Ortadoğu'da oluşturduğu statükoyu aşmayı gerektirmektedir. Bizim demokratik çözüm mücadelemiz, KADEK'in yeni stratejik mücadelesi tamamen bunu ifade ediyor.

Bu anlamda VIII. Kongre ile birlikte yeni bir pratik dönemin başladığının ilan edilmesi, Kongre'nin ve onun ortaya çıkardığı KADEK'in güçlü bir siyasi etkide bulunması, derhal karşısında eski statükonun PKK'yi terörist listeye koyarak saldırı yürütmesini ortaya çıkarmıştır. Bu, iki stratejinin karşılıklı pratik hamle yapması olmakta ve çok kısa sürede peş peşe gelişen bir mücadele gerçeğini ifade etmektedir. Demek ki, içinde bulunduğumuz süreçte mücadele böyle çok yoğun, çok yönlü ve çok hızlı gelişecektir. Demek ki, AB'nin terörist listesine PKK'nin konması da uluslararası gericiliğin kendini yeniden planlayarak hareketimizin değişim ve yeniden yapılanma temelinde geliştirmek istediği çözüm mücadelesine karşı saldırıya geçilmesi olmaktadır.

Uluslararası gericilik

Helin

Hejar

Roza Cudi

Berxwedan

Hamdiye ... (Avyan)

Ömer Özsökmenler (Ozan)

yeni bir saldırı başlatıyor

Güncel olarak şu gerçeği iyi görmemiz gerekir: Biz, esas itibarıyla '93'ten bu yana ve daha kesin olarak 1 Eylül 1998 süreciyle birlikte başlattığımız, VII. Kongre ile daha planlı ve örgütlü olarak yürüttüğümüz ve VIII. Kongre'de ise kesin bir sonuca götürerek tamamladığımız değişim ve yeniden yapılanmayla, hareketimizi yeni bir strateji temelinde yeniden şekillendirmeye yeni bir stratejik süreç başlattık. Yeni bir program oluşturduk, yeni bir ideolojik ve siyasi çizgi geliştirdik, yeni bir temel mücadele biçimi belirledik. Önümüze taktik görevler koyduk ve yeni bir örgüt sistemi oluşturduk. Bu temelde yeniden demokratik siyasal mücadele çizgisinde her alanda aktif pratik çalışma ve mücadele dönemini başlattık. Buna karşı Kürdistan üzerinde inkar ve imha siyasetini uygulayan uluslararası gericilik de uluslararası komployu yeniden canlandırarak, bunun merkezine PKK'nin AB'nin terörist listesine konulmasını alarak, bu temelde ABD, Avrupa ve Türkiye oligarşisinin siyasetleri arasında bir uzlaşma ortaya çıkartarak yeni bir saldırıyı başlatmış oluyor.

Unutmayalım ki, böyle bir kararın geliştirilmesinde Türkiye'deki rantçı çete çevreleriyle oligarşik güçlerin hem payları hem de bu kararı kendi yararlarına göre değerlendirme çabaları vardır. Öte yandan bu kararın AB nezdinde geliştirilmesinde ABD baskılarının da rolü bulunmaktadır. Kaldı ki, daha öncesinde ABD de PKK'yi oluşturduğu terörist listeye koymuştu. ABD AB'ye de baskı uygulayıp PKK'yi listeye koydurarak, Türkiye'nin Irak'a müdahalede desteğini almayı hedefledi. Nitekim mart ayında, ABD Başkan Yardımcısı Dick Cheney'in Ortadoğu gezisi sürecinde Irak'a müdahale için yeterli destek bulamadığı, en yakın müttefiki olan Türkiye'yle siyasetlerinde farklılıklar olduğu açıkça ortaya çıkmıştı. Şimdi ABD böyle bir çabayla bu gelişkiyi gidermek istiyor. ABD ile Türkiye'nin siyasetleri arasında bir uzlaşmayı yaratmak, bu temelde Irak'a yönelteceği müdahalede Türkiye'yi hem askeri güç hem de toprak alanı olarak kullanmak istiyor. Yani böyle bir kararın ABD'nin Irak'ta ve bölgede yürüttüğü ve daha da geliştirmek istediği savaşla bağlantısı vardır.

Bu bakımdan bu karar, elbette bir savaş kararı oluyor ve Türkiye'yi Irak savaşına katmayı hedefliyor. Türkiye de, Irak savaşında ABD'yi desteklemek için ABD ve Avrupa'nın PKK'yi terörist sayarak mahkum etmesini ve ona karşı saldırıyı yasal hale getirmesini istiyor. Bu anlamda bir uzlaşma

“Şehitler gerçeği çözüm gerçeğidir, çare gerçeğidir; şehitler gerçeği, doğru yaşam ve mücadele tarzıdır. Şehitler gerçeği, her türlü zorluğu yenme gerçeğidir. Şehitler gerçeği hesapsız, ödünsüz ve çıkarsız yaşam ve mücadele gerçeğidir. Apoculuk bütünüyle bu gerçeklerle şekillenmiş militanlığı ve kadroluğu ifade eder; bu özellikleri kendisinde somutlaştırmış militan demektir.”

Günay Geçilmez (Ronahi)

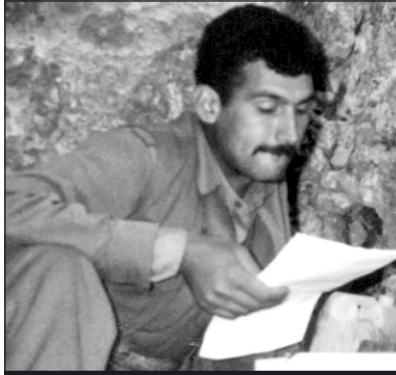
ortaya çıkmış oluyor. Böylelikle bu karar temelinde Irak'a ve Ortadoğu'ya karşı geliştirilecek müdahaleye paralel olarak, Kürt ulusal demokratik hareketine, onun gerilla güçlerine ve yine kitlelerin siyasi eylemliliklerine karşı her türlü baskı, saldırı ve askeri şiddet kullanımının önünü açmış bulunuyor. Bu anlamda uluslararası gericilik yeni bir saldırı başlatıyor; Türkiye'yi askeri saldırıya yönlendiriyor ve saldırı için teşvik ediyor. Türk-Kürt çatışmasını geliştirerek, bunun üzerinden politika yapmak istiyor. Türkiye'nin oligarkları ve rantçı-çete çevreleri böyle bir çatışmayı yeniden tırmandırarak maddi çıkar sağlamak ve sömürüyü daha da geliştirmek istiyorlar. Bunun arkasında böylesi çıkar çevrelerinin olduğu, özellikle şiddetten, terörden ve savaştan çıkar sağlayan çevrelerin bulunduğu kesindir.

Buradan bizim açımızdan şu sonuç çıkıyor: Demek ki, çok yönlü ve çok keskin bir biçimde yeni bir pratik mücadele dönemi açılmıştır. Süreç oldukça yoğun ve hızla gelişmektedir. VIII. Kongre ve KADEK'in kuruluşuyla demokratik siyasal çizgide yeni bir mücadele dönemini başlattığımızı zaten ilan ettik. Gericilik de buna saldırıyla, hem de şiddetle yanıt veriyor. Bu, giderek Ortadoğu'da demokratik dönüşümü gerçekleştirme, halkların kardeşliğini ve birliğini yaratma, yine Kürt sorununa demokratik çözüm getirme arayışı ile Ortadoğu'yu bölüp parçalama, mevcut statükoyu koruma ve böylece halkları birbiriyle çatıştırarak ondan çıkar sağlama stratejisi arasındaki mücadelenin daha da yoğunlaşacağı, şiddetleneyeceği ve çok yönlü bir biçimde süreceği anlamına geliyor. Yani artık nereden bakarsak bakalım, yeni bir pratik çalışma dönemi, aktif mücadele dönemi başlamıştır. Bu mücadele içerisinde ideolojik mücadele vardır, diplomatik mücadele vardır, siyasi mücadele vardır, kitle mücadelesi ve serhildan vardır, yine meşru savunma çizgisinde silahlı direniş de vardır. Dolayısıyla çok yönlü olarak bütün alanlarda yerinde ve zamanında uygun yöntemler kullanma temelinde mücadele yürütmemiz, her zaman daha etkili ve başarılı mücadeleyi yürütecek bir hazırlık içerisinde olmamız gereklidir. Eğer uluslararası gericiliği yenilgiye uğratabırsak, uluslararası komployu parçalayabırsak ve Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde Ortadoğu'da demokrasiyi ve özgürlüğü geliştirebilsak, bu ancak böyle bir mücadeleyle ve bu mücadelede başarı kazanmakla olacaktır.

Onun için Kongre kararlarımızın ve planlamamızın her alanda zaman geçirmeden başarıyla uygulanması, onun gerektirdiği pratik-örgütsel çalışmaların her alanda yapılması, demokratik kitle eylemliliğinin her türlü gericiliği parçalayacak çizgide geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu anlamda Kongre gerçeğimize ve aynı anlamda KADEK çizgisine doğru yaklaşımın yeniden pratikleşmek, aktif çalışmak, pratik çalışma yapmak ve mücadeleye girmek ol-

İsmail ... (Aram)

Merxas

duğu gerçeği kesindir. Bu, doğru bir yaklaşımdır. Bu açıdan Kongre gerçeğine doğru yaklaşım, Kongre'yi doğru algılamak, Kongre'nin ortaya çıkardığı çizgi ve kararlara doğru yaklaşmak demek, aktif bir pratik çalışma ve mücadele içerisinde girmek demektir. Kuşkusuz bundan bir an bile geri kalamayız. Pratik çalışma ve mücadeleyi erteleyemeyiz. Biz yeni bir sürecin başladığını ilan etmiş durumdayız. Uluslararası gericilik terörist listeye saldırısını başlatmış, halk milyonlar halinde ayağa kalkmıştır. O zaman burada durmak olmaz, duraksama ve tereddüt olmaz, erteleme, zayıf yaklaşımlar olamaz. Bunlar tehlikelidir. Bütün çalışmalarımız açısından bu böyledir.

Bu nedenle sürece doğru yaklaşım, AB'nin aldığı kararı doğru algılamak ve ona doğru yanıt vermek, tamamen günü gününe kendini başarıyla pratikleştirmek demektir; Kongre'nin belirlediği görevleri zaman geçirmeksizin, ertelemeksizin, her alanın somut koşullarına göre uygun bir planlamaya ve örgütlenmeye uğratarak gerçekleştirmek demektir. Bunu yapan biri sürece doğru yaklaşmış, sürecin başarıyla çalışan militanı ve kadrosu olmuş olacak; böyle yapamayanlar ise, sözde ne söylerse söylesinler, kesinlik taktikle bütünleşemeyen, dolayısıyla yeni sürece giremeyen, hareketimizin yeni döneminin kadrosu ve militanı olmayan bir durumu yaşayacaklardır. Daha da tehlikelisi, giderek sürecin kopma, hareketten kopma gibi bir durumu yaşayacaklardır. Bu da çok tehlikelidir. Sadece kopmak veya karşıt olmak değil, günlük olarak görevleri yerine getirmemek, kendini anı anına pratikleştirmemek, ikircikliği ve duraksamayı yaşamak da en büyük ve en ciddi tehlikedir. Belki de diğerinden daha fazla içinde bulunduğumuz süreçte, hareketimize ve mücadeleye en fazla zararı verecek olan tehlikeli durumlar bu durumlar olmaktadır.

Bu bakımdan bir kere daha VIII. Kongre'yle başlayan sürecin doğru anlaşılması, sürecin görevlerine doğru yaklaşılması, doğru bir çalışma ve yaşam tarzıyla bu sürece katılım sağlanması önem taşımaktadır. Sürecin pratikleşme süreci olduğu iyi görülmeli; pratik görevleri başaracak tarz, tempo ve üslup yeterince tutturulabilmelidir. Her alandaki örgütlerimiz ve arkadaşlarımız bunun gerektirdiği örgütlü çalışma içerisinde girebilmelidir. Disiplinli ve örgütlü bir çalışma bütün alanlarda hakim kılınmalıdır. Her arkadaşımız ve örgütümüz kararlar alan, sürekli sistemli toplantılar yapan, işbölümleriyle bu kararları zamanında hayata geçiren, yaptığı çalışmalarını rapor eden, verilen talimatların gereğini ne pahasına olursa olsun anı anına hayata geçiren bir çalışma tarzını ve örgüt disiplinini mutlaka uygulamalıdır. Böylesine çok yönlü, keskin ve kader belirleyecek mücadele döneminden başarıyla çıkmak, ancak örgütlü, disiplinli ve etkili bir çalışma tarzıyla mümkün olabilir.

Şehitler gerçeği

Şerwan Magribi

Nuriye.... (Dicle)

doğru yaşam ve mücadele tarzıdır

Bütün bunları ne için belirtiyoruz? Sürecin gereklerini yeterince anlamama, zayıf yaklaşımlar, ertelemeci, kendine göre ve disiplini zayıf pratik tutumlar varolduğu için bunları belirtiyoruz. Bu zayıflıkların kesinlikle aşılması gereklidir. Oysa birçok alanda bu zayıflıkların ve daha da çok ertelemeciliğin yaşandığı görülüyor. Arkadaşlarımız geçen yılların alışkanlıklarıyla bazen zamanı su gibi harcayabiliyorlar. Böyle bir durumda bile nasıl bir tehlikeli konum içinde olduklarını fazla görmüyor ve anlamıyorlar. Kendilerine bunun tehlikeli olduğu söylendiğinde anlam veremiyorlar. “Geçen yıl böyle yapıyor ve başarılı oluyorduk, o zaman hiç de zarar verici olmuyorduk. Şimdi aynısını yaptığımız halde neden eleştiriliyoruz?” diyorlar. Oysa geçen yılın özellikleri, taktiği farklıydı; süreç farklıydı. Dolayısıyla geçen yılın çalışma tarzı ve disiplini değişti. Bu yıl VIII. Kongre'yle birlikte başlayan süreç farklıdır. Bunun taktikleri, görevleri ve özellikleri farklıdır; bu nedenle çalışma tarzı, örgüt disiplini geçen yıla göre farklıdır. Bunlar tamamen bu yılın özellikleri ve görevleri temelinde şekillenmektedir. Onun için süreçteki değişimi doğru anlamak, bu değişimi derinlikli kavramak ve onun gereklerine cevap verecek bir tarzı ve disiplini tutturmak kesin gereklidir. Bu noktada ertelemecilik olamaz, ağırdan alma ve zayıf yaklaşım kabul edilemez.

Kongre'den sonra bir aydan fazla zaman geçtiği halde, birçok alanda henüz pratikleşme yönünde çok fazla adım atılamamıştır. Bu geçen bir ay, Kongre çizgisini ve kararlarını özümseme süreciydi. Yönetimimiz de böyle kararlar almıştı. Her alanda yoğun bir tartışma, aktarım ve incelemeyle Kongre gerçeği kadro ve örgüt yapımıza özümsetilmeye çalışıldı. Ama artık bu da tamamlanmıştır. Bundan sonrası bütünüyle pratikleşmeyi ifade etmektedir. Eğitim yapacaksa, bu tamamen pratik çalışmanın gereklerine göre ve onun ihtiyacını karşılayacak şekilde olacaktır. Söz söyleyeceksek bu, pratiği geliştirecek söz olacaktır. Her türlü davranışımız tamamen pratik-örgütsel çalışmayı ve siyasi eylemliliği geliştirecek bir çizgide olacaktır. Bu, uluslararası gericilikten gelecek daha ağır saldırılara karşı bizi daha güçlü direnişler yapmak için hazırlamayı ifade edecektir. Böyle olmayan, bununla bağdaşmayan ve bütünüyle halk serhildanını geliştirme üzerinde şekillenmeyen, kendisini onunla birleştirmeyen ve bütünleştirmeyen her türlü duruş ve çaba kesinlikle taktik dışıdır ve taktiğe tam girmemeyi ifade etmektedir. Bu bakımdan ruhumuz, düşünce düzeyimiz, duygularımız, her türlü yönelimimiz ve çabamız temel mücadeleyi geliştirmeye yönelik olmalıdır. Onunla birlikte meşru savunma çizgisinde ideolojik, diplomatik, askeri, siyasi ve örgütsel her türlü çalışmayı ve mücadeleyi geliştirmeyi ve ilerletmeyi ifade etmelidir. Böyle olursa taktiğe girmek, taktiğin gerekle-

Receb ... (Goran)

rine göre hareket etmek, dolayısıyla dönemin militanı olmak mümkün olur.

Yeniden bir pratik başlangıç yapar ve uluslararası gericiliğe karşı çok yönlü bir pratik mücadele içerisinde girerken, VIII. Kongre gerçeğini ve kararlarını hayata geçirmeye yönelirken, en temel güç kaynağımız, bize çözüm yolunu gösterecek, doğru yaşam ve çalışma çizgisi verecek olan gerçeklik şehitler gerçekliğidir. Şehitler Günü-müzün, Şehitler Ayımızın bu temelde değerlendirilmesi gerektiği; şehadet gerçeğinin, şehitlerin yaşam ve mücadele çizgilerinin, Onların temsil ettiği cesaret ve fedakarlık düzeyinin her türlü sorunun çözümü olduğu kesindir. Bu anlamda şehitlerde dile gelen gerçekliği bu sürecin başarıyla geliştirilmesinin temel anahtarı olarak ele almak ve çözümü orada aramak kesinlikle gereklidir. Her türlü ertelemeciliğe karşı şehitlerdeki girişkenliği örnek gösteririz. Her türlü olmaza karşı büyük şehitlerde dile gelen ataklığı gösteririz. “İmkanlar yok, aracımız ve paramız az veya yok, bu nedenle çalışmıyoruz” diyenlere, şehitlerde dile gelen fedakarlığı ve başarma azmini gösteririz. Her türlü çekingen ve muğlak yaklaşıma şehitlerin ifade ettiği keskinlik cevap veririz.

Bu açıdan nerede zorlanıyor ve neyi yapmanın önünde engeller oluyorsa, zorlukları ve engelleri yenmek için şehitler gerçeğine bakmak ve çözümü orada aramak gereklidir. Çünkü Onlar en olumsuz koşullarda, en az imkanlarla, tamamen imkansızlıklar içerisinde ve dengesizlik ortamında, tam bir cesaret ve fedakarlık örneğini esas alarak, kendilerini duyguda, düşüncede ve pratikte çözüm gücü haline getirerek bu mücadeleyi yürütmüşler ve bu gelişmeyi yaratmışlardır. Onlar her türlü olmazı olur yapmışlar, her türlü imkansızlığı imkana çevirmişlerdir. Her türlü zorluğu güçlere büyük bir cesaretle karşı durmuşlar, en eşitsiz koşullarda kendilerini fedailik çizgisinde feda ederek mücadeleyi sürdürmeyi ve geliştirmeyi sağlamışlardır.

Dolayısıyla şehitler gerçeği çözüm gerçeğidir, çare gerçeğidir; şehitler gerçeği, doğru yaşam ve mücadele tarzıdır. Şehitler gerçeği, her türlü zorluğu yenme gerçeğidir. Şehitler gerçeği hesapsız, ödünsüz ve çıkarsız yaşam ve mücadele gerçeğidir. Apoculuk bütünüyle bu gerçeklerle şekillenmiş militanlığı ve kadroluğu ifade eder; bu özellikleri kendisinde somutlaştırmış militan demektir. Bu açıdan yeni bir pratik sürece yönelirken, şehitlerimizin çizgisinde kendimizi yeniden gözden geçirmek, onların suyunda kendimizi yeniden yıkamak, onların ruhuyla donatmak ve onların temsil ettiği fedai çizgisinde pratik çalışmaya yönelmek her zaman ve her koşulda başarıyı getirecektir. Onlar özgürlüğün şehitleridir, Onlar ulusal dirilişin şehitleridir, Onlar kadın özgürlük çizgisinde yeni sosyalizmin şehitleridir. Onlar demokratik uygarlığa yürüyen insanlık şehitleridir. Bu temelde diyoruz ki;

**Ulusal Diriliş ve Kahramanlık Dönemi Şehitlerimiz Ölümsüzdür!
Şehitlerimiz Geçmişimiz, Bugünümüz ve Geleğimizdir!
Yaşasın Şehitler Hareketinin
Yeni Dönem Temsilcisi KADEK!
Yaşasın Özgürlük ve
Demokrasi Mücadelemiz!
Biji Serok APO!**

KADEK I. Kongre Belgelerinden

KADEK PROGRAMI

A- Demokratik uygarlık çağı

İnsan, düşünür ve alet yapar hale geldikçe yeni bir canlı türü olarak şekillenir. Karşılıklı olarak birbirini koşullandıran düşünce ve teknik, uygarlık birikimi denen büyük tarihi dönemin yaşanmasına yol açar. Düşünce ve teknik geliştikçe uygarlaşma, ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel gelişme yaşanır.

Uygarlığa giriş, ilkel komünal yaşam denen neolitik çağa olur. Uygarlık tarihinin çok uzun bir dilimini oluşturan neolitik toplum, Dicle-Fırat havzasının Zagros-Toros silsilesiyle kesiştiği alanda gelişir. Uygarlığı yaratan saha olduğu için tarihte buraya **Altın Hilal** adı verilir.

Neolitik toplum, insanın ilk ve en büyük devrimi olan tarımcılık ve hayvanın evcilleştirilmesi üzerinde bir köy toplumu olarak gelişir. Toprak, yetiştirilen çeşitli bitki ve ağaçlar, beslenen evcil hayvanlar, yerleşik köyler, kadın etrafında şekillenen anaerkl toplum, yaşamsallıkta en önemli rolü oynayan varlıkların tanrıçalaştırılması bu çağın temel özellikleridir. Kazma, saban, tekerlek, dokuma ve yontma aletleri, çeşitli hayvanlar başta gelen üretim araçlarıdır. Toplum kabileler biçiminde kolektif mülkiyete dayalı bir düzen halinde yaşar. Tarihin temel dil grupları bu çağda oluşup birbirinden ayrışır. İnsanlık için cennet yaşamına adım atmak olarak görülen bu çağa, tarihin şirsel dönemi de denilir.

Tunç ve demirin kullanılmasının yaratığı büyük teknik ve düşünsel gelişme, insan emeğinin üretkenliğinin artmasına ve artıürünün oluşmasına yol açar. Artıürün üzerindeki hakimiyet kavgası toplumun sınıflar halindeki köklü bölünüşünü ve sınıflı toplum uygarlığını ortaya çıkarır.

İlk sınıflı toplum uygarlığı köleciliktir. Köleciler toplum, insanın bizzat mülkiyet konusu haline getirilmesine ve köleleştirilmesine dayanır. En verimli üretim aracı bizzat insanın kendisidir. Akrabalığa dayalı kabile toplumu köleciler tarz sınıflaşmaya uğratılarak, her şeyin sahibi olan efendilerle, yaşamı bile efendinin elinde olan köleler ortaya çıkar. Anaerkilliğin aşılp ataerkilliğin tamamen hakim olduğu bu çağda kadın, neolitikte

edindiği güç ve gelişmeyi kaybederek kölelerin de gerisine itilir ve çoğu kez köle olarak bile yaşam hakkı bulamaz bir duruma düşürülür.

Köleciler uygarlık, tarım ve hayvancılıkla birlikte zanaatçılığın ve ticaretin gelişimiyle ekonomik temelini güçlendirir. Ekonomik ilişkiler artık sömürü ve baskıya dayalıdır. Toplumun yaşadığı yöneten ve yönetilen biçimindeki derin bölünmeye bağlı olarak yönetenler etrafında şehir toplumu ve devlet gelişir. İnsanlık tarihinde ilk defa gerçekleşen bu olgu insan ve toplum hafızasında derin değişikliklere yol açar. Köleciliği kutsayan ve tanrı kral olarak efendiyi sonsuz yücelten mitolojiler yaratılır. Mitologya sahipleri elinde insanlık, fiziki kölelik yanında zihnen de köleleştirilerek çocuklar gibi kandırılıp yönetilir. Altın Hilal'in görkemli neolitik çağın dan beslenerek Sümer (Aşağı Mezopotamya) ve Mısır'da doğup gelişen köleciler uygarlık, Batı'da Akdeniz'in kuzey ve güney yakası ile Doğu'da İran ve Hindistan hattında yayılım gösterir.

Kölelerin ve köleleşmek istemeyen toplulukların direnci, insanın düşünce ve iş yapma gücündeki gelişmeyle birleşince köleciler ilişkilerin aşılması süreci başlar. Köylü biçiminde özgürleştirilen insanın köleye göre daha üretken olması da bu değişimde önemli bir rol oynar. Artık kölecilikten devralınan ilişki düzeninin biraz yumuşatılıp katı kurallara bağlanarak sürdürülmesi olan feodalite zamanı başlamış demektir.

Feodal uygarlıkta da toprağa bağlı emek en çok artıürün veren emek olmaya devam eder. Kölecilikteki efendi-köle ilişkisinin yerini derebeyi-köylü ilişkisi alır. Kadın, düzenlen en altındaki kesim olarak erkeğe her bakımdan hizmet eden köle konumunda yaşam sürdürür. Feodalizmin en temel özelliği büyük ideolojik güce sahip olmasıdır. Mitoloji ve felsefeyi kendine hizmet eder kılan din, insanı ve toplumu her bakımdan tam bir kuşatma altına alır. Tek ve mutlak tanrı kavramı altında sınıflaşma ve krallık rejimi kutsanır. Kölecilikte olduğu gibi savaş ve fetih bu çağda da devletin en temel işlerinden biridir.

Başta Hristiyanlık ve İslamiyet olmak üzere dinler, hitap ettikleri ezilen ve orta kesimleri harekete geçirerek büyük bir

uygarlık geliştirmeyi başarır. Başlangıçta derebeylik düzenini yaratsa da gide-rek büyük imparatorlukların ortaya çıkmasına yol açar. Feodal uygarlık, köleciliğin sınırlarını aşarak Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika'da yayılır.

Milliyetçilik kapitalizmin ideolojik çerçevesi olarak şekillenir

Sınıflı toplum uygarlığının doruğu kapitalist uygarlık sistemidir. Neolitik, köleciler ve feodal uygarlıkların Ortadoğu'da doğup buradan yayılmasına karşın, ilk kez kapitalist uygarlık Avrupa'da doğup gelişir. Kapitalist uygarlık, önce buhar ve sonra petrol ile çalışan motor teknolojiyle, büyük bir aydınlanma yaratan Rönesans ve felsefedeki gelişme üzerinde şekillenir.

Motorun icadı, insanlık tarihi ve uygarlık gelişimi açısından çok önemli bir olaydır. Bu temelde gelişen fabrika üretimi, tarihte gerçekleşen tarım ve hayvancılığa denk bir ekonomik devrim niteliğindedir. Ekonominin temeli artık sanayi üretimi olur. Fabrikaya dayalı emek en çok üreten emek haline gelir ve müthiş bir üretim yoğunluğu ortaya çıkar. Artıürün sömürsünün önüne artıdeğer sömürsü geçer. Derebeyinin yerini kapitalist, köylünün yerini ücretli işçi alır. Derinleşen emek-sermaye çelişkisi kendisini işçi-işveren çelişkisi olarak sosyal ve siyasal yaşama yansıtır. Rönesans ve felsefenin yarattığı aydınlanma gittikçe bilimsel düşüncenin zeminini oluşturarak ekonomik, sosyal ve siyasal alanda yaşanan bu dev gelişmelere düşünsel çerçeve sağlar.

Sanayi üretiminin geliştiği pazar birliği halkların hızla uluslaşma sürecini yaşamalarına yol açar. Geniş ve kararlı pazar ile hammadde ihtiyacı, feodal çitlerle çatışarak ulusal devleti gündeme getirir. Bu ihtiyaca cevabı 1789 Fransız Devrimi verir. Devrimin Avrupa kıtasında hızla yayılan etkisi bazı alanlarda ulusal cumhuriyetlerin kuruluşuna yol açarken, bazı alanlarda da krallıkları benzer statüye dönüştürür. Milliyetçilik bu gelişmenin ideolojik çerçevesi olarak şekillenir. 19. yüzyılın ortasına gelindiğinde artık

Avrupa'da sanayi devrimi tamamlanmış, bu temelde ekonomik, sosyal, siyasal ve ideolojik bütünlüğü olan kapitalist uygarlık sistemi oluşmuştur.

19. yüzyılın ikinci yarısı kapitalist sistemin gelişimi bakımından yeni özellikler arz eder. Ekonomik sistem hızla büyü-yerek değişik üretim kollarında tekelleşme ve artan üretim yoğunluğu ortaya çıkar. Bunun yol açtığı daha büyük pazar ve daha fazla hammadde ihtiyacı, ulusal sınırları aşarak yeni pazar ve hammadde alanları elde etmeyi gündeme getirir. Bu da belli başlı devletler arasında dünyanın paylaşılması ve Avrupa dışında kalan sahalara sömürgeleştirilmesi demektir. Buna göre Avrupa devletleri arasında kutuplaşma ve militarizmin gelişmesi yaşanır. Bu, kapitalist uygarlığın emperyalist aşamaya geçmesi ve genel bunalım içine girmesi anlamına gelir.

İçine düştüğü genel bunalımı başka yöntemlerle aşamayan kapitalist emperyalizm, 1914-18 Birinci Dünya Savaşı'na yol açar. İnsanlığa büyük acılar ve uygarlığa ağır tahribatlar yaşatan savaş, Almanya'nın yenilgisi ve 1917 Rus Devrimi'nin gerçekleşmesiyle sonuçlanır.

Savaş sonrası dünya durumu şu özellikler arz eder:

Savaşın galibi olan İngiltere ve Fransa kendi aralarında belli bir paylaşımı gerçekleştirip bazı kurumlar oluşturarak bir uluslararası sistem yaratmaya çalış-salar da, çok yönlü zorlanmalarla yüz yüzedirler. Savaşın yükü çok ağır olmuştur. Almanya ve Türkiye sonuca itirazı sürdürmüştür. İçte işçi hareketlerini bastırma, dışta ise sömürgeleri kontrol altında tutma zorluk içermektedir. Dola-yısıyla ne savaş, ne de savaş sonrası izlenen yöntemler kapitalizmin genel bunalımını gidermeye yetmemiştir.

Her ne kadar Rusya'daki Ekim Devrimi, Avrupa'ya yayılmayı başaramamışsa da, kendini ayakta tutarak yeni Sovyet tarzı bir sisteme yönelmiş, kapitalist uygarlığa alternatif olacak sosyalist uygarlığı yaratma iddiasında bulunmuştur.

Sovyetler Birliği'nden güç alan sömürgelerdeki ulusal kurtuluş hareketleri, İngiltere ve Fransa'nın sömürgeciliği geliştirme çabalarına karşı yeni devrimci bir akım olarak gelişmeye başlamıştır.

İnsanlık uzun süre dehşet dengesi altında yaşayamaz

Savaşın sonuçlarını kabul etmeyen Almanya, bunalımı aşmanın ve kapitalizmi restore etmenin yeni yöntemi olarak faşizme yönelmiştir. Bu durumun doğal sonucu olarak, kendisini toparlayınca yeni bir dünya savaşını gündemleştirmiştir.

1939-45 yılları arasında yaşanan ve insanlığın tanık olduğu en kapsamlı ve en tahripkar savaş olan İkinci Dünya Savaşı, başını Almanya'nın çektiği faşist kampın yenilgisi, Sovyetler Birliği, ABD ve İngiltere'nin oluşturduğu demokrasi cephesinin zaferiyle sonuçlanmıştır. Savaşın sona, 20. yüzyılın ikinci yarısında dünya durumu başlıca şu özellikler arz etmiştir:

a) Yenilen sadece faşizm değil, onunla birlikte kapitalist sistemin kendisi olmuştur. Sistemin restore edilemeyeceği, bunalımı aşip istikrara kavuşturulamayacağı açığa çıkmıştır. Nitekim daha sonra ABD'nin yeni sömürgeciliği geliştirerek kapitalizmi restore etme çabaları da, Vietnam örneğinde görüldüğü gibi yenilmekten kurtulamamıştır. Dolayısıyla genel bunalımı giderilemeyen ve restore edilemeyen klasik kapitalizmin sonu gelmiştir.

b) Savaş sonrası dünya çapında esen demokrasi rüzgarı, kısmi bazı demokratik açılımları ve klasik sömürgeciliğin tasfiyesini getirmişse de, uzun ömürlü ve derinlikli olamayarak yerini "Soğuk Savaş" denen sert mücadele sürecine bırakmıştır.

c) Dünya çapında bloklaşma ve iki bloğun merkezileşmesi zirveye çıkmıştır. Dünyadaki her şey, başını Sovyetler Birliği'nin çektiği Doğu bloğu ile başını ABD'nin çektiği Batı Bloğu arasındaki keskin mücadele tarafından belirlenir olmuştur. Her ne kadar, BM gibi önemli uluslararası kurumlar oluşturulmuşsa da, yaşanan derin kamplaşma nedeniyle bu tür kuruluşlar insanlığın sorunlarını çözmede etkili olamamıştır.

d) Askeri alanda oluşturulan NATO ve Varşova Paktı insanlığı tehlikeli bir askeri dengeye oturtmuştur. Özellikle

“İlk sınıflı toplum uygarlığı köleciliktir. Köleciler toplum, insanın bizzat mülkiyet konusu haline getirilmesine ve köleleştirilmesine dayanır. En verimli üretim aracı bizzat insanın kendisidir. Akrabalığa dayalı kabile toplumu köleciler tarz sınıflaşmaya uğratılarak, her şeyin sahibi olan efendilerle, yaşamı bile efendinin elinde olan köleler ortaya çıkar.”

“Feodalizmin en temel özelliği büyük ideolojik güce sahip olmasıdır. Mitoloji ve felsefeyi kendine hizmet eder kılan din, insanı ve toplumu her bakımdan tam bir kuşatma altına alır. Tek ve mutlak tanrı kavramı altında sınıflaşma ve krallık rejimi kutsanır. Kölecilikte olduğu gibi savaş ve fetih bu çağda da devletin en temel işlerinden biridir.”

atom bombasının geliştirilmesi temelinde bu denge bir nükleer dehşet dengesi halini almıştır. İnsanlığın uzun bir süre böyle bir dehşet dengesi altında yaşaması mümkün değildir.

e) Sovyetler Birliği, iddia ettiği gibi kapitalist uygarlık sistemine alternatif sosyalist uygarlık sistemini geliştirememiş, ulusal kurtuluş hareketlerinden aldığı güçle ancak siyasi-askeri bir denge durumu yaratabilmiştir. Bu da kapitalizmi aşamayan, ancak onun bir versiyonu biçiminde gelişen bir sistem olabilmiştir.

f) Sosyal alanda kaos ve yozluk, ideolojik alanda yoğun bir propaganda savaşı gelişmiştir. Ekonomik alanda büyük bir hızla gelişen bilimsel-teknik devrimin yol açtığı yeni gelişmeler, tekelleşme ve küreselleşme düzeyi, mevcut üstyapıyla ciddi biçimde gelişir hale gelmiştir.

1980'lere gelindiğinde bu durum dünya çapında tam bir kilitlenmeye yol açmıştır. Kilitlenmenin daha katı ucu olan Sovyetler Birliği kendini değiştirip yeniden yapılandırarak bu tıkanma durumunu aşmak istemiş ve bu yönlü önemli bir çaba yürütmüşse de, gerek reforme edilemeyen katı yapısı ve gerekse de pratik değişimde gösterdiği dirayetsizlik nedeniyle bunda başarılı olamamıştır. Dolayısıyla kendini değiştiremeyince '90'lı yıllarda çözülmeyi yaşamıştır.

Kapitalist sisteme karşı oluşan sosyalist ideolojinin Rusya öncülüğünde yol açtığı reel sosyalist sistemin farklı bir uygarlık haline gelemeyişinin ve çözümlüğünün başlıca nedenleri şöyle ifade edilebilir:

a) Sosyalist toplum ideolojik kimlik olarak bilimsel gelişmeyi esas alır. Oysa reel sosyalizm tarihsel, sosyal ve teknik seviye anlamında ciddi ideolojik yetersizlikler içermiştir. Bakış açısında kaba materyalizm, düşüncede dogmatizm ve ütopyacılık hakim olmuştur.

b) Sosyalizmde devleti aşma zora dayılı ve diktatörlük biçiminde değil, meşru savunma çizgisindedir. Oysa reel sosyalizm, mutlaklaştırdığı silahlı devrim ve proletarya diktatörlüğü kavramıyla genelde zora ve özelden devrimci zora yaklaşımda ciddi bir abartıyı ve aşırılığı yaşamıştır.

c) Sosyalist toplumda ekonomik ve sosyal düzende bireysellik toplumsallık arasında sağlanması gereken denge reel sosyalizmde kurulamamış, reel sosyalizmin ekonomik sistemi devlet kapitalizmini aşamamıştır.

d) Sosyalist çağın siyaset ve devlet kurumları kendi özgünlüklerini ortaya koymamışlardır. Giderek bir iş ve rol koordinasyonu haline gelerek sönmesi gereken devlet, reel sosyalizmde en katı, büyük ve merkezi bir aygıt halini almıştır.

e) Reel sosyalizmde demokratik toplum ve sivil kurumlaşmalar gerçekleştirilememiş, bu nedenle yaşamda katılımcılığa ve çoğulculuğa ulaşamamıştır.

f) Tarih boyunca özgürlüğün bir ölçütü olan birey hakları görülmemiş, başta ka-

dın özgürlüğü olmak üzere toplumsal ve bireysel özgürlükler geliştirilmemiştir.

g) Reel sosyalizmin temel dayanak olarak aldığı ulusal kurtuluş süreçleri, daha yoz ve kalitesiz devletler ortaya çıkarmıştır.

Reel sosyalizmin çözülüşü başlangıçta bir çok çevre tarafından ABD öncülüğündeki Batı sisteminin zaferi olarak algılanmışsa da, her alanda yaşanan gelişmeler ve ABD'nin yeni dünya düzeni stratejisinin başarısızlığı, kısa sürede gerçeğin böyle olmadığını herkese göstermiştir.

Uygarlık artık klasik siyaset ve devlet biçimleriyle yönetilemez

Mekanik ve elektronik ardından 20. yüzyılın ikinci yarısında nükleer enerjinin de kullanımıyla gerçekleşen büyük bilimsel-teknik devrim ve iletişim alanındaki dev ilerlemeler yeni bir teknik düzeyi ortaya çıkarmıştır. Bu teknik temelle mevcut olan ekonomik, sosyal, siyasal ve ideolojik yapılanma arasındaki çelişkinin, sadece reel sosyalist blokla sınırlı olmadığı, Batı bloğunu da içine alan dünya çapında

bir genelliğe sahip olduğu görülmüştür. Reel sosyalizmin erkenden çözülüşünün insanlığın yaşadığı tüm sorunları Batı sisteminin üzerine yüklemesi de Batı'nın liberal sisteminin çözüm gücünde olmadığını ve genel bir bunalım yaşadığını göstermiştir. ABD'ye Üçüncü Dünya Savaşı ilan ettiren 11 Eylül 2001 olayları bu çözümsüz sistemin iç patlaması olmuş, insanlığın yaşadığı temel sorunlara çözüm getirilecek yeni bir sürecin başlangıcını oluşturmuştur.

Reel sosyalizmin çözülüşü ardından Batı liberalizmi de 11 Eylül'le birlikte çözümlüş sürecine girmiştir. Bu durum, gelişen bilimsel teknik temelle 20. yüzyıl ekonomik, sosyal, siyasal ve ideolojik yapısı arasındaki çelişkinin çözümü, ikincinin birinciye göre kendini değiştirip yeniden yapılandırarak uyumlu hale getirmesi süreci olmaktadır.

Bu çelişki güncel planda kendini iki yönde ortaya koymaktadır: Birincisi, ulusal devletin şoven sahipleriyle uluslar üstü mali sermayenin kozmopolit temsilcileri arasındaki çelişki olurken; ikincisi, bu iki güçle tüm halklar arasındaki çelişki olarak ortaya çıkmaktadır. Merkezlerde demokratik reform, eskinin bağımlı ve yeni sömürgelerinde yaşanan ekonomik ve siyasi krizi aştıracak demokratik halk hareketleri, geçmişin blokları arasında kalan uç noktalarda ise silahlı çatışmalarla bu çelişkilerin çözülmesi, insanlığı yeni bir uygarlık

sistemine taşımaktadır. Bu da **Çağdaş demokratik uygarlık** olmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı sonucunda ortaya çıkan tarihsel durum, artık uygarlık sisteminin klasik siyaset ve devlet biçimleriyle yönetilemeyeceği gerçeğidir. Bu temelde, kapitalizmin restorasyon çabaları olan faşizmin ve yeni sömürgecililiğin yenilgisi ve liberalizmin çözümsüz kalarak aşılma sürecine girmesi, reel sosyalizmin ise alternatif olamarak çözülmesi 21. yüzyılın başında Çağdaş demokratik uygarlığın başarı yolunu açmıştır.

Bilimsel-teknik devrimler sınıflı toplum biçiminde yaşamayı ve uygarlaşmayı buna dayandırmayı artık zorunluluk olmaktan çıkarmıştır. Sınıflı topluma dayalı uygarlık sisteminin derinleşen ve süreklileşen bunalımına karşın, sınıfsız topluma dayalı uygarlık sisteminin henüz belirginleşmediği tarihi ara evrenin yönetim ve yaşam biçimine Çağdaş demokratik uygarlık demek uygundur. Çağdaş demokrasi, zengin bir teorik kuramı ve pratik biçimlenmeyi ifade eder. Basit bir siyasi iktidarı belirleme teorisi değildir. Uzun süreli ve kapsamlı bir uygarlık biçimidir. Hem sınıflı hem de sınıfsız öğeleri barındıran, ama daha çok bunların karma tonlarını sonsuz biçimde ve özgür olarak belirlemeye ve ya-

ticiliği öngören bir yapıda olacaktır. Sağlık- lı ve güvenli bir çevre temelinde toprağın, yeşilin, suyun, havanın, iklimin ve hayvanların korunmasına özel önem verecektir. Tekniğin canavarlaşması ve insanlığa zarar vermesine karşı gerekli tedbirleri ve denetimi içerecektir. Dünya Bankası, IMF, Dünya Ticaret Birliği gibi uluslararası kuruluşlar eski çağa ait olup bunlar aşılarak demokratik uygarlık çağına uygun küresel ekonomik kuruluşlar gerçekleşecektir.

c) Gelişen bilimsel-teknik devrim geçmişin keskin sınıfsal ayrışmasını değiştirmiştir. Demokrasinin kapsamında sınıf, zümre, ulus değil, tüm toplum esastır. Burjuva-proleter gibi keskin toplumsal ayrışmanın yerini şimdi değişik meslek grupları, kadın, gençlik, çocuklar ve yaşlılar gibi sosyal kesimler almıştır. Toplumun demokratikleşmesi tüm bu kesimlerin örgütlenmesi ve özgür iradeli katılımıyla olacaktır. Dolayısıyla demokratik toplumda, resmi devlet ve toplum yanında üçüncü toplumsal alan, yani sivil toplum örgütüllüğü gelişecektir.

d) Çağdaş demokrasi kadın özgürlüğü ve temel insan hakları üzerinde yükselecektir. Kadın sorunu, sınıflı toplum uygarlığı boyunca yaşam dışına itilen kadının yeniden doğuşunu, toplumsal yaşamda saygın, özgür ve eşit hale gel-

“Çağdaş demokrasi ideolojik alanda tekçi ve şiddet içeren düşünce yapısını reddetmektedir. Aydınlanmayı önleyen dini dogmaları ve burjuva milliyetçiliğinin de aşılmasını gerektirmektedir. Çağdaş demokratik uygarlık, diyalektik materyalist felsefeye dayanan bilimsel ve demokratik sosyalizmin kılavuzluğunda gerçekleşecektir.”

yönetim düzeyi gelişecektir. Daha çok iş- letme ve sivil toplum yöneticiliği öne çıkacaktır. Demokratikleşecek siyaset kurumu, devletle toplum arasında köprü rolünü oynayacaktır. Kapitalist çağın ulusal düzeydeki katı siyasal sınırları, toplumların ekonomik, siyasal ve kültürel gelişimi önünde artık engel oluşturmaktadır ve aşılma sürecindedir. BM gibi geçmişin uluslararası kuruluşları artık yetmemektedir. Dolayısıyla demokratik uygarlık sistemini temsil edecek daha gelişmiş demokratik uluslararası kuruluşlara ihtiyaç vardır. Bu doğrultuda daha şimdiden bölgesel birlikler gelişmekte ve demokratik dünya federasyonuna doğru bir gidiş yaşanmaktadır. Demokratik değişim yönünde gerçekleşecek güçlü siyasal reformlarla, ulusal ve küresel düzeyde siyasal yapının dönüştürülmesi ve bilimsel-teknik devrimin geliştirdiği ekonomik ve sosyal yapıyla uyumlu hale gelmesi sağlanacaktır.

g) Ulusal-kültürel düzey hızla uluslararasılaşmakta ve çok kültürlülüğe doğru bir gidiş yaşanmaktadır. Ulusal kültürün özümsemesi temelinde küresel düzeyde bir insanlık kültürü oluşacak, etnik ulusal sorunlar demokratik açılım ve kültürel haklar temelinde bu insanlık bütünleşmesi içinde çözüme kavuşacaktır.

h) Çağdaş demokrasi ideolojik alanda tekçi ve şiddet içeren düşünce yapısını reddetmektedir. Aydınlanmayı önleyen dini dogmaların aşılmasını gerektirdiği gibi, ondan geri kalmayan burjuva milliyetçiliğinin de aşılmasını gerektirmektedir. Reel sosyalizmin kaba materyalizme dayalı ütopyik ve dogmatik düşünce kalıpları da yaşamı çürütmekten öteye bir sonuç vermemiştir. Sonuçta yıkılan ütopyacılık ve kaba materyalist felsefe olmuştur. Çağdaş demokratik uygarlık, diyalektik materyalist felsefeye dayanan bilimsel ve demokratik sosyalizmin kılavuzluğunda gerçekleşecektir.

i) Demokratik uygarlık zamanı '50'lerden itibaren başlayan bir süreçtir. İlk adımlarının atıldığı AB, bütün yetersizliklerine ve günümüzde ortaya çıkan acil reform ihtiyaçlarına rağmen demokratik uygarlığın sağ kanadı diyebileceğimiz bir sistem konumundadır. Avrupa'da gelişen kapitalist uygarlığın Amerika, Asya, Avustralya ve Afrika'daki özümsemesi durumu dikkate alınırsa bu alanlarda Avrupa'nın antitezi olacak bir uygarlıksal gelişmenin yaşanamayacağı açıkça görülür. Avrupa uygarlığının özümseyemediği ve onunla gelişen saha Ortadoğu sahasıdır. İsrail ve Türkiye üzeri geliştirilen Avrupa sistemi-ne karşı direnç ve 11 Eylül sürecinin Ortadoğu ile ilişkileri görülürse bu gerçek anlaşılır olur. Dolayısıyla Avrupa uygarlığına antitez olacak ve sol çizgiyi esas alacak yeni bir uygarlık yaratma potansiyeli Ortadoğu'nun tarihi kültürel birikiminde mevcuttur. Bu nedenle Avrupa'ya da öncülük edecek Çağdaş demokratik uygarlık ancak Ortadoğu sahasında gelişme zemini bulabilecektir.

Devam edecek...

“Merkezlerde demokratik reform, eskinin bağımlı ve yeni sömürgelerinde yaşanan ekonomik ve siyasi krizi aştıracak demokratik halk hareketleri, geçmişin blokları arasında kalan uç noktalarda ise silahlı çatışmalarla bu çelişkilerin çözülmesi, insanlığı yeni bir uygarlık sistemine taşımaktadır. Bu da Çağdaş demokratik uygarlık olmaktadır.”

KAZANILMIŞ ŞEHİTLER PARTİSİNİN

“Şehadet bir yandan en yüce mertebe gibi kendini gösterirken, diğer yandan üzerinde en çok düşünerek onda doğruyu bulma ve sembolik olarak ifade ettikleri yaşama mutlaka gerçeklik kazandırma gücü oluyor. Özel savaş rejiminin tüm imha seferlerine karşılık vermeye çalışırken, gerçekleştirmek istediğiniz ve esas itibarıyla de kendinizi borçlu hissettiğiniz bu şehadetlerin gerçeği, Onların anısı ve yerine getirmeniz gereken görevler oluyor.”

Mayıs Şehitler Ayı ve 18 Mayıs Şehitler Günü'nde tüm şehitlerimizi saygıyla anarken, bütün gücümüzle anılarının gereklerini yerine getirmesini bilmeliyiz.

Bugün hareketimizin ilk grup aşamasında ve kendini yaşama çekerken, hiç beklemediğimiz ve sonuçlarını Türk devletinin de, bizim de kestiremediğimiz, dikkatlice ele alınmazsa ve gerekleri yerine getirilmezse tarihin bambaşka olabileceği ve öyle inanıyoruz ki doğru ele almamızla birlikte tarihin seyrini değiştirmeye çalıştığımız, başta **Haki KARER** yoldaş olmak üzere ve ardı sıra gelen tüm şehitlerimizin anısına verdiğimiz doğru karşılıkla yaşam kavgamıza, onun olağanüstü özgürlük atılımları

na ve günümüzde de çok yoğunca yaşadığımız savaş gerçekliğine ulaşmakla, kısmen de olsa Onları saygıyla anabile ve emrettiklerinin gereklerini yerine getirebilme görevlerimize sahip çıktığımızı söyleyebiliriz.

Her zaman söylediğimiz gibi şehitler, çok zor da olsa özellikle takibi ve gereklerinin yerine getirilmesi olağanüstü güç de istese, en soylu ve gerçek yaşamı temsil eden değerler olarak değerlendirilmeye çalışılıyor. Her şey bir anlamda bu değerlere vereceğimiz karşılıkla bağlantılı oluyor. Halen üzerinde en çok yoğunlaştığımız konu, doğru şehadete gitme konusudur. Şehadet bir yandan en yüce mertebe gibi kendini gösterirken, diğer yandan üzerinde en çok düşünerek onda doğru

yu bulma ve sembolik olarak ifade ettikleri yaşama mutlaka gerçeklik kazandırma gücü oluyor. Bu konuda şaşmamaya ve her türlü ihanete, alçaklığa, şerefsizliğe ve onursuzluğa, yine en önemlisi de özel savaş rejiminin tüm imha seferlerine karşılık vermeye çalışırken, gerçekleştirmek istediğiniz ve esas itibarıyla de kendinizi borçlu hissettiğiniz bu şehadetlerin gerçeği, Onların anısı ve yerine getirmeniz gereken görevler oluyor.

Bir kişi en değerli yoldaşlarına karşı bir görevi vicdanında yerine getirme gereğini duymuyorsa, o hiçbir zaman PKK'li olamaz. O alçağın tekidir. Yanı başında en değerli yoldaşların şehadetinden anlam çıkarmıyorsa, varolan zayıflığı ve yanlışlığını doğruya çeviremiyorsa, bu konuda kıyamet koparmıyorsa, bu kişiden korkulur. PKK hareketi gibi tamamen insanlık hareketi olarak değerlendirilebilecek bir hareketin şehadetlerini unutkanlık ve gaflet gibi, çok yüzeysel değerlendirmelerle geçiştirmek gibi bir küstahlığı yakıştıran kimse aşağılığın tekidir. Bu tip iflah olmaz ve buna güvenmek gerekir. Şehide kendisini borçlu hissetmeyen, en önemlisi de O'nun son nefesinde vasiyet olarak bıraktıklarını kendine esas almayan, ona hakkını vermeyen, çizgimizin bir eri ve onun bir yaşatan gücü olamaz. Hele bir önder gücü hiç mi hiç olamaz.

Bizim mücadelemiz bir anlamda şehide layık olma mücadelesidir. Bizim mücadelemiz hiç de hazırlıklı olmadığı ve güç getirmede gerçekten çok zorlanacağı ilk şehitlerine karşı saygılı olmayı, onların anısına ters düşmemeyi, niçin gitmişlerse ona sadık kalmayı, boyun eğmemek kadar kolay düşmemeyi ve mutlaka yaşatmayı esas alan bir hareketin şahididir; bir hareketin, bir partinin gerçeğidir. PKK'yi PKK yapan biraz da şehide böyle yaklaşımdır. Bu büyük bir yaklaşımdır. Diriltici, en başarılamaz denileni başaran, en inanılmazı inanılır kılan, gerçekten düşmanların da hesaplayamadığı bir çok gelişmeyi bağrında taşıyan bir şehit yaklaşımıdır.

Adım gibi biliyorum ki, eğer bu 18 Mayıs günü **Haki KARER** yoldaşın şehadeti gerçekleşmemiş olsaydı, biz PKK'nin ilanını aklımıza bile getirmezdik. Ciddi bir partileşmeye gitme gereğini bir borç olarak gündemimize koymazdık. Kendimizi silahlı savaşıma biraz daha yaklaştırmazdık. En önemlisi de yaşamımızı ciddi ciddi artık giderek daha fazla devrimin yoluna koymaya seferber etmezdik. Bu şehadet bizim karşımıza şunu çıkardı; ya özel savaş rejiminin ve işbirlikçilerinin bekledikleri gibi sineceksin ve köşeye çekileceksin, ya da şehidin kanını büyük bir mesele yapacaksın; onu doğru değerlendirmek kadar intikam yeminini yapacaksın ve gerekleri neyse onu yerine getireceksin! Biz bu ikilemden sonuncusunu tercih ettik. Doğru değerlendirmeyi geliştirmek kadar intikamını mutlaka almamız, ürkütücü bir devlet de olsa, çok aşağılık bir işbirlikçi –ki biraz öyle karşımıza çıkarıldı– veya birileri de olsa peşini bırakmamamız gerektiği, bu temelde yürüyüşün bizi gerçeklerimizle çok çarpıcı bir biçimde karşı karşıya getireceği, bir teorik yetersizlik varsa bunu bu yürüyüşle giderebileceğimizi, yine pratik savaş sorunlarımız varsa bu pratiği, bu savaşçı intikam pratiğini gerçekleştirmekle halledeceğimizi görüyorduk. Veya ısrarlı takibin bu konuda bize başarinin yolunu açacağına inanıyorduk.

Bir de bu anlamıyla PKK tarihine anlam vermek gerekiyor. Bence PKK tarihinin en çarpıcı anlatımı, şehitler dizisinin anlatımı biçiminde olmalıdır. Kendi yaşamımdan ve kendi pratiğime yol açmam ve yön vermemden iyi biliyorum ki, ben şehitleri esas aldım. Tek tek ele alıp bugüne kadar getirebilirim. PKK'nin direniş çizgisi nasıl bir şehitler çizgisidir? PKK'nin savaş çizgisi nasıl bir şehit intikam çizgisidir? PKK'nin düzeltme, kendini özelleştiriye tabi tutma çizgisi, şehadeti düşünürken içine düşülen hata ve yetmezlikleri düzeltme çizgisidir? Bunu çok çarpıcı bir biçimde iç içe, oldukça organik bağlantılı olarak gösterebiliriz. Hele PKK günümüzdeki kitleselliğini ve on binlerce katılımını yaşarken, özlü olmak kadar özlü olmayan, siğ ve çok yüzeysel, çok tortu düzeyinde katılımları da yaşamış iken, şehitler çizgisinde büyük ısrar, gerçek PKK'yi ortaya çıkaran çalışmayı kavramada büyük ısrar ve bu konuda tavizsiz davranmak tüm gelişmelerin ve bundan sonrasının sağlam götürülmesinin özüdür.

Var mı öyle kendine güvenen bir devrimci. “Ben de bu işte varım” diyen birisi var mı? En canlı yapılması gereken görevi, yerine getirilmesi ve başarılması gereken işi başarabilmek, parti gerçeğine böyle bir anlam verebilmek, mümkünse bunun bundan sonrakı yürütücüsü olabilmek... Bunu sağlayabilen adam doğru yoldadır, gerçekten çizginin adamıdır.

Yürüttüğümüz savaş onurlu ve özgür bir yaşama ulaşmak içindir

Biz Şehitler Günü'nde aslında daha fazla doğru yaşamın ve hatta başarının esasını oluşturan bu özü görebilmeliyiz. Üzerinde yoğunlaşmayı ve onu geleceğe taşımanın tüm tedbirlerini şahsımızda somutlaştırabilmeliyiz. Bu çok önemlidir. Bu öyle herhangi birkaç şehidi veya PKK'nin şehitler bilançosunu göz önüne getirmek değildir. Yine sadece “Ne kadar değerli yoldaşımızı kaybetmişiz” diyerek üzüntümüzü ortaya koymak da değildir. Bu, şehitlerin ne kadar değer ifade ettiklerinin siğ bir kavranışı da değildir. Tamamı tamamına başarı için emredilen yaşama ve savaşıma ya güç getirebilme sorunudur. Şimdi bunu anlayabilecek misiniz? Bu konuda bütün olumsuzluklarımızın, düzenin etkileri kadar kendi ihanet, teslimiyet, hatta her türlü ilkel ve insanlık dışı tortularımızın hesabını yapabilecek miyiz? Bunlarla savaşımlı sürdürebilecek miyiz? Buna son derece özlü ve dürüst olmak kadar, başarıyla karşılık verebilecek miyiz? Sorun işte budur. Kendine güvenen bu soruların cevabını doğru verdi mi, o aslında şehidin anısına en doğru karşılığı vermiştir. Daha da ötesi güncel gelişmeye kesin başarı temelinde bir yaklaşımı sergilemiştir. Özlü olmak, iyi niyet ve dürüstlük kadar, çaba yeterliliği ve savaşa gelebileceğini kanıtlamıştır. Bunu söylüyoruz, acaba buna var mısınız diyoruz. Kesin olarak söyleyeceğiniz bir dürüst söz var mı? Acaba şehitlerin huzurunda gerçekten biraz saygıya geçmeyi bilebilecek misiniz? Bunu özünüze yedirebilecek misiniz?

Gerçek hiç de sandığınız gibi değildir. Yaşadığımız binlerce şehadet olayı vardır. Onlarla aranızdaki mesafeyi çok açmışsınız, onlara çok ters düşmüşsünüz. Onlara karşı ihanet içindesiniz. Gelişemeyişinizin, duyarsızlaşmanızın veya giderek yücelmemenizin ve sahtekarlığa meyil göstermenizin altında bu gerçeklik yatar. Şehidi çok kolay unutuyorsunuz, şehide çok kolay ters düşüyorsunuz. Ben kendim de ürküyorum. Bu parti neden kendi şehitlerine böyle siğ yaklaşıyor? Haydi benim bu isim var, bir insanoğlunun bağlılık düzeyi işte ancak bu kadar olabilir. Ama direkt sorumlusu olduğunuz birçok olay ve ilişki var. Bizzat sorumlusu olduğunuz yüzlerce şehadet de var. Hiç bunlardan ders çıkarılmaması söz konusu. Biz grup döneminin ilk şehidinin anısından çıkardığımız dersle parti olma gereğini duyduk. Zindan şehitlerimizin anısından çıkardığımız dersle ne pahasına olursa olsun ülkeye yönelme gereğini duyduk. **Mazlumların, Kemallerin, Hayrillerin** şehadetinden, **Mahsum KORKMAZ** yoldaşın şehadetinden gerillaya mutlaka işlerlik kazandırma dersini çıkardık, görev belledik, bütün çalışmamızı buna göre ayarladık. Azmimiz ve irademizi bunun için biledik, iğne ucu kadar olanağı bunun için ayaklandırdık.

Şimdi siz de kendinizi bir gözden geçirin, acaba doğrudan yanı başında olduğunuz ve çok iyi gördüğünüz birçok şehadeti nasıl anlamlı hale getirdiniz? Ucuz laf söylemenin ötesinde, ne kadar sağlam ele aldınız? En önemlisi de çaresizce yaklaşımdan öteye varabildiniz mi? Şehadette büyük başarının gereğini görebildiniz mi? Onu büyük mesele yaparak, kendinize çekidüzen verebildiniz mi? Hani lafta çok söyleniyor ya “saygı ile anıyoruz” deniliyor; gerçekten saygı ile anabildiniz mi? Yine “gerekten dersler çıkarılmıştır, bu kez kolay şehadete geçit yok” diyerek veya “her şehadet bir başarı kaynağıdır” diyerek buna anlam verebildiniz mi? Güç çıkarabildiniz mi? Bu sorular hepiniz için yakıcıdır. İnanıyorum ki, hala dürüst olduğunuzu ve bazı değerlerle bağlı yaşadığınızı samimice söylersiniz. Hatta büyümek ve yine değerlere layık olmak istediğinizi söylüyor, bunu çok kesin diyebileceğimiz bir tarzda amaç belliyorsunuz. Yorulmamışsınız, istesenez başarabilirsiniz de.

İnsan amaç bellediğine ulaşmayı da kendisi için mesele yapmalı. İşte her gün anlamsız bir biçimde yüklendiğiniz ilişkileriniz var, gelişme sorunlarınız var. Biraz da bu şehadet çizgisinde buna saygılınız varsa, bir sözünüz ve hissetme borcunuz varsa, kişiliğiniz ve gücünüz varsa, bunları sergileyerek karşılığını verebilmelisiniz. Sonuna kadar bilinç, sonuna kadar çalışma tarzına doğru yaklaşıp onu sonuna kadar savaş çizgisine götürme bunu gösteremezseniz, tutarlılığınızı kesin olarak kanıtlayamazsınız. Şehitler lafazanlıkla geçiştirilemez. Hele demagojiye başvurmak en alçakça yöntemdir, bu bize yutturulamaz. Ben şehitleri ciddiye almak zorundayım. Bu insanların önemli bir kısmı son

İN DOĞRU SAVAŞÇILARI OLALIM

nefeslerinde benim adımla da anıyorlar. Ben ne kadar buna layığım veya layık değilim, bu tartışılabilir, ama onlar madem ki bunu söylemişler, dikkat etmeliyim. Bu vasiyet neyse, gücüm oranında yerine getirmeliyim.

Hiç kuşkusuz onlar vasiyetini bütün PKK'lilere de yapmışlardır. Ben biraz buna göz kulak olmaya çalışıyorum. Denetlerim, takip ederim. Ama söz “bu harekete varım, onların yoldaşayım” diyen herkesindir. Bunu geçiştirmek gerekir. Her şeyle oynayın, her şeyi istediğiniz gibi yapın, ama bir şehidin anısına da gereken karşılığı verin. Şimdi bizim ulus olarak, halk olarak, hatta insanlık olarak elimizde en dikkat edilecek, kanıtlanmış değerler olarak ele alınacak varlığımız bu şehadetlerdir. Onların büyüklükleri tartışma götürmez. Biz tartışma götürebiliriz, kendim de tartışma götürebilirim, ama bu şehadetler tartışma götürmez. Bu açıdan Onlara dürüstçe bağlı kalmayı, gücünüz oranında Onları yaşatmayı bilin. Onları yaşatma derken, mücadeleyi sürdürün. İşte **Ferhatların “ateşi söndürmeyin”** sözüne, Onların anısına en son karşılık verenler var, o alev hala sürüyor ve daha da yakıcı kılmak isteniyor. “Daha fazla mücadele edin” diyen **Kemal Pırlar** vardır. *“PKK'nin savaşı çizgisinin on yılda olmasa da, yirmi yılda zaferi yakalayacağına inanıyoruz”* diyor. Bu, savaş çizgisine çağırır.

Çok iyi biliyorum ki, onların hemen her birinin “bu vahşi ve acımasız işkenceci düşmana, onun her türlü özel savaş güçlerine vurmakta pek başarılı olmadık, intikam alamadık; ama çok azap verici bir biçimde yaşamımızı vermekten de çekinmedik. Yaşayanların mutlaka bizden daha başarılı, daha hakim ve doğru bir biçimde savaşmalarını istiyorum” biçiminde dile getirilen vasiyeti vardır ve bu vasiyeti anlayabilmeliyiz. Bunun için mutlaka bir şeyler yapabilmeliyiz. Çokça bilinir; bizde bir tokat yersen, mutlaka karşılık vermek istersin. Bir yakının vurulursa, uzun süre intikamını almak için seferber olursun. Bunlar bir değil, bin değil, on binleri geçiyor. Bunlar öyle sıradan herhangi bir şehadet değil, mutlak insanlık şehitleridir. İslam'ın ilk şehitleri kadar büyük, yine İsa'nın havarileri kadar değerli ve en az irili ufaklı bütün devrim hareketlerinin ilk şehitlerinin hepsinin anlamını içeren büyüklükte şehitlerdir. Onların bu tartışma götürmez büyüklüklerini kabul etmelisiniz. Halk olarak, parti olarak, birey olarak özümsemesini bilmelisiniz. Bunu kendinize yedirmelisiniz. Siz insanlığı başka türlü kazanamazsınız. Ulus olma, sosyalleşme ve özgürleşmenin bu değerleri yaşınması temelinde gerçekleşmesi mümkün değildir. Eğer yadsırsanız, onların üstündeki Yezitler olabilirsiniz. İslam tarihini biraz bilir misiniz? O şehitlerin kanları üzerinde saltanat kuran Yezitler olabilirsiniz.

Bu açıdan hareketimizi saptırmak istemiyoruz. Gönlü ve gözü hala basit yaşamda olanlar Yezittir. Şehidin anlamını bir tarafa itip gözünü sözüm ona bazı maddi yaşam değerlerine çevirenler fırsat bulmaları halinde bunların üzerinde bilmem nasıl bir yaşam sergileyecek olanlar, bunu sonuna kadar yüreğine yedirenler, fırsat bulurlarsa kesinlikle birer saltanat düşkünü olurlar. Ulusal ve toplumsal gerçekliğimizde bağımsızlık ele geçirilse bile, onun despotik gücü olacaklar. Şehadetlerin emrettiği yolun gerçekleştirici gücü olmayacaklar. Hele şu son günlerde “parti değerleriyle oynuyor, komutanlığı bireysel tasarrufu için kullanıyor, her türlü örgüt temsilciliğini kendi bireysel rahatlığı için kullanıyor, bu konuda yetkiyi çok kötüye kullanarak kendisini etkili kılmak istiyor” biçiminde eleştirdiğiniz şeyler nedir? Bu, Yezitliğe başlamak demektir. Türk Müslümanlığı, Osmanlı Müslümanlığı gibi Müslüman olmak demektir. Veya her devrimin sağcıları var, çıkarıcıları var; onlardan yana, onlar gibi olmak demektir.

Önderlik gerçeğinin en büyük mücadelesi, anıyı yaşatmak içindir

Biz günümüzde bunun kavgasını veriyoruz. PKK'yi böyle yapamazsınız, diyoruz. Siz bu kavgayı bir de bu yönüyle anlamak durumundasınız. Burada o kadar saldırı altındayız ki, biz yaşamayın demiyoruz, bütün yürüttüğümüz savaş biraz daha onurlu ve özgür bir yaşama, layık kılınacak bir yaşama sizleri ulaştırmak içindir. Maddi ve manevi yetkin bir yaşamın olabilmesi içindir. Ama bunun savaşla bağlantısını görmemek, bunun örgüt ve eğitimle, devrimci hareketimizin gerektirdiği bütün çalışmalarla bağını görmeden kıvrıtmak ve öylesine yaşanabileceğini sanmak büyük bir küstahlık ve gaffettir diyorum. Hiç kimse buna ihanet edemez. Sizlere defalarca söyledim: Hele ben durdukça yapamazsınız. Ben

bunca şehidin vasiyetini görmezlikten gelecek kadar alçak değilim. Siz de o kadar kurnaz değilsiniz, o kadar güçlü filan değilsiniz. Yaramazlık yapıyorsunuz, çocukluk yapıyorsunuz, kocakarılar gibi ağlıyorsunuz. Basitsiniz. Utancımdan ötürü size yönelmeyi bile istemiyorum. Sizden çekindiğim veya vazgeçilemediğiniz için filan değil, esef ettiğim ve öğrendiğim için yaklaşıyorum. Yoksa korkunç intikamcı olabilirim, kıyamet koparabilirim. Bir anlamda yaramazlıklarınızı, çocukluklarınızı, küstahlığınızı ucuz atlatmak istiyoruz. Yoksa değerler uğruna nasıl kavga edileceğini bilenlerdenim. Maddi ve manevi olarak yaşamın nasıl seyrettilirilmesi gerektiğini çok iyi bilirim. Ben küçük bir buğday tanesi için bile büyük savaş yürütmüşüm. PKK'nin değerlerini mi öyle harcatıracağız? Bu bana mı yapılacak? Mümkün değil.

Ben büyük halk savaşçılığını çok erkenden başlatma gereğini duydum. Bunu en yakınlarıma karşı da sürdürdüm. Örgüt için yürüttüğümüz kavga, bir damla şehit kanının kavgasıdır. Sen bunu kötüye kullanamazsın, sen bununla oynayamazsın. Bunlar bana vasiyettir. Bilemediğim, sizi anlayamadığım için değil, sizi çok basit gördüğüm için üzerinize gelmedim. Ahlakla oynamak mı dersiniz, veya kendinize yakıştırdığınız lümpenlik mi dersiniz; bu dünyada benden daha büyüğü yapan kimse bulunamaz. Kurnazlık mı dersiniz bu dünyada benden daha kurnazı yoktur. Akıllılık mı dersiniz, tedbir mi dersiniz, hepsi bende var. Bizim daha çok yoldaşlara layık gördüğümüz emek, adalet, eşitlik, güzellik ve sevgi olabilir diye düşünüyoruz. Maddi ve manevi olarak sorunu böyle ele almaya yönelmelerini geliştirmek istiyoruz. Zaten şehitler de bize bu gücü veriyor. Yani köken buna bağlıdır.

Şu son yılların ve hemen birçok sahadaki saptırmalara bakalım. Şehitlerin anısından hiç ders çıkarmıyor, emrettiklerini anlamak bile istemiyor. Yanlışlıkta daha da ısrar eder ve daha fazla amansız şehadetlere yol açar; böylece çok vicdansız ve sorumsuz bir birim olarak türeyip giderek partimiz içinde kontralaşır, canavarlaşır. Biz bunları sinemizde kolay tutamayız. Biz kurtlara batmış, küfe batmış, ihanete yatmış insanı kurtarmaya büyük özen gösteriyoruz. Ama hiç kimse bunu “kendimi ucuz götürürüm, kendimi kolay benimsetirim, birçok olumsuzluğum olsa da, onları ince bir tarzda sürdürürüm, yine bildiğimi okurum” biçiminde yorumlamasın. Bu durum sahiplerine giderek daha felaketli bir sonuç getirebilir. Gerçekten anlamlı bir savaşın verildiğini anlamak gerekiyor. Önderlik gerçeğinin en büyük bir savaşımı da bu temeldedir. Kendini böyle dayatmayı, ihaneti, küfrü, küstahlığı, anlamsızlığı ve seviyesizliği bir yana bırakalım, hakkını verememenizi, şehadetlerden çıkarılacak sonucu tam çıkarıp gereklerini yerine getirmemenizi büyük bir savaş gerekçesi yapmışız.

Şehidin yoldaşısın, gereğini yapacaksın diyorum. Yapmazsan duramazsın, yani burada böyle yaşayamazsın. Ben o kadar namussuz bir adam değilim, vasiyetler var ve gereğini yerine getirmek zorundayım. Sen kim oluyorsun karşıma böyle çıkıyorsun? Başarıdan haberi yok, fırsat buldun mu ucuz yaşamayı kendine yedireceksin. Nasıl buna yüz getirebiliyorsun, çalışmadan ve başarmadan nasıl böyle yaşayabileceğin sevdasına kapılıyorsun? Ben hala yiyebiliyorsam, başımı bir yere atıyorsam, çok iyi biliyorum ki, anıya biraz karşılık verdim, aslında fazla başarısız değil, işte hayırlı bir takım işler yapıyorum; yediğim helal olabilir, yaşadığım helal olabilir. Kendimi böyle avunduruyorum. Siz bu duyguları toptan yitirmişsiniz. Şimdi burada açıkça ilan ediyorum ki, bu duyguyu yitirenlere ve bu parti içinde yaşanabileceğini sananlara savaş bayrağını daha da yükselterek karşılık vereceğim. Gerekirse düşmanla savaşı ikinci plana iterek ve bunlarla savaşımı ön plana çıkararak cevap vereceğim. Kendi değerlerine karşı böyle yozlaşanlara, onları böyle görmezlikten gelenlere, büyük gaffetlerini ortaya koymadan ve bunu aştırmadan, yapacağım fazla hayırlı bir iş yoktur. İsterse bana dünya verilsin, hiçbir anlamı yoktur. Bu kadar şehadete ihanet edenin sonu hayırlı olmaz. Dediğim gibi böyle bir olumsuzun teki olmayacağım. Parti içinde de böyle olumsuzluklara fırsat vermeyeceğim.

Şu anda en büyük tehlikelerden biri şehidi ve şehadeti böyle anlamamak, duyarsızlık kadar onu çok istismarçı bir tarzda görmek, erdemliliklerini yerine getirmek şurada kalsın bir çırpıda unutmak, bile bile bir çırpıda onun savaş gerçeğinden sapmak, demagoji ile bunu etrafa yaymaktır. Çok acıdır, çoğunuz bunu yaşadınız. Bir köylü hayırfıçı olarak, aile değerlerinin bir savaşçısı ola-

“Şehide kendisini borçlu hissetmeyen, en önemlisi de O'nun son nefesinde vasiyet olarak bıraktıklarını kendine esas almayan, ona hakkını vermeyen, çizgimizin bir eri ve onun bir yaşatan gücü olamaz. Hele bir önder gücü hiç mi hiç olamaz. Bizim mücadelemiz bir anlamda şehide layık olma mücadelesidir. Bizim mücadelemiz ilk şehitlerine karşı saygılı olmayı, onları mutlaka yaşatmayı esas alan bir hareketin, partinin gerçeğidir.”

rak bile acaba size gereken saygıda bulunabilir miyiz? Veya böyle saygılı biri olarak kalabiliyor musunuz? Eğer böyle bir durum yoksa, sizin üzerinizde çok düşünmek gerekecek. Sorumsuzluk ilerlemiştir, yozlaşma gelişmiştir, değerler aşınmıştır; o zaman sizi tanımak zorundayım. Bu kadar aşınmadan sonra siz hayırlı bir PKK'li olamazsınız. Tam tersine PKK yiğitliği Yezitlerle karşı karşıyadır diyeceğim; bu Yezitleri durdurmaliyiz diyeceğim. Bu konuda dürüstlüğümü kanıtlamak zorundayım. Büyük şehitler var, bu şehitleri savunmak durumundayım.

Şehitlerin anılarına yetkin karşılık vermek gerekir

Sunu normal göremiyorum: Her alanda şehit kanının akmadığı bir dağ parçası kalmamış; bir köy, bir keňt kalmamış ve oralarda devrim bayrağı o anıya bağlı olarak yükseltilemiyor, bunu anlayamıyorum! Oralarda yüzlerce devrimci olduğunu söyleyecekler, yüzlerce savaşçı olduğunu söyleyecekler, doğru tarzı, tarihi intikamı, düşmanı hatırlamayacaklar... Bir karmaşa var, bağlılıkta bir zayıflık ve bir saptırma var. Bu konuda ilk yapılması gereken iş, gaffetiniz varsa onu aşmak, duyarsızlığınız varsa gidermek ve bu değerlerin mutlaka bağlı bir sözcüsü olabilmektir. Yapılacak ilk iş budur. Şimdi bu gücü gösterecek misiniz diye soruyorum. Bu dürüstlüğünüz, bu kendinize çok yakıştırdığınız PKK'lilik, bilmem değerlere bağlılık gerçek bir anlama kavuşacak mı? Bunun sözünü verebilecek misiniz?

Doğru bir sözünüz olacak, yeterli bir sözünüz olacak, kendinize yedirdiğiniz ve adınız gibi bellediğiniz bir sözünüz olacak. Ben mutlaka olmalı diyorum; olursa PKK'lisiniz, olursa şehitlerin ve şehadet çizgisinin bir devam ettiricisisiniz. Onları anmaya hakkınız var, ve başarılı olmanız mümkündür.

Dediğim gibi, ben şehitlerin zincirlenmesi biçiminde bir PKK tarihini çok anlatmak istedim ve zaman zaman da temel dönemeçler itibarıyla anlattım. Şehadetlerin dorukların ufkunu nasıl açtığını ve bunun bir PKK'linin yer alış olduğunu da göstermeye çalıştım. Ama sizler de hala bu zincirin orta halkalarını ekleyebilirsiniz. Her alanın, tüm ülke genelinin bütün görevlerinin şehitlik halkalarını birbirine ekleyebilirsiniz. Bu bir borçtur. Ben hepsinin adı neden aklımda değil diye kendime esef ediyorum. Neden hepsinin anısına verilmesi gereken karşılığı vermedim diyorum. Ama genelde hep şunu kanıtlamaya çalıştım: Şehit kanının döküldüğü her yere bir militan bırakabilmek, kanı boşa aktı dedirtecek bir durumu düşmanlara sunmamak... Ne kadar şehadet yaşamışsa, Onların anısının amansız bir takipçisi olduğumu gösterdim. Biz bunu biraz gösterdik diye teselli buluyoruz. Ama yetersiz. Çünkü oralarda öyle pek yamanca savaşmıyorlar. Dolayısıyla anılarına biraz daha yetkin karşılık vermek gerekir diyorum. Bütün o sahalarda mücadeleyi yükseltmek, şehadetin boşuna olmadığını ve şehitlerin intikamının alınacağını, emrettiklerinin gereğini yerine getirileceğini gösterebilmek gerekir. Yaptığım bütün taktik arayışlar, bütün güne yüklenimlerim bu sözüme bağlı olmanın gereğidir. Ben de bu anılara karşılık vermek istiyorum. Bunun ancak böyle olacağına inanıyorum. Kendimi kandırmak istemiyorum.

Hatta ben içinden çıktığımız Türkiye devrimci gençliğinin şehadetlerine de karşılık vermek istedim. İlk çıkışımızı vurgularken, onların da yaşadıkları çarpıcı şehadetler vardır. **Mahir Çayanların, Deniz Gezmişlerin, İbrahim Kaypakkayaların** şehadetleri vardır. Onlar da ağırlıklı olarak parti şehitleridir. Hareketimiz biraz Onların anısına bağlı olmanın adıdır. Bunlar gençlik dönemimizin şehadetleridir. Tarihimizi Onlardan yana yaptık ve layık olmaya çalıştık. Tarihimize baktıkça, sosyalizme baktıkça, sosyalizm şehitlerine daha da fazla değer vermeye çalıştık. Yurtseverlik değerimizin, şehitlerimizin anılarına biraz karşılık vermek istedik. Unutturulmak istendiler, küfrettiler istendi-

ler; doğru temsilimizle buna fırsat vermemeye, onları unutturmak ve başka türlü göstermek isteyenlere savaşan bir güç olarak insanlığı böyle algılayan, anısının bu özgürleşme, adalet ve eşitlik çizgisine karşılık veren biri olarak kendimizde tutarlı olmaya ve kendimizi bu temelde yürütmeye çalıştık. Kişilik dediğimiz olay böyle belirlenebilir. Ayakta kalabiliriz dedik ve hala örgüt gücümüzle bunu göstermeye çalışıyoruz.

Bugün şehadeti böyle anarken, tesadüf müdür veya doğal bir sürecin sonucu mudur? **Haki KARER** yoldaşın şehadetinin arkasındaki işbirlikçi ve düpedüz özel savaşın emrine girmiş –adı sözüm ona Sterka Sor olan ajan-provokatör bir oluşum bu şehadete yol açmıştır– gücü anlamaya çalıştık. Bunlar kimdir dedik ve üzerine gittik. Karşımıza çıkan şey, Kürdistan'ın en eski ihanet tarihinin günümüzün özel savaş yürütücülerıyla geliştirdiği kirlilişkilerin bir sonucuymuş; bunu gördük. Hem de adına “Sterka Sor” diyecek, bilmem “ulusal kurtuluşçuluk” diyecek, bilmem KDP diyecek! Çoktan özel savaş rejiminin hizmetine girmiş, birçok yurtseveri de gafilce kullanan ve hatta üzerimize saldırtan bir özel savaş şebekesiyle karşı karşıya kaldığımızı gördük. Haki yoldaşın katledilişinde hiç de aşırı korkulu olmadığımızı, bir savaşla hemen karşı karşıya kaldığımızı fark ettim. Sanki üzerimize gök yıkıldı. Bu, yer yarıldı da ölümlerden ölüm beğen biçiminde bir cinayetti. Kesinlikle özel savaşın gerçekleştirdiği bir planlama ve yönlendirmeydi. Hareketimiz o gün bitebilirdi. Biraz sorumluluk duymasak ve ne pahasına olursa olsun anıyı kurtarma gereğini bir tarafa itip basit bir intikamcılıkla yetinseydik, o günün öfkesi içinde yığılıp kalsaydık, korkup sinerek bir köşeye çekilsedydik, bu PKK hareketi doğmadan ölecekti. Bunun emareleri çoktu. Nitekim bugün de böylesine yarım, ortayolcu PKK'likle öfkeye kapılıp kendini bitiren PKK'çilik –bir sağ ve bir de sol yaklaşımlar– bela gibi yakamızı bırakmıyor. Haki yoldaşın şehadetine böyle ikili bir durum doğdu. Hemen öfkeye kapılıp intikam almak isteyenler, ki bu “sol” intiharvari yaklaşımdır ve sonu erken getirir, sinip geriye çekilen ve anılara böyle gizli gizli sözüm ona içinden bağlı kalmak isteyenler, bu da sağ pasifistin anlayış oluyor. O günden beri bu iki eğilim bizim planımıza, örgütümüzün mücadele çizgisine, doğru savaşta başarma taktiğimize musallat olup başarının yolunu kesmek istiyor. Bunlarla biraz şiddetli bir mücadele yürüttük.

Doğru mücadele edeceksin. Ne sinme, ne de intihara gitme; sabırlı, inatçı ve planlı bir karşı koyma ile, çok duyarlı olmak kadar çok uygun taktiklerle onu hayata geçirmesini bilecek bu mücadeleyi geliştirmek gerekiyor. Giderek ajan ilişkiler, kişi ve kurumlara karşı yönelimi gerçekleştirdik. Jandarmadır, polistir dedik, bugün arkasında tüm dünyanın olduğu bir ordudur dedik, böylece kendi anlayışımızın sistemli ve planlı mücadelesini buraya getirdik.

Şimdi bakıyoruz, o zaman Kürt ve Kürdistan gerçeğinin hiç de fazla kendini hissettirmedeği Antep'in bir gecekondu semtinde geliştirilip hayata geçirilen bu plan, şimdi daha kapsamlı bir biçimde bugün bütün dünyaya kendini duyuran genel bir Kürdistan gerçekliği içinde çok açık bir biçimde daha da genel olarak uygulanmak isteniliyor. O zaman bir militanımıza karşı yürütülen bu plan, şimdi tüm bir ulusa, bir halka ve bütün PKK gerillasına karşı geliştirilmek isteniyor. Plan sinsi bir plan, mayısın ilk günlerinde muğlak bir adım atıldılar, Güney Kürdistan'a yönelme adımı dediler. Şimdi anlaşılıyor ki, bu adım aslında bizim '77 mayısında Kürdistan geneline yaptığımız bir seferimizin böyle bir cinayetle nokatlanmasının daha genelleştirilmiş ve yoğunlaştırılmış bir biçimi oluyor. Çok iyi hatırlıyorum, iki iki aylık bir Kürdistan seferi yaptık. Çok donanımsız, doğru dürüst kendini gizlemekten yoksun, kendisini zorbela bir yerlere atacak ve birkaç toplantı yapabilecek bir seferdi ve bunun karşılığı da Haki yoldaşın şehadeti oldu. O günden bugüne yüklendik: Kürdistan'ın hemen her ta-

rafında gerillayı oturttuk, yurtseverlik hareketini geliştirdik. Bunu Kürdistan'ın bütün parçalarına yaydık.

Oligarşik rejim de boş durmuyor. Boş durmadığını nasıl ortaya koyuyor? Bütün gelişme ve yayılma alanlarımıza bir karşı planla cevap veriyor. Ve en önemlisi de gerçekten Kürt ihanetinin en doğru ifadesi, günümüzde bunun en çarpıcı geliştirici gücü ve en etkili ifadesi olan –adına ister KDP densin, ister KDP adına veya onun içinden bir aile, Barzani ailesi densin, bunlar o kadar mühim değildir– bir anlayışın şu veya bu kişide ve partide somutlaşmasının, binyıllık ihanet ve işbirlikçilik tarihinin böyle somutlaştırılıp karşıya diktilirmesinin ne anlama geldiğini ve özel savaş rejiminin bunlarla nasıl üzerimize yürüdüğünü çok çarpıcı bir biçimde gördük. Maalesef sadece böyle görmekle kalmadık, daha o dönemde yaşananlar gafletin bir benzerini hala görmeye devam ediyoruz. Planın böyle olduğu rahatlıkla anlaşılabilir. Tıpkı '77'lerdeki gibi imha edici bir yaklaşım olduğu kesin.

Dediğim gibi biz bunun tam başarıya gitmemesinin hikayesini şahadetler çizgisine bağlılık biçiminde gösterdik. Büyük bir olasılıkla Türk devleti, iç ve dış dayanaklarını ve en gelişmiş özel savaş tecrübesini son bir hamleyle planlayarak sonuca gitmek istiyor. Daha dün Türk Genelkurmayı “*Üç dört ay ömürleri kaldı*” diyordu. Şırnak'a geldi ve gelirken de komutunu verdi; “*Daha denemediğimiz silahlarımız var*” dedi. Herhalde kimyasal silahları kastediyordu, “*Gerekirse onları da kullanırız*” diyordu. Tehdit! Sanki kullanmadığı başka bir şey kalmış gibi, fakat çok sıkışmış. Mutlak çılgınca uygulanması gereken bir imha seferini –ki bu binyıldır yürütülüyor– onun son birkaç ayını da böylece kendine göre sözde atalarına yaraşır bir biçimde başarmak istiyor. Tam bir barbar, insanlık ailesiyle hiçbir ilişkisi olmayan, politikayı insan imhasının temel aracı olarak gören, bütün iç ve dış ittifakları halkların soykırımından ibaret olarak değerlendiren bir kişilik. En talancı bir sömürüyü bir ekonomik yaşam biçimi olarak belirleyen, hiçbir insani değer tanınamayışı yititlik belleyen bir tarzın en son sahipleri olarak; bizim gibi gerçekten bir insanlık hareketini, bir onur hareketini, son bir nefesle de olsa düşmüş ve zayıf insanı ayağa kaldırma hareketini böyle çok dengesiz koşullarda imha etmek istiyor. Böylesine bir insanlık katliamcısı ve suçlusu olarak kendisine karşı bir insanlığın hesap sorucusu biçiminde ortaya çıkan hareketimizden duyduğu derin korkuyla karışık bir saldırgan tutum içinde sonuca gitmek istiyor.

Savaş günlük vuruşma sanatıdır

Şimdi özel savaş rejiminin bu niteliğini anlamak gerekir. Siz belki **HAKİ KAREH** yoldaşın şahadetini hiç anlayamadınız, ondan sonraki bütün şahadetleri de anlayamazsınız. Ama bugün yaşamak isteyen sizlersiniz. “Devrimciyiz, hazırlanıyoruz” deyip de yarın öbür gün savaş alanlarına gideceksiniz. Hiç olmazsa şimdi anlayın. Kendinize biraz saygınız olsun. Bunun olabilmesi için Türk devletini tanımayı bilmek gerekir. Onun bütün planlarından haberdar olmak gerekir. Bunlar için alfabetidir ve sadece bu da yetmez. Senin kendi karşı planlarını ortaya çıkarmak gerekiyor. Bu da yetmiyor. Savaş günlük vuruşma sanatıdır. Savaşmanın anbean nasıl verilmesi gerektiğini bilmen, hem planını yapman ve hem de uygulamasını başarmak gerekiyor. Sen bu plandan başka türlü kurtulamazsın. Bu plan senin için yaşamayı değil, teslim olmayı bile öngörmüyor. Son açıklamalarda teslim olabilirler deniliyor. Onların teslim olmaktan anladıkları şey, ölümden daha beter yaşamaktır. Şimdi kendinize saygının bir gereği olarak anlayabilmelisiniz. Yaşamak mı istiyorsunuz, gerçekten biraz dürüstçe ve özgürce mi durmak istiyorsunuz? O zaman bu gereği anlayacaksınız. Bugün özel savaş gerçeğini anlamadan, yarın öbür gün başınıza nelerin gelebileceğini kestirmeden nasıl “PKK çizgisindeyiz savaşıyoruz” diyebilirsiniz? Bugüne ka-

dar sergilediğiniz ve içinde her türlü gafletin, hafifliğin, yüzeyselliğin olduğu ve başarısızlık için her şeyin adeta mevcut bulunduğu bir yaşamla nasıl bu düşmanın üzerine gidebilirsiniz? Düşmanın üzerine böyle bir tarzda gitmek büyük bir saygısızlık ve gaflet olmayacak mı? Bu da sonuçta belli bir kaybetme değil midir? Bunu kendine böyle yedirenin insanlığından kuşku duyulmaz mı? Böyle biri, militan ve komutan olmayı bir yana bırakın, sıradan bir sempatan olabili mi bu büyük savaşta?

O halde hiç olmazsa şahadetlerin anısına vereceğiniz bir karşılık olsun. En önemlisi de yaşamınıza duyduğunuz saygının bir gereği olarak bu rejimle doğru karşılaşmasını bilmelisiniz.

Kendi payıma söyleyeyim, ben bugün de aynı duyarlılıkla özel savaş rejiminin o sinsi planlarını her an kestirmeye, kendi örgütlü gücümle, azim, irade ve kararlılığımla karşı koymaya çalışıyorum. Ha on sekiz yıl önce ha şimdi, benim yaklaşımım hiç değişmemiştir. İlk başladığım andaki tempom ve tarzım ne idiyse şimdi de odur. Bir iki sözcüğe ve amaca yaşamımı adanmışsam, o ilk günkü ciddiyeti ve her şeyi buna bağlama tarzımı sürdürüyorum. Amacı ikinci plana atmamışım. Amaç üzerinde yoğunlaşmama imiş! Siz hala kendinize bunu söylüyorsunuz. Ben ilk anda bunları sorun olmaktan çıkardım. Amaç esastır, yoğunlaşma sonuna kadardır, bunun dışındaki her şey talidir ve buna bağlanır. İşte o günden beri bu temel özelliklerimle amacıma bağlıyım. Bir yoğunlaşma sorunum, ardı ardına cevap vermeme durumum yok ve yenilmemişim, ayakta'yım.

Şimdi bu sizin için de gerekli. Lafazanlığı bırakın, kendinizi aldatmayı bırakın, bizim savaş gerçeğimize hiç olmazsa şimdi saygılı olun, bundan sonra bir sözünüz olsun. Yoksa yaşamınız gider. Ben sizin kolay ölmenizi istemiyorum. Bütün bu yaramazlıklarınıza ve yetmezliklerinize rağmen, yine de yaşamaya hakkınız olduğuna ve bunun kazanılabileceğine inanıyorum. Kendime tanımadığım savaşım olanaklarını size sunuyorum. Bin defa şükür etseniz de karşılığını veremeyeceğiniz değerleri hiçbir şey istemeden ve karşılık beklemeden size sunuyorum. Bunu gerçekten de iki gün sonra başıma felaket getiresiniz diye değil, yaşamaya duyduğum saygıdan yapıyorum. Silahı ve örgütlü savaşım gücünü sağda solda çarçur edilmesi için vermem. Onları nasıl koruduğumu biliyorsunuz. Sizi nasıl yetiştirdiğimizi biliyorsunuz. “Bu can benimdir, istediğim gibi kullanırım” demeye de hakkınız yok. Bu can bin defa borçludur; önce borcunu ödesin, ondan sonra ölsün. **M. HAYRİ DURMUŞ** yoldaşın sözünü unutamayız. Bütün PKK'liler için; “*Mezar taşıma borçluyum diye yazılın*” derken, bunu herhalde yalnız kendisi için söylemiyordu. O yine bir şeyler vermişti. O an için hem de büyük vermişti. Sözleri sadece yemişsiniz; vermekten değil, her gün yemekten bahsediyorsunuz. Dolayısıyla halkın hamalıyız ve borç denilen kavrama açıklık getirmek kadar, verme gücünü de gösterebilmeliyiz. Bunlar doğru örgütsel yaklaşımdır. Örgütsel yetmezlik bir borçluluk oluyor, gizlilik bir borçluluk oluyor, aslin-

da savaşın bütün hususları doğrudan birer borçtur. “Ben bütün bunları götüremediğim için suçluyum” diyor. Bize de vasiyet bırakıyor, hiç olmazsa bunu siz ödeyin diyor.

Şimdi yine anlayamadığınızı söyleyemezsiniz. Anlamadım deseniz de her gün başınıza bela kesilirim. Bir değerler sistemi olduğumuza, bir şeyler yapmamız gerektiğine inanacağız. Bunu lafazanlıkla geçiştiremeyiz. Savaş gerçekliğiyle alay edercesine, kendi canıyla bile alay edercesine yaklaşıp karşılık veremeyiz. Bu, ajanlık olur. Objektif ajanlık çok kötüdür. Siz onunla kendinizi dayatamaz ve yürütemezsiniz. Yani bu savaşa varım diyorsanız, yanlış ve başarısız yaşamı, onun savaşa yansıtılmasını dayatamazsınız.

Ben bu planı daha fazla açmak istemiyorum, açıkça gözler önünde cereyan ediyor. Özel savaş rejiminin başı her gün bağırıp çağırarak, “*Kuzey Irak üzerine ortak bir planla yürümek istiyoruz*” diyor; Irak rejimiyle de alttan anlaşması söz konusu. Ayrıca KDP de bütüne egemen olmak istiyor. KDP bütün sömürgeci devletlere verdiği güvenceyle Kürdistan'daki bütün devrimci-yurtsever güçleri boğmak istiyor. “*PKK kıskaca alınmıştır, teslim olmaktan başka çareleri kalmamıştır, her gün çözülüyorlar, çöküyor ve kaçıyorlar*” deniliyor. “Bu kadar vuruyorsunuz, peşindeyiz” diyorlar. Bütün bunlar bir planın göstergeleridir. Özel savaş rejiminin başı ve her düzeydeki temsilcileri işi gücü bırakıp “peşindeyiz” çılgınlıkları atıyorlar. Ekonomileri alt üst oluyor, umurlarında değil. Kitlelerini kandıracakları kadar kandırılmışlar, kendi halkını soyup soğana mı çevirmişler, hiç umurlarında değil. O yüzyıllardan beri yaptıkları bir iş. Yeter ki o barbarlık bir kez daha yensin, başarsın.

Bizim savaş gerçekliğimiz her isyanda açık bir katliam ve yenilgiyi yaşayan, artıklarının darağaçlarında can verdiği ve işkencehanelerde cürütüldüğü, yine en uğursuz bir teslimiyetle boyun eğdirildiği lanetli bir tarihin tersine çevrilmesidir. Büyük bir sorugulama ve intikam hareketi olarak gücünü göstermesidir. Hiç olmazsa PKK'nin böylesine uğursuz ve lanetli bir tarihi tekrerr ettirmemesini düşünüyor ve buna büyük bir hassasiyetle yaklaşıyoruz. Bu bizim çalışma ve vuruş tarzımız oluyor. Bunun ne denli önemli, hatta ilk ve son bir onur ve yaşam kavgası olduğu çok çarpıcı olarak ortadayken, bütün bunları bir tarafa iterek kendi güncel, sıg, beş para etmez ve aslında düşmana da sorsan bir ajan bile yaptırtmaz tarzınıza sevdalanamayız, biz onunla savaşa yönelmeyiz. Binlerce yılın intikam anlayışı bir şey ifade edecekse, darağaçlarında bu kadar can verenleri ve işkence hanelerde bu kadar katledilenleri unutmamışsak, günlük olarak da maddi ve manevi yaşamı kahredilenlere önderlik etmek istiyorsak, bunların ahdinin ve şu son şeref sözünün sahibi ve sözcüleri olmak istiyorsak, nasıl yaklaşmamız gerektiği açıktır.

Benim için yaşam intikam almasını bilmektir

Türk devleti zulüm ve ihanet tarihini iliklerine kadar arkasına almış yürüyor. Bundan hiç kuşku yok. O zaman sen de intikam tarihini arkana al ve yürü. Ne güne duruyorsun? O bütün plan ve perspektiflerini arkasına almış yürüyor, sen de geç. O her adımını büyük bir dikkatle atıyor. Sen de at, ne güne duruyorsun? Peki, gerçekten ortayolculuğa yer bırakmamak için cepheler bu kadar karşı karşıya gelmiş iken, tarih bir kez daha böyle tekerrür biçiminde senin başında patlatılmak isteniliyor iken, sen nasıl bunalımlı, dar ve yüzeysel olduğunu söyleyebilirsin? Bunu dersin, sen en büyük namussuz ve düşkün değil de nesin? Hani devrimciğin, hani tarihe doğru sahip çıkışın? Hani özgür ve onurlu yaşam için biraz istem ve hak sahibi olacaktın? Bu yürüyüşle, bu savaşla intikam alacağına inanıyor musun? Başaracağına inanıyor musun? Hayır diyorsan, o zaman sen kimsin, nesin? Bu soruları kendine soracaksın ve cevabın “Tanıyorum, farkındayım, daha da ötesine yapmam gerektiğini de iyi biliyorum, hazırlıklıyım” olacak. Elinden geldiğince bütün gücünü, olanakları ve fırsatları değerlendir. Vurulması gereken yeri iyi belle, dönemi iyi hisset; “İlk kurşunu, ilk hamleyi, taktik atılımı nerede ve ne zaman başlatacağımı iyi biliyorum, sözüme bağlı olarak bunun gereklerini anı anına yerine getiriyorum” de. Militanın özü de, sözü de kendini biraz böyle dile getirir.

Siz bunun gafletini yaşamakla sadece ve sadece değişik tarzlarda yitmiş ve teslim olmuş kişiliği maskeleyerek bize dayatabilirsiniz. Bunun da hiçbir başarı şansı yoktur. Yani bu tarihin hesabını sormayı ve bazı değerlerin intikamını bunlardan almayı bir yana bırakalım, siz kendinizi yaşatamazsınız. Bu gaflet, bu sözüm ona özgür yaşamak adı altındaki kölelik, bu direniyorum adı altındaki teslimiyet, bu başarıyorum adı altındaki yenilgi felakettir. Yaşasanız da buna yaşamak diyemezsiniz, bu hakarettir; bırak saygılı olmayı, kesinlikle adam yerine koymayacağım. Kendine ahdim var, kolay kolay satacağımı sanmıyorum. Kendimi sizin koyduğunuz hallere koymayacağım. Kendi halkım içinde olduğu gibi, gücüm yettiğince bütün insanlık tarihine karşı da direneceğim. Başka türlü düşman karşılanamaz, başka türlü sosyalizmin ve ulusal kurtuluşçuluğun savaşı verilemez.

Bu sinsi plan devrilmek, parçalanmak zorunda. Ama halk savaşçılığına gerçekten inançlı bir tarzda sarılmak olursa bu olur. Sizler hiçbir zaman bu doğru militan tarzı tutturamadınız. Ben bunları çözmeye çalışıyorum. Hiç olmazsa bundan sonrasının başarı şansını yükseltmek istiyorum. İşte sizi yine çok şanslı bir dönemin eşğine kadar getirdik. On sekiz yıl önce elimizde bir tek tabanca yoktu, bir kuruş paramız yoktu, çıplak yürekten başka hiçbir şeyimiz yoktu. İntikamımızı nasıl alacaktık? Ama şimdi her şey var. İntikam almak isteyen için arayıp da bulamayacağı hiçbir şey yok. Mücadele var, ortam ve olanak da var, hem at hem de meydan var, silah da var. Biz yine kendi kararlılığımızla bu özel savaş güçlerine ve yoldaşlarına yöneliyoruz. Bizi Antep gece-

kondularında vurmak istediler, şimdi biz Güney Kürdistan'ın eteklerinde bunların peşindeyiz. Bunları kendi merkezlerinde takip ediyoruz. Sen bize bu haksızlığı dayattın, bu ihanet tarihiyle bize yönelme cesaretini gösterdin, seninle hesaplaşacağım diyoruz. Ben de sözümün adamıyım. Kim takmışsa takmış, adım ‘intikam alan’ ise, o zaman biraz intikam almaya çalışacağım. Tamam, böyle çok fakir ve kullanılmaya çok uygun bir durum bize dayatılmış olabilir, ama gözümüzü açmayı becerdik. Talih mi dersiniz, tesadüf mü dersiniz, bilinç mi dersiniz, ne dersiniz deyin, biz bir fırsatını bulduk, biraz intikam alma düzeyine geldik. Ya bu uğursuz sanattan vazgeçersin, ya da gidersin.

Şu çok açıkça görüldü: Özel savaş arkasına almış, onun emrine giriyor. İlk darbeyi yaptırtıyor ve üzerinde Kürtçülük yapıyor. Daha dün, özel savaşın emrindeki bir hain Kürt, başını nasıl doğrultuyor? Kürt kimliğini kabul edecek, ama Türk devletine mutlak bağlılık içinde olacak! Müslüman olacak, ama şeriatı esas almayacak; biz şeriata doğru İslamiyet diyelim, ona karşı olacak! Nasıl İslam olacak da, şeriata karşı olacaktı? Bu büyük bir ikiyüzlülük, münafıklık. Bilmem liberal mi olacak, ama şuraya buraya da bağlı olacaktı! Gericilikle özgürlüğü bu kadar ikiyüzlülükle karıştıracaksın... Özel savaşın emrindeki bay, sözüm ona Kürtlerin Özal'ı olmaya özeniyormuş. Güya devrimci savaş bu birkaç ay içinde eziliyormuş, plan başlatmış, son derece umutlular. Bu kadar umutlu olmasalardı, başlarını böyle uzatmayacaklardı. İhanet, Türkün vahşi ve barbar gücüne çok umut bağlıyor. Bu '92 Güney savaşında da aynen böyle bakıyordu ve “Yaşasın TC” diye bağırıyordu. Zor anlarda gerçek sahiplerini böyle sloganlarla karşıladı. Şimdi daha fazla güveniyor, herhalde güvence almış. Eminim ki, büyük ajanlık ve ihanet hareketi gün sayıyor. Devrimci militanlık ve yurtseverlik Güney'de bastırılıyor ve tasfiye ediliyor; Kuzey'de bastırılıyor ve tasfiyeye gidiyor ve onlara büyük bir Kürdistan sofrası kuruluyor. Sat satabildiğin kadar, ye yiyebildiğin kadar; kırk yıl değil dört yüzyıl daha yeter, bu sülaleyi kurtarabilir.

Planın ne kadar acımasız olduğu çok açık. Vatan, halk, özgürlük ve yaşamla hiç ilgisi olmayanların, gırtlığına kadar çapulculuğa, emek sömürsüne ve insan kanına batmış olanların gerçekten insanlık tarihi kadar eski bir ülkeyi bu kadar inkar etmele-ri ve yine insanlık kadar eksi bir halkı bu kadar alaya almaları, hala ellerini çekmemele-ri ve bu konuda son bir iddiayla başarıyorum adı altında kendilerini inandırmaları ve yüklenmeleri söz konusu. Bizim halkımız gerçekten güçsüz olabilir, önemli oranda çarpıtılmış da olabilir. Fakat nasıl söylesem, kendi payıma benim için yaşam biraz da böyle intikam almasını bilmektir. Kendi tarzımla yürüyebilmektir. Bütün ayarlamamı, bütün yaşamımı bu temelde özetledim. Ben size yük olmadım. Sizin namus anlayışınız, yaşam anlayışınız asla benimki gibi olmayacak. Benim kendime has namus ve yaşam anlayışım bu temelde sürüp gidecektir. Şimdiye kadar intikam alan benim, siz değilsiniz. En uzun süredir yaşayan benim, siz değilsiniz. Düşmanın en çok korktuğu, hainin en çok çekindiği benim, siz değilsiniz. En çok aldatılan, güçsüz bırakılan, düşmanın- dan bir türlü doğru dürüst hesap soramayan ben değilim, sizsiniz. Verdiği tüm sözlerle karşılık veremeyen sizsiniz, ben değilim. Neden? Bunu kendinize sormalısınız. Gerçeklik buysa düşman buysa, insanlık ve yurtseverlik buysa, yaşama sahiplik etmek buysa, ben onun da zenginiyim, ben onun da söz sahibiyim, ben onun da vericisiyim, onda da ben sorumluyum, onda da ben başarılıyım. Saygınız ciddiyse, bu tarzı biraz kendinize yakıştıracaksınız. Hiç olmazsa bundan sonra yaşam umutlarınıza, varsa bazı dürüstçe niyetlerinize bir işlerlik kazandırmaya çalışın. İntikam alma yemininiz varsa, ona başarı şansı verin.

KADEK Genel Başkanlık Konseyi Üyesi Duran Kalkan ve KADEK Genel Yönetim Kurulu Üyesi Ali Haydar Kaytan ile kültür-sanat üzerine yapılan söyleşi

APOCU HAREKET KÜLTÜR DEVRİMİYLE YENİ İNSANI YARATMA HAREKETİDİR

Serxwebûn: Kültürel ve sanatsal faaliyetlerin amacı nedir, bu faaliyetler neye hizmet etmelidir? Apocu hareketin bu konudaki genel anlayışı nedir?

Duran Kalkan: Kültür-sanat ve edebiyat faaliyetleri genel faaliyetlerimizden, içinde bulunduğumuz sürecin stratejik ve programsal yaklaşımından kopuk değil, onun içinde ve onun bir parçasıdır. Bu bakımdan programımızda ve stratejimizde önemli bir yeri vardır. Çalışmaların da buna hizmet etmesi, programla belirlediğimiz hedefleri gerçekleştirmeyi içermesi gerekiyor. Biz bir hareketiz; belli bir programımız, strateji ve taktiklerimiz var. Örgüt yapımız var, disiplinli ve örgütlü çalışıyoruz. Programda belirlenen hedefleri gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla sanat ve edebiyat alanındaki faaliyetleri de bunun içinde saymamız doğaldır.

Kürdistan'da bunun şöyle bir anlamı da var: Her ne kadar kültür-sanat ve edebiyat faaliyetleri örgütlü bir hareketin faaliyetleri olarak görülse, dolayısıyla bir örgütte sınırlı olarak anlaşılrsa da, bu örgütlülüğün programı ve dayandığı strateji bir ulusu hatta onu da aşarak bir bölgeyi kapsıyor. Bu bakımdan bu çalışmalar bir yanıyla hareketin örgütlü faaliyeti olsa da, diğer yanıyla bir ulusun kültür-sanat ve edebiyat alanındaki gelişimi olarak görmek mümkün. Hatta ulusu da aşarak Ortadoğu'yu da içine aldığı bir gerçektir. Dolayısıyla bölgesel bir hareket olma özelliği taşıyor ve bölge halklarının gelişimini içeriyor. Dar kapsamda örgütlü bir hareketin faaliyeti, ama esas itibarıyla Kürt ulusunun, bölge halklarının yeniden şekillenmesini, yeni insan ve toplum yaratılmasını ifade ediyor. Esas itibarıyla bunlara hizmet eden ve bu temelde insanlıkla bağını kuran bir faaliyet. Ulusal düzeyde birey ve toplum yaşamının özelliklerinin yaratılmasını, bölgesel düzeyde de birey, toplum ve halkların ortak yaşam özelliklerinin geliştirilmesini içeriyor. Faaliyetlerin hedeflediği yan budur. Bu noktada, birey kimliğini özgür temelde yeniden ortaya çıkarma özelliği var. Ulusal kimliği geliştirme, Kürt kişiliğini ve toplum özelliklerini yaratma yönü var. Bir de Ortadoğu kimliğini yaratma, Ortadoğu halklarının yaşam özelliklerini ve ortak yaşam özelliklerini geliştirme özelliği var. Bu anlamda ulusal ve bölgesel Rönesans hareketi olarak da tanımlıyoruz. Önderlik de Manifesto'da bu biçimde tanımladı. Bu çalışmaların temel hedefi, birey ve toplum düzeyinde yeni yaşamın yaratılmasıdır. Aydınlanma ve Rönesans ile yeni insan, toplum ve yaşam düzeyinin yaratılmasını içeriyor. Aydınlanmış, üretken ve paylaşımcı bir çerçeveyi ifade ediyor. Bu yönleriyle sosyal yaşamın düzenlenmesi, birey ve toplumun yaşam düzeyinin iletiletilmesi, bağlı olduğu çizgidir.

İnsanı ve toplumu ileriye götürecek bir değişimi esas alıyor

Bunlar siyasal gerçeklikten kopuk değildir. Günümüzde Ortadoğu, Kürt halkı, hatta birey birey insanlar birçok sorunla yüklü. Dolayısıyla bu sorunların çözümünün temel yönü bu faaliyetlerdir. Bireyin, ulusal düzeyde Kürt toplumunun ve bölge halklarının yeni yaşam özellikleri temelinde gelişmesini, mevcut zihniyet ve siyasal yapılanmadan kaynaklanan ve gelişmeyi engelleyen, hatta tahrip eden sorunların çözülmesini içeriyor. Bu bakımdan önemli bir siyasal değeri var; yeni bir zihniyet şekillenmesini, yeni bir siyasal yapılanmanın ortaya çıkmasını, dolayısıyla yeni birey ve toplum düzeninin yaratılmasını hedefliyor.

“Kültür-sanat çalışmalarının temel hedefi, birey ve toplum düzeyinde yeni yaşamın yaratılmasıdır. Aydınlanma ve Rönesans da diyebiliriz buna. Yani aydınlanmış, üretken ve paylaşımcı bir çerçeveyi ifade ediyor. Bu yönleriyle sosyal yaşamın düzenlenmesi, birey ve toplumun yaşam düzeyinin iletiletilmesi, bağlı olduğu çizgidir.”

Bu çalışmayı nasıl bir anlayışla yürütüyoruz? Bu konuda tartışma halindeyiz. Reçete biçiminde dar bir düşünce veya çalışma kalıbı yok. Fakat şunları esas alıyoruz; çalışmanın bazı amaçları var ve bunlar tarihsel olarak şekillenmiş, bütün insanlığı ilgilendiren kapsamda amaçlardır. Kürt toplumunun ve insanının, Ortadoğu toplumlarının gelişmesi insanlık gelişiminden kopuk değil. Uygarlık tarihini dikkate alırsak, insanlığın yeniden yapılanması önemli bir gelişme sürecini yaşamasıyla bağlantılıdır. Dolayısıyla bu amacı iyi anlayan, onun ciddiyetini, önemini ve kapsamını doğru bir biçimde gören bir çalışma anlayışının ve örgütlülüğünün esas alınması gerekiyor. Bu noktada basit yaklaşımlara karşı çıkıyoruz. Ciddiyetsizlik, yüzeysellik tehlikelidir diyoruz. Amaç kopukluğunu doğru bulmuyoruz. Bu bir sapmayı ifade ediyor. Diğer yandan somutluğa önem veriyoruz. Amaçlarımız net olduğuna göre, bu amacı gerçekleştirecek çalışmaların soyutlamalarla olmayacağı görüşünü öne çıkarıyoruz. Yani ülkeye, halka ve tarihe bağlı, yeni bir gelecek çizme hedefine bağlı, bütün bunlarda insanı ve toplumu geliştirmeyen geri yaşam alışkanlıklarını yıkarken bireyin ve toplumun gelişimine hizmet eden, daha özgür, adil, eşit, paylaşımcı, dolayısıyla yaşamı daha coşkulu kılan bir düzeyin yaratılmasını hedefliyoruz.

Bu noktada değişik alanlarda yürütülen mücadelelerin ortaya çıkardığı değerler birikiminin işlenmesini önemli buluyoruz. Yeni insan ve toplum yaşam özelliklerini, yeni yaşam tarzı bakımından Ulusal demokratik mücadeleyle ortaya çıkan pratiğin yarattığı birikimi işlemeyi esas alıyoruz. Ulusal ve bölgesel düzeyde toplumlarımızı ileri düzeye götürecektir. Rönesans ve aydınlanmayı yaşatacak, bireyi ve toplumu yeni özelliklerle şekillendirecek bir değişimin, ancak bu mücadele değerleri temelinde gerçekleşeceğine inanıyoruz. Uzun süredir Kürdistan ve Ortadoğu bir devrim dönemini yaşıyor. Çok yönlü devrimci mücadeleler içerisinde gerici zihniyeti, siyasal yapılanmaları, birey ve toplumun gerici yaşam özelliklerini yıkan çok canlı ve çok yönlü bir mücadele yaşanmış durumda. Bu temelde oluşmuş bir birikim var. Kültür-sanat ve edebiyat faaliyetleri bunları değişik alan-

larda ifade etmeyi, sistemleştirmeyi, yaşam özelliği haline getirmeyi içermelidir. Çünkü bu mücadele yeni insanı yarattı, toplumun gerici yanlarını yıkarak yeni toplumsal yaşamın özgürlük temelindeki gelişimini sağladı. Bölge çapında ise bölge kimliği, halkların kardeşliği, dayanışması en canlı ve ileri biçimde bu mücadeleyle ortaya çıktı. Bir anlamda yürütülen devrimci mücadele kültür-sanat ve edebiyat faaliyetlerinin önünü çok yönlü açmış durumda. Bu faaliyetlerle mücadelenin yarattığı değerleri birey ve toplum yaşamına dönüştürmeyi, yeni insanın özelliklerini, duygu, düşünce ve ruh dünyasını, davranış ve yaşam ölçülerini yaratmayı hedeflemeli. Hareketimizin buna göre bir seferberlik çağrısı var. İçerisine girilen dönemde ideolojik, siyasal ve sihlahlı mücadeleyle yaratılan özelliklerin sanat ve edebiyatla taçlandırılması, yaşanılır kılması gerekiyor. Dolayısıyla bu çalışmaların, hareketimiz açısından stratejik önemi var. Bu temelde hareketimiz hem önem veriyor hem de herkese çağrı yapıyor. Yeni dönemin kültür-sanat politikası budur.

Kürdistan gerçeğinde sadece teşvik etmek yetmiyor, bizzat örgütleyip yapmak gerekiyor. O temelde örgütlü bir çaba var. Sanat faaliyetleri ve sanatçıların örgütlenmesi için teşvik ediyor, çaba harcıyoruz. Örgüt sanatçıya aşıyor, çünkü kuvvet ve yaratıcılık örgütten doğar. Genel planda da hareketimiz bu çerçeveye uygun düşen bütün çabalara değer biçiyor ve destek vermeyi esas alıyor. En büyük destek, hareketimizin bu çalışma alanlarında üretim yapılabilmesi için ortaya çıkarmış olduğu büyük birikimdir. Hareketimiz, bunu herkesin kullanımına sunmuş durumda. Bencil değil, kendi tekeline almıyor. Bunları işlemek isteyenlere, bu doğrultuda ciddi çaba harcayanlara karşı çıkmadığı gibi, destek vermeyi, teşvik etmeyi esas alıyor. Yeteneği olan, halka hizmet etme güveni vermiş herkesi böyle bir çalışmaya çağırıyor, mevcut birikimi sunuyor, hatta elindeki imkanları veriyor.

– Tarihte, yok olma tehdidine uğratılmış birçok kültür var. Bir de emperyalizmin geliştirdiği kültür düşmanlığı, sermayenin bütün dünyayı tek bir kültür olarak

ele alma eğilimi var. Apocu hareket bunlara karşı bir kültürel tepki hareketi olarak da değerlendirilebilir mi? Apocu hareketin kültürel anlamda tutumu nedir? Bir kültür mimarlığını mı, kültürler kaynaşmasını mı öngörüyor?

Duran Kalkan: Tepki değil de, çok güçlü bir kültürel direncin olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Tümünden reddetmemek gerekli, ama çok benmerkezci, kendini esas alan, gününbirlik olan, kullanıma ve tüketime dayanan bir anlayışın kültürel yağmacılığına karşı Ortadoğu'nun bir kültür direnişi içerisinde olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bu direnişin içinde gericilik de var. Yani direncin tümü ile ricici değil; gelişmeyi ifade etmeyen, sadece kendini korumakla sınırlı olan, dolayısıyla çok geride kalmış özellikleri esas alan çağdışı bir yanı da var. Bir de sanat talana, tüketiciğe karşı –ki kültür üretim demektir– yeni ve güzel üretme estetiğini ifade ediyor. Bu kültür direnişçiliğinin bir yandan yağmacılığa ve tüketiciğe karşı çıkarken, diğer yandan çağdışılığa da karşı çıkarak ikisini birlikte aşmayı hedefleyen bir yanı da var. Devrimci olan, doğru olan budur.

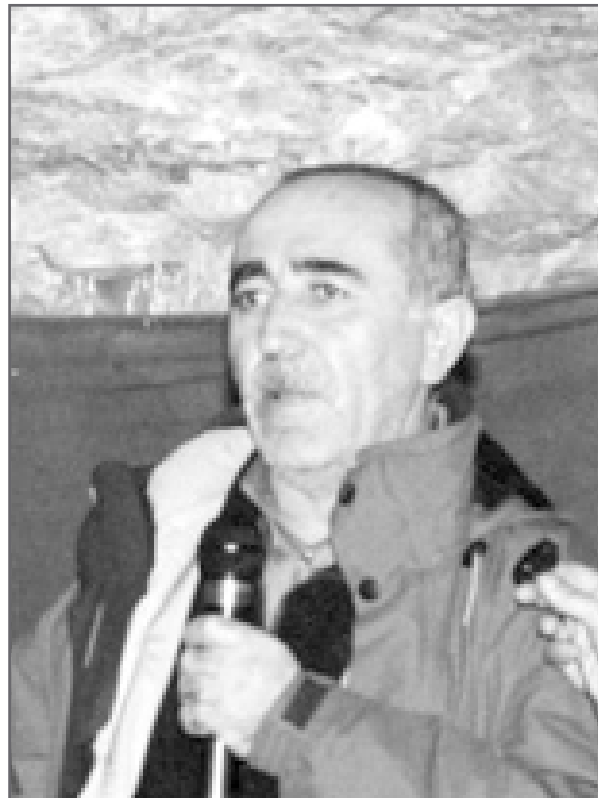
Kürt toplumunun incelenmesi önemlidir. Kürt toplumu hem bu direnci en çok sergileyen hem de direnç içerisinde iki özelliği de en çok gösteren toplumdur. Kültürel birikimi en fazla olan toplumlardan bir tanesidir. Bu kadar yağma, talan ve yok etmeye karşı direnebilmesi bile onun nasıl bir tarihsel birikime, sağlam kültürel temellere sahip olduğunu açıkça gösteriyor. Bunun dışında bu kadar saldırı, talan ve yok etmeye karşı kendini koruması ve hayatta kalması mümkün olmazdı. Ancak bu durum daha sonra ileriye yaratamama biçimine dönüşmüş; kadersizlik, savunma, çok geri özelliklerde kalma biçiminde ortaya çıkmıştır. Bu yan elbette gericidir ve savunmamak lazım. Fakat bir de gericilikten ayrılan, dıştan gelen yağma, saldırı ve yok etmeyi reddeden, onun yerine birey ve toplum yaşamının insanlık tarihi içerisinde süzülüp gelmiş özgürlükçü, eşitlikçi, paylaşımcı yönlerini içeren bir yapısı var. Devrimci olan ve gelişme gücü yaratan bu yaklaşım oluyor.

Amerika'nın dıştan dayattığı kesinlikle bir kültürel tecavüzdür

Kürt toplumunun yaşam ölçüleri, değer yargıları, gelenek ve görenekleri, bunlarla birlikte kadının kültürel birikimi irdelelebilir. Görülecek ki, bu kadar yok etmeyi hedefleyen, baskılar karşısında onu dirençli kılan çok temel ve insani, bireysel ve toplumsal özellikleri var. Örneğin dayanışmacılık, misafirperverlik, direnme ve paylaşım gücü var. Bunlar toplumsal direnci artıran çok önemli özelliklerdir. Bir de emekçilik var. Egemen bir sınıf oluşmuş ve oradan kaynaklı bir oblomovluk var, bu da tembelliğe yol açıyor, fakat toplumun temel özelliği bu değil. Bu, üst sınıfta görülen bir özellik. Bu bile çok fazla sömürü ve soygunculuğu içermiyor; daha çok ataleti, duyarsızlığı, yaşamda derinlikli olmama durumunu ortaya çıkarıyor. Üst sınıftan gelen bu özellikten öteye toplumun emekçilik yönü, yaşamı ve çalışmayı, çok derinlikli olmasa da, iyi birleştiren bir yanı var. Bunun gibi birçok özellik sayılabilir. Bunlar, tarihin derinliklerinde oluşan ve tarih boyunca süzülüp gelen özelliklerdir. Bölge toplumları da bu özellikleri az çok taşıyor.

Kürt toplumu bu temelde incelenirse en iyi sonuçlar çıkabilir. Fakat Kürt toplumu bu özelliklerini bölgedeki diğer halklarla da önemli oranda paylaşmış durumda. Bu anlamda bir bölge kültürü, bölgesel bir kaynaşma var. Bölge halklarının çok güçlü bir iç içeliği mevcut. Bu konuda bölgeye en fazla yabancı olan toplum Türk toplumdur. Fakat bu toplumun bile ne kadar dıştan gelen özellikler taşıdığı, ne kadar Ortadoğu'daki toplumların özellikleriyle yüklü olduğu incelenirse, dışardan getirilen özelliklerin fazla ayakta kalmadığı görülür. Tümünden kaybolmuş değil, ama çok daha fazla Ortadoğu'yu özümsemişlerdir. Türk uluslaşması büyük ölçüde Ortadoğu'daki toplumların kaynaşmasıyla oluyor. Bu anlamda Kürt toplumuyla kültürel ilişkileri çok daha ileri düzeydedir. Bu durum, son yüzyıllarda gelişme kaydedemiyor, tekrar bir donukluk yaşıyor. Son iki yüzyılda dıştan gelen baskılarla ve daha çok kapitalist egemenlik dediğimiz olguyla talanı ve yağmayı yaşıyor, yok ediliyor, fakat bölgeye hücum eden saldırı sadece kapitalizmle ortaya çıkmıyor. Kültürel anlamda kapitalizm bu saldırıyı çok yönlü geliştiriyor; insanların duygularına, ruhlarına, bütün yaşam özelliklerine hükmedecek, onları değiştirecek bir düzeyde bunu yapıyor, dolayısıyla daha tahripkardır. Bölge aslında kapitalizm öncesinden çeşitli yerlerden gelen saldırılara maruz kalmış, yağma olayları yaşamıştır. Bu tür durumlara alışkın bir bölgedir. Bütün bunlar gelişmeyi sınırlandırmış, fakat neolitik çağda oluşmuş en eski insanlık kültürünün büyük birikimi geçmiş dönemde de, güncel kapitalizmin saldırıları döneminde de bu saldırılara karşı direnç içerisinde olmuş, belli kültürel özellikler yaşatılmıştır. Bu durum devam ediyor.

Bu noktada bir çarpıtma var. Bazıları bu kültürün çok donuk, gerici, çağdışı yanlarıyla görünürde çatışma yaratarak günümüz emperyalizminin hegemonyasını geliştirmek, kökleri tarihin derinliklerine dayanan bu büyük kültür birikiminin devrimci ve geliştirici direncini kırmak istiyorlar. Onu gericiliğin, çağdışı özelliklerin içinde eriterek yok etmeyi hedefliyor. Aslında bu bir oyundur. Bu anlamda güncel çatışma durumunu iyi tahlil etmemiz lazım. Amerika'nın dıştan dayattığı kesinlikle bir kültürel tecavüzdür. Ekonomik ve siyasal hedefleri de zaten öyleydi. Kültürel bazda da emperyalizm kendine

karşı yeni bir insan ve toplum yaşamının yaratacağı kültürel ortamı yok etmek, tahrip etmek istiyor. Buna karşı çağdışı özellikleri kışkırtıyor. Emperyalizm, amacına ulaşmak için karşıtını zayıf düşürmek istiyor. Bu bakımdan bölgedeki gerici özellikleri kışkırtıyor, hatta destekliyor. Geçmişte çatışmaya giren yanları destekleyenin en çok Amerika olduğunu biliyoruz. Amerika, bunları destekleyerek bölge halklarının kültürel birikimlerini çağla birleştirmelerini engelledi. Şimdi de onunla çatışıyor görünerek bu gelişmeyi engelliyor. Yöntem değişmiştir, ama amaç ve oyunu oynayan çevreler aynıdır. Bu oyunu deşifre etmek lazım. Kültür emperyalizmini görmemiz, buna karşı mücadelenin nasıl olacağını iyi tespit etmemiz lazım.

Buradan bakınca kültür emperyalizmine karşı çıkıyor görünen yaklaşımların gericiliğini, çağdışılığını iyi ortaya koyup teşhir etmek ve onlarla mücadele ederek aşmak gerekiyor. Birbirleriyle çatışıyor görünen bu iki güç, aslında siyasal bakımdan uluslararası bir sistemdir. Kültür bakımından ayrılıkları ifade ediyorlar. Çatışmadaki amaç ortada; Ortadoğu'nun yeni bir kültürel hamle yapmasını, zengin kültür mirasını çağla, özgür ve demokratik yaşam ölçülerıyla birleştirmesini engellemek. Kültür devrimi bu sistemi bozmayı, bu iki gericiliğe karşı mücadele etmeyi ifade ediyor. Buna bölge düzeyinde aydınlanma ve Rönesans diyoruz. Bu bir kültür devrimidir. Esas itibarıyla büyük bir mücadele ile kendi içindeki gericiliği ve çağdışılığı aşarak, dıştan gelen tahakkümü boşluğa düşürmeyi ve böylece tarihsel birikime, insanlığın günümüzde ulaştığı gelişme düzeyine dayanarak yeni bir insan ve toplum yaşamı yaratmayı ifade ediyor. Hareketimizin böyle bir karakteri ve iddiası var.

Ortadoğu'daki mücadelelerin böyle bir özelliği olduğu söylenebilir. Bazıları çok sınırlı, bazıları oyuna gelmeye çok açık, hemen değişmeyi yaşıyorlar. Mesela Arap milliyetçi hareketi hızla dönüştü. Türkiye'de de durum öyle. İran'da değişik hareketler bu konuda farklı özellikler gösteriyorlar. Kürdistan'da ilkel milliyetçi hareket de tamı tamına bu oyunun bir parçası konumunda. Apocu hareket bütün bunları görmeyi, doğru değerlendirmeyi ve yeni bir kültür devrimi temelinde aşmayı ifade eden bir harekettir. İdeolojik-siyasi yaklaşımı, mücadele anlayışı bu temeldedir, iddiası budur. Devrimin karakteri bu temeldedir. Apocu hareketin geliştirdiği devrim –ki Önderlik bunu kişilik devrimi olarak tanımlıyordu– yeni insanın ve ona dayalı yeni toplumun yaratılma devrimidir. Hareketin temel iddiası budur. Gericilik de bunu bozmak istiyor. İçteki ve dıştaki gericilik zaman zaman uzlaşarak, birbirine destek sunarak, zaman zaman da çatışıyor görünerek, sonuçta bir sistem içinde olmayı ifade ediyor. Bunlara dayalı olarak yeni bir kültür devrimini, dolayısıyla bir uygarlık gelişimini ezmeyi, yeni bir çağ yaratmanın önünü almayı ifade ediyor. Devrimin de bütün bunları görerek gelişmesi, politik olarak doğru yöntemler kullanması, bir de ısrar ve iddia sahibi olması gerekiyor. Kendini yeni özelliklere kavuşturmalı, yaratıcı olmalı. Yalnızca eskiyi yıkmak veya gerici olanı tespit ederek ona karşı direnmek yetmiyor. Yeniyi yaratmakla bu direnişin anlam ifade edeceği ve başarı kazanacağı somut bir biçimde ortaya çıkmış durumda. Eğer yaratıcılık olmaz ve yeni yaratılmazsa direnç ne kadar güçlü olursa olsun, kırılmaya mahkumdur. Bu, pratiğimizin ortaya çıkardığı bir sonuçtur.

Bu dönemde kültür-sanat ve edebiyat çalışmalarına yer vermenin önemi burada ortaya çıkıyor. Değişik biçimlerdeki mücadelelerle eskiyi yıkmaya yönünde belirli bir mesafe kat edilmiş durumda, ama eskinin yerine yeninin konma durumu topluma tamamen mal edilmemiş. Dolayısıyla bu noktada bir zayıflık yaşanıyor. Gericilik de bu zayıflığı görerek saldırıyor, yağma edebileceğini düşünüyor. Birey ve toplum yaşamında henüz yeterince kökleşmeden kendisini deşifre eden bu yeni gelişmeyi engellemek istiyor. Terörist sayıyor, saldırıyorlar. Toplumu ve bireyi güçten düşürücü her türlü yoz kültür-sanat etkinliklerini planlı bir biçimde Kürt toplumuna yaymaya çalışıyorlar. Kapsamlı bir saldırının olduğunu görmek lazım.

“Apocu hareket yeni bir kültür devrimi temelinde dayatılan kültür emperyalizmini aşmayı hedefleyen bir harekettir. İdeolojik-siyasi yaklaşımı, mücadele anlayışı bu temeldedir, iddiası budur.

Apocu hareketin geliştirdiği devrim –ki Önderlik bunu kişilik devrimi olarak tanımlıyordu– yeni insanın ve ona dayalı yeni toplumun yaratılma devrimidir.”

Birinci olarak yeniyi yaratmada, yani yaratıcılık göstermede amansız olmak, çok arayışçı ve çaba sahibi olmak gerekiyor. İkinci olarak dıştan gelen saldırının bu özelliklerini görüp onu boşa çıkartacak çalışmayı yürütmek lazım. Bu da örgütlenmek ve çalışmaya yürütmek anlamına gelir. Öyle bir çabayı devrimin yürütmesi ve yaşatması gerekli.

Apocu hareket, kökü bu topraklarda olan ama kaybedilen insanı arıyor

– *İsevilikte taş, dikenler arasına, bir de verimli toprağa düşen tohumlardan söz edilir. Sizce Kürt toplumu Apocu hareket için nasıl bir topraktır? Bu hareketin ektiği tohumlar taş mı, dikenler arasına mı, yoksa verimli toprağa mı düştü?*

Ali Haydar Kaytan: Çıkış noktasında Önderliği görmek gerekir. Önderlik başlangıçta çok bilinçli ve derinlikli olmasa da, bu toprakların gerçeğini gördü. Bunu çocuk yaştan itibaren başardı. En azından sorgulayarak işe başladı ve toprağın gerçeğini gördü; çorak bir toprak. Üzerinde yaşayan insan, kuru ağaçtan farksız bir insan. Çölde bile gövdesinde su barındıran kaktüs çiçekleri vardır. Kürdistan'daki insan, kendisini kaktüs olarak bile değerlendirmiyordu. Kuru bir kütük, elbette yaşam bulamaz. Tabii bu noktada kendisine, geçmişine karşı bir inkarcılık var. Bu bir yönüyle hem Kürt'ün kendi eseri hem de dış saldırıların, dıştan bu alana doğru yayılan egemen güçlerin bir eseridir.

Şunu belirtmek istiyorum: Apocu hareket mevcut yaşamı sorgulamakla işe başladı. Mevcut yaşam, kabul edilecek bir yaşam değildi ve mutlaka reddedilmeliydi. Dolayısıyla onun yerine yeni bir yaşam kurulmak zorunda. Bu yaşam, reel sosyalistlerin öngördüğü tarzda muazzam ekonomik değerler üretmiş ve herkesin istediği ölçüde paylaşabileceği bir yaşam değildi. Onun ötesinde bir yaşam olarak değerlendirmek daha doğrudur. Apocu hareket aslında insanı; kökü bu topraklarda bulunan, ama yitirilmiş olan insanı arıyordu. İnsanı ve arkadaşlığı arıyordu. Önderliğin çıkışı böyledir. Bu topraklarda arkadaşlığı ilk arayan Gılgamış'tır. Belki de Gılgamış'tan habersiz, Önderliğin aradığı da buydu. Önderlik çocuk yaştan beri arkadaş arıyor, arkadaş grupları kurmak istiyordu. Bu da bir toplumsallaşmadır. Arkadaşlıklar kurma, soylu, bu toprakların gerçekliğine denk düşen bir arayış, aslında bir Gılgamış arayışıdır. Önderlik çıkışı böylesi bir çıkıştır. Fakat arkadaş olarak aradığı insanların kendisi de bir bakıma bu toprakların gerçekliğini, gelinen aşamada ortaya çıkan sonucu yansıtır.

Önderlik İsa'nın benzetmesiyle bir tohum ekiciye benzetilebilir. Bu tohumlar, aslında bilinci ifade ediyor. Bazı tohumlar Kemaller, Hayriler ve Hakiler gibi, gerçekten verimli olan toprağa denk düştü. Şahinler gibi kayalığa düşen tohumlar da oldu, bunlar sonuç vermedi. Bir de dikenler arasına düşenler oldu, –ki bu da biraz bize denk geliyor– dikenleri ayıklayarak sağlam topraklara ulaşmak gerekir. Bu bir savaşımdır ve sürüyor. Başkan Apo ile Haki buluşması ve orada dile getirilen gerçeklik Gılgamış ile Enkidu buluşması olarak değerlendirilebilir. İkisi de büyük arkadaşlığı arıyor ve bunu bütün insanlığa yaymak istiyorlar. Bu daha sonra giderek derinleşmiştir.

İnsan deyince yaşam, yaşamın en güzel anlaşılr. Yaşam, tarz olarak sanatsal olmak durumunda. Önderlik de her dönemde mutlaka bunu yaşıadı; yaşama bakışı, ona yaklaşımı hep sanatkarca oldu. Onu işlemek istedi. Kendi gerçekliğiyle buluşan insanı zaferden daha değerli buldu. Gerçekleşen insan olarak Apocu militan, yani özgürlük insanı daha değerlidir. Kurtuluşu sağlar, devrimi yapabilirsin, ama bunları bir süre sonra yitirebilirsiniz. Ekim Devrimi örnektr.

Görkemli, uğruna on milyona yakın insanın canını verdiği bir devrim, ama yıkıldı. Günümüzde adeta yerinde yeller esiyor. Apocu hareketin kesin kurtuluş sağlamak gibi bir zaferi yok. Ancak başka boyutlarıyla ele alırsanız bu toprağın gerçeğiyle buluşan insanı, yani başlangıcını bulan, ama gelecekle de bütünleşen insanı yaratma anlamında kat ettiği mesafe büyük bir zafer anlamına geliyor. Bu, küçümsenmeyecek bir noktadır. Öyle bir tarih ki; içerisinde kahraman da oldu korkak da, yurtsever de oldu hain ve işbirlikçi de. Yani Önderlik herkesi bu tarihin içine çekti. Sadece Kürdü değil, Türk egemenini de çekti. Onunla sınırlı kalmadı, diğer egemen güçleri de çekti. Batıyı, Amerika'yı bile çekti. Herkesi bu tarihin içerisine çekerek herkesin gerçekliğini ortaya çıkardı.

Bütün bunlar, tümüyle bir sanat olayıdır. Ortada muazzam bir hazine var. Bu hazine de en büyük kazanım herkesin maskesinin düşmüş olması, herkesin kendi gerçekliğiyle ortaya çıkmasıdır. Önderlik “Ben buna bayılıyorum, benim eylemim bu” diyor. Aslında sanat eylemi de budur; yalın, çıplak gerçeği ortaya çıkarabilmek, bütün maskeleri düşürebilmek ve herkesin kendisini oynamasını sağlamak. Herkes kendisini oynayabilir, başkasını değil. Kürtler hep başkalarını oynadılar, yabancılaşıma bu anlamda geliyor. Bundan kurtulmak, Kürt'ün en büyük savaşımlı, kendisi olma savaşıdır. Kürt kendisi olurken köklerine uzanıyor; insani varoluşun kesinleşmesi, yani neolitik topluma kadar giden bir insan gerçeğiyle karşı karşıya. İnsanlığın kaynağında varolan bu gerçeklik aydınlanıyor. Kökleriyle bağ kuran insanın büyük gücü ortaya çıkıyor. O anlamda artık sanat, çok daha rahat ve güçlü bir biçimde yapılabilir.

Kürtler insanlığın köklerinde

– *Türkiye'de kendisini aydın olarak nitelleyen kesim, genelde köksüzlüğü savunuyor. Başkan Apo ise toplumu yargılayan insanın toplumdaki düzeyini bir sahtelik olarak değerlendirerek reddetti ve kökleşmeyi geliştirdi. Bu, ne anlama geliyor?*

Ali Haydar Kaytan: İnsanlık tarihi, sınıf mücadelelerinin tarihidir ve tarihin aktörleri vardır. Bu mücadeleyi çok bilinçlice yaşayanlar olduğu gibi, bir de çok bilinçsizce mücadele içerisinde yer alanlar var. Köklerine ulaşmak tarihle ilgili bir husus ve aslında hiç kimse tarihin dışında değildir. “Ben tarihi, geçmişini reddediyorum” diyen insan bile tarihin bir parçasıdır. Geçmiş değiştirmek mümkün değildir. Geçmiş yaşanmış, geride kalmış bir şey, ama ondan sonuç çıkarıp geleceği yaratıyorsunuz. Bunu söyleyenlerin bizzat kendileri, aslında mevcut düzeni yaşamaya en fazla hizmet eden kesimler oluyorlar. Düzen, aslında bunların bu yaklaşımlarına dayanarak varlığını sürdürüyor. Türkiye'de böyle bir durum var.

Öte yandan kök kavramını egemenlere bağlayanlar var. Mesela Türkiye'de şanlı tarihten bahsedilirken ne kastedilir? Üç kıtada at koşturmuş, binlerce insana boyun eğdirmiş, kılıç sallamış, kelle uçurmuş bir gerçeklik kastedilir. Kendi geçmişini ve köklerini bu tipte arayan bir toplum. Kürtlerin böyle bir gerçekliği yok. Bizim şansımız burada. Kürt egemen kesimi genelde hainleşmiş. Bu sınıfların tarihi çoğunlukla ihanet ve işbirlikçilik tarihidir. Şans şurada; Kürtler insanlığın köklerinde. Neolitiği gerçekleştiren halkların Kürtlerin anaları ve ataları olması çok önemli bir husus. O açıdan Kürt toplumunun bunun etkisini çok derin yaşıyor. Arapların feodalizmde ve İslamiyet'te çakılıp kalmaları gibi, Kürtlerin de neolitikte çakılıp kalma gerçekliği söz konusudur. Neolitik dönemi en fazla ve en derinlikli yaşayan toplum, Kürtlerdir. Kürtler özgürlükçülüğe en yakın halktır. En çok kirlenmiş, ama

aynı zamanda bu kirleri en erken giderecek bir toplumdur. Çünkü köklerinde özgür ve eşit yaşamın kurucuları var, neolitik toplum gerçekliği var. O açıdan kendi içinde özgürlüğe en bağlı olan toplumdur. Üzerine yığılmış kalın bir kül tabakası var. Eğer eşerse, altında sönmek üzere olan köze ulaşabilirsiniz. Eğer kıvılcım verebilirsiniz, en güçlü insanı ortaya çıkarabilirsiniz.

Birinci olarak özgür ve eşit yaşamın kaynağında Kürtlerin bulunması, ikinci olarak da bu toplumun başka halkların sömürsüne fazla katılmamış olması Kürtlerin şansındır. Sonuna kadar özgürlükçü olması da bununla bağlantılıdır. Eğer tarihi daha iyi araştırılırsa, özgürlük uğruna Kürtlerin müthiş savaşlar verdiği görülür. Bunlar daha sonra çarpıtılmış ve şekil değiştirmiştir, fakat Kürtler aslında özgürlükçü bir halktır. Özellikleri budur. Sonradan bu tersine döndü; aşiret kavgaları ve çatışmaları halini aldı, ama yoğunca kirlenilmiş bir insan değiştirilir, küllerinden arındırılırsa, en yetkin insan ortaya çıkar. Altta kalan, fazla gelişmeyen insan, bir yönüyle ilkel kalan insandır. İllellik, gericilik anlamında değil, yaşama en yakın insan olma şeklinde değerlendirilmelidir. Kürt insanı yaşımdan çok uzaklaştırılmış görünebilir, ama aslında yaşama en yakın duran insandır.

Apocu hareket sınıflı toplum uygarlığının kirlerine, onun insanlığı kirlmesine karşı kendi insanı şahsında yoğun bir savaşa açtı. İnsanın zavallılaştırılmasına, cüceleştirilmesine, yaratıcılıktan yoksunlaştırılmasına karşı savaşa açtı. Önderliğin deyişle insanlığın kaynağında yer alan bu toplumun anaları ve ataları el attıkları her şeyden bir eser ortaya çıkarıyorlardı. PKK hareketi öncesinde ise Kürdistan'da el attığı her şeyi kurutan bir insan tipi vardı. Böyle bir insandan yaratan, ellediği her şeye yaşam veren insanı ortaya çıkarabilmek çok önemli. Apocu hareketin özgünlüğü kendi halkının tarihinden kopuk değildi. Başkan Apo'nun kökleri de bu coğrafyadadır. Bu coğrafyanın, bu toprağın gerçekliğindedir. İnsan Urfa gerçekliğini sorguladığında, onun yaşadığı görkemli tarihi ele alıp değerlendirdiğinde Başkan Apo'nun, dolayısıyla Apocu hareketin gerçekliğini daha net bir biçimde kavrayabilir. Farklıdır, ama fark bu toprağın gerçekliğinden kopuk değildir. O temel üzerinden yükselen, kendi kökleriyle buluşan ve yeniyi yaratmaya çalışan bir hareket olarak değerlendirilebilir.

– *Siz bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Duran Kalkan: Aslında Türkiye aydınınında bir kırılma oldu. Bu kırılma cumhuriyet dönemiyle, hatta Osmanlılarla bağlantılı. Fakat değerlendirirken nedenleri hep tarihe mal etmek, toplumsal özellikleri öne çıkarmak suçları affettirmek oluyor. Bu, doğru değil. Yalnız başına objektiviteye sığınmak lazım. 12 Mart süreci Türkiye açısından o önemlidir, bir ezilme oldu. Türkiye aydını o ezilmeyi aşabilseydi devrimci bir temelde bir bir sorgulayıcılığa girebilir, Türkiye ve Kürdistan bütünlüğü içerisinde gelişebilir, dolayısıyla hızla bir bölgesel hareket geliştirebilirdi. Bu gerçekleşmedi. Güncel olarak işin püf noktası burada. Cumhuriyetin yarattığı toplumsal şekillenmeyle birlikte ortaya çıkan ilk aydınlanma, 12 Mart'la çok kötü bir biçimde kırıldı. Dolayısıyla kendisini ilerletemedi, geliştiremedi.

Kürdistan'da ise bu kırılmayı aşan gelişmeler ortaya çıktı. Türkiye'de kırılma devam etti. Bu durumun Türkiye aydını üzerinde yarattığı sonuç iki yönlü oldu. Birinci olarak Kürdistan'daki gelişmelerin etkisi içten içe bir nostalji gibi yaşandı. Diğer yandan Türkiye aydınına daha fazla sorumsuzluğa, güven, umut ve inanç zayıflamasına itti. İçten içe Kürdistan'daki gelişmeye dayanarak kendine biçtiği sıfatları taşıdı, ona bağlı gibi kaldı; pratikte ise onun gereklerini yerine

getirmeyen, sorgulamayan, yeniyi yaratmak için çalışmayan bir yapıda kaldı. Türkiye'yi yeni dönemin gelişme çizgisinden esas itibarıyla bu kopardı. Mevcut durumda çözüm-süzlüğün kaynağı budur, en büyük zorlayıcı engel buradadır. Oysa en büyük sorgulayıcılık '71 eylemciliğinde idi. O, müthiş bir çıkıştı. Kürdistan'da Apocu hareket ile devam ettirildi. Eğer '71 çıkışının toplum üzerindeki büyük etkisi doğru bir zihniyet şekillenmesine, siyasi örgütlenmeye ve mücadeleye dönüştürülebilseydi, Türkiye'deki gelişme böyle olmayacak, mevcut aydın yaklaşımına bu biçimde zemin oluşmayacaktı.

Sorunun tarihe bağlantısını kurmak, olguyu toplumsal özelliklerle tanımlamak mümkün, ama toplumları değiştirmek de esastır. Dolayısıyla yeni ekonomik ve düşünsel düzey, yeni bir yaşam ve toplum şekillenmesini ortaya çıkartacaktı. Bunun güçlü bir ilk adımı, adeta kıvılcım çakması oldu, fakat devamı gelmedi. Bu ilk adım ezildi. Dolayısıyla Türkiye toplumu kendini yenileyici, yeniyi yaratıcı çıkışıyla sorgulanmadı, bir özeleştirme olmadı. Kürdistan'daki mücadele ise hep eleştiriyi yaptı. Eleştirinin düşünce ve eylemsel düzeydeki kapsamı, yoğunluğu, bunlardan da öte haklılığı Türkiye'de içe kapanma, sorumsuzluk ve suçluluk psikolojisi yarattı, çözümsüzlüğü ortaya çıkardı. Mevcut aydın yapılanmasında bunun izleri çok bariz biçimde kendini gösteriyor.

Gerilla, bir kültür devrimi hareketidir

– *Kürdistan'da geliştirilen gerilla hareketi toplumsal kültür üzerinde ne tür etkilerde bulundu? Toplumsal yapı içerisinde bir kültür yaratabildi mi? Gerillanın yarattığı kültür nasıl tanımlanabilir?*

Duran Kalkan: Gerilla Kürt tarihinin en önemli olayı; 20. yüzyılın son çeyreğinde Kürt toplumunun hızla çağa ulaşmasında, kendi tarihiyle buluşmasında büyük mesafeler kaydettiren bir olaydır. Önderlik, gerillayı “*özgür insanın kendini ifade etme biçimi*” şeklinde tanımlıyor. Gerillanın Kürt toplumunda siyaset ve askerlikten öte duygusal, ruhsal, kültürel ve sosyal yaşam üzerindeki etkileri önemlidir. Özellikle geçmiş sürecin toplumsal ilişkilerinin gerici yanlarını kırma da, toplumun iç yapısını, tarihsel gerçeklerini açığa çıkarmada ve ilerleme için güçlü bir zemin yaratmada tayin edici bir rolü var. Bunları görmek, Kürdistan'daki gerillanın diğer ülkelerdeki gerilla yaklaşımından farklarını ortaya koymak büyük önem taşıyor.

Kürt toplumu tarihinde askerliği değil, isyancılığı yaşamış bir toplum. Gerilla isyancılıktan askerliğe adım atmaya, modern ordu ile toplumu buluşturmaya ifade ediyor. İsyancılığın kendine has özellikleri var; parlayıp sönen, sönünce çok ağır ruhsal ve kültürel tahribatlar yaratan veya bunların yaratılmasına yol açan bir hareket. Sahteliğe ortam hazırlıyor. Dejenerasyon, sönüş süreçlerinin bir özelliği olarak çok fazla geliyor. Kürdistan'da isyancılığın öngördüğü sahte, şişkin kişilik yapılanmaları vardı. Gerilla bunları giderdi. Bu anlamda askeri duruşta, yiğitlikte, mücadeleciliğin bilinç ve yaşamla birleşmesinde önemli bir rolün sahibi oldu. Gerilla, siyasetin yapılış biçimi olmakla birlikte, Kürt toplumunun modern siyasete çekilmesinde ve ulusal siyasetin geliştirilmesinde belirleyici bir role sahipti. Kuşkusuz daha önce de Kürtlerde siyaset vardı. Fakat bu ulusal siyaset değil; mahalli, bölgesel ve aşiretsel siyasetti. Dolayısıyla çoğu zaman toplumun çıkarlarını ifade etmekten çok, özde ona zarar veren, dar çevrelerin aşiretsel ve ailesel çıkarlarını öngören, bu anlamda işbirlikçiliğe ve ihanete açık olan bir siyasetti. Toplumda ilerleme yaratmadığı gibi, toplumun başkalarının hizmetine kullanılmasına yol açtı, çıkar çizgisinde çarpıklık yarattı. Dolayısıyla toplumun salt mütevazı çıkarlar için yürüttüğü fedakar mücadeleden kendisinin değil, iç ve dış dar çıkar çevrelerinin yarar görmesi gibi bir sonuç ortaya çıktı. Gerilla bütün bunları düzelterek halkın kendi çıkarlarını ulusal düzeyde ve doğru bir biçimde görmesine, onu savunacak bir mücadeleye girmesine yol açtı. Gerilla ulusal siyasete adım atış, siyasette çarpıklıkları düzeltme hareketidir.

Modern siyaset, ulusal düzeyde gerilla mücadelesiyle geliyor. Dolayısıyla toplumun iç ilişkileri düzene giriyor. Gerilla, iç mücadeleden bireyi ve toplumu geliştirecek, ulusal çıkarları komşu halkların demokratik çıkarlarıyla birleştirecek bir siyasi çizgiye kavuşmasına yol açtı. Askerlik ve siyaset bakımından bunlar söylenebilir.

Gerillanın kültürel yaşam üzerindeki etkisi, yeni bireyin ve yeni toplumun ortaya çıkartılmasındaki yeri nedir? Gerillaıyla eskinin eleştirisi güçlü bir biçimde yapıldı. Bu hem en az imkanlara dayalı, en zor koşullarda yürütülen bir mücadeleyle yapıldı hem de ideolojik düzeyde, düşünsel ve sözlü olarak yapıldı. Gerilla bunu eylem hattıyla geliştirirken, gerillaya dayalı olarak toplumun yaşadığı gerilikleri aşma, ileri olanı ortaya çıkarmak için en kapsamlı eleştirilere tabi tutma, Önderlik tarafından gerçekleştirildi. Bu eleştirinin de özellikleri var. Dar, endişeli değil; çok açık, kapsamlı, derinlikli, uzlaşmayan, mücadelecî, gerilik ve gericilikle birlikte yaşamayı öngörmeyen bir eleştiridir. Çağdışı özelliklerle yaşamayı reddediyor. Mutlaka çağdaş olanı ortaya çıkarmayı, yaşamayı ve yaşatmayı öngörüyor. Bu anlamda keskin, uzlaşmaz ve mücadelecîdir. Bu eleştiri yıktığı kadar yeniyi yapan, geri ve gerici olanı mahkum ettiği kadar ileri ve iyi olanı ortaya çıkartan, onları yaşanılır gösteren, temsil etme ve yaşatma gücünü ortaya çıkan özelliklerle birleşen bir eleştiridir. Bu bakımdan itici değil çekici, umutsuzluk veya güvensizlik değil umut, güven ve iddia yaratandır. Ölüm döşeğinden bireyi diriltten, yaşam emarelerini kaybetmiş birey ve toplumdan dinamik, mücadelecî, arayışçı, yeni özelemleri olan, yaşama büyük bir tutkuyla bağlı, uğruna ölecek kadar seven bir toplumu yaratan bir mücadeledir.

Tartışmakta, hem de gerçekçi tartışmakta yarar var. Eski ve geri olanı yıkma, eleştiri ve eylemle mahkum etme, bu anlamda toplumda çok güçlü bir değişim sürecini başlatma anlamında ileri bir düzeyin tutturulduğu rahatlıkla söylenebilir. Eleştiri düzeyinde eskiyi yıkan ve yeniyi ortaya çıkartan, gerillaıyla kendisini ifadedirenden ideolojik gerçek, bir bütün olarak toplumsal yaşam haline getirildi mi? Ne yazık ki, bu noktada ileri olduğumuzu söylemek zor. Yapılması gereken çok iş var, henüz başlangıç aşamasındayız. Önemli özellikler ortaya çıkmış, birikim oluşmuş, ama topluma bütünüyle yansıtılmamıştır. Gerilla aynı zamanda bir kültür devrimi hareketidir. Devrim önemli bir başlangıç yapmış, eskiyi yıkmada mesafe kaydetmiş, fakat henüz yeniyi yaratma, özellikle toplumu yeni kültürel yaşam içerisine çekme arayışı içerisinde. Aslında devrimin tamamlanmasından söz etmek doğru değil, çünkü devrim bir toplumsal değişim ve dönüşümü ifade ediyor, dolayısıyla bunu sürekli saymak gerekir. Evrim dönemleri de var, o da bir bakıma değişimdir, ama farklı bir değişim düzeyidir. Bu anlamda devrim, değişimde sıçramayı ifade ediyor. Mevcut durumda gerilla, toplumu böyle bir kültürel devrim içerisine almış, ama devrimin bu aşaması henüz tamamlanmamıştır.

Bir ideolojik ve siyasi çizgi olarak Apoculuk, bir şekillenmedir; eskiyi yıkma ve yeniyi kurmada bütünlüklü bir çizgi, bu bakımdan bir disiplin olayıdır. Bu disiplin bütün özellikleriyle toplum yaşamına dönüşmüş mü diye sorulduğu zaman, hayır dememiz gerekiyor. Düşünce düzeyinde tamamlanmış, fakat maddi planda topluma mal edilememiş bir öge. Peki bu bir çelişki değil mi? O zaman nasıl buna disiplin denebilir? Bu konuda Önderlik gerçeği, insan yaşamında kanıtlanan bir gerçekliktir. Bir de şehitler gerçeği var. Önderlik, Haki arkadaş için *"gizli ruhum"* diyordu. Önderlik Agit ve Zilan arkadaşları yiğitlik bakımından kanıtlanmış olarak değerlendirildi. Kişilik haline gelme, bireyde somutlaşma o arkadaşlar şahsında gerçekleşmiştir. Fakat toplum bakımından durumun tamamen böyle olduğunu henüz söyleyemiyoruz. Yeni mücadele süreci, işte bu görevin yerine getirilmesini ifade ediyor. Bu anlamda gerilla, henüz rolünü tümüyle oynamış, yepyeni bir toplum yaratmış ve

topluma bütün özelliklerini vermiş bir gerçeklik değil. Toplumu öyle bir etki altına almış, yeni bir kültürel sürece çekmiş durumda. Eğer önümüzdeki süreci de götürilebilirse bu gelişme sonuçlanacak.

Halk gerillaya müthiş değer veriyor, Önderlikle birlikte onsuz yaşanamayacak bir değer olarak görüyor. Bu durum, iki bakımdan değerlendirilebilir. Birincisi, halk gerillanın önemini kavramıştır. Bu anlamda gerilla toplumu etkisi altına almış, çizgisine çekmiş, toplumda kalıcı değişiklikler yaratmış demektir. Diğer yandan ise halk gerillayı hala kültürel bir öge, bireyin ve toplumun varolma biçimi olarak göremiyor. Gerillayı kendi dışında bir öge olarak görüyor. Bu, Kürdistan'daki gerillanın toplumsal gerçeklik haline gelmediğini gösteriyor. Özgür insanın kendini ifade etmesinde, yeni bir birey ve toplum yaşam tarzı haline gelmesinde tam bir maddileşmenin gerçekleşmediğini ifade ediyor.

Bu noktada ne yapmak lazım? Kanıtlanan, yenilenen çizgi olarak Önderlik gerçeğini gerillada ve toplumda aynı düzeyde yaşamsallaştırmak gerekli. Bunu gerçekleştirmek için yaratıcı, inatçı, kararlı ve örgütlü bir çalışma yürütmek gerekiyor. Buna kesinlikle ihtiyaç var. Bu olursa bir gerilla kültüründen söz edilebilir. Gerillanın sadece yeni bir kültür değil, yeni bir toplum yaratmasından, söz edebiliriz. Gerillanın bunu başarma şansı var, böyle bir çizgiye girmiş, bunun müthiş gelişme sürecini ortaya çıkartmış durumda. Ancak henüz kat etmesi gereken uzun bir mesafe, gerçekleştirmesi gereken önemli görevler var. Gerilla Kürt toplumunu, hatta başka toplumları peşine takmış olarak böyle bir süreçte ilerliyor. Kongre ile hareket ve halk olarak içerisine girilen yeni süreç, kesinlikle böyle bir süreçtir. Bu başarılırsa yepyeni bir durum ortaya çıkar.

Kürt gerillası sosyalist örgütlenmede ileri bir aşamadır

Peki mevcut durum nedir? Gerilla sadece eskiyi yıkmakla kalmadı, birey ve toplum özellikleri bakımından yeniyi yaratmada önemli adımlar da attı. Bu anlamda toplumda daha şimdiden önemli değişiklikler ortaya çıkardı. Daha ileriye gidemese de toplum eskiyi aşmıştır, artık eski toplum yoktur. Eski değer yargıları, ölçüler, yaşam özellikleri büyük ölçüde aşıldı. Fakat gerillanın öngördüğü, gerillaıyla amaçlanan düzeye ulaşmadı. Bu anlamda eksiklik çizginin Önderlik gerçeğinin amaçladığı noktaya ulaşamamadır. Yoksa mevcut düzeyiyle bile gerillanın toplumda kalıcı değişiklikler yarattığını, halkı ileri bir düzeye götürdüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz. Gerilla ve onun topluma yansımaları ortaya çıkan nedir? Sömürgeciliğin inkar ve imha siyasetinin bireyde ve toplumda yarattığı özellikler vardı; duyarsız, örgütsüz, biriksiz, özellikle cesaret ve fedakarlık anlayışı bakımından çarpıtılmış, çok kaderci, çok fazla mülk olmasa da mülkiyet dünyasını en katı biçimde yaşayan ve yaşatan özellikler hakimdi. Namus anlayışı ailecilik ve kadına yaklaşımla ölçülebilirdi. Eskiyle kıyaslandığı taktirde gerillanın ortaya çıkardığı önemli bir düzey var. Gerillanın bunu daha ileri götürmesi gerekiyor. Mevcut durumda gerilla içinde belli bir kültür yaşanıyor. Kürdistan gerillası başka ülkelerdeki gerilla gibi değil, salt bir siyasi sistemi değiştirmeyi veya bir askeri güç olmayı ifade etmiyor. Yepyeni bir yaşam türü; yeni bir ruh, yeni duygu ve düşünceler, yeni yaşam özellikleri olarak özgür, eşit, paylaşımcı ve dayanışmacı özellikler taşıyor. Yani toplumsallaşmanın, sosyalleşmenin en ileri düzeyini, insanın birbiriyle paylaşımının insanlık amaçları doğrultusunda bütünleşme ve birleşmede ulaşılan çok ileri düzeyini ifade ediyor. Kürdistan'da

ortaya çıkan bu duruma sosyalizmde çok ileri bir aşama diyebiliriz.

Kürt gerillasını kesinlikle sosyalist örgütlenmede ileri bir aşama olarak görmek gerekiyor. Her bakımdan öyledir. Sosyalizmi, yani özgür, eşit ve paylaşımcı bir yaşamı gerilla sadece sözle söylemiyor, günlük olarak yaşamında uyguluyor ve böyle bir yaşam çizgisinde bulunuyor. Ancak bu düzey, olduğu gibi topluma uygulanacak bir düzey değildir. Bu bakımdan yeni yaşamı yaratmaktan çok, eski yaşamı durdurma yanı daha fazla. Bu, içerisinde bulunulan koşulların gereği olarak böyle. Mevcut egemenlik ve iç gericilik çok farklı yaşam ölçülerini gerektiriyor. Biz buna fedailik dedik. Fedailik nedir? Yaşamını insanlığın özgürlüğü, eşitliği ve toplumun ilerlemesi için feda edebilmek, ona katk edebilmektir. Fedailik çizgisini, elbette intihar eylemciliği çizgisinden ayırıyoruz. Bu, toplumu yaşatmak için kendi yaşamından feragat etmeyi ifade ediyor. Bir militan topluluk için bu, uygulanabilir bir durumdur, ama bir toplum düzeni değildir. Toplum için olması, yaşamın yeni ölçülerde yeniden yaratılmasını gerektirir. Yeni insanla yeni ölçülerdeki, yani çok saf, paylaşımcı, birbirini sevip sayan, ortak amaç için bağlanan, mülkiyet dünyasının bütün özelliklerini aşan, iyilik ve kötülük, zorluk ve kolaylık gibi yaşamın bütün alanlarını paylaşan ilişki tarzını toplumun bütün yaşam alanlarında yaşanılabilir hale getirmek gerekiyor. Toplumsal yaşamın bütün alanlarını bu özelliklere göre yenilemek, gerillada ortaya çıkan bu durumu, toplumun bütün yaşam alanlarına göre yeniden yaratmak ve topluma yansıtmak gerekiyor. Toplum ancak böyle değişir. Toplum yaşam içinden geriye çekilemez, ama yaşam özellikleri değiştirilir. Dolayısıyla yaşamın üretilmesi gerekiyor. Yaratıcılık gerektiren husus budur. Gerillada ulaşılan düzeyi toplumsal yaşamda yaratcağız, toplumu onun içerisine çekeceğiz. Bunun için gerillanın maddi ve siyasi koşulları oluşturmaları, bunları oluşturan kadar da mücadele etmesi gerekiyor. Bu biçimde topluma yansımaları, toplumun böyle bir çizgide ilerletilmesi gerekir.

Toplum da bir fedakarlık içerisine çekildi. Gerillanın yansımaları nedir? Yeni bir ruh var, eski toplumsal ölçüler parçalandı. Toplumun değişik kesimleri örgütlenerek mücadele ediyor, yeni yaşam özelliklerini ortaya çıkarıyor. Toplum, müthiş bir fedakarlık olgusu içerisine girdi. Birey büyük ölçüde özgürleşti, düşünce ve yaşam tarzı değişti. Bunu da en çok kadının durumunda görüyoruz. Bir anımı anlatayım: '76 yılında Adana'da çalışıyorduk. Bir bahçe içerisinde iki arkadaş gömleğimizi çıkar-mıştık. Yaklaşık bir kilometre öteden biri görmüştü. Bizim çıplaklığımızı karısı görecek de –ki evi bile görünmüyordu– namusu bozulacak diye neredeyse küreği boynumuza vuracaktı. Bunu yapan bir Kürt'tü. Şimdi ise Kürt kadını dünya kadınlarına örgütsel öncülük yapıyor, düşüncede ve pratikte bunu geliştiriyor. Kürt kadını, yeni kadın çizgisiyle kadın özgürlüğünde yeni bir coşku, heyecan ve bilinç kaynağı oldu. Örneğin Avrupa'da erkekler çalışırken, siyasi mücadeleyi daha çok kadınların yürüttüğü görülüyor. Mücadele etmede, yani dar aileci yaşamın sınırlarını aşma noktasında kadın, erkekten daha ileridedir, onu aşmıştır. Toplum sorunlarıyla ilgilenme, toplumun yeni yaşam düzeyini yaratma mücadelesini geliştirmede daha ileri durumda. Kadının iradesi, örgütlülüğü gelişiyor ve toplum bunu benimsiyor.

Devlet, bu düşüncelerle toplum içerisinde çok fazla etkili olunamayacağını sanıyordu. Devletten daha fazla da ilkel milliyetçi, reformist, küçük burjuva teslimiyetçi akımlar böyle düşünüyordu. Hareketin gelişimini başlangıçta önemsememişlerdi,

çünkü Kürt toplumunda bu düşünce yer bulamaz sanıyorlardı. Gerçekten de kendileri gibi olsaydı yer bulamazdı. Yani bu işin sözünü söyler, ama olduğu gibi pratiğe geçirmezsen değil örgüt olmak, Kürdistan'da gezmek bile mümkün değildir. Onların anlayamadığı, Apocu hareketin bu çizgiyi olduğu gibi yaşama aktaracağıydı. Apoculuğun, dolayısıyla onun gerillasının temel özelliği çok söz söylemek değil, söylediği kadarını yapmaktır. Bu olunca diğer güçlerin "asla olmaz" dedikleri gerçekleşti. Toplum önce bütünüyle ilgi duydu, harekete karşı büyük bir güven oluştu. Arkasından pratikte bunun yaşanılabilirliğini görünce, güveni daha fazla artınca bir bütün olarak katıldı. Eski ruh halini, duygularını ve yaşam ölçülerini büyük ölçüde değiştirdi. Yeni ölçüler, değer yargıları ve ilişkiler ortaya çıktı. Gericilik ve gericiğe zemin sunan ilişki ve yaşam ölçüleri tümüyle aşılmadı, ama çağın çok gerisinde kalmış, her türlü gericiliğin içerisinde boy verdiği toplum tümüyle değişti, o durumdan kesinlikle çıktı.

Halk, çok boyutlu bir devrim yaşıyor; ulusal devrim, demokratik devrim, kültürel devrim, sosyal devrim, zihniyet devrimi, vicdan devrimi.

Bunlar yeni insanın yaratılmasını ifade ediyor. Yeni zihniyet ve yeni vicdan, yaşam karşısında sorumluluk duymayı ve yaşama bilinçli ve örgütlü yaklaşmayı içeriyor. Zihniyet ve vicdan devriminin temel özellikleri Kürt toplumunda yaşanıyor.

Mevcut durumda gerilla bunun öncüsü ve her zaman da öncüsü olacak. Gerilla, toplumun yaşam ve çalışma tarzı haline geldiğinde yepyeni bir kültür olacak. Bu hale gelme yönünde ilerliyor ve önemli mesafe de kat etmiştir, ama henüz o noktaya gelememiştir. Görevimiz, gerillanın yaşam ve çalışma düzeninde yeni bir toplum yaratmaktır.

Sanat; eleştiri ve yaratma eylemidir

– *Bunlarla bağlantılı olarak, günümüzde sanatçı ile siyaset ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Duran Kalkan: Biraz eleştirmek lazım. Sanatı, siyaseti ve yaşamın değişik özelliklerini birbirinden çok fazla koparan zihniyet, doğru bir zihniyet değildir, maksatlardır. Top-

lum yaşamını elinde tutanların işleri istedikleri gibi yürütmek için geliştirdikleri bir zihniyettir. Birbirinden kopardılar mı, hepsi kendi alanında kalarak diğerlerinden soyutlanıyor, dolayısıyla zayıf düşüyor, bütünlüğünü kaybediyor. Egemen olan, zayıf düşüncüyü daha rahat denetiminde tutabiliyor. Bir de birbirinden kopardı mı, her alan kendi çalışmasında derinleşiyor, o zaman egemen istediği gibi çalıştırıyor. Dolayısıyla herkes çalışıyor, sonuçları derleyip toparlayan da egemenin kendisi oluyor. Bu durum, egemenlik düzeniyle bağlantılıdır.

Aslında toplumsal yaşamın bütün alanları birbiriyle bağlantılıdır ve hepsi de siyaset anlamına geliyor. Siyaseti bir tek devlet iktidarı olarak düşünmek kötüdür. Siyasi örgütlenmeleri sadece iktidarı ele geçirmek isteyen bir güç olarak düşünür, örneğin partileri öyle ele alırsak, bu doğru bir yaklaşım olmaz. O da sınıflı toplumu içeren, dar egemenliği ifade eden bir yaklaşımdır. Oysa siyaseti toplum yaşamının bütün alanlarının düzenleniş biçimine indirmek lazım. Yaşamın bütün alanlarındaki örgütlenmelerin siyasetle bağlantısı var. Ekonomik, sosyal, kültürel, ideolojik, askeri yaşam siyasetle ilgili ve ilişkilidir. Bütün bu alanlarda çoğunluğun çıkarını gözetten, halkın ihtiyaç duyduğunu karşılayan bir siyasi yaklaşım öngörmek ve siyaseti böyle ele almak daha doğrudur. Bu yaklaşım siyaseti dar bir iktidar yaklaşımı olmaktan çıkarır. Aynı zamanda siyaseti bazı güçlerin, dar bir elit topluluğun işi olmaktan çıkarır, herkesi siyasete çeker. Siyasete çekme ne anlama geliyor? Bilinçlenmeye, kendi çıkarlarını görmeye ve bunlar için örgütlenmeye çekme anlamına geliyor. Bütün yaşam alanları üzerinde iradesini geliştirmeye, hükümünü artırmaya götürüyor. Özgür, örgütlü ve demokratik toplum bu oluyor. Sivil toplumun resmi topluma alternatif olarak örgütlenip gelişmesi de bunu içeriyor.

Bütün bunları ne için belirtiyorum? Sanat bunlar içerisinde en önemli sahadır. Toplumun eğitim sahası, böyle bir örgütlülüğe kavuşmasında öncülük yapabilecek bir sahadır. Sanatsal alan yeniliği ifade eden, yaratıcı ve iradeli bir alan oluyor. Dolayısıyla siyasetin egemenlerin elinden alınıp topluma mal edilmesinde, diğer çalışmalarla birlikte sanatsal çalışmaların önemli bir yeri olmalı ve sanat, kendisini bundan koparmamalıdır. Egemenlerin yansıttığı gibi kendini ele almamalı, "siyaset kötüdür, bazı çevrelerin işidir. Biz sanatçıyız, ayrıyız, siyasetle bağlantımız yok" dememeli. Öyle dendiği yerde egemen anlayışa hizmet edilir. Arada kalma olmaz. Onu söyleyen halka değil, mevcut egemenlik

“Gerilla ulusal siyasete adım atış, siyasette çarpıklıkları düzeltme hareketidir. Modern siyaset, ulusal düzeyde gerilla mücadelesiyle geliyor. Dolayısıyla toplumun iç ilişkileri düzene giriyor.

Gerilla, iç mücadelenin bireyi ve toplumu geliştirecek, ulusal çıkarları komşu halkların demokratik çıkarlarıyla birleştirecek bir siyasi çizgiye kavuşmasına yol açtı.”

sistemine şu veya bu biçimde hizmet ediyor demektir. Bu anlamda tarafsızlık, kendine göre olma yoktur.

“*Sanat için sanat*” deniliyordu, aslında öyle bir durum yoktur. Bu, gerçekçi bir ifade değil. Estetiği, ölçüleri geliştirmeyi öyle tanımlıyorlar, ama aslında bunun sanat için olmakla ilgisi yoktur. Estetik, halk için olduğu zaman geliştirilebilir, sanatın duyuya hitap eden incelikleri en ileri düzeye çıkartılabilir. Topluma hizmet için de bu gereklidir. Böyle olmazsa sanat topluma hizmet edemez, toplumu etkileyici, çekici ve değiştirici bir güç olmaz. Oysa sanatın değiştirici gücü buradan ileri geliyor.

Bu bakımdan sanatı toplumsal değişim ve gelişme, yeni insan ve toplumun yaratılması yönünde ele almak gerekiyor. Bu yönüyle sanat çok ciddi, hatta en güçlü siyasi eylemdir. Eğer siyaseti toplum yaşamının değiştirilmesi olarak ele alacak, değişen topluma göre değişik fikirleri, yaşam ve yönetim tarzlarını yaratma, toplumu ona göre düzenleme olarak tanımlayacaksak, o zaman onun temelini yaratan, toplumu ona hazırlayan da sanattır. Yok eğer siyaseti kalıplaşmış birkaç fikrin ve bazı çıkarların topluma rağmen ve toplum üzerinde egemen kılınması olarak ifade ediyorsak, sadece katı devlet yönetimine siyaset diyorsak, o ayrı bir iş.

Bu bakımdan siyasetçi ile sanatçı arasında bağlantı olmalı. Devrimcilik bir bütün olarak yeniliği, değiştirmeyi ve geliştirmeyi ifade ediyor, dolayısıyla sanatçılığı içeriyor. Siyasetçiliğin de değişen topluma göre yeni yönetim biçimleri ortaya çıkartması gerekiyor. Böyle olduğu zaman sanat faaliyetleriyle bağlantılı bir çalışma olarak ortaya çıkar. Sanatın da en güçlü bir siyaset olma özelliği var, çünkü toplumsal değişimi ruhsal, duygusal ve kültürel düzeyde sağlıyor. Onun yönetsel ifadesi de siyasetçinin düzenlenmesi biçiminde oluyor. Siyasetçinin, her zaman değişen toplumsal özelliklere göre yönetim yöntemlerinde değişiklikler yaratması, kendisini yenilemesi gerekiyor. Bu da bir değişim ve değiştiriciliktir. Aslında siyasetçinin de sanatçı olması gerekiyor. Sanatın da bir siyasi değeri var. Ya egemene, dar katı devlet çıkarlarına hizmet eder ya da toplumun değişik kesimlerinin ve bireyin kendini görmesini, anlamasını, iradesini geliştirmesini, kendi çıkarlarını savunacağı bir örgütsel ve yaşamsal düzeye kavuşmasını ifade eder. Bu halktan yana yürütülen çalışma oluyor, bu da siyasettir.

Siyasetle birlikte sanatın edebiyatla, okulla, yani ideolojiyle, düşünceyle ilişkisi var. Sanat, eleştirir demektir. Eleştiri olmayan yerde sanat olmaz, çünkü yeniyi yaratamazsın. Varolanı resmetmek, ancak fotoğraf sanatçılığı olur, onun da yaratılmışı ifade etmekten öte bir yönü yoktur. Yaratılmışı ifade etmek, bir şey yaratmak değildir. Bir çalışma yapmaktır, ama yaratmak değildir. Sanat ise yaratmak demektir. Olmayanı, yaratılmamış olanı, yaşanmayanı ama yaşanması mümkün olanı yaratmaya sanat deniliyor. Onu yapabilmesi için de, sanatın varolanı eleştirmesi gerekiyor. Varolanı eleştirecek bir bakış açısına, düşünce sistemine ve gücüne sahip olması gerekiyor. Bu da ideoloji demektir. İdeolojik çizgide eleştiri yöntemini çok etkili bir biçimde, estetikle birlikte kullanmaya sanat deniliyor. Siyasetle birlikte ideolojiyle, yeni fikirlerle, yöntemde de eleştiriyi bağıni görmek, dolayısıyla sanatı varolanı reddeden, eleştiren, yeniyi bulmak için sürekli bir arayış içerisinde olan bir yaşam tarzı olarak tanımlamak en doğrusudur.

– *Siyasetin sanata bakışı, kadına bakışlarıyla aynıdır, hep en son sıradadır. Dolayısıyla sistem iyi pazarlama ve alıp satma aracı olarak ele almak ister. Siz sanat ile kadın eksenli düşünceyi –ki Apocu hareket kendisini böyle tanımlıyor– bir sanatsal düşünce olarak mı tanımlıyorsunuz? Arada bir bağ kurabiliyor musunuz?*

Duran Kalkan: Gören bir gözün ilk bakışta rahatlıkla fark edebileceği bir şey var, mevcut sanatın kadınla ilişkisi yoktur.

Kadının erkek bakış açısıyla, çok kesin bir biçimde erkek için kullanıma durumu var. Bunun ciddi bir eleştirisi gerekiyor. Kadın sanatsal etkinliklere çok fazla katılıyor diye, kadının sanat yaptığıнын düşünülmesi veya sanat faaliyetlerinin kadın özelliklerini yansıtan faaliyetler olarak değerlendirilmesi kesinlikle doğru değil. Kadın bu çalışmalarda kendini yansıtmıyor, özünü vermiyor. Ortada bir taklit var.

Hiç mi yansımıyor diye sorulabilir. Elbette sınırlamak, üstten almak doğru değil, yine de icra eden olduğuna göre kendisinden de bir şeyler katıyor demektir. Zaten bu nedenle kadın, erkek egemenlikli düzen tarafından bu işi yapmaya zorlanıyor. Kattıkları da çarpıtma oluyor, yani kendisi için değildir. Verili yaşama hizmet etmek, onu güçlü kılmak,

“En devrimci, dolayısıyla değiştirici ve yeniyi yaratıcı bakış açısı, kadın özgürlük çizgisindeki sosyalist bakış açısıdır. Sanatçı yaratan, yeniyi üreten olduğuna göre, onun da kadın özgürlük çizgisinde olması gerekiyor. Bunu yaptığı zaman özgürlük, eşitlik, adalet ve paylaşım yönünde toplumu doğru eleştirmiş, benimsediğini doğru benimsemiş olur.”

mak, en azından canlandırmak içindir. Mevcut olanı böyle görüp ciddi bir biçimde eleştirmemiz gerekiyor. Belki de mevcut yaşam ölçülerini, onun içinde taşıdığı adaletsizliği, eşitsizliği, baskı ve sömürüyü en iyi eleştireceğimiz nokta budur. Buradan bakılırsa, her şey çok daha yalın görülebilir. Onu yapabilmek lazım.

Diğer yandan düzenin kadını böyle değerlendirmesine, kadının da çok fazla sorgulamadan, irade gücü haline gelmeden katılmasına, katlanmasına eleştirel gözle bakmak, bu durumu mahkum etmek gerekiyor. “Ne yapalım düzen böyledir. Kadın da zayıftır, buna uymak zorunda” diyemeyiz. Bu doğru bir yaklaşım olmaz, varolan boyun eğmeyi, onu değişmez kabul etmeyi ifade eder. Tabii biz o gözle bakmıyoruz, bakamayız. Dolayısıyla mevcut düzeni, düzene bu biçimde katılan kadın duruşunu da ciddi biçimde eleştirmeliyiz. Kadının buna alet oluşunu mahkum etmeliyiz. Bunun kadının duruşu olmadığını çok net bir biçimde ortaya koymamız gerekiyor.

Sanatçı düşündüğünü söylediğini, yaptığını yaşar konumda olmalıdır

Bundan sonra sanatsal kadın arasındaki ilişki nedir sorusuna gelebilir ve orada doğru bir ilişki arayabiliriz. Onu yaşamın yaratılmasında, örgütlenmesinde kadının yeri ile sanatın rolü arasındaki bağda bulabiliriz. Bu noktada bir paralellik, birliktelik var. Eğer sanat yeni birey ve toplumu yaratmaksa, yaşamı eşitlikçi, özgürlükçü, adil paylaşımcı bir biçimde geliştirerek birey ve toplum yararına yeniden üretmekse, mülkiyet dünyasını aşan, belirtilen ilkeler çerçevesinde yaşamın örgütlenmesinde tayin edici rol edinmesi bakımından kadının belirgin yeri var. Çıkarı ve sahteliği aşan, eşitlikçi, özgürlükçü, adil paylaşımcı, bireyi ve toplumu güçlendirici bir yaşam ilişkisini yaratma, sanatın da görevidir. Bu da kadının toplumda kendi özelliklerine göre yer alması, kadın özgürlüğünün gerçekleşmesi, kadının kendi özelliklerine göre, özüne ve ölçülerine uygun olarak toplumsal yaşamdaki yerini alması oluyor.

Bu anlamda sanat, baskı ve sömürüden kurtulmuş, eşitlik, özgürlük ve paylaşım üzerine kurulmuş bir yaşam üretebilir. Bu da kadının yönlendirdiği, kadın eksenindeki bir yaşam oluyor. Kadın kurtuluş çizgisiyle bakış, yaşamı o biçimde ele almak, en güçlü sanatsal bakıştır. Çünkü mevcut olanı en doğru, derinlikli ve kapsamlı eleştirmeyi, reddetmeyi ifade eder. Verili kadın ölçülerini reddetmek lazım. Onlar, erkek egemenliğine endeksli. Ama kadın özgürlük çizgisindeki bakış, sınıflı toplum düzeninde en güçlü sanatsal bakış; sınıflı toplumu aştırtacak, yepyeni bir toplum yaşamı, birey şekillenmesi ve ilişki düzeyi ortaya çıkartacak bir bakıştır. Bu da en güçlü sanatsal üretim olabilir. Sanatçılar bakımından şöyle söyleyebiliriz; toplumsal yaşama kadın özgürlük çizgisiyle

bakışı edindikçe en güçlü ve yoğun sanatsal üretim düzeyine ulaşabilirler. Toplumu etkileyen, ilerleten bir etkinlik düzeyi kazanırlar. Bu, sadece sanat faaliyetinde değil, bütün faaliyetlerde; siyasette, askerlikte, ideolojide, fikir üretimde böyledir. Çünkü toplumun ilerlemesinin, yeni bir toplum yaşamının ortaya çıkartılmasının temel ölçüsüdür. Gerilik, gericilik, ilerlemeyi engelleyen bütün etkenler, kadının köleleştirilmesi üzerinde kurulmuş ve şekillenmiştir. Sınıflı toplum öyle oluşmuş, dolayısıyla gerilikler hep orada düğümleniyor. Düğümlerin tümünü çözecek bir bakış açısını, toplumun iç ilişkilerini yeniden şekillendirmeyi ifade ediyor. Toplum ölçülerinin, özelliklerinin tümünden değişmesini içeriyor. Buna, her alana sanatsal yaklaşım da diyebiliriz.

Böyle olan en güçlü sanatçı olur veya kendi işinin sanatını en iyi icra eden durumuna gelir. Askerlik sanatını, siyaset sanatını, yönetimi sanatını en iyi icra eden, toplumsal özgürlük ve ilerleme için en derinlikli fikirler üreten, siyasi çözüm yolları ortaya koyan duruma gelir. Sanat faaliyetleri açısından da durum böyledir.

Bu bakımdan sanatçıların ideolojik bakış açıları önemlidir. Her şey dönüp dolaşıyor, bakış açısı ve ideolojide düğümleniyor. İdeoloji laf söylemek değildir, yaşam ölçüleridir. Sanatçı yaşam ölçüsü bakımından düşündüğünü, söylediğini, yaptığını yaşar konumda olmalıdır. Örneğin toplumda birçok sanatçı, yaptığı iş gereği farklı yaşama zorlanıyor. Çoğu zaman toplum onları reddediyor, özellikle kadınlar bu konuda çok zorlanıyorlar. Birçok toplumda durum budur. Örneğin Kürdistan’da ve Türkiye’de bunları yakından izleyebiliyoruz. Fakat şu ortaya çıkıyor; bir sanatçı olarak yapmak istediklerini, topluma vermeye çalıştıklarını yaşamaya zorlanıyorlar. Bunu biraz bilinçli ele alanlar, kendini ona göre düzenleyenler daha üretken oluyorlar. Böyle göremeyenler ise yaşamda zorlanıyorlar. Bakıyorsun, oyunu başka türlü oynuyor, yaşamı başka türlü. Ondan sonra da ya oyunu ya da yaşamı bozuluyor.

Özgür olmak, mülkiyet dünyasını aşmak, paylaşımcı olmak en çok sanatçıya dayatılıyor. Ne yaparsa yapsın veya hangi tür çalışma içerisinde olursa olsun sanatçı, sosyalist olmak zorunda kalıyor. Günümüz dünyasında sanatçı sosyalist ölçüleri esas almak durumundadır. Bu konuda gerillamızı, devrimciliğimizi sanatsal değerlendirebiliriz. Eğer gerçekten kişi etkili bir sanat icrasında bulunacak ve sanatçı olarsa önce kendi yaşamından vazgeçmeli, fedai olmalıdır. Kendi yaşayan değil, tıpkı Kürdistan’daki gerillacılık gibi, kendisini bireysel yaşamını durduran bir çizgiye çekmesi gerekiyor. Neden? Toplumsal yaşamın zenginliğini özgürce üretebilmesi ve kendisini bu konuda büyük bir mücadele ve irade gücü haline getirebilmesi için bu gereklidir. Öyle yapmazsa özgür iradesi, inandırıcılığı, yaptığı işin tutarlılığı olmuyor. Dolayısıyla insanlar üzerindeki etki düzeyi zayıf kalıyor. Yaşamını topluma adamak, birey olmaktan çıkarak toplum olmak, bana sanatçılığın bir gerçeği gibi geliyor. Nasıl ki devrimci ve militan toplumla bütünleşmeli, topluma taşmalı, kendini halkın beyni ve yüreği haline getirmeliyse, sanatçı da bütün bunları yerine getirmelidir. Öyle olduğu sürece eleştirel bakar, yeniyi üretir, yeniyi üretenin ayak bağı olmaz, tam bir özgürlük çizgisinde hareket eder. Bir de mücadele gücü kazanır. Yaptığı işi yönelecek saldırılar karşısında savunabilir, daha fazla üretir. İnsanları daha fazla etkiler. Gerilla ve Önderlik pratiğinde bunu çok somut görüyoruz.

Buradan şu sonuç çıkıyor; insanlar üzerinde ideolojik yaklaşım önemlidir. Günümüzün özgürlük ideolojisi olan sosyalist ideoloji, kadın özgürlük çizgisinde oluşan

bir ideolojidir. Kadın özgürlüğünü esas almayan, görmeyen bir sosyalizm özgürlükçü sosyalizm değil, bir küçük burjuva sosyalizmidir. Reel sosyalizm öyle oldu. Hele hele kadın özgürlüğünü burjuva demokratinin bir parçası olarak görmek, tam bir burjuva görüşüdür. Burjuva devrimlerinin geliştiği döneme ait bir görüştür. Sınıflı toplumu iyi çözümlememeyi, sınıflı toplum öncesi olan neolitik dönemi görmemeyi ifade ediyor. Bu, yetersiz bakış açısıdır. En devrimci, dolayısıyla değiştirici ve yeniyi yaratıcı bakış açısı, kadın özgürlük çizgisindeki sosyalist bakış açısıdır. Sanatçı yaratan, yeniyi üreten olduğuna göre, onun da kadın özgürlük çizgisinde olması gerekiyor. Kadın veya erkek olur, fark etmez. Sanatçının o çizgiye ulaşması gere-

kiyor. Bunu yaptığı zaman özgürlük, eşitlik, adalet ve paylaşım yönünde toplumu doğru eleştirmiş, benimsediğini doğru benimsemiş olur. Yaşamı kirden ve pastan, kötülüklerden kurtarır. Bir de tutarlılık arz eder, izleyici üzerinde olumlu etkide bulunur. Birey ve toplum üzerinde çok daha fazla değiştirici bir rol oynar. Zaten sanatın amacı değiştirmektir, dolayısıyla amacına en fazla hizmet etmiş olur.

Erkek dünyaya kadın gözüyle bakmasını öğrenebilmelidir

– *Sizce sanatsal özgür kadının yaratılması arasında nasıl bir bağ var?*

Ali Haydar Kaytan: Farz edelim ki, Amerikan piyasasına gittiniz, yirmi tane film almak istiyorsunuz. Size seçme hakkı veriler, istediğiniz filmi satın alabilirsiniz. Fakat sadece seçtiklerinizi almak isterseniz size vermezler. Onun yanında beş tane de Amerika’nın seçtiği filmleri satın almak durumundasınız. Bu filmlerin konusu da bellidir; Amerikan ailesi ve yaşam tarzını işleyen filmlerdir. Onları da size verirler, siz onları da göstermek zorundasınız. Bu çok önemli. Sanattan söz edildi, Amerikalılar da kendilerince sanat yapıyorlar. En azından Hollywood gibi bir mekanizmaları var, bununla dünyaya hakim oldular. Dünyada sinemacılık denilince akla Fransızlar ve İtalyanlar gelirdi. Şimdi bunlar yoklar. Dünyaya, özellikle de sinema piyasasına hakim olan Amerika’dır. Amerika bunu yaparken, sanatı bir araç olarak değerlendiriyor. O da sanatı bir tarz olarak ele alıyor, ama ne için? Amerikan yaşam tarzını, aile anlayışını tüm toplumlara yansıtmak ve egemen kılmak için. Nedir Amerikan ailesi? Bush, karısı ve iki kızından oluşan ailesini göz önüne getirin. Kadın, kocasının gönlünü hoşnut eder. Eşi siyaset yaparken karısı eve, çocuklara bakar, iyi bir aile annesidir. Kocasını rahat ettiren, ona zevk veren bir varlıktır. Yani köleliğin kamufle edilmiş, epey makyajlanmış, hatta dışarıdan bakıldığında güzelleştirilmiş biçimi. Kadına yaklaşım budur. Ticari şeye dönüştürülüyor, ama aynı zamanda egemen kılınmak isteniyor. Hem işin ticareti hem de yaşama bakış açısı var. Onlar da kendilerince ideolojiklaşıyorlar. Bu ideoloji kovboy kültürüne, erkek egemen anlayışa dayanıyor. Erkek egemen kültürü en çarpıcı biçimde Amerika’da var ve bunu bütün dünyaya hakim kılmaya çalışıyorlar.

PKK hareketinde ise bunun tersi var. Dünyaya kadın gözüyle bakabilmek önemlidir. Özgür kadın gözüyle yaşama bakmak ve erkeğin de buna ulaşabilmesi çok önemli. Erkek de dünyaya kadın gözüyle bakmasını öğrenebilmelidir.

Mülkiyet dünyasından kopmak, büyük önem taşıyor. Alevilerde dört kapıdan söz edilir, bu kapılar gerçek insana ulaşmayı amaçlar. Birinci kapının adı tarikatıdır, o kapının bir özelliği var; yola girersiniz.

İkinci kapı şeriattır. Şeriatta bir şeyi öğrenirsiniz; “bu benim, şu senin” dersiniz. Yani adaletli paylaşımı ifade eder. Üçüncü kapıda “hem senin, hem benim” denir, yani ortaklaşa kullanmayı öğrenirsiniz. Orada hala gerçek insana, olgun insana ulaşabilmiş değilsiniz. Son kapıya ulaşırsanız. Burası, hakikat kapısıdır. Gerçeğin kendisi, “ne senin ne benim”dir.

Şöyle düşünüyorum; kolektif mülkiyetin kendisi de bir mülkiyettir. Mülkiyetsizlik ise kadının doğasıdır. Özgür kadın bakışında o var. Başlangıçta kavram olarak da mülkiyet yoktu, o anlamda ne senindir, ne benim. Deyim yerindeyse o da kendisidir. Doğada kullandığınız her şeyin bir kişiliği, kimliği vardır. Onun kimliğine saygı gösterirsiniz. Bu bir bakış açısıdır. O anlamda mülkiyet dünyasından, onun kirlilerinden kopuş çok önemlidir. Onun kirlilerinden kopuş sağlandığı ölçüde kadın doğasıyla bütünleşme yakalanabilir. Kadın doğası, mülkiyetin kavram bile olmadığı bir dünyadır. Özgürlük ve eşitlik dünyası, böyle bir dünyadır. Fakat pratikte kadın gerçekliğine bakıyorsunuz; erkek etkisinin tümüyle kıldığını söyleyebilmek zor. Kadının gerçekten kendi olması için Tanrıça Zilan ve Sema kişiliklerini yakalayabilmesi, onları kendisi için esas alması büyük önem taşıyor.

Önderlik yaklaşımları çok büyük önem taşıyor. Önderlik hep şunu söyledi “*Ben hiçbir zaman emir gücü olmadım, emirle iş yapmadım. PKK’ye ve Kürt halkına beni izlemeleri yönünde emretmedim.*” Demek ki, Önderliğin farklı bir kazanma tarzı var. Bu, büyük önem taşıyor. Sanat da bir tarz olayıdır. Önderliğin tarzı güzellikle kazanım tarzıdır. Önderlik, güzellikle kazanıyor. Emretmez, doğru ve güzel olanı söyler. Bir de onların hepsini kendisinde gerçekleştirir ve tercihi sana bırakır. Yani cehenneme giden yola da girebilir, cennet yolunu da izleyebilirsin. Peygamber tarzı da buradan kaynaklandı. Seçeneklerle karşı karşıyasınız ve seçenekler bellidir. Önderlik, size seçenekleri sunar. İnsani olanı, doğru olan seçeneği tercih etmek size kalmış. Önderlik bugün de emretmiyor, ama bugün de milyonlar kendisini izliyor. Burada büyük bir sanat, sanatsal bir tarz, yüce bir hizmet anlayışı olmazsa bu tarzda kazanmak, insanı bu tarzda kendisine bağlamak kesinlikle mümkün olmaz.

Bu, bir hizmet olayıdır. Önderlik, hizmet gerçekliğidir. Kurduğu örgütü de hep böyle ele aldı. Halkın üstünde değil, halkın hizmetinde olan bir örgüt olmak durumunda. Önderlik, “*halkın üstünde olmaya doğru giden bir örgüt oldu mu, ben kendi elimle tasfiye ederim, yerle bir ederim, kimseye mal etmem*” diyordu. Bu şunu gösteriyor; hem sanatsal bir tarz olmak zorunda hem de eşitliği, özgürlüğü esas alan, onu egemen kılan, mülkiyetin olmadığı bir dünyaya doğru yürümek gerekli. Önderlik açısından o dünyayı gerçekleştirmeyi benimseyen ve bunu yaşayan insanı ortaya çıkarmak büyük önem taşıyordu. Önderlik böyledir, gerçekleştirmeye çalıştığı insan da budur.

Kadın, sosyalistler tarafından da yeni dünyayı kuracak güçlerden biri değil; demokratik devrimin temel güçlerinden biri, sosyalist devrimin müttefiki gibi ele alındı. Oysa bizim bakış açımızda, bunun tersi var. Kadın, sosyalizmi, oradan ilerleyerek sınıfsız toplumu kuran öncü güç, belirleyici güç olmak zorunda. Yani insanlığın ilk varoluş gerçeği olarak kadın gerçeğini oradan başlatırsanız, insanlık onun üzerinde kurulacaktır. Bu noktada beklenti içerisinde olmak, bedel ödemeyi istemek, karşılık beklemeden yapmak, sürekli vermek büyük önem taşıyor. Ana ve kadın, birlikte kadın kimliğini bir bütün olarak verir. Ana ve kadın gerçeğine uygun davranmak, yani karşılıksızlık sunmak, hep üretmek ve vermek, yaşamı süreklileştirmektir. Yaşamı yeniden yaratarak hep güzelleştirmek. İnsan o tarza ulaşınca, gerçekten sanatçı olur. Herkes sanatçı olur. Bir bütün olarak Apocu hareket topluluğu, özel olarak da Apocu hareket içindeki kadının öncülüğünde bu gelişerek bütün topluma hakim kılınırsa sonuç alınabilir.

AVRUPA'NIN İKİNCİ TARİHİ OYUNU

● Hasan ÇINAR

ABD'deki 11 Eylül olaylarının ardından terörizmle ilgili o kadar tanımlama ve tartışma yapıldı ki, fikir sahibi olan da olmayan da görüş ortaya atma hissine kapıldı. Bu sübjektif tavır, tamamen yönlendirme amaçlıydı. Bunların en ilginç örnekleri halen Amerikan cephesinden geliyor. Amerikalı *“terörizm uzmanı”* Brian Jenkins'in '74 yılına ait *“terörizm tiyatrodur”* belirlemesinden, CIA eski Kontrterörizm Daire Başkan Yardımcısı Paul Pillar'ın terörizmin *“politik, ulus altı, önceden planlanmış ve sivilleri hedef alan şiddet”* olduğu görüşüne kadar uzanan tanımlar yapıldı. Amerikan Dışişleri Bakanlığı'nın tanımı halen Pillar'ın tespitlerinden oluşuyor.

Politik-ideolojik görüş ve önyargının dozajına ve niyetin dayandığı sınıra göre tanımlamalarda bariz farklar ortaya çıktı. Bu süreçte objektif kalmak suretiyle değerlendirme yapan ancak çok az sayıda insan oynamak istenen oyunların boyutunu görebildi.

ABD ekolünün dışında Avrupa ayrı, Ortadoğu ülkeleri ayrı, eski Doğu bloğu ülkeleri ayrı bir tanımlamaya sahip. Ulusal kurtuluş mücadeleleriyle varlıklarını sağlamaya çalışan halklar ise daha farklı bir tanım yapıyor. Ideolojik bakış açısı burada belirleyici olduğu için, insan haklarına benzer standart tanım yapmak adeta olanaksız hale geldi.

Örneğin AB bu konuda çok genel bir görüşe sahip; “terörizm” tartışmasında Amerikan çizgisini savunurken, “insan hakları” gibi eklemelerle de hem kendi kamuoyunu, hem de uluslararası ortamı yumuşatmaya çalışıyor. Oysa Avrupa halkları, özgürlükleri için belki de en çok mücadele veren, en çok kan dökenlerdir. Ancak oynamak istenen yeni oyunlarla onların da haklarının gasp edileceğinin pek farkına varmış sayılmazlar. Sorgulama kabiliyeti eskisi gibi yüksek olmadığı için rejimler niyetlerini çok çabuk pratiğe dönüştürebiliyorlar.

AB'nin bakış açısı ikiyüzlü, çünkü pratikte kötülük yaparken, sonrasında bunun aslında kötülük olmadığına insanları inandırmaya çalışıyor. Almanlar başta olmak üzere birçok AB ülkesinde bu bakış açısı zaten ulusal siyaset çizgisini teşkil etmektedir. Almanya özellikle Kürtlere karşı sistematik bir vur-kaç politikası oynadı.

AB, “terörizmin tanımı”nı “terörist örgütler listesi”nin gerekçeler bölümünde şöyle formüle ediyor: *“Toplumu ciddi şekilde ürkütme, bir hükümeti veya uluslararası örgütü başka bir şekilde hareket etmeye zorlamak, bir ülkenin veya uluslararası örgütün temel politik, anayasal, ekonomik ve sosyal alt yapısını ciddi oranda tahrip etmek ve istikrarsız bırakmak.”* Burada hukuk ve neyin ne olduğu yok. Linç edilmek istenen bir halkın meşru savunma hakkından da bahsedilmiyor.

AB'nin bu kaba tanımının altına giren hareket ve bireylerin mal varlıklarına el konulması, bunların AB topraklarında kalmaları ve faaliyet göstermelerinin engellenmesi öngörüülüyor. Avrupa böylece tarihi sorumluluklarından sıyrılacağını sanıyor. Burada kimin “terörist” olduğu kriteri olmadığı gibi, hangi hareketin bu tanımlama içine girdiği yönünde somut hukuka dayalı kanıt da yok. Karar bu özelliğinden ötürü sağduyulu hukukçular arasında şimdiden tartışma konusu. AB üyesi olmayan İsviçre de PKK'ye ilişkin kararın çok genel ve *“hukuki dayanağı bulunmadığı”*nın altını çiziyor. Karar bu nedenle AB'nin konjonktürel siyasetinin klasik bir örneğini teşkil etmektedir.

Devlet terörizmi tanımı tabu

Diğer yandan tanımlamaların tümünde de “devlet terörizmi” ya tamamen tabu, ya da gayri resmi olarak sadece bazı Müslüman ülkelerin İsrail'e karşı kullandıkları

ları gibi çok sınırlı tutuluyor. İnsan haklarını savunduklarını iddia eden ne Batılı ülkeler, ne BM, ne de Ortadoğu ülkeleri “devlet terörizmi”ni resmen kabul etmeye yanaşmıyor. Oysa “devlet terörü” Ortadoğu dahil dünyanın birçok bölgesinde yaygın biçimde kullanılıyor ve zaman zaman katliamlardan soykırıma kadar uzanabiliyor.

Sömürgecilik dönemlerinde İngiliz ve Fransızlar; Vietnam savaşında ve Latin Amerika'da ABD; Orta Asya, Kafkasya ve Afganistan'daki savaşlarda Ruslar; Kürtlerin yaşadıkları ülkelerde ve son olarak da bariz biçimde İsrail devleti tarafından Filistinlilere karşı uygulandı. Bunlar belgelerle kanıtlanmıştı.

Daha çok uluslararası alanda faal olan bazı insan hakları örgütleri bunu kısmen dile getirse de siyasi çıkar gereği hiçbir devlet böylesi bir tanım yapmaya yanaşmadı. Çünkü ucu ABD, Türkiye ve İsrail başta olmak üzere onlarca devlete dokunuyor. Bu devletler ise hukuki sonuçları üstlenemeyecek kadar art niyetli. Zira üstlendikleri durumda, alışkanlıklarını sürdürme imkanları ortadan kalkacak. “Devlet terörü” tanımlamasının neden resmi belgelere geçirilmediği, ABD, Türkiye ve İsrail'in Lahey'de yeni faaliyete geçecek olan Uluslararası Ağır Ceza Mahkemesi'ni reddetmeleri ile yakından bağlantılıdır. İnsan haklarını en çok ihlal eden bu ülkeler, günün birinde yargılanacaklarını bildikleri için bu tür mahkemelelere kesinlikle karşı çıkıyor. Aksi durum ise AB listesi şeklinde görüldüğü gibi sadece savunmasız halkları “suçlu” kategorisine koyduğu için işlerine geliyor.

Sivil itaatsizlikten ulusal kurtuluş mücadelesine kadar varan birçok isyan biçimini rahatlıkla terörizm olarak tanımlayabilen devletler, Türkiye veya İsrail örneğindeki politik amaçlı ve hedefli olan sivilere yönelik şiddeti çıkarlarına aykırı olduğu için görmelikten geliyor.

Türk ordusunun Kürdistan'da sivilleri hedef alması, devletin faili meçhul cina-

Bağımsız politika imkanı kalmadı

Diş ve güvenlik politikasında İkinci Dünya Savaşı'ndan beri İngiltere'nin ideolojik ve ABD'nin askeri çizgisine bağımlı olan Avrupa ülkeleri, yakın tarihte bağımsız siyaset yapamadılar. Son dönemlerde Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası (AGSP) ile özerk bir çizgi yakalanmaya çalışılsa da bunun ne kadar gerçekleşeceği ve neye hizmet edeceği şaibelidir.

Avrupa gibi aslında ekonomik ve askeri olarak güçlü, ancak politik olarak zayıf bir kıtanın bunu kabullenmesi, Noam Chomsky'nin sözleriyle *“Amerikan müdahaleciliği”*ni daha da artırdı. Oysa Sovyetlerin çözülüşünün ardından, artan demokratik arayışlar, Avrupa'nın girişimleri ile daha da güçlendirilebilir, ABD yönetimine karşı bir denge politikası hayata geçirilebilirdi.

ABD, soğuk savaş döneminde karşı blok olan Sovyetler Birliği'nin ideolojik ve askeri gücünden çekindiği için soyut tuttuğu müdahalelerini, reel sosyalizmin çözüldüğü '90'dan sonra AB'nin tutarsızlığı ve hatta desteğiyle doğrudan müdahalelere dönüştürdü. Bu durum, İngiliz sömürgeciliğinin ideolojik fikirlerinden yararlanan ABD'nin günümüzde müdahalelerini artık daha bağımsız yapmasına kadar ilerledi. İngiltere son yıllarda güç kaybettiği için ABD'ye sadece moral desteği veren bir konuma düşerken, AB de küresel rezervlere ortak olabilmek için hızla Washington'un güvenlik çizgisine kaydı.

Ancak Amerikan politikaları da her zaman sadece dönemsel olarak etkili olabmiştir. Yani uzun vadeli sabit bir proje hiçbir zaman hayata geçirilememiştir. '91'deki Körfez Savaşı sonrası ilan edilen “yeni dünya düzeni” Clinton döneminde raydan çıkarak, son darbesini 11 Eylül'de yerken, ardından yeni konsept olarak Bush imzalı *“terörizme karşı savaş”* konsepti çıktı. Bu savaşta karşı taraf artık devletler değil, halklardır. Ve şimdi bu konseptle küreselleşme boyutu eklenerek başarıya götürülmeye ça-

“Tanımlamaların tümünde ‘devlet terörizmi’

ya tamamen tabu ya da gayri resmi olarak sadece bazı Müslüman ülkelerin İsrail'e karşı kullandıkları gibi çok sınırlı tutuluyor. İnsan haklarını savunduklarını iddia eden ne Batılı ülkeler, ne BM, ne de Ortadoğu ülkeleri ‘devlet terörizmi’ni resmen kabul etmeye yanaşmıyor. Oysa ‘devlet terörü’ Ortadoğu dahil dünyanın birçok bölgesinde yaygın biçimde kullanılıyor ve zaman zaman katliamlardan soykırıma kadar uzanabiliyor.”

lışılıyor. AB, Rusya ve hatta Çin ile Ortadoğu ülkelerinin dahil edilmeye çalışması ile “terörizme karşı büyük koalisyon” oluşturma çabaları da eski vahim sonucu önleme amaçlıdır. Ancak bu geçicidir. Bugün halklara karşı bir cephede buluşmalar bile, bu güçler hiçbir zaman uyum içerisinde olamazlar. Sadece dönemsel uzlaşa ile günü kurtarır, geleceği ise belirsizliğe iterler.

Körfez Savaşı'nın askeri olarak ABD lehine sonuçlanmasıyla birlikte siyasi literatürün vazgeçilmez unsuru haline gelen “yeni dünya düzeni,” ardından artan ihtilafların kontrolden çıkması ile çok önceden iflas etti. ABD, “yeni dünya düzeni”ni ilan ederken dünyayı halklar ve devletlerle birlikte hakimiyeti altına almayı hedeflemişti. Ama ardından İsrail ve Filistinliler arasındaki “Oslo Barışı” yerini savaşa bıraktı. “Çözüm” kapıları aralanan Latin Amerika ve Avrasya koridorundaki ihtilaflar yeniden kıvılcım aldı.

11 Eylül olayları ardından “yeni dünya düzeni”ni revize etmek zorunda kalan

Washington yönetimi, bunu ekonomisi ile bütünleştirme çabasında: Ekonomik gücü politik ve askeri güç ile birleştirerek yenilmez bir güç kombinasyonu oluşturmak. Bunun ne kadar gerçekçi olduğu da ileride görülecektir.

Ancak gerçek olan, reel sosyalizmin sonunu getiren unsurun bu bileşimden yoksun olmasıydı. Çünkü askeri güç ve siyasi nüfuz ekonomik güçle birleşmediği sürece günün birinde mutlaka yenilgiye uğrar. Bu kuram her ne kadar fiziki bir kanun gibi görünse de özünde paylaşımdan yana olmayan, dünyayı esaret altına alma politikasıdır. Bağımsız düşünme, politika yapma ve müdahale etme imkanını ortadan kaldırır.

Amerikan “Foreign Policy” dergisinin son sayısında yer alan David J. Rothkopf imzalı bir makalede, “Terörizme karşı ekonomi” analizi yapılırken, ABD'nin ilerideki “terörizmle mücadele” senaryolarından biri şöyle aktarılıyor: *“Amerika'nın terörizme karşı en iyi silahları, ileride Pentagon'un köhnemiş bodrum katlarında ya da silah tüccarlarının depolarında değil, ortak patronlar, kapitalist girişimciler ve yükselmekte olan ileri teknoloji şirketlerinin odalarında olacaktır. Bu hızlı özel sektör oyuncuları, yeni teknolojiler ve sınırsız mali kaynakla ABD kentlerini güçlendirip sanal tehlikelerle savaşılabılır, teröristlerin hareketlerini izleyebilir ve eğer Washington'un yapmalarına izin verecek kadar hisleri varsa, biyolojik silahları da yok edebilirler.”*

Bu senaryo, “terörizm” fenomenini aşan, ABD'nin iflas etmekte olan kapitalist egemen sistemini güçlendirmeye yönelik yeni bir hamle olarak da değerlendirilebilir. ABD'deki bu senaryolar şüphesiz günümüzde artan sorunların ileride daha da boyutlanacağından hareketle hazırlanıyor.

Parantez içine almamız gereken buna karşı mücadele yöntemleri de tartışılmıyor değil. Küreselleşme karşıtı İtalyan düşünür Prof. Antonio Negri'nin tez olarak öne sürdüğü “göç hareketi”nin “imparatorluğu istila

etme” girişimi en radikal karşı çıkışı temsil ediyor. Ancak bu girişim konvansiyonel siyasal mücadele ile birleşmediği sürece tek başına yetmez. Negri, teziyle önemli ölçüde haklı olsa ve göç hareketi yoğunluğu bakımından her ne kadar ulus devletlerin temelini sarssa da emeğin sömürülmesi küreselleştiği için göç hareketinin bir sömürü aracı ve hatta gönüllü köleciliğe dönüşme riski de göz ardı edilmemelidir.

AB listesiyle gelen tutum

AB'nin “terörist örgütler listesi” çıkarılması doğrudan ABD'nin egemen sistemi ile alakalıdır. AB'nin resmi kararlarında “ABD ile dayanışma ve işbirliği” belirlemesinin yapılması da niyeti ortaya koyuyor. Şu gerçek daha makul: ABD karşısında ezik kalan ve onun sistemini aşamayan AB, sonunda yenilgisini kabul ederek ABD çizgisine tabi oldu. AB'nin dış ve güvenlik politikasında halen

Washington'dan bağımsız hareket edememesi de bu sonucu çıkarıyor.

Bu politika, Kürt halkının 25 yıllık iradesi olan PKK'yi de “terörist örgütler listesi”ne alacak kadar ileri gittiğine göre, ne anlama geldiği belli oluyor.

Sonuçlarının nereye kadar varacağı, tahribatlarının ne kadar yüksek boyutlu olacağı hesaba katıldığı halde bu kadar bariz bir hatanın yapılması, Kürtlere haklı olarak “İkinci Lozan”ı gündeme getiriyor. “Birinci Lozan”da Kürtleri parçalayan Avrupa, bu hamlesiyle de dirilişi tamamlayan Kürtleri yeniden esir konumuna düşürmek ve iradesini kırarak köleciliği dayatmayı hedeflemektedir. ABD çizgisi de bunu öngörüyor.

İngilizlerin, liste daha açıklanmadan “Ortadoğu eksensli bir genişleme”den söz etmeleri, İspanya, Danimarka ve İsveç'in PKK'yi önceden hedef göstermeleri, Kürtlerin doğrudan muhatabı olan Almanya, Hollanda ve Belçika'nın bu karanlık plana dahil olmaları, niyeti açığa vuruyor.

Listenin hiçbir hukuki dayanağı olmadığı halde, Kürtler üzerinde çok olumsuz siyasi ve hukuki etkileri olacaktır. Daha önemlisi de Kürtlere yönelik politika ve hukuku yönlendirmenin gerekçesi olacaktır.

Öncelikli olarak Türkiye devleti, listeden cesaret alarak Kürdistan'ın kuzey ve güney parçalarında katliamlara yol açan büyük çaplı operasyonlar başlattı, içte Kürt sivil toplum örgütleri ve HADEP'e yönelik baskıları artırdı, işkence tekrar arttı, dış politikada da listeler hazırlayarak sürgünde yaşayan politik aktif Kürtleri istemekte, Kürtlere uzaktan veya yakından dostane ilişkisi bulunan sivil toplum örgütlerini yine listeye alarak ürkütmek istemektedir. Bununla da çete devletinin aktif olduğu eski günleri geri getirmektedir.

Listenin AIHM'deki Asrın Davası'ndan, Kürt sivil toplum örgütleri, kültür kurumları, iltica davaları, düşünce özgürlüğü ve anadilde eğitim gibi birçok alan üzerinde ters etkisi olabilir. AIHM'in listeyi gerekçe göstererek Türkiye'nin savaş suçlarını haklıymış gibi gösterebileceği gibi, Türkiye de liste kapsamındaki “iade” sözleşmesinden yararlanarak sürgündeki Kürt politikacıları isteyebilir. Nitekim 187 kişiden oluşan bu liste hazırlanarak Interpol'e sunulmuş bulunuyor. Liste ile birlikte her Kürt bireyi her yerde potansiyel “terörist” konumuna düşürülmektedir. Kısacası Kürtlerin uluslararası anlaşmalarda yer alan bireysel ve toplumsal temel insan hakları ayaklar altına alınıyor. Kürdistan'da sürdürülen kapsamlı askeri operasyonların cesareti de AB listesinden alındığı için, yeni tahribatların birinci derecede sorumlusu öncelikli olarak AB olacaktır.

Yaratacağı tahribatların büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda, bunu Kürt halkına karşı yeni bir cepheden açılmış yok etme politikası olarak da değerlendirmek mümkün. Birinci Lozan ile zaten katliamlarla yok edilmek istenen Kürtler, “İkinci Lozan” ile de siyasi olarak gömülmek istenmektedir.

Bu listenin önemli bir özelliği de KADEK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın Avrupa'da uğradığı komployu andırmasıdır. 9 Ekim 1998'de start verilerek 16 Şubat 1999 tarihinde İmralı adasında sonuçlanan komployu ile aslında 3 Mayıs 2002 tarihinde açıklanan listenin sinyali verilmişti. Bir halkın Önderini tercihli bir şekilde düşman olarak görenler, hareketini de “terörist” ilan ederek halkın mücadelesinin siyasal alt yapısını tahrip etme girişimini başlatabilir. Ancak uluslararası komponun boşa çıkarılması gibi bu komployu da, daha ilk gününde Kürt halkının kararı serhildan hamleleri ile teşhir edilerek boşa çıkarıldı. Tehlike çanları çalmaya devam ettiği için bu mücadelenin sürekliliği ve etki gücü belirleyicidir.

Savunmalar temelinde verilen mücadele yeni bir çağ yaratma mücadelesidir

Savunma demokratik uygarlığın manifestosudur

VI Kongre'den VIII. Kongre'ye kadarki süreç bir değişim ve yeniden yapılanma süreciydi; yeni bir çizgiyi ideolojik, politik, stratejik ve taktik alanda çizmeyi, örgütü bu çizgi doğrultusunda yeniden yapılandırmayı ifade ediyordu. Elbette bu çalışma bir Önderlik çalışmasıydı. Parti Önderliğimiz '98'in yazında böyle bir süreci başlattığını bizzat ilan etmişti. Bize bu süreci tamamlatan, VIII. Kongre'yi gerçekleştirmemize götüren, süreci aydınlatan Önderlik değerlendirmeleridir. Savunmalar, Önderliğin AİHM vesilesiyle geliştirdiği, bunu böyle bir süreç için çıkış noktası yaparak yeni yolu çizdiği, böylece Önderlik görevlerini yerine getirdiği belgedir. Yeni çizginin oluşturularak yeni yolun çizilmesi, bu temelde Önderlik görevlerinin yerine getirilmesi tamdır.

Savunmaları manifesto olarak değerlendiriyoruz. Parti oluşurken de bir programı ve manifestosu oldu. Program ve manifesto peş peşe hazırlandı. Bu da yeni bir manifestodur. Bu manifestoyu 21. yüzyıl manifestosu olarak niteliyor, Demokratik Uygarlık Manifestosu biçiminde adlandırıyoruz. Bu manifestoyla birinci manifesto arasındaki ayrılıklara değinmek gerekiyor. Birinci manifesto, insanlığın ortaya çıkardığı evrensel düşüncede Kürt halk gerçeğine ulaşmayı, insanlığın düşünce hazinesini Kürdistan'a taşımayı ifade ediyordu. Yani evrenselden ulusala ulaşma hedefliydi. PKK'nin yirmi beş yıllık mücadele pratiği bunu başarıyla gerçekleştirdi. Bu manifesto ise tersinden bir çıkış ifade ediyor. Kürt halk gerçeğinden ve kahramanca süren PKK mücadelesinden çıkarak insanlık için yeni bir ideoloji çizmeyi, yeni bir düşünce düzeyi oluşturmayı içeriyor. Bu anlamda Önderlik gerçeğinin evrenselleşmesini, bütün insanlığı kucaklayan bir Önderlik haline gelmesini ifade ediyor. Başkan Apo gerçeği, artık bir ulusal önderlik olmaktan çıkarak bir insanlık önderliği haline gelmeyi ifade ediyor.

Birinci manifesto temelinde yürütülen mücadele insanlığın yarattığı düşünceyi esas alıp Kürt ve Kürdistan gerçeğini ona göre tanımlayarak bu gerçeği insanlığın yaşadığı çağa ulaştırmayı ifade ediyordu. Bu da geçen mücadele sürecinde esas itibarıyla başarılıydı. Bu manifesto temelinde yürütülecek pratik mücadele bir çağa ulaşma mücadelesi değil, yeni bir çağ yaratma mücadelesi olacaktır. Dolayısıyla bu manifestonun pratikleştirilmesi insanlığın ulaştığı düzeyi yakalamayı değil; insanlığı özgürlük, eşitlik ve adalet ilkeleri temelinde yeni bir yaşam düzeyine ulaştırmayı içerecektir. Manifesto temelinde yürüteceğimiz mücadeleyi böyle ele almamız, buna göre oldukça yaratıcı, yenilikler içeren bir yaklaşım göstermemiz gerekiyor. Bu nokta PKK'de ve onun Önderlik gerçeğinde yaşanan önemli bir değişimi ifade ediyor.

Şu açıktır; insanlık için evrenselleşmiş bir Önderlik gerçeği, günümüze kadar olan çözümlerinin tümünün yeni bir değerlendirme temelinde sentezi ve yeni bir yorumla tabi tutulması olan savunmalarla ortaya çıkıyor. İnsanlık için yeni bir önderlik doğuşu var.

Parti Önderliğimizin büyük bir emek sonucu hazırladığı savunmalar, kendi içerisinde yeni bir düşünce sistematığı yaratıyor. Bu düşünce, içerisinde bulunduğumuz süreçte Kürt halkının çıkarlarının nasıl korunacağını, Ortadoğu sorununun çözümü çerçevesinde Kürt sorununun çözümünün nasıl olacağını ortaya koyuyor. Kürt halkı için gerekli olan mücadele tüm yönleriyle aydınlatılmıştır. Halkımız, üye-

rinde binlerce yıldır yürütülen sömürgecilğe, egemen kesimlerin çıkarlarına karşı geliştirilen bu olgunlaşmış düşünceyle, bölge ve dünya egemen güçlerinin Kürt halkı üzerindeki çıkar politikalarını bertaraf etmiştir.

Kürt halkının herkesin askeri olma, herkesin çıkarlarını koruma, ama kendi askeri olamama, kendi çıkarlarını korumama özelliği Önderliğimizin mücadelesine yol açtı. Kürt herkesin askeriydi, bir tek kendi askeri değildi. Ortadoğu güçlerinin de, dünya güçlerinin de çıkarlarını korumaya hazırdı. Öyle bir noktaya ulaşmıştı ki, bu durum birinci manifestomuzda "kendi kendine karşı ihanet içerisinde olduğu" şeklinde ifade edilmişti. Gerçekten de, halkımızın içerisinde bulunduğu durum hiçbir şekilde kabul edilemezdi.

Halkımız üzerinde uzun yıllar egemenlik sürdürüldü. Kürt halkı yüzyıllar, hatta bin yıllar boyunca kendi iradesiyle yaşayamaz hale getirilmişti. İradesi sadece yaşamsal anlamda değil, düşünsel anlamda da kendi çıkarlarının

rerek günümüze kadar geliyor. Doğu Kürdistan'da İsmail Şikaki Ağa'nın başlattığı isyan '35'lere kadar sürdü. Kısa bir sessizlikten sonra Mahabad'da belli gelişmeler yaşandı, ardından Dr. Abdurrahman Qasimlo önderliğinde bir isyan gerçekleşti. Bunlar dışında birçok yerde yaşanan küçük isyanlar da olmuştur. Tümünü bir araya getirirsek, Doğu Kürdistan'da da birçok isyanın geliştirildiğini görüyoruz.

19. ve 20. yüzyıllarda gerçekleşen ayaklanmalarda binlerce Kürt yaşamını yitirdi. Öldürüldüler, sürgün edildiler, zindana düşüler, işkence gördüler, malları talan edildi. Buna rağmen Kürtler başarıya ulaşamadılar. Neden Kürtlerin tüm isyanları sonuçsuz kalıyordu? PKK, mücadelesine başlarken bu soruyu sorarak cevabını verdi. Bu yanıt, **Kürdistan Devriminin Yolu**'nda ifade bulundu. PKK'nin manifestosu olan bu çalışmada Kürt isyanlarının yenilgi nedenleri ortaya konuldu. Kürt isyanlarında ideoloji yoktur. Düşünce olmadığı için, Kürt isyanlarında si-

Savunma tüm çelişkilerin çözüm anahtarıdır

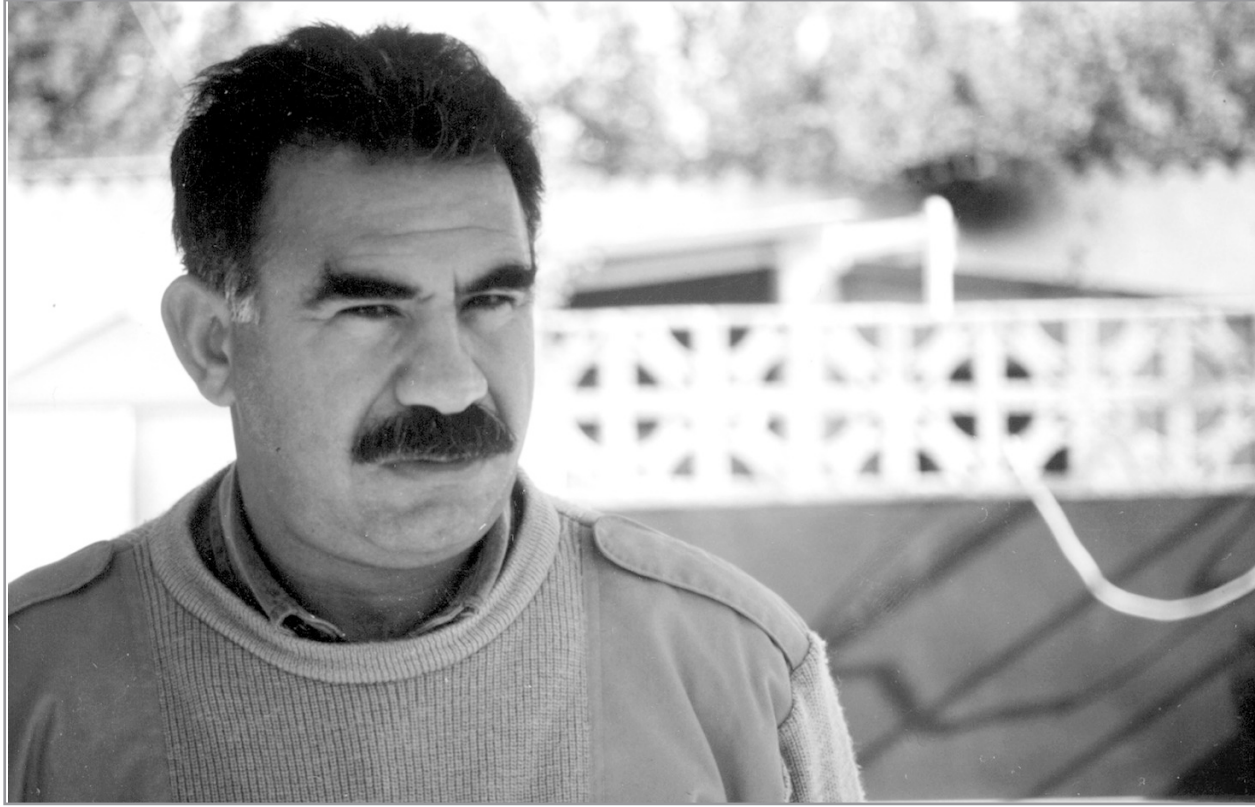
Bir kişiye önder denilebilmesi için, o kişinin bir düşünce sisteminin olması, bu düşünce sisteminin bir bütünlük içerisinde olması ve mevcut sorunlara cevap vermesi gerekir. Diğer isyan önderleri de bazı sözler söylemiş, parça parça bazı şeyler dile getirmişlerdir, ama bunlar asla birbirini tamamlamamıştır, dağınık kalmıştır. Hatta düşüncenin bir yönü, diğer yönüyle çelişkili olmuştur. Bu nedenle bu önderler, ulusal önder olmayı hak etmemişlerdir. Sadece Parti Önderliğimiz sistemli bir düşünce geliştirmiş ve Kürt halkının çıkarlarının nasıl temsil edebileceğini ortaya koymuştur. Tarihi yorumlamış, günceli değerlendirmiş ve bu temelde geleceği belirlemiştir. Bu nedenle Kürtlerde olmayı Önderlik ortaya koymuş ve Kürt halkının hizmetine sunmuştur. Bu da ideolojidir. Başkan Apo'nun etki gücü buradan geliyor. Parti Önderliğimiz di-

nuçlarda görüldüğü gibi, ideolojik çalışma ne kadar güçlü olursa Kürt halkının özgürlüğüne o kadar yakından ve bir bütün olarak ulaşmak, çözümünü elde etmek mümkün olur. Bilindiği gibi, Önderliğimiz tarafından yaklaşık üç yıldır ikinci stratejimiz için geniş ve kapsamlı bir çalışma yürütülüyor. Bu düşünce çalışması, savunma ile Kürt halkını özgürlüğe ulaştıracak bir sisteme kavuşmuştur. Böylelikle Kürt halkı demokratik kurtuluşu sağlayarak çözüme ulaşacaktır. Savunmada ortaya konan çözüm, günümüze kadar Kürdistan'da ortaya konulmamıştır. Savunma, Kürt tarihinde on beş bin yıllık dönemi yorumlamış, günümüzü her yönüyle aydınlatmıştır. Sadece Kürt halkının değil, bütün Ortadoğu halklarının on beş bin yıl boyunca nasıl yaşadıklarını, ilişkilerinin nasıl geliştiğini, hangi yönlerden geri kaldıklarını, sorunlarını nasıl çözebileceklerini ortaya koymuştur. Bu düzeyde bir düşünsel çalışma, daha önce ne Kürdistan'da ne de Ortadoğu'da yapılmıştır.

Savunma, **Demokratik Cumhuriyet**'in kuruluşu ile **Demokratik Ortadoğu Birliği**-ni sağlayacak, bunun içerisinde de Kürt sorununu çözecek, Kürt ulusal birliğini geliştirecektir. Böyle bir program, günümüze dek hiçbir örgüt veya parti tarafından ortaya konulmamıştır. Savunmada ortaya konulan çözüm ne bağımsız bir devlet, ne muhtariyet, ne de federasyondur. Bütün bunlardan daha geniş ve derin olan, sorunlara çözüm sunan bir kapsama sahiptir. Bu çözümün gerçekleşmesi için her şeyden önce Kürtler üzerinde egemenlik kurmuş olan devletlerin birer demokratik cumhuriyete dönüşmeleri gerekir. Bu devletler demokratikleşmedikçe bağımsız bir Kürt devleti kurulsa da, bu durum uzun sürmeyecektir. Elde edilen hakların bir kez daha alınma durumu olacaktır. Bu durum, Kürdistan'da birçok kez yaşanmıştır. Fazla geçmişe gitmeye gerek yok. '70'li yıllarda Güney Kürdistan'da bir otonomi kuruldu. Fakat Irak rejimi '75 yılında İran ile anlaşma yapıp dünyanın önderi olan ABD ile ilişkilerini geliştirince otonomiye son verdi. Kürtlere "ya teslim olacaksın, ya da seni zorla yıkacağım" dedi. Doğu Kürdistan'da '79 yılı sonrasında çözüme yaklaşma durumu gelişti. Özgür bir Kürdistan kurma çabası oldu, ama o da sonuca ulaşmadı.

Günümüzde de Güney Kürdistan'da federasyon için mücadele yürütülüyor, ama kimse federasyonun gerçekleşeceğine güvenmiyor. Acaba bu mücadele süreccek midir? Bağımsız bir devletin kurulduğunu varsayalım. Kürt halkı, dört Ortadoğu ülkesi arasındadır. Bir tarafı Arap, bir tarafı Fars, bir tarafı ise Türk ve Azeri'dir. Bunların arasında bağımsız bir devlet kurulsa bile varlığını ne kadar koruyabilecektir? Bu nedenle Önderliğin savunmada ortaya koyduğu çözüm yöntemi otonomi, federasyon veya bağımsız devlet gibi bütün yöntemlerden farklıdır. Eğer Kürdistan'ı egemenlikleri altında tutan ülkeler demokratikleşirse çözüm otonomi veya federasyon biçiminde olsa da, sonuçta güvence altına girer. Bu nedenle bizim ortaya koyduğumuz çözüm, bütün çözüm yollarından daha güçlüdür, alternatifi yoktur. Eğer savunmada ortaya konan yeni düşünce sistemi ile ona dayalı olarak gelişecek strateji ve taktikler hayata geçerse, Kürt tarihinde birçok kez çözüme yaklaştığı halde ulaşılamayan, daha da ağırlaşan Kürt sorunu çözüme kavuşacaktır. Çözümün anahtarı, egemen devletlerin birer demokratik rejim haline gelmeleridir.

Öte yandan Türkiye, İran, Irak, Suriye ve diğer Ortadoğu ülkelerini birer demokratik cumhuriyet haline getirebilmemiz için, her şeyden önce Kürtlerin demokratik olmaları gerekir. Kürt halkı, demokrasi ölçülerini ön-

karşıındaydı. İhtiyacı olan herkes, küçük bir çabayla Kürtleri hizmetine alabiliyordu. Kürtler herkes için hamaldı, askerdi. Kürtler sadece egemenlikleri altında bulundukları ulusların değil, tüm dünyanın hizmetçisiydi. Gerçekliğinden bu kadar uzaklaştırılmış bir halktı. Acilen bir müdahaleye ihtiyaç vardı ve bu müdahalenin her şeyden önce düşünsel alanda yapılması gerekiyordu. Kürtlerin hakları nelerdir, tarih boyunca neden haklarını koruyamadı, içerisinde bulunduğu süreçte haklarını nasıl koruyabilir ve gelecekte nasıl geliştirebilir? Tüm bunları aydınlatacak ideolojik bir çalışma gerekiyordu. Bu çalışma olmadan Kürtlerin başarıya ulaşmaları mümkün olamazdı. Kürtler sadece savaşla başarıya ulaşamazdı. 19. ve 20. yüzyıllarda Kürtler diğer halklardan daha az çalışmamış, daha az kan dökmemiş, daha az fedakarlık yapmamıştır. Kürtler, diğer halklardan daha fazla direndi, mücadele etti ve kan döktü. Ama bunlar kötü sonuçlandı. Her isyan Kürtlere bir mevzi kazandırmadığı gibi, varolanı da Kürtlerin elinden aldı. 19. yüzyılda Kürdistan'ın tüm parçalarında isyan vardı. Kürdistan'da 60 yıl boyunca aralıksız bir biçimde irili ufaklı birçok isyan oldu. 20. yüzyılda sadece Kuzey Kürdistan'da irili ufaklı 28 isyan yaşandı. '18'de Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılması ve topraklarının paylaşılmasından sonra, İngilizlerin planına göre Irak'ta bir devlet kurulacaktı. Bu süreçte Güney Kürdistan'da Şeyh Mahmut Berzenci isyanı gelişti. Bu isyanlar seksen dört yıldır sü-

yaset de eksiktir. Kürtler silahlanıp isyana kalkmıştır, ama bu isyanlar sadece askeri yönlü olmuştur. Siyasi yanı ya yoktur ya da çok azdır. Yenilginin sebebi budur. Öncesinde isyan etmeyi düşünen yoktur. Kürtler daraltılınca, isyan ederek bu duruma karşı rahatsızlıklarını dile getirmişlerdir. Sömürgeciler Kürtlere yönelmiş, yaşamı zindana çevirmiş, bunun üzerine Kürdistan'ın zengin kesimleri kendilerine yaşam fırsatı kalmadığını görünce, isyana kalkmışlardır. Kürtlerin isyana kalkışları bu temeldedir. Hiçbir Kürt isyanı önceden örgütlenmiş ve bu örgütlenme üzerinden gerçekleşmiş değildir. Isyanlarda plan çok zayıftır. Bir düşünce temelinde isyan edilmemiştir. Isyanlar dar anlamda haksızlığa ve zulme karşıdır, bunlara karşı özgürlük istemişlerdir; fakat tarihi yorumlama, günceli değerlendirme, dost ve düşman kesimleri birbirinden ayırt ederek temel ve ikincil güçleri tespit etme, bu güçleri askeri, siyasi, kültürel ve diplomatik mücadele alanlarında harekete geçirme durumu söz konusu değildir.

Kürdistan'da ideolojik çalışma, '75 yılından sonra gelişmiştir. Her biri farklı yerlerden olsa da bazı Kürtler, bir araya gelerek belli çalışmalar yürütmeye başlamışlardır. Fakat bu çalışmalar da bir sisteme kavuşmamıştır. Sadece Önderliğimiz '70'li yıllarda ideolojik çalışmaya başlamıştır. Bu nedenle diğer isyan önderlerinin hiçbirisi gerçek anlamda başarıya ulaşmamıştır.

İkinci strateji dönemi olan demokratik kurtuluş devriminde de düşünce sistemi ve ideoloji gereklidir. Birinci stratejimizin ulaştığı so-

celikle kendi içerisinde yaşatmalıdır. Eğer demokrasi Kürt halkı içerisinde her yönüyle yerleştirilirse mücadele yürüterek egemen güçleri de demokratikleşmeye mecbur kılmak meşru bir durum olur. Savunma, bunu derin ve geniş bir çerçevede ortaya koyuyor. Bu da günümüze kadar Kürdistan'da büyük iddialarla ortaya çıkan diğer oluşumlardan çok farklı bir düşüncedir. Onlarda bu yoktur. Bazen demokrasi kavramını kullanmış olsalar da, demokratik yaşam ideolojisini geliştiren olmamıştır. İlk defa Önderliğimiz hem egemen güçler için hem de Kürt halkı için bunu geliştiriyor. Bu çerçevede Türkiye gibi bir ülkede, merkezi ve demokratik bir sistem içerisinde sorunları çözmek mümkündür.

Bu durum, halkımızın çıkarlarına uygundur. Yaklaşık yirmi milyon olan Kürt nüfusunun yaklaşık on iki milyonu Türkiye sınırları içerisinde yaşıyor. Bu da Türkiye nüfusu içerisinde önemli bir orandır. Eğer siyasi ve örgütsel çalışmalar güçlendirilirse yerel iktidarlarda, hatta merkezi yönetimde yer almak mümkün olur. Demokratik bir rejim buna açıktır. Mevcut durumda Kürtlerin yönetiminde belli bir yerleri var, bu durum daha da gelişebilir. Bu, sorunun çözümünde esas halkadır. Öte yandan demokratik bir sistem içerisinde Kürtler kendi dilinde eğitim görebilirler. Dilin geliştirilmesiyle bağlantılı olarak ulusal özelliklerini de geliştirebilirler. Kürt dilinde yayın hakkı elde edilebilir. Eğer bütün bu haklar elde edilirse, halkımız ulusal gelişimini sürdürebilir. Bunun yanında ekonomik, kültürel ve diğer alanlarda gelişme ancak demokratik bir sistem içerisinde olabilir. Demokratik bir sistem bütün bunlara imkan tanır. Eğer Türkiye'de merkezi ve demokratik bir sistem oluşursa, Kürt sorununun çözümü mümkün olur.

Doğu Kürdistan'da eyalet sistemi temelinde bir federasyon var. Eğer sistem demokratik olursa, bu eyalet sistemi içerisinde Kürtler de eyalet yönetiminde yer alabilir, giderek merkezi yönetime girebilir, böylelikle ulusal sorunu çözebilirler. Güney Kürdistan açısından bir federasyon olabilir, fakat eğer demokratik bir Irak rejimi olursa çözüme gitmek daha fazla mümkündür. Küçük Güney'de eğitim, yayın hakkı, yerel yönetimlerde yer edinme biçiminde bazı adımlar atılabilir. Demokratik bir sistem oluşur, Kürt sorunu da bu çerçevede çözüme giderse, bu herkes için yararlı olacaktır. Demokratik cumhuriyet ve demokratik bir Ortadoğu birliği konularında amaç birliğine varılırsa, ulusal birliğimiz de oluşur.

Teknik gelişim tüm insanları günlük olarak bir araya getiriyor. Sadece bilgi yönünde değil, yaşam konusunda da insanlar birliktedir. Böyleli bir durumda, gecikmiş bir uluslaşmayı yaşamak, çağın gereklerine denk değildir. Çözümümüz 20. yüzyılın değil, 21. yüzyılın gerçekliğine göre olmalıdır. Önderliğimizin geliştirdiği savunma bu çözümü içeriyor.

Savunmalar bilginimizin sınırlarını genişletiyor

Kürt insanı Başkan Apo ile tanışmadan önce ne olduğunu, nereden gelip nereye gittiğini bilmiyordu. Herkes bilmeyi Başkan Apo ile öğrendi, yaşama gözlerini Başkan Apo ile açtı. O açıdan Başkan Apo ile tanışmak hepimiz için bir doğuş oldu.

Başkan Apo ile bilmeyi öğrendik. Bilmek, son derece önemli bir kavramdır. Bilmek sürekli gelişir, insan bilgisi sürekli gelişerek yetkinleşir. Bu da doğrudan emek ve mücadele gerçekliğiyle bağlantılıdır. Kürdistan'da dişe diş bir mücadele verildi. Bu mücadele geliştikçe, özellikle de bu mücadeleye Başkan Apo öncülük ettikçe bilmenin sınırları genişledi. İnsan bilince tanrıya yaklaşır. Tanrının en temel özelliği, her şeyi bilmesidir. İnsanın tanrıya yaklaşması, tanrının kendisi olması, bilmenin en üst sınırına ulaşmasıyla mümkündür. Bu, metafizik bir yaklaşım değil, gerçeğin ta kendisidir. Diyalektik olarak ele alındığında da bu böyledir. Demek ki şu var; savunmalar öncelikle bilginimizin sınırlarını genişletiyor. Biz sadece kendimizi değil, bütün insanlığı tanıyabiliyoruz. Maymundan uzaklaşan ilk insandan başlayarak ilk sözcükleri kullanmaya başlayan ve günümüze kadar gelen insanı, onun gelişimini savunmalar sa-

yesinde kafamızda sistematize edebiliyoruz. Önderliğimizin büyüklüğü buradadır. Önderlik bu açıdan sadece bir Kürt önderi değildir. Kuşkusuz o kaynaktan doğan bir önderliktir. Kürt gerçekliğini sorguladığımızda, Kürdün temelinde insanlığın olduğunu görüyoruz. İnsanlık, Kürdün gerçekleştirdiği neolitik toplum gerçeği üzerinde yükseldi.

"Kürt anaları ve ataları" kavramını ilk kez Başkan Apo kullanıyor ve böylece bu terim insanlığın literatürüne giriyor. Tarihte bütün önderler atalarından söz ettiler. Diğer önderlikler babalarının oğullarıydı, onunla övünüyordular, Önderliğimiz ise savunmada ne-

“Savunmalar aynı zamanda bir vasiyettir; bütün insanlığa, yoldaşlara, Kürt halkına, bütün Ortadoğu halklarına bir vasiyettir. Böyle ele almak gerekir. Onur, vicdan, namus ve sadakat Önderliğe sonuna kadar bağlılıkla mümkündür. Bu da O’nun düşüncelerini gerçekten anlayabilmekle sağlanır. Buna ulaşmanın yolu ise her şeyden önce zihniyet devrimini gerçekleştirmektir.”

olitik toplum geleneğini sürdüren anasının oğlu olma mutluluğunu yaşadığını, ona layık bir evlat olduğunu kanıtladığını belirtiyor. Bu, çok önemlidir ve fark buradadır. Başkan Apo'da temsilini bulan ve O'nun takipçilerinin de izlemesi gereken kişilik gerçekliği buradadır. Düşünce ile kişilik gerçeği arasında doğrudan bağlantı vardır.

Savunmalar bize köklerimiz, aslında Kürt somutunda insanlığın köklerini gösteriyor. Köklerimiz bulduğumuz için havadaki toz taneciklerinden farklıyız, toprağa ayaklarımızı sağlam basıyoruz. Savunmalar bize bu gücü veriyor. Bu, kendi ayakları üzerinde dimdik durabilmek demektir. Önderlik her zaman dimdik ayakta durdu. O'nun izleyicileri olarak bizler bunun bilincine vardığımız ölçüde ayaklarımız sapasağlam durabilir; ana toprağa, kendi köklerimiz olan ana tanrıça köklerine dayanarak ve bu temel üzerinden sağlam bir biçimde yükselebiliriz. Kürt gerçekliği böyle yeniden yaratılabilir. Kürt gerçeğinin yeniden dirilişini ve doğuşunu savunmada çok net biçimde görebiliyoruz. Kürt uluslaşması, farklı bir uluslaşmadır. Bu uluslaşma, uygarlık tarihinin yarattığı kazanımlar üzerinde gerçekleşen bir uluslaşma değildir. Bu açıdan ele aldığımızda savunma gerçekliğinde görebildiğimiz şudur; Kürtler aslında tarihin çocuğudur. Kürt ve kadın, tarihin çocuklarıdır, neolitik toplumda kalmışlardır, dolayısıyla uygarlığın hep gerilere ittiği, yok saydığı gerçekliklerdir. Kadın gibi Kürt de yoktur, belki de daha fazla yoktur. Bu açıdan Kürtlerin tarihe girişi, neolitik toplum gerçeği üzerinden, özgürlük ve eşitlik temelleri üzerinden bir giriş olacaktır. O açıdan Kürt uluslaşması son derece farklı, kadın ekseninde gelişen bir uluslaşmadır. Çünkü Apocu gerçekliğini kendisi budur. Başkan Apo'nun düşüncelerinin kaynağında bu vardır.

Savunma, şunu gösteriyor; birinci doğuş üzerinde yükselme esas olmak zorundadır. Birinci doğuş, neolitik toplum gerçeğidir. Onun sağlam özgürlük ve eşitlik temelleridir. Bu temeller üzerinde Kürt yaratılışı ve özgürleşmesi gerçekleşmek zorundadır. Bu

ederek demokratik uygarlık aşamasına denk düşen devletin bir koordinasyon birimi olduğunu ortaya koyuyor. Bu açıdan ele alındığında özgürlük ve eşitlik dünyası kurma hayalinden hiçbir zaman vazgeçmemek gerekir. Bu yönüyle ele alındığında savunmaları **Demokratik Uygarlık Manifestosu** biçiminde tanımlamak mümkündür.

Komünist Manifesto'nun yazarları bütün insanlığı kucaklamak istediler. Aslında proletaryanın peygamberleri olmak istediler ve bu doğrultuda bir şeyler yaptılar. Onları küçümsemek doğru değildir, fakat hem kapitalizmin dar sınırları içerisinde kaldılar,

kendilerini onunla sınırlandırdılar hem de onu inceleyerek insanlığın geleceği için projeler çizme yönünde yetersiz kaldılar. Temellere, insanlığın başlangıcına inmek gerekiyordu. Bunu başaran Başkan Apo'dur. Bu yönüyle şunu söylemek gerekir; Başkan Apo 21. yüzyılın demokratik uygarlığının önderliğidir. Taktik olarak ele alındığında bu söylenebilir, fakat önümüzdeki binyıla, insanlığın üçüncü binyılına damgasını vuracak bir önderlik olarak değerlendirilmelidir. İsa'nın etkisi iki binyıldır sürüyor. Başkan Apo'nun da savunmalar temelindeki etkisi binyıla yayılabilir.

Parti Önderliğimiz devrimci tutsakları hep yaşayan şehitler olarak tanımladı. Özellikle Amed Zindanı'nı esas alarak tutsaklara yönelik tanımlaması buydu. Elbette Diyarbakır koşulları ağırdı, bütün yoldaşlarımız üzerinde her dakika süren işkenceler vardı, ölüm tehdidi ve tehlikesi vardı, ama hiçbirisi tüm insan seslerinden, dost seslerden, yakın arkadaş seslerinden tecrit edilmiş olarak bir adada, dört duvar arasında ve tek başına tutulmadı. Bu çok önemli bir farktır. İnsana yapılabilecek en büyük işkence budur. Napolyon benzetmelerini de bir kenara bırakmak gerekir. Napolyon da bir adaya sürüldü, ama bir hapisanede değildi, adada serbest bir yaşam sürebiliyordu. Başkan Apo'nun yaşadığı koşullar farklıdır. Bu koşullarda böyle bir savunmayı ortaya çıkarak insanlığa ulaştırabilmek, bir mucizedir. Gerçek mucizeler bunlardır. Mucizeyi dinsel bir kavram olarak değerlendirmemek gerekir. Mucize beklenmeyen bir şeydir. O koşullarda böylesine sevgi ve yaşam aşkı dolu, büyük ütopya dolu, hümanizm dolu bir savunmayı başka kimse ortaya çıkaramazdı. Bu aslında bir savunma değildir. Eğer savunma olarak ele alınırsa, özgür insanlık temelinin, neolitik dönemin savunmasıdır. Genel anlamda ele alırsanız, Avrupa'nın benmerkezciliğine karşı genel planda Ortadoğu'nun savunmasıdır. Öte yandan bir bütün olarak Ortadoğu'nun savunması değildir. Avrupa'nın benmerkezciliğine karşı merke-

yet devrimini gerçekleştirmektir. Önderlik savunmada bazı kavramları çok net bir biçimde kullandı ve hepimize verdi. Sadakat konusunda *“Benim için yoldaşlığa ve dostluğa aykırı hareket, bu konudaki yanlış bir davranış, eşini ve anasını satmakla birdir”* dedi. Bunlar, Kürt gerçeği açısından en kutsal değerlerdir. Başkan Apo'nun yoldaşları olunacaksa anaya ve eşe bağlılık gösterilmelidir. Kürt kadınına, onura bağlılık gösterilmelidir. Başkan Apo'yu, savunmaları doğru anlamak, bunun için gerekirse kendini parçalamak gerekir. Her okuyuşta yeni şeyler keşfedilmelidir. İnsanlığın birikiminin

sentezi doğru anlaşılacak isteniyorsa savunmalar doğru tanımlanmalıdır.

Tevrat, Yahudileri birlik halinde tutan bir kitaptır. Kitap, baştan sona İsrail halkına, onun kendisine yabancılaştırılmasına yöneltmiş eleştirilerden oluşuyor. Önderliğin çözümlemeleri ve savunmalarla kadrolara en az beş yüz tane Tevrat sunulmuştur. O açıdan savunmaları bir kutsal kitap değerinde ele alırken, mistik yönüyle değil; anlayarak, kavrayarak, derinliğini kavradıkça da daha çok bağlanarak yaklaşmak, böyle değerli bir kitap, bir başucu eseri olarak algılamak gerekir.

Savunmalar insanlığa sunulan 21. yüzyıl armağanıdır

Daha önce binlerce kitap okunmuş olsa bile, sadece bunlarla savunmalar okunduğunda ulaşılacak aydınlanma düzeyini elde etmek mümkün değildir. Çünkü savunmada sadece teori ve bilgi yok, bir düşünce yöntemi ve yaşam felsefesi var. Yaşamın, verilen emeğin ne için ve hangi yönde olması gerektiğini sunuyor. Bu durum, sadece Kürt halkı açısından geçerli değil, çünkü savunmalar Kürt halkını özgürlük ve eşitlik temelinde tüm insanlığın öncüsü konumuna getiren bir belgedir.

Önümüzdeki dönemde kendisini kadın kurtuluş ideolojisi ekseninde şekillendiren, bu ideolojiyi bir bütün olarak kendi ideolojik şekillenmesi haline getiren bir PKK gerçeği ile karşı karşıyayız. Parti Önderliğimiz, PKK'nin özünü ve ruhunu bu konuma getirdi. Savunmaların verdiği perspektif ve güçle, bir de örgütsel yapılanmadan kaynaklanacak olan güçle yaşam biçimi adım adım şekillendirilecektir. Bundan sonra atılacak her adımda, her nefeste, geliştirilecek her eylemde güç alınacak temel belge budur. Bu anlamda savunmalar, bir yaşam kaynağıdır. Yaşamın amacını ortaya koyan, bir bütün olarak yaşama anlam gücü yükleyen bir belgedir. Özgürlük adı-

Savunmaların bazı bölümleri anlaşılmış olabilir, ama tümüyle kavrama noktasında eksiklikler var. Şehit Hayri Durmuş arkadaş *“En büyük sorununuz Başkan Apo ile aramızda büyük bir mesafenin olmasıdır”* diyor. Önderliği birkaç yıl geriden takip ediyoruz. Önderliğin bugünkü tavırını ancak birkaç yıl sonra anlıyor ve doğruluğuna inanıyoruz. Önderliğin savunmada ortaya koyduğu çözümün büyük bir değeri vardır, ama hala kimse tam olarak anlayamamıştır. En iyi anlayan parti kadrolarıdır, fakat onlar da parça parça anlamışlardır. Önderliğimizin geliştirdiği 21. yüzyılın yeni dönem ideolojisini anlama düzeyimiz zayıftır. Savunmayı anladıkça, büyük bir heyecan duyacağız. Çünkü artık sadece Kürtler değil, Kürtlerle birlikte bütün Ortadoğu halkları özgür bir yaşama kavuşuyor.

Bu durum PKK'nin ve Kürt halkının öncülük yapmasını gerektiriyor. Savunmalar iyi okunup, anlaşılırsa, şu gerçek daha fazla açığa çıkacaktır; yükümüz hafiflememiş, ağırlaşmıştır. Devrimimiz daralmamış, küçülmemiş, aksine büyümüştür. Bu gerçeklik, savunmada çok iyi görülüyor. Bu nedenle savunmalar, Kürt halkı ve Ortadoğu halkları için demokratik kurtuluş manifestosudur. Eğer savunmalardan güç almayı bilirsek, Kürdistan ve Ortadoğu'da demokratik bir hareket geliştirebiliriz. Uzun bir süre sonra değil, birkaç yıl içerisinde Kürdistan'ın ve tüm Ortadoğu'nun çehresi değişecektir. Demokrasinin iktidarı, öncelikle Kürdistan topraklarında oluşacaktır. Bunun için gücümüzü savunmalardan alacağız ve bu güçle siyasal serhildanı geliştireceğiz. Amed, Batman, Van, Cizre, Halep, Kobani, Afrin, Qamişlo ve diğer birçok yerdeki Newroz kutlamalarında görüldüğü gibi, serhildanları hem Kürt halkı içerisinde hem de tüm Ortadoğu halkları içerisinde geliştirebiliriz. Kürtler egemen ülke halklarını da serhildanlara katmalıdır.

Savunmadan alınacak güç temelinde kapsamlı bir kültürel çalışma geliştirmek mümkündür. Neolitik dönemden bu yana Kürtlerin yarattığı insanlık değerleri, Kürtlere kültürel yönden de tüm Ortadoğu halklarına ışık tutma imkanı sunuyor. Yani savunma tüm çelişkilerin çözümüdür. Hem Kürtlerin hem de Ortadoğu halklarının sorunlarının çözümüdür.

Küçük Güney ve Kuzey Kürdistan serhildanlarında görüldüğü gibi, toplumun yeni bir kesimi özgürlük için ayaklanıyor. Bu da Kürt kadınıdır. Önderliğimizin özgürlük felsefesi ne göre toplumun en düşürülmüş kesimi özgürleşmezse, toplum da özgürleşemez. Bir devrim ne kadar gelişirse gelişsin, kadını özgürleştirmezse kazanımlarını koruyamaz. Bunun bir örneği de reel sosyalizmdir. Reel sosyalizm büyük bir devrimdi. Ancak bilindiği gibi bazı sorunlar yanında, kadın sorunu da halledilemedi. İktidar elde edilir edilmez kadın eski statüsüne mahkum edildi. Kadını özgürleştirmeyen bir toplum, özgürlük yolunda hangi adımı atarsa atsın, sağlanan gelişmeler uzun sürmez ve güçlenmez. Savunmalar, tarih değerlendirmesi temelinde kadının rolünü de ortaya koymuştur. Savunmaların etkisiyle kadınların siyasal serhildanlara katılımı yüzde ellilere yaklaşıyor. Güney ve Kuzey Kürdistan'da kadın savunmalara, serhildanlara katılarak cevap vermeye çalışıyor. Belki de savunmaları okumamıştır, manevi anlamda savunmaya cevap olarak meydanlara çıkıyor ve “her şeye varız” diyor. Bundan sonra önemli olan savunmalar temelinde ayağa kalkan bu kesimi örgütlülüğe kavuşturmak.

Savunma, bir dogmalar yığını veya salt bilimsel değerlendirmeler değil; aynı zamanda bir eylem kılavuzudur. Eylemi Kürdistan'da, Ortadoğu coğrafyasında, Kürt'ün bulunduğu her yerde gerçekleştirmek gerekir. Her şeyden önce de eylemi kendi kişiliğinde gerçekleştirmek esastır. Böylelikle Başkan Apo'ya gerçekten bağlı, günahlarının karşılığını ödeyen, en azından suçlarını azaltan bir konuma gelmek mümkün olacaktır. Başkan Apo'nun yüzüne sevgi ile bakan, fotoğrafında bile olsa herhangi bir kaygı taşımadan Başkan Apo'nun gözlerinin içine rahatlıkla bakabilen bir konuma ulaşmak ancak böylelikle mümkün olur.

“Savunmalar Kürt somutunda insanlığın köklerini gösteriyor. Köklerimiz bulduğumuz için havadaki toz taneciklerinden farklıyız, toprağa ayaklarımızı sağlam basıyoruz. Önderlik her zaman dimdik ayakta durdu. O’nun izleyicileri olarak bizler bunun bilincine vardığımız ölçüde ayakta durabilir; kendi köklerimiz olan ana tanrıça köklerine dayanarak sağlam bir biçimde yükselebiliriz.”

yönüyle ele alındığında ve savunma çerçevesinde bakıldığında Kürt'ün ütopyası bütün insanlığın ütopyasıdır. Kürt salt kendi kurtuluşunu düşünmemek zorundadır. Kürt, bu temeller üzerinde yola çıktığı zaman bütün insanlığı kucaklamak zorundadır. Demokratik uygarlık, kuşkusuz bir geçiş aşamasıdır. Biz bir ütopyadan vazgeçmiyoruz, ütopya çok daha fazla netleşiyor. Demokratik uygarlık, insanlığın yaratılışının gerçekleştiği bu topraklar üzerinde sağlam bir biçimde gelişince tüm insanlığın rüyası olan sınırsız topluma geçişin koşulları da yaratılmış olacaktır. Önderlik, devletin silinmesinden söz

zin burası olduğunu, Avrupa'nın aslında bir yanılığı yaşadığını, bunu bilerek yaptığını ortaya koyan bir gerçekliktir.

Önderliğimizin üzerinde bir idam tehdidi var. Bu tehdidi, Demoklesin kılıcı gibi her gün başının üzerinde sallıyorlar. Savunmalar aynı zamanda bir vasiyettir; bütün insanlığa, yoldaşlara, Kürt halkına, bütün Ortadoğu halklarına bir vasiyettir. Böyle ele almak gerekir. Onur, vicdan, namus ve sadakat Önderliğe sonuna kadar bağlılıkla mümkündür. Bu da O'nun düşüncelerini gerçekten anlayabilmekle sağlanır. Buna ulaşmanın yolu ise her şeyden önce zihni-

na atılan adımlarda yitirilen anlamı, bu kaynakla yeniden bulmak mümkündür. Bu anlamda bir manifestodur. Mücadeleyi yükseltmeyi emreden, dönemin ideolojik kimliği olarak çağdaş neolitiği beş binyıllık sınıflı toplum gerçekliğinin yarattığı çirkinlikleri yırtarcasına günümüze taşıma görevini kadrolara yükleyen bir kaynaktır.

Parti Önderliği'nin sunduğu bu belge duygu ve düşünceleri yeşerten bir belgedir. Hem kapsamı ve derinliği itibarıyla hem de yarattığı ve yaratacağı anlam gücü itibarıyla başta Ortadoğu insanına olmak üzere, bütün insanlığa sunulan bir 21. yüzyıl armağanıdır.

DEMOKRATİK TÜRKİYE ÖZGÜR KÜRDİSTAN

Demokrasiyi değerlendiren birçok şeyi yeniden gözden geçirmek gerekmektedir. Şüphesiz söz konusu olan, ideallerin eski kaba, mezhepleşmiş biçimleri değildir. Mezhep idealleri de, dondurulmuş idealler de insanları kurtuluşa götürmez. Şu an Türkiye’de onun çelişkisi yaşanmaktadır. Bazıları için idealler dondurulmuştur. Türkiye değişse, yeni çelişkiler gündeme gelse de bunlar aynı nakaratı tekrarlamaktadırlar. Bunlar ne düşüncedir ne de ütopyadır. İçinde ileriye gitmenin hedefi yoktur. İnsanlar yönetimler tarafından ya daraltılmış ya mezhepleştirilmiş ya da eski çelişkilerden kaynaklanan kısır döngülere sıkıştırılmış ve dünyayı kendisi gibi düşünür olmuştur. Haliyle bunlar da insanları daha ileriye götürmemektedir. Dünyamız gerçekliğinde beğenmeyip yerinde oturmak bir marifet değildir. Bir ideale veya ahlaki değere sahip olmak, bir eyleme sahip olmak demek değildir. Bu açıdan idealleri veya doğru bir bakış açısı olanların, eşitlik ve özgürlük temelinde ileriye gitmek isteyenlerin bir eylemi olması gerekir. Eğer bu olmazsa bir gelişmenin sağlanması söz konusu olmaz, insanlığı geliştirecek olan da budur.

Dikkat edilirse ortaya çıkan bazı yeni akımlar kısmen iyi görünen şeyler de belirtirler, halkları, kadını, çeşitli grupları mücadele gerçekliğinden koparmaktadırlar. Bu açıdan yararlanacak yanları olsa da özü itibarıyla kabul edilirse insanı yanlışlığa götürebilir. Şüphesiz belli gelişmeler, farklı görüşlerden yararlanılabilir. Ama tümüyle retçi bir tutum takınılamaz. Tümüyle retçi bir tutum takınmak insanları dar, kaba mezhep yaklaşımlarına götürebilir. Onların da sağlayacağı toplumsal ya da çağa ilişkin gelişmeler olursa, söyledikleri bazı noktalara hizmet edecektir.

Hizmet edecek noktalar esas alınabilir, ama ileriye dönük ütopyalar, buna hizmet edecek bir dinamizm, ileriye taşıracak bir hareket olmayınca bunların da hizmet edeceği fazla bir gelişme olamaz.

Bu anlamda hem Türkiye’de hem Kürdistan’da demokratik kültürde çeşitlilik artarken, bu yönlü bir sorgulamanın olması gerekir. Geçmişte insanlar sosyalist olduklarını düşündükleri bir anda demokrat bile olmadıklarını gördüler. Çünkü sosyalizmle ilgili değerler tam kazanılmamıştı. Demokratik değerler, kültürel değerler, geçmiş topluma ait değerler taşınmadan demokrasiden sosyalizme atlanıldığında gerçek ve doğru bir sosyalist kültür ortaya çıkmaz. Bu açıdan bir aşama yaşanırken, bazı şeyleri atlayarak, sosyalizmi ilan etmek doğru bir yaklaşım değildir. Bu anlamda bakış açılarının da düzelmesi gerekmektedir.

İnsanların daha fazla katılımını sağlayarak, halklara kültürlerini yaşatarak ütopyaları ilerletmeyi sağlayabilir, açıklık politikası ve insanların geldiği düzey itibarıyla bazı ilişkileri yaşatarak ilerletebiliriz. Bunları yaşatmadan “ben en ilerisini kurdum” demek, bir sapırmadır, insan hayalleri ve ütopyalarıyla oynamaktır. Reel sosyalizmin yıkılmasından sonra yaşanan ütopya kargaşalığı biraz da bundan kaynaklıdır. Politikada, kültürde, maneviyatta belli ideallere sahip olmak, yaptığımız her işi belli ideallerle yapmak önemlidir. Bir felsefi, bilimsel ve kültürel zeminin oturması gerekir ki, bunu ileriye götürebilelim. Ama bunu sağlamadan toplum “öyle oldum ya da böyle oldum” der, kendisine yapıstırılan etiketi yaşadığını sanırsa, buna yönlendirilirse bu ütopyalara ihanet etmeye götürür. Reel sosyalizm bu yüzden ütopyalara ihanet eder duruma geldi. Çeşitli toplumlar için de bu geçerlidir. Bir ideale veya

ahlaki değere sahip olmak, bir eyleme sahip olmak da değildir. Bu açıdan idealleri veya doğru bir bakış açısı olanların, eşitlik ve özgürlük temelinde ileriye gitmek isteyenlerin bir eylemi olur. Eğer bu olmazsa bir gelişmenin sağlanması söz konusu olmaz. İnsanlığı geliştirecek olan da budur. Rejimler insanların ütopyalarına bu şekilde ihanet ederler; insanlar da gerçekte yaşadıklarının çok ilerisini yaşadıklarını sanırlarsa o zaman ütopyalara ihanet ortaya çıkar ve bu çöküntüye götürür. İdealler için şüphesiz gelişme hedefi olmalıdır, ama bu insanlara yaşatılarak yürütülmelidir. Bunlar yaşatılmadan, toplumlar böyle bir düzeye çıkarılmadan, bunlar açık olarak tartışılmadan, paylaşılmadan ya da insanların katılımı sağlanmadan çözümünecek sorunlar değildir.

Bu noktada tanımlamaları gerçekçi yapmak gerekir. Tabii her zaman insanların önünde daha ileriye gidebileceği bir hedef olmalıdır. İnsanların hedefleri sınırlandırılırsa mücadelesi biter. Hangi alanda olursa olsun hedefleri daraldığı oranda insanlar çöker. **Demokratik cumhuriyet** için bunları da geniş açıdan düşünmemiz gerekir. Bunlar iç içe olan şeylerdir. Demokratik cumhuriyete gitmek için de böyle bir kültür gereklidir. Türkiye için de bu söylenebilir. Geçmişte “sosyalistim” diyenler “ordunun ne kadar demokrat olduğunu” değerlendirebilirler. Kendi açımızdan da değerlendirebiliriz. Bu açıdan kendimizi de yeniden gözden geçirmemiz gerekir. Kendi toplumsal yapılanmamız açısından da değerlendirebiliriz ve bu konuda önümüze hedefler koyarak giderek ileri bir düzey yakalayabiliriz. İnsanlar neler yapabileceklerini bilir ve katılabilecek duruma gelirse ideallerini bu temelde daha ileriye götürebilirler. İdeallerin gerçekleşmesinde şu veya bu derecede rol oy-

nayabilirler, ama çok fazla ileriye götüremezler. Genel insanlık açısından olduğu kadar Kürtler, Türkler veya bu coğrafyada yaşayan bütün kesimler açısından bu gereklidir. Özgür birey, bireyselleşme geliştirilip kulluk düzenine son verilmedikçe; teori ve ütopyalara bağlanma bireyin katılımına dönüşmeyip dogmatizme ve kalıpcılığa götürür. Aydınlanma, reform ve Rönesans Ortadoğu’nun ideolojik bir kimlik kazanması için gereklidir.

Toplumların gelişiminde hiç kimsenin son sözü söylemeye hakkı yoktur

Türkiye’de devletin mevcut şekillenmesinden dolayı bu temelde bir düşünce yapılanması ya da felsefi yaklaşım zayıftır. Felsefe, ideal boyutu çok zayıftır. Çoğu düşünceler taklide dayanmaktadır. YÖK bilim softaları durumundadır. Türkiye’deki siyasetçilerin beceriksizliği de bundan kaynaklıdır. Yönetim açısından, ordu açısından da durum böyledir. Birçok toplum yürüttükleri mücadelede felsefeye, ideale, ütopyaya, bilimle ve bir sosyal tabana dayanarak bir düzey sağladı. Bazı şeyler temelsiz yapıldığı zaman, düşünce çarpıklığı, felsefe ve ideal çarpıklığı daha yoğun ortaya çıkmaktadır. Türkiye gerçekliği de böyledir. Bütün bunları çağımızın temel çelişkileriyle birleştirerek değerlendirdiğimizde felsefi açıdan da yeni yaklaşımlara yönelmek gerekmektedir. Eski yaklaşımlar yeterli değildir. Politzer’in ortaya koyduğu çok geri ve daraltılmış bir biçimdir. Stalin’in ortaya koyduğu da daraltılmış bir biçimdir, eskinin de daraltılmış biçimdir. Genel dünya açısından değerlendirdiğimizde felsefenin de yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Sosyalizmin geliştirilmesi açısından da insanlığın gelişmesi açısından da bu gereklidir. Hatta kapitalizmin, emperyalizmin değerlendirilmesi açısından da bu böyledir. Bakış açıları ileriye götürülmek zorundadır.

Marks döneminde kapitalizm tahlil edildi. Lenin döneminde biraz daha tahlil edildi. Daha sonrakiler “ne de olsa kapitalizm çöküyor, tahlil etmeye gerek yoktur” dediler. Böyle bir yaklaşım kısmen de olsa kapitalizmin kendisini yeniden üretmesine yol açtı. Dolayısıyla bu konularda gelişme yaratabilmek için bilgilerimizi, değerlendirmelerimizi derinleştirmemiz gerekmektedir. PKK Önderliği’nin yaklaşımında bunu aşma vardır ve sürekli olarak bu konuya vurgu yapmaya çalışmaktadır. **“Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa”** savunması, **Demokratik Uygarlık Manifestosu** ve **Özgür insan mücadelesine** işaret etmektedir. Fakat PKK ve Kürt-Türk halkının bunları ayırtılandırması, demokratik politika, örgüt ve taktik konusu yapması gerekiyor. Bunu eski biçimine göre daha fazla, daha derinlikli yapmaları gerekiyor. Bunların derinleştirilmesi gerekir ki, bu da hepimizin görevidir. PKK Önderliği yaptığı bir belirlemede; *“En tehlikeli insan, cahil insandır, bilgisiz insandır”* demektir. Liderler açısından da bu böyledir. İlerlemeleri, gelişmeleri görmeyen, bu konuda kendisini eğitmeyen ve varolanı yeterli sayan tehlikeli olur.

Reel sosyalizmde tehlike bu noktada ortaya çıktı. *“Kapitalizm çöküyor”* tespitini yaptılar, kendilerini çok fazla abarttılar ve böyle bir değerlendirmeye insanlık açısından hedefleri ve mücadeleyi bitirdiler. *“Biz çelişkileri kaldırdık, sorunları hallettik,*

ulusal ve sınıfsal sorunlar çözüldü” dediler. Felsefi olarak da böyle bir yaklaşım sergilediler. İnsanlar da; “herhalde sorunların çözümü bu kadardır” diye düşündüler. Sonunda çok çarpık geri durumlar ortaya çıktı. Bu konuda sınırlar konulduğu, son sözler söylendiği zaman gelişme durur. Bilimin dışına düşme yaşanır.

Toplumun eşitliği, özgürlüğü ya da idealleri açısından hiçbir zaman son sözler söylenemez. Bir yerlerde son sözler söyleniyorsa orada iş bitmiştir. Toplumların gelişmesi açısından hiç kimsenin son sözü söylemeye hakkı yoktur. Son sözü koymak, her şeyi mutlaklaştırmak gelişmeyi bitirir. Bu açıdan bu tür yaklaşımlara karşı çıkmak gerekmektedir. Dikkat edilirse Türkiye’de aynı yaklaşımdan dolayı bazılarını idama mahkum etmektedirler. Sorunları çözecek çok mutlak yaklaşımlar sürüyor. Bu, reel sosyalizmden alınan bir yaklaşımdır. İslami gelenekte de her şey mutlak, toplumun bütün kuralları belirlenmiştir. Mutlak sözler söylenmekte ve kimseyle birleşilmemektedir. Politikaya kapalıdır. Dogmalar yığınına çevrilen kemalizm, devletin ve milletin, dinin homojen sunulduğu, mutlak ve zora dayalı birlik ideolojisi vb. oligarşinin temel amaçlarını oluşturmaktadır; mutlaklık ve değişmezliğin temel engeli de kaynağını buradan almaktadır. Çünkü son sözü söyleyenler birleşmezler. Toplumun demokratik eylemine de kapalıdır. Bu mantıkla hareket edenler aslında mevcut durumu da geriye götürürler. Felsefeler, ideallere ya da düşüncelere bu yönüyle yaklaşmak gerekir. Böyle bir gelişme içine girdiğimizde demokratik cumhuriyet çalışmaları ve eylemlerinin geliştirilmesi daha kolaylaşır. Bu da bizi ileri götürür. Böyle bir anlayışla mücadele edilirse, bakış güçlü olursa mücadelede sınırlar ortaya çıkmaz ve daha ileriye götürülebilir.

Örneğin savaş sürecinde savaş mutlaklaştırıldı. Şimdi barış mücadelesi yürütülüyor, ama burada da bazı yaklaşımlar barışı mutlaklaştırmaktadır. Bunun diyalektik doğru kurulumazsa biri bitirilir, diğere başlanır. Bu yaklaşım bir eğilim olarak gelişmiştir. Doğru yaklaşımdan, iyi anlayıp değerlendirmekten çok “savaş durdu” dendiği zaman; “o halde her şey barıştır, çok fazla mücadele etmeye gerek yok. Demokrasi için ciddi mücadeleler ortaya koymaya bunun için bedeller ödeme, başka şeyler yapmaya gerek yoktur” biçiminde yaklaşımlar ortaya çıkar ve netekim çıkıyor da. Bu eğilimler bu tür yaklaşımlardan kaynaklanmaktadır. Tüm olay ve olguları değerlendirecek bir yaklaşım gücü, felsefi ve bilimsel bir bakış açısı, Türkiye’deki ve Kürdistan’daki sorunun çözümüne gerçekçi ve doğru bir bakış açısı olsa böyle bir yaklaşıma kolay kolay düşülmez. Bu açıdan insanların düşüncesinde farklı yaklaşımlar da gelişebilir. Bizi birçok sorun beklemektedir. Hem temel açıdan hem de güncel hedefler açısından bu böyledir.

Ortadoğu’da hiçbir sorunu tek başına çözmek mümkün değildir

Temel hedefler açısından değerlendirmeye çalıştığımız bu husus, güncel politikalar açısından her zaman karşımıza çıkacaktır. Yaklaşımlarımızın doğruluğu ya da yanlışlığı kültürel birikimimize, derinliğimize, kendimizi eğitme tarzımıza

“Bir ideale veya ahlaki değere sahip olmak, bir eyleme sahip olmak demek değildir.

Bu açıdan idealleri veya doğru bir bakış açısı olanların, eşitlik ve özgürlük temelinde ileriye gitmek isteyenlerin bir eylemi olması gerekir. Eğer bu olmazsa bir gelişmenin sağlanması söz konusu olmaz, insanlığı geliştirecek olan da budur.”

bağlıdır. Dünyadaki, Türkiye'deki, Kürdistan'daki sorunları ne kadar derinliğine anladığımıza bağlıdır. Açıktır ki; bilinçli hareket etmek çok fazla tehlike yaratmayacaktır. Bilinçsiz hareket etmek ise her zaman daraltacağı gibi tehlikelidir.

Türkiye de kemalizm de dogmalar durumuna getirilmiştir. Otokritik cumhuriyet veya oligarşik cumhuriyet ağırlıklı ulus devlet olgusunu ele aldı. Devletçilik her şeyin başında geldi, bu yönüyle reel sosyalizme benzemektedir. Ortadoğu'nun on binyıllardır yarattığı uygarlığa sırt çevrildi. Köklerle bağlar koparıldı. Gericileşen İslam'ın suni yorumuyla ilahiyat birliği denilirken de devletin merkezileşmesi ele alınıyor. Otokritik yöneticilerin Hitler'e öykünmeleri, MHP gibi şoven milliyetçi, ırkçı partilerin iktidara taşınması benzer ideolojik yaklaşımların bir sonucudur. Cumhuriyetin ideolojik kimliği olarak bütün bunlar iç içe geçerken, cumhuriyet ilk kuruluşundan sonra farklı noktaya götürülmüştür. Tanzimat'tan bu yana modernite Batı'dan taklit edilmekte, dönüşüm değil, monte edilmeye çalışılmakta ve bu da tutturulamamaktadır. Birkaç yüzyılın dogmaları, zihniyet yapılanması iç içe geçmiş ve üst üste binmiştir. Üstyapı kurumlaşması bu rolü oynarken, geleneksel toplum da bu dogmaların etkisi altındadır. Asker için iç ve dış tehdit şartlanması vardır, herkes birleşmiş bir bütün kabul edilmekte, bunun dışında her şeyin inkarına yönelmektedir. Kendisini devlet ile özdeş görmekte, bütün ipleri elinde tutup her şeyi bozduğu halde kurtarıcı olarak öne çıkmaktan çekinmemektedir. Sistemin bekçisi, koruyucusu halk değil ordudur. Bu, orduya üstünlük sağladığı gibi, kendini devletin tek sahibi görmektedir. Laiklik söylemine rağmen bu yaklaşım Osmanlı ve İslami geleneğe dayanmaktadır.

Burjuvaziye, oligarşiyi devlet yaratmıştır. Elit bir azınlık devlete dayanarak büyümüştür. Sivil toplum içinden ilişki ve çelişkileriyle çıkmamıştır. İrkçi-şoven milliyetçilik, faşist devlet eli ve yardımıyla büyümüştür. Gerekçesi etnik kimliğe dayalı ulus devleti kurmak, diğer bütün şeyleri inkar ve yok etmektir. Soyguncusu, hortumlayıcısı, kapkaççısı, yolsuzluk yapanı, savaş rantçıları ve çetecilik devlete dayanarak, onun imkanlarını kullanarak büyümüştür. Sağcısı, solcusu, İslamcısı ideolojik olarak devlet, "ulusal egemenlik" vb. gerekçelerle büyümüştür. Modernite, "reform" söylemleri zorlanan, geri kalan, tıkanan sistemin taklide dayalı yaşamasını

sağlamak içindir. Sosyalistler reel sosyalizmin, İslamın kaderciliği gibi sol ütopyalar türündeki hayalcilik ve beklentili ruh halini aşmamıştır. Dine kemalizm nasıl kaba inkarcı yaklaşıyorsa, sosyalistlerin yaklaşımı da kaba materyalistçe olmuştur. 20. yüzyılın kutuplaşma, sınıf çatışmasına yaklaşım, mezhepleşme ve birleşmeme, "ben mutlak doğruyum, gerisi fazla bir şey değil" düşüncesi hala terk edilmemiştir.

Tarihin kaba materyalist yorumu, dogma ve beklentiye dayanan ütöpic biçimi sürdürüldüğünde, politika ve taktiğe hükmetmede geride kalınmıştır. Dolayısıyla zihniyet yapılanmasında benzerlikler vardır. Ulus devlete dayalı ulusal egemenlik, "bağımsızlık" olgusu aşındığından İslami yaklaşımın Ortadoğu'nun sorunlarını çözemeyip derinleştirmesi, reel sosyalizmin çökmesi, mezhepsel çelişki ve çatışmaların çözüm üretmemesi, devlet solculuğunun demokratikleşmeyi getirmemesi, modernite taklidi, dinde reforma dayanmayan laiklik sorunlarının çözülmemesi, bütün bunlar Türkiye'nin sorunlarını ağırlaştırmaktadır.

Demokratik uygarlığın küçük ülkelere hapsedilerek geliştirilmesi düşünülemez

Değişim, dönüşüm ve demokratikleşme sorunlarının sancılı gelişmesinde; Ortadoğu Rönesansı'ı, reformu ve aydınlanmasını Avrupa'nın kapitalist uygarlığına karşı bir antitez geliştirmesi ve demokratik uygarlık sentezine ulaşmamasının rolü belirleyicidir. Bölgenin sorunları iç içe geçmiştir. Hiçbir sorunu tek başına çözmek mümkün değildir. Ortadoğu Rönesansı eşliğinde ya da birlikte Türkiye'de zihniyet değişimini yaratmak, demokratik uygarlığın ideolojik kimliğiyle bunu yapmak önemlidir. Ortadoğu'nun geçmiş uygarlığı ile buluşma kadar, tarihi, toplumu, devleti, dini vb. bütün olguları mercek altına alıp yeniden değerlendirmek; kaba materyalist, dar sınıf, mezhep tarikat yaklaşımlarını aşmak, dogmaların ve putların gücünü kırıp özgür bireyi, birey ve toplumsal dengesini yeniden kurmak, devleti, toplumu ve siyaseti demokratikleştirmek, bilim ve tekniği Ortadoğu'nun gerçekliğine oturtmak, Avrupa'daki demokratik uygarlığın sağ yorumunu değil, ondan da yararlanıp demokratik uygarlığın sol yorumunu geliştirmek, demokratik cum-

"Avrupa'daki demokratik uygarlığın sağ yorumunu değil, ondan da yararlanıp demokratik uygarlığın sol yorumunu geliştirmek, demokratik cumhuriyetin

ideolojik kimliği olmalıdır. Bu, Demokratik Türkiye-Özgür Kürdistan'ın ideolojik kimliğidir. Türkler ve Kürtlerin zihniyet devrimi ile bu ideolojik kimliği edinmesi demokratik cumhuriyeti kurmalarını sağlar."

huriyetin ideolojik kimliği olmalıdır. Bu, **Demokratik Türkiye-Özgür Kürdistan**'ın ideolojik kimliğidir. Türkler ve Kürtlerin zihniyet devrimi ile bu ideolojik kimliği edinmesi demokratik cumhuriyeti kurmalarını sağlar. AB çağdaş uygarlığın sağ yorumuyla geliyor. Ortadoğu Rönesansı, ideolojik kimliğini yaratarak, Avrupa uygarlığının antitezi olurken, yeni bir demokratik uygarlık sentezine ulaşabilir. Dünyada gelişen teknik temel, iç içe geçme, küresel egemenlik gerçeği birlik eğilimini bir tercih, bir seçenek olarak dayatmaktadır. Ortadoğu'nun geçmiş uygarlık tarihi, kültürlerin ve medeniyetlerin, toplumların birbirini nasıl karşılıklı etkilediği gerçekliğiyle doludur. Düşmanlık, ayrılık, mezhep, kavim, ulus devlet, şovenizm, sınırların cehelle çıkarlara dayalı çizilmesi, Ortadoğu'nun baş aşağı gidişinin hikayesini ele veriyor. Kürtler, bu hikayenin içinde bölünüp parçalanmıştır. Osmanlıcılık, panislamizm, pantürkizm, panarabizm birlikleri

yaratmaya yetmediği gibi, sorunlara yeni sorunlar eklemekten öteye geçmemiştir.

Ortadoğu'nun uygarlık geçmişi, birlik, federasyon, otonomi vb. kurmaya ve yaşatmaya müsaitti. Böyle bir kültürel birikim arka cephemizde duruyor. Son yüzyıllarda Ortadoğu kuraklaştırıldığı, zorbalık, despotizm, hanedanlık, katı merkezi devlet vb. ön plana çıkarıldığı için, kapitalist uygarlık gelişirken verilecek bir cevabı olmamış, onu yakalamadığı, yaşayamadığı gibi, devletler ve ülkeler kendi içlerinde bile birleştirici ve çözücü olamamışlardır. İlerici ve kısmi gelişme yaratıp iş başına gelenler bir süre sonra aynı kaderi farklı yaşamaktan öteye geçmemiştir.

Aynı ayrı duvar ve düşmanlıklar geliştirilerek Ortadoğu'nun sorunlarına çözüm bulunamaz. Sınırları gündemeleştirerek yeni savaşların kaynağı olur. Mezhep, kavim, ulus devlete göre sorunlar çözüme kavuşmaz. Eski 'ulusal egemenlik' kavramı da birilerinin yıkımı biçimine dönüşmekten, dışa bağımlı hale gelmekten kurtulamaz. Ekonomi, kültür, özgürlük, demokrasi de dar sınırlara hapsedilemez. Demokratik uygarlığın bir alana, küçük ülkelere hapsedilerek geliştirilmesi zaten düşünülemez. 20. yüzyılın gerçek çözüm üretmeyen savaşları, kavgaları, birbirine düşürmeler bitkinlik yaratmış, birinin lehine sonuçlanmış olanları bile gerçek bir başarı elde edememişlerdir. Türkiye'deki oligarşik yönetimin salt benzer konumdaki İsrail'e yakınlaşması, güç ve militarizm pazarlaması yaparken demokratik değerlere, ülkeler arası ekonomik, siyasi, kültürel, kimlikli ilişkileri kapalı oluşu başka bir daraltmayı yaratmakta, krizin önemli nedenlerinden biri de bu olmaktadır. AB'ye katılmak isteyen oligarşik yönetim mevcut yaklaşımlarıyla girmemeyi meşrulaştırmakta, küresel birliğe hazır olmadığı gibi; ulus devlet yaklaşımı çelişkili yanını oluşturmakta bunun yerine neyin konulacağı, nasıl dönüşüleceğine dair sorular cevapsız kalmaktadır. Kürtlerle birlik kuramayan bir Türkiye'nin AB ile birlik kurması, zihniyet ve politikasından dolayı zorlaşmaktadır. "Beni olduğum gibi kabul et" yaklaşımı mevcut dünya gerçekliğiyle uyuşmaz. Avrupa'nın bazı çevreleri de Türkiye'nin bu yanını kullanmakta, uzlaşma ve tavize zorlanmaktadır. Bu çıkmazları yaşayan Türkiye, Ortadoğu birliğine kapalı durmaktadır. Yaşanan birikim ve mücadeleler sonucu Türkiye demokratikleşme, özgür birlik gücüne daha yakın görünmektedir.

Osmanlı-İran, Türkiye-İran geçmişten bugüne kendilerini yenileyemediklerinden eldeki güce, jeostratejik öneme dayalı dengelere oynayan bir siyaset, buna dayalı pazarlık-uzlaşma-taviz gerçeğini sergilediler. Fakat bugünün koşulları aynı değildir. Jeostrateji, uygun coğrafya ve askeri güç olguları birincil plandan düşmüştür. Bu zihniyetle sistemin kendini uzun süre ayakta tutması beklenemez, ya demokratik uygarlık geliştirilecek ya da sistem çökecek. Küresel siyaset, ekonominin vb. geliştirildiği günümüzde ulus devlete dayalı kapalılık yürütülemez. Birlik ve uygarlık geliştirilmezse ekonomik, kültürel, siyasal zenginlik demokratik ekseninde birleştirilmezse bir krizi daha büyük bir kriz izleyecektir.

Uygarlık yaratan Ortadoğu artık böyle bir kadere mahkum edilemez. Türkiye bu zihniyetle Türklerle bile birlik kuramıyor. İslami birlik, panarabizm de salt başına birlik kurmaya yetmemektedir. O zaman demokratik bir Ortadoğu birliği bütün halkların yararına olmalıdır. Barış ve demokratik uygarlık kimliğiyle sorunları çözmek bilimsel ve geçerli tek seçenektir. O halde başta yapılması gereken sınırlar değiştirilmeden her ülkede **"Demokratik Ülke, Özgür Anayurt"** seçeneğinin gelişmesidir. Demokratik Türkiye, Özgür Kürdistan bu açıdan en ideal çözümdür. Türk ulusu değil bir Türkiye ulusu hedeflenmelidir. Bu sayede Türkiye anayasal vatandaşlığı Türk ve Kürt kimliğini kapsayarak ortak bir kimlik haline gelecektir. Demokratik cumhuriyet; devletin, toplumun, siyasetin demokratikleştirilmesi, temel hak ve özgürlüklerinin sağlanması, üç kuşak haklarının güvenceye alınması, anayasal demokratik bir düzenin kurulması ekseninde Kürt ve Türk ortak kuruculuğuna dayanabilir.

Özgür birlik temelinde Kürt kimliği, dili ve kültürünün gelişmesi bir zenginlik olmaktadır. Kürtlerin ağırlıklı yaşadığı bölgeye de Özgür Kürdistan denilmesi ortak vatan, ortak yönetim, ortak anayasa vb. kavramları dıştılamaz, aksine onları tamamlayan olur. Demokratikleşme, birlik, kültür ve kimliklerin zenginliği, bunların bir arada özgürce gelişmeleri, büyümeleri, her düzeyde büyük bir güç kaynağını ortaya çıkaracaktır. Böylece bölgeye yönelik tecrit ve dar hesaplar durumu da ortadan kalker. Bölge yeni bir uygarlık alanına dönüşür. Demokrasi, kurumlar ve ülkeler arası birlik, gerçek bir katılım ve her düzeyde ilişkileri düzenleme rejimi olarak yıkıcı değil yapıcı bir işlev görerek toplumları sürekli ileri bir düzeye taşır.

"Burjuvaziye, oligarşiyi devlet yaratmıştır. Elit bir azınlık devlete dayanarak büyümüştür. Sivil toplum içinden ilişki ve çelişkileriyle çıkmamıştır. İrkçi-şoven milliyetçilik, faşist devlet eli ve yardımıyla büyümüştür. Gerekçesi etnik kimliğe dayalı ulus devleti kurmak, diğer bütün şeyleri inkar ve yok etmektir."

Toplumsal gelişimde birey-toplum ilişkisi -I-

Birey ve toplum ilişkisi

Toplum, insanların üretim etkinliğiyle, yani salt doğada hazır bulunani tüketme ile yetinmeyerek yaptığı iş aletleriyle doğaya etkide bulunması ve böylece hayvanlar dünyasından ayrılmasıyla birlikte içine girdiği evrimsel sürecin bir ürünü olarak varolmuştur.

Doğa olayları ve yırtıcı hayvanlar karşısında güçsüz ve korumasız olan ilk insan, günlük üretim araçlarının temini ve üretimin zorunlu kıldığı iş bölümünden kaynaklı olarak ve yaşamını sürdürülebilmek amacıyla diğer insanlarla daha büyük gruplar halinde bir arada yaşamak durumundaydı. Bir araya gelen insan toplulukları zamanla kendi içlerinde çalışma ve yaşam koşullarının gerektirdiği ilişki sistemlerini geliştirdiler. Ortak yaşam sayesinde edinilen bilgi ve tecrübe diğerlerine ve sonraki kuşaklara da aktarıldı. Böylece toplumsal bir varlık olan insanın gelişimi, insan gelişimi sayesinde de toplumsal süreçler açığa çıkmıştır.

İnsanı insan olarak ortaya koyan toplumun kendisi de, insanın gelişimi tarafından belirlenmiştir. İnsanlığın tarihsel gelişiminin belli bir aşamasında ortaya çıkan toplum, her sosyoekonomik kuruluştaki değişime uğramış, yeni biçim ve içerikler kazanmıştır.

Toplumu, tarihsel gelişme içinde biçimlenmiş bulunan belirli bir üretim tarzını temel alan ve insan gelişiminde bir aşama olarak ortaya çıkan bir toplumsal bağlantılar ve büyük insan kümeleri arasındaki ilişkiler sistemi olarak ifade etmek de mümkündür.

Birey ise toplumdaki tek kişi olarak tanımlanabilir. Birey içinde bulunduğu topluluğun diğer üyelerine benzer ve aynı zamanda kendi yetenekleriyle diğerlerinden ayrılan yönleri de taşır.

Toplum varolmadan önce bireyin varlığından söz edilemezdi. Doğada bulunan diğer hayvan sürüleri gibi insan sürüleri vardı. O halde toplumu bireyin varolma biçimi olarak ifadelendirmek mümkündür. Birey ve toplum tarihsel gelişim süreci içinde bir arada ve karşılıklı etkileşim halinde bir birini oluşturmuşlardır. Bireyin gelişme düzeyi, toplumsal ilişkilerin tarihsel bakımdan gelişmesiyle ilerleme kaydetmiştir.

Birey ve toplum arasında temelde hiçbir uyumsuzluk bulunmamaktadır. Bireysel çıkarlar hiçbir dönem toplumsal çıkarlarla bir karşılık içermez. Ancak ne zaman ki sınıflı toplum tarih sahnesine çıkarak toplumu, yönetenler ve yönetilenler, mülkiyet sahipleri ve mülksüzler olarak farklı çıkar gruplarına ayırdı, böylece egemen sınıfa üye bi-

reylerle yönetilen sınıfa üye bireylerin uyumsuzluğu açığa çıkmış, aynı şekilde yönetici sınıfa üye bireylerin çıkarlarının genel toplumsal çıkarların önüne koşulması toplumsal çelişkilere yol açmıştır.

Toplum ve birey, birey ve devlet ilişkisi ve karşılıklı yükümlülükleri, birey ve iktidar ilişkisi vb. konularda her dönem bir birini destekleyen ya da çelişen farklı düşünceler öne sürülmüş, bir çok siyasetçi, düşünür ya da gruplar kendi görüşlerini ifade ederek, topluma mal etmeye çalışmışlardır. Ancak burada gözden kaçırılmaması gereken nokta şudur ki, ileri sürülen her düşünce her süreçte mutlaka belli sınıfların karakterini yansıtmaktadır. Bu günümüz açısından da böyledir. Çünkü toplum yaşamına dair her şeyin mutlaka ideolojik-politik zeminlerde ele alınıp uygulamaya konulduğu bir dünya gerçekliğinde yaşıyoruz.

Günümüzde toplumsalcılık ya da bireycilik olarak iki kampta toparlanabilecek olan düşünceleri değerlendirmek konunun daha iyi anlaşılmasında yararlı olacaktır.

Toplumsalcılık; toplumu ve bireyi bir birinin karşısı iki kavram olarak ele almaz. Toplum ve birey bir bütünlük ve uyum içerisinde kavrılır. Sosyal bir varlık olan birey toplumun ayrılmaz bir parçasıdır. Ondan soyutlanarak toplum içerisindeki ulus, sınıf, cins kimliğinden kopuk kendisini tanımlamaz. Kısacası toplumsallık bireyin zorunlu bir niteliği olarak ele alınır.

İnsan, toplumbilime göre "toplumsal ilişkilerin tümü" olarak tanımlanır. İnsan toplumsallaştığı oranda insandır. Toplumsallık, insanı tek bir toplumun üyesi olarak ele almak ve onda da sınırlandırmaktan da öte insanı bütün bir dünyaya açan bir görüştür. Gerçek anlamda toplumsallaşmış insan tek bir toplumun değil, bütün bir dünya insanlığının üyesi olarak kendini görecektir. Kendi özgürleşmesini ve kurtuluşunu, bir bütünen toplumun özgürleşmesi, ilerlemesi önündeki engellerin kaldırılmasında gören ihtiyaçlarını ve amacını buna göre belirleyen birey gerçek anlamda birey olmanın ve özgürleşmenin yöntemini doğru tespit edecektir.

Bireycilik, bireyi toplumun karşısına koyan ve toplum içerisinde tek tek bir birinden bağımsız öğeler olarak gören yaklaşımdır. Toplum ise bireylerin aritmetik bir toplamından başka bir şey olarak ele alınmaz.

Bireyi toplum karşısında öne çıkaran ve özgürlüğü bireyciliği vurgulamak için dile getiren düşünsel akım günümüzde kendisini post modernizm olarak ifade etmektedir. Bu akımın toplum felsefesi her ne kadar kapitalizme karşıymış gibi kendini

yansıtsa da aslında mevcut sistemin sonsuzluğunu empoze eden bir felsefeden başka bir şey değildir. Egemen sistemin böl-yönet politikasını bireylere kadar indirgeyerek birey şahsında insanın tükenişine yol açacak bir rol oynar.

Birey, bu felsefe de kendini nasıl görür, nasıl hisseder ve dile getirirse öyledir. Kimliğin karşılıklı tanıma ve tanınma olduğu reddedilir. Amaçlanan ise bireyi sınıf, cins ve ulus kimliğinden kopararak kimiksizliği, kişiksizliği ve diğer bir deyişle soysuzluğu dayatmaktır.

Burjuvazinin "bireycilik" kuramının temellerini oluşturan düşünceler bireyin sınırsız mülk edinme, isteklerine ulaşma çabasında olma hakkının olduğunu, yönetsel organların da bunu güvenceye almak zorunluluğunun bulunduğunu öne sürerken genel toplumsal eşitlik ve özgürlük gibi konularda kayıtsız kalmıştır. *"Toplum insanların yararı için vardır, insanlar toplumun yararı için var değildir"* diyen burjuva düşünür **H. Spencer** birey haklarını savunurken, bireyin, topluma karşı ödevlerini yok saymakta ve doğal olarak da toplumdaki tüm bireylerin değil de bir kısım mülk sahibi bireylerin yararını esas alan konumda olmaktadır.

Bireycilik anlayışında, ahlak felsefesinde toplumu bağlayıcı normlara, evrensel ahlak ölçülerine gerek yoktur. Neyin iyi, neyin kötü olduğuna bireyin kendisi karar vermektedir. Böylesi bir ahlak felsefesinin yol açacağı sonuçlar düşünüldüğünde ahlaksızlığı teorileştirmeden başka bir şey olmadığı görülecektir. Bireyciliğin gelip dayanaacağı sınır tek kişilik toplum, tek kişilik ideoloji, felsefe ve ahlak anlayışıdır. Birey burada toplumsal ve tarihsel bağlarından koparılacak, belleksizleştirilerek istenmektedir.

Bireycilik egemen sistemin her şeyi bireye indirgeyerek, parçalayarak yönetme politikasının bir ürünü olmaktadır. Açığa çıkardığı en önemli sonuç ise toplumu müthiş örgütsüzleştirmesi, dağıtmasıdır. Örgütsüz bir toplum ve tek tek bireyler her türlü güç ve iradede yoksun, kolay yönlendirilebilir bir düzeye indirgenmiş demektir.

Günümüzde bireyciliği en çok dillendirenler reel sosyalizmin bireyi yok sayarak toplumsal eşitliği öne çıkarmasını gerekçe göstererek toplumsallığa ve bireyin içinde en fazla gelişip özgürleşebileceği sistem olan sosyalizme saldırmakta en ön sırayı almış durumdadırlar.

Şu var ki reel sosyalizmin yetersizliklerini gidermenin ya da bireyi ve toplumu özgürleştirmenin alternatifinin, çıkar yolunun bireycilik ve sisteminin de emperyalizm olmadığı açıktır. Bireycilik bu anlamda bireyi

gerçek anlamda bir birey olarak geliştirecek ve özgürleştirecek bir içerikten çok bencilliği, genel toplumsal çıkarların karşısına bireyin dar, günü birlik çıkarlarını koyan ve bireyi müthiş bir sahte özgürlük dünyasına sürükleyerek özgürlük yanılsamasını geliştiren bir içeriğe sahip bulunmaktadır.

Görülüyor ki bireycilik anlayışına damgasını vuran burjuva sınıf ideolojisi, toplum ve birey felsefesidir. Ve günümüzde kendini farklı eğilimler şeklinde ifade etmektedir. Reel sosyalizmin toplumsal eşitliği kaba bir şekilde dayatarak bireyin özgürleşmesini sağlayacak kanalları yaratamaması günümüz sosyalist hareketleri tarafından değerlendirilmektedir. Günümüz toplum ve birey gerçekliği ele alınıp yeni sosyalist bireyin yaratılması demokratik sosyalizmin temel konularındandır. Ancak buna karşı bir dayatma olarak bireycilik, egemen sistemin ezilenler şahsında insanlığa dönük bitirme stratejisinin bir parçası olarak gündemleştirilmektedir.

Ne toplumculuğun derinlikten yoksun bir şekilde öne çıkarılarak bireyin yadsındığı ne de bireyciliğin ön plana çıkarılarak toplumu parçalayıp, örgütsüzleştirmenin aracı yapıldığı yaklaşımların günümüz toplumunu ilerletici bir içerik taşımadığı pek çok tarihsel deneyle ispatlanmıştır. Bu konuda birey ve toplumun eşit ve özgür bir temelde dengeli olarak birbirini geliştireceği demokratik bir toplum modeli 2000'li yıllar gerçeğinde öne çıkmaktadır.

Çalışmamızın ilerleyen bölümleri içerisinde demokratik bir toplumda birey hak ve özgürlükleri, birey-iktidar ilişkisi ve demokratik yurttaşlık konularını ve liberal demokrasinin toplum ve birey anlayışlarını daha kapsamlı incelemeye tabi tutacağız.

Toplumsal gelişim süreçlerinde yurttaşlık

İnsanın sosyal bir varlık olarak gelişmesiyle birlikte günümüze değin güncelliğini korumuş olan bir kavram da yurttaşlıktır.

Yurttaşlık kavramı ve bu kavram etrafında tanımlanan kişi hak ve özgürlükleri birey-devlet, birey-toplum ilişkileri konusu 21. yüzyıl gerçekliğinde yükselen değerler olarak öne çıkan demokrasi, insan hakları, temel hak ve özgürlükler temelinde yeniden tanımlanmaktadır.

Yurttaşlık olgusunun toprakla sıkı bir ilişki içinde ele alınmasına rağmen, belli bir toprak parçası üzerinde yaşayan her birey yurttaş olarak tanımlanmamaktadır. Çünkü

devletle arasındaki karşılıklı görev ve yükümlülüklerle, ilişkiye göre içerik kazanan yurttaşlık tanımı sosyolojik, kültürel, siyasal, tarihsel boyutları da kapsamaktadır. Bu kavramların gelişimine göre yurttaşlık tanımı da yeni içerikler kazanmıştır.

Bir bireyin yurttaş olarak tanımlanması (M.Ö 9-6. yüzyıl) da ilk olarak Yunanistan-Site devletinde gerçekleşmiştir. Burada uygulanan hukuka göre bir kişinin yurttaş sayılıp sayılmayacağı belirlenmiştir. Hukukun antik ilkelerine göre, insanın hukuki statüsü özgürlük, yurttaşlık ve aile durumuna bakılarak belirleniyordu. Burada hukuk site devletinde her bireyi yurttaş olarak kabul etmiyordu.

Bu dönemde kişi ancak site devletinin ve bu devlet içinde tanrısal iktidar gücünün himayesine sığınarak yaşayabilirdi. Kişi burada site devletine hizmet ettikçe ve bu devletin bir yurttaşı olduğunda bir varlık, bir hak ve değer kazanabilmiştir. Daha sonra site devletinde başta krallık, aristokratik, demokratik gibi farklı siyasal yönetimlerin değişmesiyle birlikte iktidar ve iktidar yetkisinin paylaşılmasında yeni dönemler ortaya çıkmıştır. Bu toprağa yerleşme, yani yerleşik yaşama geçişle birlikte (ilk çağlarda) krallığın otorite ve yetki alanı genişlemiştir. Giderek kral, karar alımlarında yönetim içinde kabile şefleri ve reislerin onayını almaya başlamıştır. Ve bu yetki ve otoritenin bir tek gücü elinde tutmak ve sınırsız uygulanmasının ilk sınırlanması olmuştur. Böylece kral ile halk arasında toplumun ileri gelenlerinden oluşan aristokrasi ortaya çıkmıştır. Aristokrasi yoğun bir mücadeleyle giderek kralın yetkisini tümden ele geçirmiştir.

Geniş toprak ve servet sahiplerinden oluşan bu zümre (aristokrasi) ele geçirdikleri iktidar üzerine aristokratik ve oligarşik yönetimler kurmuşlardır. Kralda, soylularda seçimle ve belirli bir süre için iş başına getirilen yüksek dereceli bir görevli duruma getirilmiştir. Ancak gelişmeler toprak sahibi aristokratların yanı sıra ekonomik yönden daha güçlü bir ticaret kesimini de ortaya çıkarmıştır. Toplumun bu yeni varlıklı kesimi iktidarda söz sahibi olmak isteyince de toprak sahipleriyle aralarında mücadele başlamıştır.

Taraflar açısından tehlikeli boyutlara ulaşabilecek bu mücadeleyi dengeleyici bazı kurallara ihtiyaç duyulmuştur. Yazılı hukuk kuralları bu şekilde uzlaşmayı sağlamak ve çıkarları dengeleme ihtiyacının bir ürünü olarak açığa çıkmıştır. Güçlerin iktidarı kendi lehine bozma girişimleri, çatışma ve darbe denemelerini getirmiştir. Dar-

“Bireycilik egemen sistemin her şeyi bireye indirgeyerek, parçalayarak yönetme politikasının bir ürünü olmaktadır. Açığa çıkardığı en önemli sonuç ise toplumu müthiş örgütsüzleştirmesi, dağıtmasıdır. Örgütsüz bir toplum ve tek tek bireyler her türlü güç ve iradede yoksun, kolay yönlendirilebilir bir düzeye indirgenmiş demektir.”

“Ne toplumculuğun derinlikten yoksun bir şekilde öne çıkarılarak bireyin yadsındığı ne de bireyciliğin ön plana çıkarılarak toplumu parçalayıp, örgütsüzleştirmenin aracı yapıldığı yaklaşımların günümüz toplumunu ilerletici bir içerik taşımadığı pek çok tarihsel deneyle ispatlanmıştır. Bu konuda birey ve toplumun özgür temelde birbirini geliştireceği demokratik bir toplum modeli öne çıkmaktadır.”

beci yönetim mantığının kaynağı Tiran yönetimleri oluşunca bu defa çatışmaları önleyecek, çıkarları dengeleyecek site demokrasileri gelişmiştir.

İlk yurttaşlık kavramının tanımlandığı site devletlerinde yurttaşlığın, iktidarda söz sahibi olma mücadelesiyle, baskıcı iktidar organları karşısında hak ve özgürlükleri talep etme arasında doğrudan bir ilişki olduğu açığa çıkmaktadır. Açığa çıkan diğer bir gerçeklikte demokrasi ve hukuk kurallarının çatışmaları önleyici, çıkarları dengeleyici bir role sahip olduğudur. Bunların olmadığı koşullarda ise çatışmalar yıkıcı boyutlara ulaşmakta, birey ise darbeci ve yıkıcı sistemler karşısında ezilmekten kurtulamamaktadır.

Yurttaşlık olgusunun toprakla, siyasal haklarla, iktidarda söz sahibi olmakla ve demokrasiyle direk bağlantısı vardır.

Ancak site devletlerinde uygulanan demokrasi eksik bir demokrasi olmuştur. 500 bin nüfuslu olan site içerisinde 30 bin kişi yurttaş sayılmıştır. 30 bin yurttaşın dışında diğer bireylerin düşünce ve inanç özgürlüğü ile sosyal ve ekonomik yaşamlarını düzenleme hakları yoktur.

Site demokrasilerinde yönetim organlarına katılma hakkı sadece yurttaşlar için söz konusu olmaktadır. Ve sadece özgür kişiler yurttaş olarak kabul ediliyordu. Genel nüfusa göre azınlığı teşkil eden bu kesim savaşı ve barışı gibi hayati kararlarda söz sahibi sayılıyordu.

Köle emeğinin sömürüsüne dayalı olarak gelişen bu sistemde köleler yurttaş sayılmıyordu. Ve ayrıca hiçbir hakka da sahip değildi. Burada köle edinmenin çeşitli yöntemleri bulunmaktaydı. Savaşlarda esir alınan kişiler köleleştirilebilirdi. Topluluğun malını yitirmiş, yoksullaşan yurttaşları borçları karşılığında kendilerini rehin olarak gösterip borçlarını ödemediklerinde de köleleştiriliyorlardı. Diğer bir yöntem ise kendi yurttaşlarını satın alıp, el emeğine ihtiyaç duyan köle sahiplerine kiralayan yeni bir tip köle tüccarları aracılığıyla köle alış-veriş yapıyorlardı.

Köleciler toplumun site devletlerinde yurttaş ve köleler statüsünün dışında bir de 'yabancılar' bulunmaktaydı. Site devletin asili üyesi olmayan yabancıların hiçbir siyasi hakları yoktu. Sadece medeni haklara sahiptiler. Ancak ticaretin gelişmesiyle birlikte bir takım fiili haklara sahip olabilmislerdir. Ayrıca toplumun yarısını oluşturan kadınların da siyasete katılma, yönetsel organlarda yer alma hakları bulunmamaktaydı.

Site devletinde yaşama ve yerleşmeyi yurttaşlık için yeterli görmeyen filozoflar da seçilme, oy kullanma ve halkı yönetim gücüne katmayı ölçüt olarak saymaktaydılar. *“Bir kimse yasama ve yargılama yetkisine katılmaya hak kazanır kazanmaz yurttaş sayılır”* diyen filozoflar kullandıkları iyi, erdemli ve arı yurttaşlık tanımını bu ölçüye göre yapmışlardır. **Aristoteles**, *“erdemli ve arı yurttaşı yasal, siyasal ve yönetsel görevleri olan kimsedir”* diye tanımlamıştır. **Sokrates** ise en iyi yurttaşı *“çevresine kötül olmayan, tüm yasalara saygılı olan, kötülere yasaları çiğnetmeyen kişidir”* diye tanımlamıştır.

Site devletlerinin yıkılışıyla birlikte tek başına kalan birey yönü öne çıkan yurttaşın evren, insan, yasa, yasa koyucu odakları ve eşitlik kavramları bu temelde yoğun tartışmalara konu olmuştur. *“Adaletin ve eşitliğin sağlanması ancak toplumu oluşturan bireylerin hakkını vermekle olur”* ortak fikrine varılmıştır. Yine insanı ölçüt alan filozof ve düşünürler sonuçta sosyal, siyasal kuralları ve bunların bütününi oluşturan yasaların şaşmaz ve değişmez olmadığı düşüncesine varmışlardır. Çünkü sosyal ve siyasal hayatı düzenleyen gelecekte, örf ve adet kuralları kurumlarda değişmez değerler değildir. Bunlar bir ülkede zaman içinde ve aynı zaman dilimi içinde de bir ülkeden diğerine değişmektedir. “Bu kurumlar ve kuralları Tanrıların iradelerinin eserleri değildir. İnsan yapısıdır, insan yapısının ürünleridir” şeklinde değerlendirmeler yapılır.

Bu dönemdeki yurttaşı yeniden tanımlama tartışmaları dünya yurttaşı gibi ev-

“Toplumsal ilerlemenin yönü, insanlığın yoğun mücadeleler vererek kazandığı, yurttaşlık hak ve özgürlüklerini genişleten demokratik bir mücadele olmuştur. Yurttaşlık statüsü ve yurttaşlık hakkı bireye devlet ve egemen iktidar güçlerince bahsedilmiş bir statü olmamıştır, insanoğlunun mücadeleyle kazandığı iktisadi, sosyal, siyasal, kültürel, hukuki bir statüdür yurttaşlık.”

rensel tanımlara kadar ulaşabilmiştir. Ve bu *“bilge kişinin yurdu belirli sınırlarla çevrilmiş bir ülke değildir. Onun yurdu tüm dünyadır bu nedenle sosyal ve ekonomik durumları ne olursa olsun ister köle, ister özgür kişi olsun ister yoksul, ister varlıklı olsun akıl sahibi olmaları ve akla uygun hareket etmeleri nedeniyle tüm insanlar kardeşler. Dünya yurttaşdır”* diye tanımlanmıştır. İster köle, ister imparator, ister işçi, ister patron olsun herkesi eşit sayan ve gören dünya yurttaşlığı tanımı, yurttaşlığın günümüzde varmak istediği en çağdaş ve en evrensel düzey olmaktadır.

Düşüncede herkesi eşit görme, yurttaş sayma gelişmiş de pratikte öyle olmamıştır. Toplumsal dönemlerin siyasal düşüncesi ve yönetim yapıları yurttaşlık tanımına göre çerçevesi çizilen kişi hak ve özgürlüklerine olduğu gibi yansımıştır. Çünkü herhangi bir düşüncenin birey, toplum ve devlet felsefesi aynı zamanda onun nasıl bir siyasal rejim istediğini, kişi hak ve özgürlüklerine nasıl yaklaştığını da ortaya koyar. Öyle ki herhangi bir sınıfın karakteriyle yurttaşlık anlayışı arasında kopmaz bir bağ vardır.

Bütün iktidar yetkilerini tek kişi de merkezileştiren içte ise iktidar yetkilerini parçalayan feodal düzende yurttaş kula dönüştürülmüştür. Başka bir ifadeyle yurttaş yoktur. Devletin tebaası vardır. Feodal düzende insanların merkezi otoritenin ayağı olan yerel iktidar ve toprak sahibi olan senyörlere bağlı olmaları iktidar ve birey ilişkisinde kişisel hizmet ve sadakat ilişkisini doğurmuştur. Bu ilişkide adaleti sağlayan da veren de onun adına yetkili olan kişidir.

İnsanlar üzerinde egemenlik hakkına sahip olan kişi, yani yerel iktidar, birey hak ve özgürlüklerini istediği zaman kısıtlayabilirdi. Bu hak ve özgürlükler her türlü tasarrufa açık durumdaydı. Feodal düzende birey yerel iktidara sadakat ve hizmet ilişkisiyle bağlıyken merkezi otorite karşısında bir tebaa, sultan karşısında ise bir kuldu. Doğal olarak feodal düzende kutsal tek bir yurttaş vardı. O da Batı da kral, Doğu da ise sultan, diğer bireyler ise tebaa konumundaydı.

Feodal toplum ideolojisine damgasını vuran batı da din ve kilise olmuştur. Feodal senyörler, üretici sınıfı yumuşak başlı ve itaatkar olmaya teşvik ederek sınıfsal bir mücadeleden alıkoymuyordu. Kilise oldukça geniş topraklara sahip olarak toplumsal hiyerarşide üst bir kesim olarak yer almaktaydı. Yine İslamiyet, feodal sistemin en yaygın dinlerindendir. Egemen sınıfın dini haline getirilerek sömürü rejimine onay vermiştir. Kuran da servet eşitsizliği Allah tarafından konulmuştur. Değiştirilemez görüşü yer alır. Hristiyanlıkta olduğu gibi İslamiyet'te de yeryüzündeki acıların avutucusu öteki dünya vaatleri olmuştur. Kiliseye karşı mezhep farklılıkları şeklindeki savaşım antifeodal halk hareketinin özelliklerindendir. Feodalizmde sınıf çelişkilerinin ideolojik biçimi mezhepler ayrılma şeklindeydi. Kenti ve köylü mu-

halefet resmi dine düşman olan mezhepsel öğretilerde ifade ediliyordu.

Kapitalizmin gelişmesiyle birlikte kişinin tebaa olmaktan çıkıp birey olma ve özgürleşme mücadelesiyle giderek kendi başına karar verme iradesi gelişmiştir. Özellikle 15. yüzyıl sonlarında Batı'da Rönesans'ın doğmasıyla birlikte ortaçağın karanlık düşüncesinden kurtulan birey feodal egemenliğin kulu olmaktan çıkıp yaşamda kendine yer açarak iktidarda söz sahibi olma mücadelesi sonuç olarak yeni bir yurttaş tipinin şekillenmesine yol açmıştır. Batı'da gelişen sosyoekonomik şekillenme toplumsal aydınlanma ve onu izleyen diğer dönemlerde kişi hak ve özgürlükleri, kişi-devlet ilişkisi, birey-toplum, birey-iktidar ilişkisi açısından yeni durum ve tanımlar ortaya çıkmıştır.

İktidar gücü ve kiliseler karşısında inanç, vicdan ve düşünce özgürlüğünü elde eden kişi bir yurttaş olarak kendini tanıması ve bu doğrultuda siyasal özgürlük arayışına yönelmiştir. Bireyin doğal yaşam haklarına giderek söz, yazı, öğrenim, toplanma, dilekçe verme, dernek kurma gibi siyasal hak ve özgürlüklerin eklenmesi çağdaş yurttaşlık statüsünün belirlenmesinde tarihsel gelişmelerin başlangıcını oluşturmıştır. En önemli gelişme iktidar kaynağını insan, rejimlerin kaynağının sözleşmeler olarak görülmesiyle birlikte kişi temel hak ve özgürlüklerinin hukuki tezler, sosyal ve siyasal sözleşmelere dayandırılması olmuştur. 18. yüzyıl da insan yaşamına, siyaset diline böylesi bir çok kavram, modern görüşler girmiştir.

18. yüzyıl bilim alanında önemli gelişmelerin olduğu, keşiflerin yapıldığı bir yüzyıldır. Keşifler ve bilim alanlarındaki ilerlemeler doğa yasalarını anlamada ve bunları kendi yararına kullanmada insana yeni olanaklar sağlamış, insanın aklına ve kendine güvenini artırmıştır. Bu yüzyılda hukuk ve siyaset tanrı anlayışından kurtulmuş akıl ve bilim esas alınmaya başlanmıştır. Gelişen kapitalizm bu ilerlemeleri hızlandırmıştır. Buna karşılık olarak doğal hukuk anlayışı da kapitalizme teorik dayanaklarını sağlamıştır.

Tüm bu gelişmeler sonucunda *“serveti, yetkisi, konumu, düzeyi ne olursa olsun bir insan olarak herkes yasalar karşısında ve adalet önünde eşittir”* görüşü gelişmiştir. Özellikle insanın doğuştan gelen haklarının devletin kuruluşundan önce olduğu ve bunların hiçbir güç veya kesim tarafından kısıtlanamaz ve reddedilemez haklar olduğu görüşünün savunulması birey, toplum ve devlet ilişkisinde yeni yorumlar doğurmuştur.

Bir birinden tamamen farklı ve çelişen görüşler, ortaya çıkan yeni yorumlar ekseninde insan hakları prensiplerini benimsemek durumunda kalmışlardır. İnsan hakları ve özgürlüklerinin dayandığı ilk temel ilke ve düşünceler şunlardır:

- İnsanların doğuştan gelen hakları vardır.
- İnsanlar eşik ve özgür doğarlar, bu nedenle yasalar karşısında ve adalet önünde eşitlerdir.

– Toplumun kaynağında insan iradesi vardır.

– İnsanlar toplum ve devletin kuruluşundan önceden bu haklara sahiptirler.

– Devlet insanlara doğuştan gelen haklarını vermediği gibi alamaz da.

– İnsanın doğuştan gelen hakları, doğal kutsal ve asla zaman aşımına uğramaz olan haklardır.

– Herhangi bir iktidar, insanını temel hak ve özgürlüklerine saygı gösterirse meşrudur. Göstermezse meşruiyetini ve emretme gücünü kaybeder.

İnsan hakları teorisinin dayandığı bu ilkeler Amerika'da ve daha sonra Fransa'da yayınlanan *“insan ve yurttaşlık”* bildirisinin de ilkelerini oluşturmıştır.

Doğal ve kutsal kabul edilen, bireyin doğuştan gelen haklarına devletin dokunamayacağı gibi, bu hakları koruma ve güvence altına alma görev ve yükümlülüğünün altına sokulması **çağdaş yurttaşlık** kavramını ve anlayışını da doğurmuştur. Fransa'da ilk defa toplumun tüm öğeleri kutsal yurttaşlar olarak kabul edilmiştir. Ve bu **“eşitlik, özgürlük, kardeşlik”** söylemleri etrafında hukuksal ve çağdaş bir çerçeveye oturtulmaya çalışılmıştır. Batı'da burjuvazi *“sosyal bir varlık olan insan, aynı zamanda doğal olarak eşit ve özgürdür”* düşüncesini savunmuştur ilkin, sonra da eşitlik ve özgürlük kavramına kutsal kitaplardaki *“tüm insanlar eşittir”* esprisiyle *“kardeşlik”* kavramını da eklemiştir. Ancak tüm insanlar eşittir esprisiyle hukuksal eşitlik; ekonomik, sosyal ve siyasal eşitlikle tanımlanmamıştır. Zaten bireyleri yasa ve adalet önünde eşit sayan burjuvazi ve onun liberal devlet düzeni, sosyoekonomik koşulların doğurduğu eşitsizlikle ilgilenmemiştir. Sadece bireyi ele almıştır. Bireyi yaşadığı çevre, yer ve zaman düşüncesinden soyutlamıştır. Bireyin toplum ile olan bağlarını yok saymıştır. Adeta toplum unutulmuştur. Bireyin sosyoekonomik toplumsal yapı içerisinde çeşitli sosyal, siyasal bağları vardır. Yine ekonomik, siyasal, sosyal ve hukuksal eşitlik birbirleriyle bütünleşmedikçe **“eşitlik, kardeşlik, özgürlük”** söylemleri hep eksik kalmaya mahkum olacaktır.

Çünkü özgürlükler ile sosyal, siyasal hakları birbirini tamamlar. Bundan dolayıdır ki, 1789 İnsan ve Yurttaşlık Hakları Bildirgesi'nde dile gelen birey hak ve özgürlükleri soyut ve kağıt üzerinde kalmaktan öteye gitmemiştir.

İnsanlar yasa önünde eşitliğe ulaştıktan sonra bu defa sosyalist düşüncenin proletaryanın öncülüğünde; siyasal iktidara katılımda eşitliği arama, somut özgürlüklere kavuşma ve siyasal haklarda eşitliğe ulaşma mücadelesine girişmiştir. Buna karşın iktidara geldikten sonra **“eşitlik, özgürlük ve kardeşlik”** söylemlerine ihanet eden burjuvazi, yurttaşlık hak ve özgürlüklerini sınırlamaya yönelmiştir. Çünkü burjuvazi ayakta kalabilmek için, emekçi sınıfların öncülüğünde gelişen yurttaşların hak ve özgürlüklerini sınırlamak gereksinimi duymuştur. Öte yandan ise, kapitalist sistem kendisini işletebilmek için, *“anayasal bir düzene, ihti-*

yaç *duyma”* paradoksunu yaşamıştır. Bu paradoks, burjuva yönetimini yurttaşlık hak ve özgürlüklerini de kısıtlamaya ya işlevsizleştirmeye ya da biçimsel kılmaya yöneltmiştir. Bunu da bireyi toplum içinde yalnızlaştırarak, ilgisiz kılarak, yurttaş olmaktan çıkarıp uyruk konumuna düşürmeye çalışmıştır. Buna karşılık toplumsala ilerlemenin yönü, insanlığın yoğun mücadeleler vererek kazandığı, bilincine vardığı, yurttaşlık hak ve özgürlüklerini genişleten demokratik bir mücadele olmuştur.

Yurttaşlık statüsü ve yurttaşlık hakkı bireye devlet ve egemen iktidar güçlerince bahsedilmiş bir statü olmamıştır, insan öğlunun verdiği toplumsal ve özgürleşme mücadelesiyle kazandığı, iktisadi, sosyal, siyasal, kültürel, hukuki bir statüdür yurttaşlık. Örneğin, genel oy hakkını istediği partiye üye olma hakkını, dernek kurma, düşüncesini ifade etmek gibi temel hak ve özgürlüklerini yüzyılları kapsayan kanlı mücadeleler sonucunda elde etmiştir.

Tarih ilerledikçe, giderek toplum yapıları değiştikçe özgürlük anlayışları da değişmiş; birbirini diyalektik olarak izleyen her toplum yapısı, her toplum içinde de çeşitli sosyal sınıflar beraberinde farklı özgürlük anlayışlarını getirmiştir. “Artık günümüzde yurttaşlık hak ve özgürlükleri denince salt 1789'da ki eşitlik, insanın doğuştan gelen hak ve özgürlükleri gibi anlaşılmamaktadır. Özgürlükler ve hakları ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel ve sınıfsal gibi daha geniş boyutlarda tanımlanmaktadır.

Bilimin, teknolojinin geliştiği 21. yüzyılda bireysel özgürlükler ve tercihler hiçbir dönemle kıyaslanmayacak şekilde genişlemiştir. Demokrasi ve bireyin yüzyılı olarak değerlendirilen 21. yüzyılda şekillenen evrensel değerler çerçevesinde bütün düşünceler insan unsurunun, yeteneğinin, yaratıcılığının daha fazla öne çıktığı ve çıkarılması gerektiğinden söz etmektedirler. Bu temelde uluslararası hukuk normlarıyla, ulusal hukukun bütünleştiği günümüzün 21. yüzyılın dünyasında öne çıkan demokrasi, insan hakları, kültürel kimlikler gibi ortak değerlere göre; çağdaş dünya yurttaşlık tanımı ve yeni yorumlarına gidilmektedir. Modern teknolojinin gelişmesiyle birlikte bir yönüyle bireyin tercih ve özgürlükler alanı genişletilirken, diğer yönüyle de birey her zamankinden daha fazla toplumsal bağlarından soyutlanıp hiçleştirilmeye çalışılmaktadır.

21. yüzyılın karmaşık sosyal, iktisadi ve kültürel dünyası içinde daha fazla temel hak ve özgürlükler için iktisadi, sosyal, düşünsel, ruhsal, kültürel olmak üzere her bakımdan zayıf düşürülen bireyin grup kimliklerini korumak, onların maddi ve manevi varlıklarını, toplumsallıklarını geliştirme şartlarını hazırlamak ve bunlara klasik hak ve özgürlükleri yanında iktisadi, sosyal, siyasal ve kültürel haklar tanımlamak ancak günümüzün çağdaş, evrensel, yurttaş kişiliği oluşabilir.

●Adı, soyadı: **Hasan AĞAÇ**
 Kod adı: **Salih Çavgun**
 Doğum yeri ve tarihi: **Hilvan 1965**
 Mücadeleye katılım tarihi: **1992**
 Şehadet tarihi ve yeri: **21 Mayıs 1997, Hewlêr katliamı**
 Görevi: **Hewlêr sorumlusu**

“Kamız Hewlêr’in bütün duvarlarını kızla boyamadıkça, bütün caddelerden oluk oluk akmadıkça ulusal birlik sağlanamaz.”

Yıldızların parlaklığını en çok yaşıyan verimliliği ile neolitik zamandan beri yaşamın hiç bitmediği ve insanların başlangıç olarak başladığı topraklarda tarih sevince, acıya, köleliğe, egemenliğe, insanlık önderlerine gebe olmuştu bu topraklar. İlk yaşamı canlandıran, hayvanları evcilleştiren kanunlarla yaşamayı öğrenen, uygarlığın beşiği olan Mezopotamya topraklarından geliyordu ve O güneşin asi çocuğuydu. Binyılların yıpranmışlığına, sessizliğine inat geleceğin temellerini, yıkılan mekanda yeniden inşa etmeye, çağdaş İbrahim’i öğrenerek geliyordu.

Direnme gücünü göstermeye karar veren Salih yoldaş ortaokul öğrenimi sırasında PKK’nin ’78’lerde işbirlikçi çete anlayışına karşı geliştirdiği silahlı mücadelede söylediklerini, duygularını, bilincini hayata geçirme imkanını bulmuştu. Salih yoldaş bir yandan öğrenim görüyor, bir yandan hain güçlere karşı Hilvan-Siverek direnişinde yer alarak mücadeleye ediyordu. Yaşamın ne olduğunu,

nasıl yaşanılması gerektiğini öğrenerek, adım adım tecrübeler kazanarak ilerliyordu. Güzellikleri, çirkinlikleri ayırt edebiliyordu. Hilvan-Siverek direnişi O’nu çok derinden etkilemişti. Gerçeğin özünü bu direnişte yakalayabilmişti. Bu direnişin Kürt insanı için ne anlama geldiğini kavrayabiliyordu. Amaca kilitlenmesi ve inancı daha da çelikleşiyordu. Direniş büyüdükçe silikliğe, ezilmişliğe, zulme, hainliğe darbeler iniyordu. Direnişte ağabeyi Mehmet Ağaç (Ahmet) yoldaşın şehadeti Salih yoldaşın hırsını, inancını, öfkesini, mücadeleye olan bağlılığını ve kararlılığını daha da güçlendirmişti. Ama darbeler vururken bedeller vermenin gerektiğini de çok iyi biliyordu. Aslında yaşam bitmemişti, aksine canlılık çoğalmış insanların yüreklerindeki yaşam atışları, nasıl yürümesi gerektiğini öğretmişti. Salih yoldaş Ahmet yoldaşa bağlılığını burada ispatlamalıydı ve öyle yaptı. Her şeyden önce O’nun kardeşi değil yoldaşı idi, O’nun kutsal duygularını paylaşmış ve bayrağını taşıma şimdi kendisine kalmıştı.

Ulusal kurtuluş mücadelesinde boğulmaya giden hain güçler ve TC devleti saldırı aşamasında idi. Şöyle diyorlardı, *“72 saatte klasik Kürt isyanını bitireceğiz.”* Ama yanılmışlardı. Çünkü Kürt eski Kürt değildi. Klasik değil çağdaşlaşmaya doğru yürüyordu. Salih yoldaş da bu direniş mücadelesinden belli ölçüler almış ve aktif katılım sağlamıştı. Yüreği artık sadece Hilvan değil, tüm dünya insanlığına açıldı. Faşist cunta tüm vahşeti ile halka ve direnişçilerine yönelmiş, farkında olmadan kendi sonunu getirmede ilk adımını atmıştı. Bu saldırılarla beraber binlerce insan tutuklanıyor birçoğu katlediliyordu. İnançlarını, direnişlerini kırmak için toplumun yapı taşı olan ailelere saldırıyor ve dağıtıyordu. 12 Eylül’ün bu vahşi ve barbar saldırılarından sonra Salih yoldaş tek başına Türk metropollerine gidip yaşam mücadelesi verirken aynı zamanda İzmir Bornova Lisesi’nde öğrenimini devam ettirmektedir. Faşist rejim başarılı olamamıştı. Çünkü ileride görülecekti ki, Salih yoldaş ve ailesinin bütün fertleri ifadesini ve yaşamlarını PKK mücadelesinde bulacaklardı.

İzmir’de okuduğu bölgede aynı zamanda parti çalışmalarına devam edip mücadele için örgütlenme faaliyetlerini yürütmektedir.

Tarih sayfalarının kirlenmişliğini temizleme mücadelesi ve devraldığı mücadelenin bayrağını yüceltmenin duyguları artık bilince dönüşüyordu. Salih yoldaş Türk metropollerinde yabancılık çekmişti. Çünkü O her şeyden önce güneşin ülkesi Mezopotamya topraklarına aitti. Özlemle yüreğinde büyümüştü vatan sevgisini ve artık bir ırmak gibi sel olup akmak, önündeki engelleri birer birer güçlülce aşmak istiyordu. Bu umutlarını, özlemlerini, hayallerini hayata geçirmek için hedefini belirleyerek Urfa’ya yöneldi. Güzel Urfa, peygamberlerin diyarı, inanç sahiplerinin doğduğu yer, insanlığın doğuşunu öldürmek isteyen cenneti cehenneme çeviren firavunlara karşı günümüzün İsmail ve İbrahimlerinin doğuşuna anahik eden kutsallığın ve lanetliliğin topraklarına tekrar geri gelmişti. Dönüşü muhteşem olan Salih yoldaş Urfa ve Mardin alanlarında siyasi çalışmalar içerisinde yer alarak HEP partisinden Urfa milletvekilliğine aday oldu. Halkın büyük desteğini aldığı halde ’91 yılında yapılan seçimlerde aldığı oy oranına rağmen oligarşik rejim ve O’nun uşaklığını yapan çeteci hain güçler, Salih yoldaşın milletvekilliğine seçilmesini büyük hilekarlıklar ve oyunlar yaparak engel oldular.

Bu seçimden sonra ’92 yılında partinin çağırısı üzerine *ulusal meclis* çalışmasına katılmak üzere Önderlik Sahası’na gitti. Ve Salih yoldaş için beklenen umutlar, hayaller artık gerçekleşmişti. Çünkü O, artık hep rüyalarında düşlediği büyük insanı Ulusal Önder Başkan Apo’yu görüyordu. Önderliğin yanı başında büyük insanı inceliyor, anlamak için büyük çaba gösteriyordu. Tarih boyunca insanlar cennetten bahsederlerdi. Gerçekten bu cennet neydi? İnsanların huzura kavuştuğu güzel cennet neredeydi? İşte Salih yoldaş bu cennetin ta kendisinde yaşıyordu. İnsanlığın gerçek özünü, amacını öğrenmekten ve onu iliklerine kadar yaşamaktan başka güzel, anlamlı bir şey var mıydı? İnsanlık kalbinin attığı yerde bü-

yük insan Başkan Apo’nun yanında olmak bir çocuk gibi sevindirmiş, ama bir asker gibi sevdasına bağlılığını da kuvvetlendirmişti. Büyük insan Başkan Apo’nun yanında tarifi olanaksız duygularla tüm manevi değerlere verdiği sözün ağırlığının bilincinde olup ezilmeyecek kararlılıkla gerilla saflarına katılım sağladı.

Gerilla yaşamına çok kısa bir sürede katılım sağlayan Salih yoldaş, Önderlik’ten aldığı bilinçlenme ve yoğunlaşma temelinde kısa bir süre zarfında GAP Eyalet Koordinatörlüğü görevini üstlendi. Eyaletle gelmeden önce ’93 baharında bir kardeşi daha Ahmet Ağaç (Şükrü) faşist güçlerin saldırısı sonucu Viranşehir ovasında gerilla saflarında kahramanca direnerek şehit düşmüştü.

Gerilla mücadelesi içerisinde bir komutan olarak nasıl hareket edeceğini, doğru tutumun ne olduğunu çok iyi bilen, sorunlara karşı nasıl davranacağını en ince detaylarına kadar çözebilen, görevlerinin bilincinde olan ve çevresindeki yoldaşları eğiten bir duruşa sahipti. Karar verme gücü ve görevlerdeki başarısı daima örnekti. Her zaman şunu söylüyordu yoldaşlarına; *“Başarıyı kendimize umut ettik ve diledik. Bunun için mutlaka başarmalıyız.”* Pratiğinde de daima bu sözüne bağlı kalmış, istikrarlı ve geleceğe olan inanç ve kararlılıkla yürümüşü. Önderliğe verdiği sözü çiğneme-yerek daima PKK’nin devrimci militan ve fedai ruhuna, cesaretine sahip bir kişilikti. Bunun için hep sözünü tekrarlıyordu; *“Sözü çiğneyenlere lanet olsun, lanet olsun.”* Salih yoldaş aynı zamanda tarihin tanığıydı. Çünkü O, yüzyılların baskısını, zulmünü ihanetini yaşayan canlı bir tanıktı bu ülkede.

Kürdün yaşadığı kördüğümü çok derin yaşam tecrübelerine dayanarak çözebiliyordu. Yoldaşları arasında her zaman sevilen, saygı duyulan her şart altında, her türlü zorluğu göze alabilen, bıkmadan, usanmadan çalışan, her zaman büyük moral kaynağı olmuştur. Düşmana karşı direnmenin nasıl olacağını iyi bilen ani karar verip hareket edebilen cesur ve bağlılığını yaşamıyla PKK mücadelesine adayan bir kişiliğe sahipti.

*Yaşam bir vahaydı
 Güçlü olan için bir adım uzakta
 Güçsüz olan için ise ulaşılmazdı
 Güçlü olan bir adım ileri atmış
 Kurşunlanmıştı belki de
 Güçsüz olan ise,
 debelenip durdu yerinde
 Çirkince yaşıyordu,
 Toz toprak içinde...*

1995 yılında PKK V. Kongresi’ne katılarak Güney Kürdistan’da çeşitli alanlarda görevler ve çalışmalar içerisinde yerini aldı. Bu dönemlerde Hewlêr’de yönetim düzeyinde çalışmalarda aktif düzeyde yer alarak görevini sürdürdü

Tarih 21 Mayıs 1997. İşbirlikçi hain çete güçlerden KDP, Türk oligarşik faşist rejimiyle yaptığı anlaşma sonucunda yine kendini pazarlayarak satmıştı. O kadar vahşi ve haince Med İmparatorluğu’na ihanet eden ve kendi ulusunun kanı ile beslenen Harpagos kültürünü yine horlatarak kendine özgü zihniyeti ile kendi yaşamlarını halkların özgürlüğünden başka bir şeye layık görmeyip, kendini feda eden kahramanların savunmasızlığını fırsat bilerek, bırakalım aynı ırktan olmayı, insanlığın hiçbir değer yargısına, ahlakına, insancıl özelliklerine uymayan bir vahşetle Hewlêr şehrinde yoldaşlarımız tedavi oldukları hastanede yaralı, sakat, savunmasız demeden bütün savaş kanunlarını çiğneyerek PKK’nin temel direklerinden biri olan gerillaları katletmişlerdi. Salih yoldaş bu katliamdan sonra gerçekleştirilen intikam eyleminde, Karkeran mahallesinde KDP güçlerini kuşatmasında kalmış ve burada gerçekleştirdiği görkemli bir direnişle şehitler kervanına katılmıştı. KDP bu darbeyi partimize haince, alçakça vurmuştu, ama yanılmıştı. Hewlêr’de yaşam daha da dirilmiş ve şehitleriyle daha güçlü bir yürüyüşe başlamıştı. Belki yoldaşlarımız toprağı kutsadılar ve fiziken bizden ayrıldılar, ama KDP bunu çok iyi bilmeli ki kendi mezarlarını kendileri kazdılar. Şunu çok iyi anladılar ve gördüler ki, PKK militanları savunmasız da olsalar Mazlum, Xeyri, Kemallerden öğrendikleri direniş geleneğine sonuna kadar bağlı kalırlar. Ölüm de olsa davaya bağlılık, kendini satmak değil, kahramanca savaşmaktır.

Bundan dolayı partimiz PKK VI. Kongre’sinde direnişin sembolü olarak Salih yoldaşı onurlandırmıştır.

Anısı mücadelemize önder olacaktır.

Mücadele arkadaşları

MAYIS ŞEHİTLERİ Demokrasi mücadelesiyle yaşatılmalıdır

Baştarafı 32’de

Denizlerde, Mahirlerde, İbrahimlerde görülen boyut bu olduğu gibi, Haki Karer yoldaşta da somutlaşan ve öne çıkan boyut budur. Birliğin yeni bir enternasyonalizm temelinde değerlendirilmesi, Demokratik Uyarlık Manifestosu’nun Ortadoğu birliğine hizmet edecek biçimde gelişmesi için kaçınılmaz oluyor. Cesaret, demokratik çözümde, hukuk mücadelesinde, temel insan haklarında ısrar gerekiyor. Aydınlanma, reform ve Rönesansı gerçekleştirmek, özgür insanı yaratmak için de mücadelenin daha fazla yükseltilmesi gerekiyor. Gençlik daha fazla rol üstlenebilir.

Mayıs şehitlerinin yükselttikleri sloganların güncel planda Ortadoğu’da, uzun vadede ise tüm dünya insanlığı kapsamında gerçekleşmesi, Demokratik Uyarlık Manifestosu’nda özü ve biçimi ortaya konulan çizgi temelinde olacaktır. Gençlik, bunun pratik mücadelesini vermelidir. Ancak bu verildiği oranda mayıs şehitlerinin direniş geleneğine sahip çıkılabilir, özgürlük ve demokrasi anlayışlarının demokratik kurtuluşta temsili gerçekleşebilir. Bu nedenlerden hareketle gençlik hareketi kendisini mayıs şehitleriyle daha fazla birleştirebilir. İş yaparak, Onları yaşatmanın yolunu daha fazla açabilir.

Demek ki bütün atılımların önünü açan, gençlik içinden çıkan şahsiyetler olmuştur. Türkiye’de başlatılan ve gençliğin girişkenlik ve cesaret anlamında sergilediği ilk örnek olarak nitelendirilebilecek ana dilde eğitim kampanyaları önemlidir. Kimlik, dil ve kültürün gelişimi önündeki yasal engellerin kaldırılması için geliştirilen bu eylemliliklerle sorun, neredeyse herkesin gündemine girmiştir. Bu adım, toplumun farklı kesimlerinin de önünü açtı. Çünkü herkesin söylediği, ama bir türlü pratikleştiremediğini gençler pratikleştirdiler. Mayıs ayı şehitlerinde de böyle bir durum var, hemen hemen ayındır.

Demokratik kurtuluş mücadelesinin temel dinamik gücü olarak gençlik böyle bir katılım sergilemedikçe, bu eylemleri çeşitli yöntemlerle zenginleştirmedikçe ve büyütmedikçe başka kesimler de buna katılmazlar. Bu konuda ön açıcı olmak gerekiyor. Hemen hemen herkesin hemfikir olduğu, ama cesaret göstermediği her şeye gençlik koşabilir. Mayıs ayı şehitlerinden gençlik hareketi böyle bir paye çıkarabilir. Yaratılanları sahiplenerek daha farklı yöntemler geliştirebilir. İnanıyoruz ki özgür insan ve bireyin oluşmasında gençlik içinden çıkan şahsiyetler ve genelde

gençlik hareketi önemli oranda döneme damgasını vurmaya devam edecektir. Bu anlamda fedakarlık ve cesaretiyle, örgütsel yaklaşımı, olgunluğu, mütevazılığı, demokratik mücadele yöntemlerini zenginleştirmesiyle, yani bütün pratik davranışlarıyla toplumun diğer kesimlerinden daha önce demokrasi mücadelesini geliştirebilir, hatta ona damgasını vurabilir. Gençlik kategorisine giren erkek veya bayan bütün arkadaşlar, mücadeleye daha yoğun katılacaklardır. Mayıs şehitlerinin anısına, gençlerin demokratik kurtuluş mücadelesiyle daha iyi sahip çıkabileceklerine inanıyoruz. Mayıs ayı şehitlerinin mirası ve birikimi üzerine hem pratik güncel çözümü geliştirmek mümkün olacak hem de gelecekte tarihi başarılar yaratılacaktır.

Bunun için, elbette Demokratik Uyarlık Manifestosu üzerinde derinleşmek gerekir. Bu temelde sivil toplum alanının geliştirilmesi üzerine yoğunlaşmak gerekir. Söylemin fazlasını, anında pratikte göstermek gerekir. Bu yönüyle gençlik, diğer kesimlerden önemli oranda ayrılıyor. Önemi sadece söyleyen değil, aynı zamanda yapan bir kesim olarak tarihte yerini almasından ileri geliyor. Demokratik kurtuluş mücadelesinde de daha şimdiden bu şekilde yerini almıştır.

AB’nin aldığı son kararıyla PKK’ye terörist damgası vurmasını da bu vesileyle değerlendirmek gerekiyor. Alınan karar, aslında Demokratik kurtuluş mücadelesine, Türkiye’nin demokratikleştirilmesine, kültürel ve ulusal kimliklerin kardeşçe, özgür bir biçimde, bir arada yaşamasına karşı alınmış bir karardır. Son dört yıldır gösterilen olumlu çabaları, barışçı ve duyarlı yaklaşımları görmezlikten gelirken, savaşı kısırtan devlet terörizmine, çetelerin ve rantçıların son dönemlerde geliştirmeye çalıştıkları egemenliğe destek verme anlamını da taşıyor. Bu açıdan gençlerin mayıs ayı şehitlerine sahip çıkarken büyük bir kampanyayla, direngenlikle Kürtlerin Demokratik kurtuluş mücadelesini yükseltmeleri, Türkiye’de veya Avrupa’da demokratik taleplerini her düzeyde ortaya koymaları yerinde bir davranıştır. Alınan kararı sadece Kürt halkının demokratik mücadelesine karşı değil, Türkiye’nin geleceğine ve aydınlığına, demokratik temelde güçlenmesine karşı alınan bir karar olarak değerlendirmek gerekir. Böyle bir içeriği vardır ve bundan en çok iktidarda bulunan faşist eğilimin, milliyetçi, rantçı çete kesimlerin yararlanacağı kesindir.

Karar, aynı zamanda evrensel hukuk ilkelere, Avrupa’nın kendi içinde uyguladığı demokratik kıstaslara, herkesin katıldığı ve Avrupa’nın savunduğu üç kuşak haklarına, insan haklarına ters yaklaşımlardır. Hatta Avrupa’nın kendi belirlediği terör kavramına bile ters bir yaklaşımdır. Bu yönüyle gençlik, alınan kararın Kürt sorununun çözümünü zorlaştırdığını, Ortadoğu’daki gerici, rantçı güçlere destek verdiğini geliştirdiği eylemlerle gündeme getirmektedir. Çifte standartlı yaklaşımları ortaya koymalıdır. Gençlik, herkesi demokratik, barışçıl ve diyaloga dayalı bir çözüme davet edebilir. Bu işin şampiyonluğunu yapan İsveç, Danimarka, İspanya ve İngiltere’nin yaklaşımlarını fazlasıyla teşhir edebilir. Gençliğin “Hiç kimsenin Kürt halkının yürüttüğü mücadeleye böyle yaklaşmasına izin verilmemelidir” demeleri gerekiyor.

İnanıyoruz ki gençliğimiz kendi cephesinde Avrupa’da yaygın kampanyalarla, demokratik mücadele yöntemleriyle mücadelemize sürülmek istenen lekeyi kaldıracak, doğruların ve gerçeklerin Avrupa’da da anlaşılmasını sağlayacaktır. Mücadelenin bu yönlü geliştirilmesini de mayıs ayı şehitlerine olan borcun ödemesi olarak değerlendirmek, yerindedir.

KADEK I. Kongre Kararlarından

Önderlik gerçeği ve ‘Demokratik Uygarlık’ çizgisi üzerine

Uygarlığın doğuş alanı olan Ortadoğu insanlığın felsefi, ideolojik, siyasal ve pratik gelişmesinde özel bir konuma sahip olagelmıştır. İnsanlığın karşı karşıya kaldığı ağır sorunların çözümü için uygun düşünce ve eylem çizgilerinin oluşumunda Ortadoğu’nun apaynı bir yeri vardır. Evrensel karaktere sahip büyük dinlerin bu alanda ortaya çıkmaları belirtilen nedenlerden kaynaklanmaktadır. Günümüze doğru gelindiğinde ideolojik alandaki öncülüğünü kaybeden Ortadoğu, çağdaş düşünce ve yaşam çizgisinden koparak sorunların çözümü konusunda çaresiz bir duruma düşmüştür. Mevcut durumda yaşanan çözümsüzlüklerin altında bu gerçeklik yatmaktadır. Neolitik devrimin gerçekleştiği coğrafyada esas güç olan Kürtlerin, uygarlık tarihi boyunca birikip ağırlaşan sorunlarını çözememeleri, bu gerçekliğin en çarpıcı ifadesi olmaktadır.

Batı uygarlığı karşısında kendi tarihsel birikimlerine sahip çıkmak adına sergiledikleri tutuculuk nedeniyle Ortadoğu halklarının çağın dışında kalmaları zirvede seyretmiştir. Bu durum hem Kürt toplumunun hem de Ortadoğu toplumlarının geriliğe mahkum olmasına yol açarken, çağdaş düşünceye dayalı yaşamın geliştirilmesini yakıcı tarzda gündemleştirmiştir. Kürt halkının ulusal diriliş mücadelesinin birikimleri üzerinde geliştirilen demokratik uygarlık çizgisi, çağdaş düşünceye dayalı bir yaşamı yaratma isteminin somut ifadesi olmuştur. Kürtlerle birlikte Ortadoğu toplumlarının ağır sorunlarının çözümünü felsefi, düşünsel, örgütsel ve eylemsel ölçülerini tarihsel temelleriyle ortaya koyan bu çizginin alternatifi yoktur. Başkan Apo’nun AİHM’e sunduğu Savunma ile birlikte oluşumu esas olarak tamamlanan demokratik uygarlık çiz-

gisi, çağdaş gelişmeyle birleşme, ezilen halkların, kadın cinsinin ve dinsel toplulukların özgürlüğe ulaşmalarının çizgisidir. Bu çizgi ile Ortadoğu halkları çıkışa geçerek özgür yaşamı yakalayacaklardır. Böylesi bir işleve sahip olan demokratik uygarlık çizgisi bölge çapında çığır açıcı bir rol oynayacaktır.

Demokratik uygarlık çizgisinin Kürtlerin yanı sıra, tüm Ortadoğu toplumları için taşıdığı yaşamsal önem, bu çizgiyle birlikte yaratıcısı Başkan Apo’yu doğru sahiplenmeyi gerektirir.

Bunun için KADEK;

1- Başkan Apo’yu Kürt halkının ve Ortadoğu halklarının çağdaş önderliği olarak görür. Başkan Apo’nun yaşamına yönelik takınılacak tutumu savaş veya barış nedeni sayar.

2- Savunmalarda ortaya konulan demokratik uygarlık çizgisini demokratik kurtuluşa ulaşmanın manifestosu olarak kabul eder. Bütün çalışmalarını bu çizgiye göre düzenlerken, Başkan Apo’yu izlemeyi ve kararlılıkla uygulamayı esas alır.

3- Demokratik uygarlık çizgisini Kürtlerin yanı sıra Ortadoğu toplumlarına mal etmeyi ve onu çözüm gücü haline getirmeyi çalışmalarının merkezine koyar.

4- Önderlik gerçeğinin ve demokratik uygarlık çizgisinin bütün insanlığa tanıtılıp sahiplenilmesini görev bilir.

5- Diplomatik, siyasal ve diğer tüm sahalarda yürütülecek çalışmalarını Başkan Apo’ya özgürlük esasına dayalı olarak örgütler ve geliştirir.

6- Her alanda Önderliği savunma komitelerinin oluşturulmasını esas alır.

7- Başkan Apo’nun esaret koşullarına ilişkin bir uluslararası konferansın örgütlemesine gider.

Demokratik kurtuluşa örgütsel yapılanma üzerine

Kürdistan özgürlük mücadelesinin diriliş sürecinde çok yönlü büyük kazanımların yaratıldığı kesindir. Bu süreçte demokratik kurtuluşun gerçekleşmesi için gerekli koşullar olgunlaşırken, ihtiyaç duyulan olanakların yaratılması da ileri düzeyde başarılmıştır. Kürt toplumunun bütün kesimlerini kendi etki alanı içine alıp düşünce, karar ve eylem yeteneği kazandıran Özgürlük mücadelesi, egemen ulusların demokrasi mücadelesiyle birleşmenin ortamını da yaratmıştır. Son üç yılda demokratik değişim ve dönüşüm alanında yürütülen çabalar, Kürt halkını demokratik kurtuluş sürecine hazırlarken, egemen ulusları da demokratik kurtuluş sürecine girmeye zorlamıştır. Daha da önemlisi barış, demokrasi ve özgürlüğün geniş toplumsal kesimlerin ortak istemi haline gelmiş olmasıdır. Sınıf, ulus ve cins ayrımına son vererek demokratik birlik çözümünün gerçekleşmesi kesin bir biçimde gündemde yer edinmiştir. Bu durum, ulusal ve toplumsal kesimlere dayalı diriliş sürecinin aşılanmasını gerektirmektedir.

Kürt sorununun çözüme kavuşturulmasının birincil planda olduğu demokratik birlik çözümünün gerçekleştirilmesi, ideolojik alanda olduğu kadar örgütsel alanda da yeni bir kapsam ve açılımı öngörmektedir. Geçmiş dönemde şekillenen örgüt yapısı, en geniş ulusal ve toplumsal kesimleri içine alacak yeni süreç için yetersiz kalmaktadır. Demokratik kurtuluş sürecinin örgütsel yapısı, ulusal ve sınıfsal açıdan ve cins sorunu bakımından yeterliliği gerektirmekte, hem geniş kapsamlı olmayı hem de tam bir esnekliği zorunlu hale getirmiş bulunmaktadır. Yeni dönemin örgütsel yapılanması ancak belirtilen ölçülere ulaştığı oranda başarıyı olanaklı hale getirecektir.

Yeni sürecin geliştirilmesi için aşılanması gereken diğer bir husus da çatışma ortamında ortaya çıkan önyargılar ve edinilen alışkanlıklardır. Her parçada yaşayan Kürt halkıyla onu egemenliğinde bulunduran uluslar arasında gelişen önyargıların aşılması önem kazanmıştır. Bununla birlikte edinilen alışkanlıklardan ve daha geniş kesimlerin mücadeleye kazanılmasını engelleyen bağlardan kurtulmak şarttır.

Bu durum örgütsel alanda yeniden yapılanmayı ertelenemez bir gereklilik haline getirmektedir. Böylesine önemli olan demokratik kurtuluşun örgütsel yapısını ortaya çıkartmak için köklü değişikliklere ihtiyaç vardır.

Bunun için KADEK;

1- Başta Türkiye olmak üzere Kürdistan’ı egemenliği altında bulunduran devletlerin demokratik cumhuriyetlere dönüştürülmesi ve demokratik Ortadoğu’nun yaratılması görevini önüne koyan KADEK’in örgütsel yapısı, Kürt halkının yanı sıra egemen ulusların ve kadın cinsinin bilinç, karar ve eylem düzeyi yüksek kesimlerinden oluşacak ve öncülük rolünü yerine getirecektir.

2- Başkan Apo’nun Demokratik Uygarlık Manifestosu’nda belirttiği gibi, dar sınıfsal kalıplara düşmeden ve emekçi sınıflara ağırlık vererek, kendi örgüt yapısını demokratik kurtuluştan yana olan bütün toplumsal kesimlere dayandıracaktır.

3- İdeolojik çalışma, karar ve yürütme organlarında görev alacak kadroların hazırlık düzeyi göz önünde bulundurulacak, bütün zamanını mücadeleye ayıran, emek veren, ideolojik düzeyi, tecrübe ve becerisi olan kadrolarla beraber yarı profesyonel kadrolara da yer verilmesi esas alınacaktır.

4- KADEK Kürt sorunu bulunan her ülke-

nin somutunda demokratik uygarlık çizgisini esas alan siyasal ve sivil toplum örgütlemelerinin gelişmesine destek verecek, bunun bir gereği olarak çok yönlü teşviklerde bulunacaktır. Kendisi iktidar olma çabasına girmeyecek, bu görevi demokratik uygarlık çizgisinde gelişecek partilerle siyasal ve sivil toplum örgütlerine bırakacaktır. Aynı zamanda Kürt ulusal hareketini oluşturan parti ve örgütlerin demokratikleşmesini görev bilecek; bunun ideolojik, örgütsel ve pratik çabası içinde olacaktır. Egemen uluslar içinde demokratik hareketin gelişmesine yoğun katkıda bulunacaktır.

5- KADEK, Kürt halkı, egemen uluslar ve azınlık halklar içinde Kadın özgürlük hareketinin gelişmesini ve özgün örgütlenmesini esas alan bir tutumun sahibi olacaktır.

6- Din, mezhep ve inanç topluluklarının demokratik örgütlemelerinin geliştirilmesine her bakımdan destek verecektir.

7- Ulusal dirilişin yarattığı mirasın demokratik kurtuluş sürecine taşınması için Kürdistan’ın her parçasında birlikte yaşanan halklarla demokratik ölçüler içinde, demokratik uygarlık çizgisinin gecikmeden partileşip örgütlenmesini sağlayacak, çözümde etkin olmaları doğrultusunda çaba gösterecektir. Diğer yandan yurtdışında yaşayan Kürt halkının, hem ülkedeki mücadele konusunda görevlerini yerine getirmeyi hem de bulundukları alanlarda sorunlarını çözmeyi esas alan özgün örgütlemelerini geliştirecektir.

8- Ulusal demokratik basın-yayın, kültür ve diplomasi çalışmalarını örgütleyerek yürütecektir.

9- Üç yıl içerisinde örgüt yapısını üç kat büyültmeyi hedefleyecektir.

Devam edecek...

KAZANILMIŞ ŞEHİTLER PARTİSİNİN DOĞRU SAVAŞÇILARI OLALIM

Baştarafı 16’da

Şehitler Partisi’nin doğru savaşçıları olmalısınız

Görüyorsunuz, şimdiye kadar bu şansları doğru değerlendiremediniz, yaşamın çok kenarından geçtiniz. Başarılı yaşamın, savaşçı yaşamın, özgür yaşamın çok önünden gittiniz, çok kuyruğundan gittiniz, çok sağına veya soluna düştünüz. Varsa gerçekliğiniz, bütün yönleriyle ve kudretlice yaşamadınız. Onun savaş bağlantısını kuramadınız, önünü açamadınız, kendisini yürütemediniz ve boğulup kaldınız. Büyük militana, büyük savaşçıya bu yakışmaz. Ders çıkarılıyor mu, doğru yöneliniyor mu, söz kadar günlük yaşamınız yetiyor mu bu savaşım gerçekliğimize? Yine zorlama yok. Siz gelip bizim sahamızda savaşmak istiyorsunuz, siz ilgi duyuyorsunuz. Bizim ilgi sahamızda büyük savaşım değerleri var, savaş düşüncesi var. Savaş taktikleri gece gündüz tartışılır, tutku yaşanılır, saygı ve sevgi yaşanılır. Büyük kin ve öfke var, her türlü geriliğe ve düşman etkilerine karşı müthiş bir çalışma tarzı ve temposu var, en can alıcı yerinden koparma tarzı var. Bunlardır, bizim sahamız budur. İnkara ne gerek var, görmeme ve anlamamaya ne gerek var, ne haddinize? Yine sizi zorlamıyoruz, gönlünüzce geldiniz. O zaman işin özüne inin.

Benden daha fazla sizin savaşma azminde olduğunuz ve gerçekten bunun için o zorda kalan canınızı vermek istediğinize inanıyorum. Üzüliyorum da, çünkü canlar böyle kolay pazara sunulmaz, savaş meydanına atılmaz. Buna üzüliyorum. Canınıza kastetmeyin. Bu can çok örgütlü değilse, çok planlı

değilse, kendinize ve çevrenize karşı bir canisiniz. Buna da hiç hakkınız yok. Ben böyle savaşçı istemiyorum. Bu kadar örgütsüz, bu kadar plan ve perspektiften yoksun, bu kadar yoldaşının kıymetini bilmeyen, bu kadar etrafını dağıtan savaşçı olamaz. Kontrayı da aşan pratiklerle insan bu savaşa doğru yaklaşamaz. Hiç olmazsa şimdi bu gerçeği anlayın ve kendinize gelin. Hiçbir şey yapamıyorsanız, yerinizde doğru oturun. Savaş değerlerimize yaklaşmayın, kurnazlık yapayım demeyin. Bu büyük namussuzluktur. Ben savaş yasalarıyla bu kadar çelişmem, direniş yasalarımızla çelişmem. Bizi bu kadar savaş gerçeğimizle, onun kuralları ve taktik esaslarıyla çelişir duruma getirmeyin. Günde bana ne tür kötülükler yaparsanız yapın, ama savaş yasalarımızla oynamayın. Ben diğerini kabul ederim, gülerek kabul ederim. Ama bizim için, bir halk için yaşamın ta kendisi olan bu savaş yasalarıyla oynamayın.

Örgüt taktikleriyle, onun savaşım taktikleriyle oynamak namussuzluktur. Bazıları pislige çomak sokmaya bayılır, çomak sokarak oynar. Bu iyi bir oyun değildir. Taktikle oynamaya çalışmak, çubukla pislighi eşelemeye benzer, bunun hiçbir iyi tarafı yoktur. Savaş çok ciddi bir iştir. Biz ilk defa bu işi fazla kaybetmeden, “bırkaç ayları kaldı, son operasyona gidiyoruz” sevincini özel savaş güçlerine tattırmadan, kendimizi tarihe yazdırmak istiyoruz. Bu bizim hakkımızdır. Tarihin bütün acıları ve işkencelerinin bizde bir kez daha dile getirilmesi, “ahımı yerde bırakma, intikamımı al” emridir. Yaramazlığınızla bu sözün önüne geçemezsiniz. En önemlisi de gencecik yaşamınızı kurbanlık koyun gibi ortaya atıp oligarşik rejime sevinme fırsatı veremezsiniz. Her şeyden önce buna kendiniz layık değilsiniz.

Doğru tarz mümkündür. Ben deli miyim, doğru tarz üzerine neden bu kadar yüklendim? İğne ucu kadar fırsatı görüp yüklendiğimde, çok ince eleyip sık dokuyorum. Bu çok mu gereksiz? Hayır, bunun öyle olmadığının anlaşılıyor. Böylesine bir rejime karşı başka hiçbir yöntemle ve hiçbir biçimde yaşamı kurtaramazsın. Bütün sözlerin gafille söylemiş sözler olmaktan ve çok acı bir sonla karşılaşmaktan kurtulamaz. Bir de çok ucuz bir tarihin yenilmiş ve çöp sepetine atılmış malzemesi olmaktan kurtulamayız. Ben böyle bir sonuçla karşılaşmak istemiyorum. Söz verdiğim değerleri öyle kolay çöp sepetine atmak istemiyorum.

Dedim ya, çok güçsüz olabilirim, geçmişim çok iddiasız olabilir. Ama biraz güçlendik ve idealimizi büyüttük. Geçmişte size iyi savaşım olanakları vermeyebilirdik, buna olanak olmayabilirdi. Ama şimdi var. Şimdi görüyorsunuz ki, özellikle PKK tarihi, şehitler tarihi çok çarpıcı. En önemlisi de bugünümüz çok çarpıcı. İhanet kadar ondan intikam alma, özel savaş kadar devrimci savaş müthiş geliştirilmek durumunda zaten bugüne dek gelişmiş. Türk tarihinde çok sık söylenir: Küffara şöyle kılıç çektik,Yunan’ı böyle denize döktük, Ermeni’ye şöyle yaptık denilir. Ama bunların hiçbirinde bizim üzerimize yüründüğü kadar her türlü savaş kuralını bir yana iterek ve hiçbir savaşta kullanılmayan yöntemleri devreye sokarak yürünmedi. Savaş yasaları hiçbir dönemde bu kadar çiğnenmedi. Tarihteki hiçbir savaşta gerçekten böylesine pis bir özel savaşım uygulanmamıştır. Bu neden böyledir? Evet, karışımzdaki rejim tarihteki bu tüm kirli yöntemlerine ek olarak, bu çağın her türlü kirli yöntemini de ekleyip sonuca gitmek istiyor.

O halde eğer bütün bunlar doğruysa, çok önemli bir savaşımın içindeyiz. Kendi gerçe-

ğimizi de biraz anlamışsak, bu yaşam şansını, ondaki savaşımın bunun özgürleştirme şansını müthiş kullanacağız. Doğruyu anlamamak değil, ölçülerini edinmemek değil, fırsatları kullanmamak değil, bunlar ne kelime? İlk andan son ana kadar, her şey sonuna dek amaca bağlı olduğu kadar, uygun araçlarla savaşım taktikleri her yerde yeterlidir, sonuç alıcıdır. Bu verilen sözün tek doğru ve pratikte gerçekleşen biçimidir. Nefes alıp veriyorsunuz ya, bu, bunun gereklerini yerine getirmeye yeter. Bir parça ekmek buldunuz mu, çok zorunlu bazı ihtiyaçlarınızı giderdiniz mi, gerisi tam doğru taktiklerle savaşmadır. Bunun dışında bir şey PKK çizgisini, onun şahadet temelindeki gelişimini ifade edemez. İfade etmedikçe de, başarılı olamazsınız. Tam doğru başarılı çizgi gerçeği budur. Bunun uygulanan esasları belirlidir. Biz bunu böyle ele alıp günümüze kadar taşıdık ve her zaman kazanmazsınız bildik. Bundan sonra daha fazla kazanmak istiyoruz. İnanıyorum ki, esaslar kadar günlük uygulama alanına da güç getirirseniz, önünde dünya dursa bile bu savaşıma engel teşkil etmez.

Özellikle özel savaşımın bu en lanetli, mutlaka tarihin çöp sepetine atılması gereken ve an az onun kadar bir tahribatın sahibi olan ihanetin, bu yüzkarası hastalığın, mutlaka savaşılarak insani, ulusal ve toplumsal gerçekliğimizden koparılıp atılması gereken bu kirin, her türlü hastalığın bu iğrenç kaynağının ve yaşamın önündeki en büyük engelin aşılması en büyük savaşa neden teşkil edecektir. Bu, amacı çok parlak bir biçimde önümüze serdiği gibi, onda yoğunlaşmayı da müthiş çekici kılar. Bütün bunlar savaşçı militanın, her sahada savaşmanın niteliklerinde yansır. Kendini böyle yansıtan, böyle oluşturran veya somutlaştıran kişi de yeter ki nefes

alıp versin. Böyle biri hele özgürlük dağlarına ulaşmışsa, hele en kahraman savaş birlikleriyle omuz omuzaysa, o kişi çok savaşır ve çok başarır. Biz bu şansı hepinize tanıdık. En başta ülkemizin doruklarında olduğu kadar, düşmanın kolay uzanıp –ki tarihte hep böyle yapmış ve başarmıştır– kontrol altına alamayacağı kadar serpiştirdik. Hepinizi binlerce mevziyle donattık. Bunları göreceksiniz, doğru yapacaksınız; bu amaca böyle bir yaklaşım kadar, onun gerçekleştirilmesi yöntemlerine de adınız gibi açıklık kazandıracağsınız; en yaşamsal adımları attığınızı bilerek, her adımınızı başarı şansı yüksek ve her anınızı güçlü bir savaşçı olmak için değerlendirip yükleneceksiniz. Bu sizi sözünü verdiğiniz, kendinizi adadığımız ve sonuçta gerçekten kabul edilebilir bir insanlık yaşamı olarak değerlendirebileceğimiz bir yaşama doğru çekebilir.

Bunu başarmalıyız diyoruz, bunun dışında da yaşamın olabileceğine inanmıyoruz. Her zamankinden daha fazla bunun olanaklarıyla karşı karşıyasınız. Kesinlikle bunları doğru ele alacak ve hakkını vermesini bileceksiniz. Bu *Şehitler Ayı* ve *Şehitler Günü*’nde, bu biçimiyle kazanılmış *Şehitler Partisi*’nde doğru bir savaşçı olmaya büyük özen göstereceksiniz. Gerekirse kendinizi düzelterek, bu partinin yetkin bir savaşçısı olma sözünüze işlerlik ve başarı şansı kazandıracaksınız. Bunun dışında hiçbir yaşam belirtisi fırsat vermeyeceksiniz. O zaman olası tüm engellemeleri rahatlıkla yerinde yaklaşımlarla aşabileceksiniz. “Benim yolum sürekli başarının yoludur, şehitlerin yoludur ve bu yol da zaferin yoludur” diyecek ve mutlaka başaracaksınız.

MAYIS ŞEHİTLERİ

DEMOKRASİ MÜCADELESİYLE YAŞATILMALIDIR

Mayıs ayının mücadele tarihimizde önemli bir yeri vardır. Binlerce şehit özgürlük, eşitlik, kardeşlik, iyi bir gelecek ve aydınlık için yürüttükleri mücadeleyle bu ayı anlamlı kılmışlardır. Anıları önünde saygıyla eğilirken, mücadelelerini farklı boyutlarda sürdürerek sonuca ulaştırmanın, boynumuzun borcu olduğunun bilinmesi gerekir.

18 Mayıs'ta şehit düşen **Haki Karer** yoldaş, Kürt diriliş mücadelesinde yer alan Türk bir arkadaştır. O günden günümüze değin iki halkın birliğini sağlama sembolü olarak değerlendirilir ve öyle kalacaktır. Ser verip sır vermeyen **İbrahim Kaypak-kaya**'nın tutumu bir cesaret örneği olduğu kadar, bir eleştiri hareketi ve Kürt sorununa ciddi yaklaşıma çağrı olarak değerlendirilebilir. İşkencede katledilmesinin temel anlamı budur. 6 Mayıs'ta Denizlerin, Yusuf'ların idama gitmeleri, korkusuzca Türk ve Kürt halklarının kardeşliğini istemeleri, bağımsız ve demokratik bir cumhuriyet için, içerisine girdikleri girişimin bedelidir. Onlar, idamı cesaretle göğüslemişlerdir.

21 Mart'ta **Mazlum Doğan** yoldaşın karanlığa karşı üç kibrît çöpü yakarak gerçekleştirdiği eylem, aydınlığı ve Zerdüş geleneğini özgürlükçü ve demokratik tarzda birey ve insan olma yolunda yükseltmesinin sembolü olarak algılanabilir.

18 Mayıs'ı 19 Mayıs'a bağlayan gecede **Dörtlerin** gerçekleştirdiği eylem vahşete ve barbarlığa karşı insanca yaşamı, siyasal ve ulusal kimliği sahiplenmenin göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu, aynı zamanda karanlığa karşı aydınlığın mücadelesidir. Dörtlerin şehadeti hem Mazlum Doğan'ın devamıdır hem de varolan karanlığın ve vahşetin kaldırılmasını hedefliyordu. Bu amaçla Dörtler korkusuzca büyük bir ateş yakarak tarihe iz bıraktılar.

2 Mayıs'ta **Mehmet Karasungur** ve **İbrahim Bilgin** arkadaşların komplocu güçler tarafından vurulması gerilla mücadelesine girişten duyulan korkuya, 15 Ağustos Atılımı'nın gerçekleşmesini istemeyen güçlerin yaklaşımına cevap olarak değerlendirilir. Mehmet Karasungur ve İbrahim Bilgin arkadaşlarla başlayan mayıs şehitlerine kıstan bahara geçişi ifade eden ve bu anlamda gerilla direnişini tırmandıran binlerce gerillanın şehadeti eklenmiştir. Bu da mayıs ayının direnişteki başka bir rengini ifade etmektedir.

Bu devrimcilerin hemen hemen hepsinin ömrünün yirmi beşlerinde, yani gençlik baharında iken gösterdikleri bu büyük cesaret eylemlilikleri Türkiye'deki oligarşik sistemin aşarak Türklerle Kürtlerin birliği temelinde demokratik bir sistemin yaratılma mücadelesine, temel hak ve özgürlüklerin Türkiye ve Kürdistan'da serbestçe ifade edilmesi mücadelesine hizmet etmiş, öte yandan egemen ve statükocu sistemin sarsılmasında büyük rol oynamıştır. Mayıs ayının gençlik tarihinde de böyle büyük bir anlamı olduğunu önemle vurgulamalıyız. Adını andığımız veya anamadığımız bütün arkadaşlar gençlik çağlarında böyle bir mücadeleye atıldılar.

Haki Karer yoldaş birlik yaklaşımının, Türkiye mozaığının kültürel zenginliklerinin ortaya çıkmasını, özgür birlik temelindeki yansımaları hedefleyen bir yaklaşımla Kürdistan'daki mücadeleye katıldı. Başkan Apo ile beraber Türk halkıyla birlik yolunu denediler; **Denizlerin, Mahirlerin, İbrahimlerin** mirasına sahip çıkanlarla tartıştılar. Kendileri de genç olmalarına rağmen,

gençlik hareketini aşarak Kürt ve Türk halklarını kucaklayan bir birlik hareketinin geliştirilmesinin üzerinde önemle durdular. '70'li yıllarda Kürt sorununun tartışıldığı sıralarda, bir gün **Hikmet Kıvılcımlı**yla tüzük sorunları tartışılır. Kürt sorununun nereye ve nasıl yerleştireceğini sorarak bunun da bir madde haline getirilmesi gerektiği yönünde tartışmalar yürütülür. Gençlerin bu noktada Kıvılcımlı'ya sordukları sorular karşısında Kıvılcımlı şu yanıtı verir; *"Kürt sorunu bir tüzük sorunu değil, büzük sorunudur."* Yani korkunç baskıcı, despotik, inkarcı ve şovenist bir sistem kurulmuş. Demokratikleşmeye, kimlik sorunlarına, etnik farklılıklara karşı büyük bir inkarcılık egemendir. Bunları ortaya atmak için büyük cesaret gerektiğini vurguluyor.

tu vardır. Özgür birlik temelinde demokratik cumhuriyeti gerçekleştirme hedefiyle geliştirdiğimiz mücadelemiz, yıllar önce gerçekleşen büyük cesaret örneğinin bir devamıdır, o mirasa dayanıyor. Onların anılarına demokratik çözüm ve özgür birlik yaklaşımıyla cevap oluşturmamız kaçınılmazdır. Böyle bir pratik içerisinde bulunuyoruz. Deniz, Yusuf ve Hüseyinlerin idama giderken Türk ve Kürt halklarının kardeşliğini seslendirmeleri, halklarımızın mücadele tarihinde önemli bir yer teşkil eder. İdama giderken yaptıkları bu haykırış, aslında halklara "Bunu gerçekleştirin!" çağrısıdır. Biz, bunun için yola çıktık. Onlar, yaptıklarıyla büyük başarılar elde etmeseler de, başarıya giden yola girme cesaretini gösterdiler. Girişkenlik sergileyen-

Türklerle eşit olacağı biçimde kendi varlıklarını ifadeye kavuşturacakları bir birliğin sağlanacağını görerek Kürdistan'a gelip mücadele etmesi de buraya dayanır. Biz şu anda Haki Karer yoldaşın gençliğinde açmak istediği yolu demokratik çözüm ve özgür birlik esprisiyle daha somut, pratik ve güncel olarak geliştirmek istiyoruz. Haki Karer yoldaşın mücadelesini böyle bir yaklaşımla güncel ve pratik çözümle anlamlı kılmaya çalışıyoruz. Haki Karer yoldaşın bu büyük enternasyonalizm ve kardeşlik yaklaşımına, inkarcılığa karşı büyük direnişine güncel planda ancak böyle cevap verilebilir.

Dörtler, Mazlumların mirasını devam ettirerek karanlığa karşı aydınlığın meşalesini yaktılar. Aydınlık, demokratik, laik,

"Demokratik dönüşüm mücadelemizin Denizlerin, Hüseyinlerin Kürt ve Türk kardeşliğini idama giderken haykırmalarına dayanan bir boyutu vardır. Haki Karer yoldaşın Kürtlerin Türklerle eşit olacağı biçimde kendi varlıklarını ifadeye kavuşturacakları bir birliğin sağlanacağını görerek Kürdistan'a gelip mücadele etmesi de buraya dayanır. Haki Karer yoldaşın mücadelesini böyle bir yaklaşımla güncel ve pratik çözümle anlamlı kılmaya çalışıyoruz."

"Mayıs şehitlerinin yükselttikleri sloganların güncel planda Ortadoğu'da, uzun vadede ise tüm dünya insanlığı kapsamında gerçekleşmesi, Demokratik Uygurlık Manifestosu'nda özü ve biçimi ortaya konulan çizgi temelinde olacaktır. Gençlik, bunun pratik mücadelesini vermelidir. Ancak bu verildiği oranda mayıs şehitlerinin direniş geleneğine sahip çıkabiliriz. Gençlik hareketi bu temelde kendisini mayıs şehitleriyle daha fazla birleştirebilir."

Mayıs şehitleri büyük bir cesaret örneği sergilediler. Hiç kimsenin tartışmadığı konuları tartışmak istediler ve buna cesaret ettiler. Sadece konuşmayla da yetinmediler, uygulamaya geçirme cesaretini göstererek pratik adımlar atıldılar. Başkan Apo, bu pratiğe yönelen Türkiye devrimci ve demokratlarına büyük saygı duyduğunu, onların mücadelesini başka bir biçimde devam ettirdiğini dile getiriyor. Günümüzde geliştirdiğimiz demokratik dönüşüm mücadelemizin Denizlerin, Hüseyinlerin Kürt ve Türk kardeşliğini idama giderken haykırmalarına dayanan bir boyu-

rek pratik yolu açmaya çalıştılar. Bu anlamda mayıs ayında Denizleri, Mahirleri ve İbrahimleri anmak önemlidir.

Türkiye'nin demokratikleştirilmesi; hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi, demokratik bir anayasanın oluşturulması, Kürt kimliğinin ve kültürünün tanınarak demokratik bir anayasa güvencesi alınması mücadelesini yürütüyoruz. Bu mücadele, mayıs ayı şehitlerinin mücadelesine ve anılarına dayanıyor.

Bunlarla aynı tutumu paylaşan Haki Karer yoldaşın Kürdistan'daki ulusal diriliş mücadelesine katılması, Kürtlerin

kültürel farklılıklara dayanan bir cumhuriyetin yaratılması ve insanca yaşamının sağlanması için büyük bir ateş yaktılar. Bu ateşle Türk ve Kürt halklarına aydınlanma mesajı verdiler. Gerilla mücadelesinde şehit düşen yüzlerce yoldaşımız da aydınlanma mesajını alarak ulusal dirilişe katılan, bu uğurda şehadete ulaşan, yani bu mesajı onurla yükselten yoldaşlarımızdır. Hem Başkan Apo'nun hem de Ulusal diriliş mücadelesine katılarak şehit düşen arkadaşlarımızın çabalarıyla, onların gençlikleri, coşkuları ve büyük katkılarıyla bu sürece gelindi.

Şimdi de Türk ve Kürt halklarının birliğini oluşturacak programlar temelinde geleceğe doğru ilerliyor, mücadelemizi sürdürüyoruz. Elbette gençlik bundan büyük sonuçlar çıkarabilir. Mücadele tarihlerinde herkes açısından belirtilemese de, genel olarak statükocu davranan, geriden hareket eden veya konuşsa bile pratiğe geçmeyenler yaş kategorisi olarak ihtiyarlayanlardan çıkıyor. Demokratik Uygurlık Manifestosu'nun gençliğe ve kadına dayandırılmasının böyle bir tarihsel nedeni de var.

Güncel planda yürütülecek mücadele açısından da birçok neden var. Mayıs ayı şehitleri gençlik dönemlerinde özgür bir gelecek kurmak, onurlu ve insanca yaşamın ortamını sağlamak, demokrasinin önünü açmak için büyük cesaret göstererek pratiğin önünü açmışlardır. Mayıs ayı şehitlerinin büyük oranda genç olduğunu, gençlikleriyle beraber böyle bir çıkış açtıklarını görmek mümkün. İnanıyoruz ki, gençlik mücadelesini yürüten erkek ya da bayan tüm genç arkadaşlar şehit düşen yoldaşların pratiğinden tarihi dersler çıkaracaklardır.

Şehadet günleri, bizim açımızdan sadece anma günleri değildir. Mücadelelerin bütün günlerinde, geleceğimizi örerken bütünüyle şehitlerin cesaret örnekleriyle, tarihe bıraktıkları izlerle hareket edecek, bu anlamda yaratılanları insanlığın demokratik mücadelesinin bir birikimi olarak değerlendireceğiz. Çözüm mücadelesini böyle yürütmek gerekiyor. Duygusal değerlendirmeler şüphesiz sonuç vermez. Kimilerinin yaptığı gibi Denizlere, İbrahimplere, Mahirlere vurgu yaparak bunun pratiğine girmek çözüm değildir. Eğer Denizler, Mahirler, İbrahimler anlaşılacak isteniyorsa pratik cesaretleri, girişkenlikleriyle Türkiye'de birçok şeyin önünü açtıklarını görmek gerekiyor. Tarih, doğru şeyler söyleyip de bunların gereklerini yapmayanları yargılamaktadır. Çok söz söyleyip pratiğin önünü alanları da tarih yargılamaktadır.

Mayıs ayı şehitlerini anarken, 1 Mayıs şehitlerini de anmak gerekir. Genel olarak dünyada iş, ekmek, özgürlük talepleriyle bayraklar açıldığı günden itibaren bu değerler mayıs ayına mal olmuştur. Özgürlük, eşitlik, kardeşlik, birlik ve enternasyonalizm gibi değerlerin 1 Mayıs'ta emek cephesinde daha fazla yükseltildiğini, dolayısıyla sosyalizm mücadelesinin mayıs ayında daha fazla yükseltildiğini ve çarpıcı olarak öne çıktığını görüyoruz. Bu kavramlar, aslında neolitikten bugüne kadar bütün toplumların temel sloganları olmuştur. Zamanla bunların içerikleri genişlemiş, nitelikleri büyümüştür. İnsanlığın her dönemde sahip çıktığı sloganlardır, ancak mayıs ayında özgürlük, eşitlik ve kardeşlik sloganlarının emek cephesiyle birleşmesine ayrı bir değer vermek gerekiyor. Gençlik bu sloganları günümüzde de hem Ortadoğu Birliği, hem Türk ve Kürt halklarının birliği, hem de demokratik bir cumhuriyetin kurulması için değerlendirilebilir. Artık milliyetçilik, inkarcılık iflas etmiştir. Dar görüşler de iflas etmiştir. Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik kavramları ulus-devlet ideolojilerine, milliyetçiliklere, kendisini daraltan ve çıkmaza sokan görüşlere karşı mücadeleyle gelişebilir.

Devamı 30'da